

ТАЄМНА ДОКТРИНА

СИНТЕЗ

НАУКИ, РЕЛІГІЇ, І ФІЛОСОФІЇ

О.П. БЛАВАТСЬКОЇ

АВТОРКИ «ВИКРИТОЇ ІСІДИ»

SATYÂT NÂSTI PARO DHARMAH

«НЕМАЄ РЕЛІГІЇ ВИЩЕ ІСТИНИ»

ТОМ II

АНТРОПОГЕНЕЗА



ЧАСТИНА III

ADDENDA

ЗІСТАВЛЕННЯ НАУКИ З ТАЄМНОЮ ДОКТРИНОЮ

ЗМІСТ

ВІДДІЛ I.

Архаїчна або ж Сучасна Антропологія?	4
«Фізіологічний» versus; «Природний» Відбір	
Окультні та Сучасні Доктрини	
«Testimonium Paupertatis» Природничої Науки	
«Всемогутня Еволюція»	
Фізична і Духовна Еволюція узгоджені	

ВІДДІЛ II.

Предки, запропоновані Людству Наукою	9
Безпідставні обвинувачення проти Древніх	
Різні способи Розмноження	
Готові Матеріали Мови	
Вчені Порушники	
Гьокслі застосовує «Гасильника»	
Пітекоїдна Людина абсолютно лише в Теорії	
Созура, цілком невідома Науці Істота	
Пластидулярні Душі та Свідомі Клітини Нервів	
Обережне Просування до «Магії»	
Значення Душі згідно Геккеля	

ВІДДІЛ III.

Викопні Рештки Людини та Антропоїдної Мавпи	20
Геологічні Факти стосовно Питання зв'язку між ними	
Непереборні Труднощі	
«Нечіткі Копії» своїх Звіриних Предків ⁵	
Західний Еволюціонізм	
Хануман, Мавпа-Бог	
Звернення Горили до Еволюціоністів	
Дарвіністи та їхні Супротивники	
Дарвінізм і Древність Людини; Антропоїди та їхні Предки	
Сміливі Теорії Гьокслі	
Генеалогія Людиноподібних Мавп	

ВІДДІЛ IV.

Тривалість Геологічних Періодів, Рас, Циклів і Давність Людини	28
Вавилонські Строки	
Суперечливі Гіпотези	
Сучасні Наукові Теорії про Вік нашої Планети, про Тваринну Еволюцію та Людину	
Матеріалісти борються	
Планетарні – Життєві Імпульси	
Про Планетні Ланцюги та їх Множинність	
Про Інші Світи, крім Нашого	
Стан Свідомості	
Світи, згадані в «Біблії»	
Царі Едома	
Що говорить нам Фламмаріон?	
Наука і Окультизм все-таки можуть дійти Згоди	
Додаткові Зауваження відносно Езотеричної Геологічної Хронології	
Відступники Дарвінізму	
Обидві Науки зіставлені	
Самовдоволення «Анімалістів»	
Єдиний Порятунок для Науки	
Між Двома Порожнечами	

Едвін Г. Лендшир* Доба Палеоліту
Підйоми і Падіння Цивілізації
Цікаві Визнання Науки
Колись Тропічний Полюс
Людина Палеоліту – Каліграф
Герберт Спенсер із приводу Особливого Утвору

ВІДДІЛ V.

Органічна Еволюція і Творчі Центри49
«Основний План» і «Накреслювачі»
«Мегантропус»
Походження та Еволюція Ссавців
Діаграма Шмідта
Фактори в Походженні Видів
Європейські Раси Палеоліту, Звідки Відбулися вони і, як Розподілилися
Африка в Європі
Запізніле Припущення

ВІДДІЛ VI.

Велетні, Цивілізації і Потоплені Материки, сліди, яких зустрічаються в Історії.....55
Тасмничий Народ
Співучасники Мавп і Янголів
Окультне Тлумачення «Біблії»
Символи душоубної Церковності
Стародавність Єгипту
Могили Велетнів
Раси Велетнів
Хто були Друїди?
Погляд Маздеїв щодо Семи Земель
Віра Друїдів у Перевтілення
Кілька Тверджень Класичних Письменників про Священні Острови й Материки пояснені Езотерично
Люди, «чий Сон ніколи не був порушений Сновидіннями»
Надбання Атлантиди
«Вищі Боги Олімпу»
Міць Імен
Сини Неба і Землі
Діти Ніобеї
«Острів Божественних Царів»
Хто були Нефіліми?
Міфологія побудована на Історії

ВІДДІЛ VII.

Наукові та Геологічні Докази про Існування декількох Потоплених Материків.....74
Геологія підтверджує Окультизм
Перекази так само Правдиві, як і Історія
Атлантида Необхідна для Етнології
Астрея падає на свою голову
Хитромудрі Пояснення
Геккель, нарешті, в одному Правий
Кінцевий і Незаперечний Доказ
Достатньо було сказано
Вислухайте обидві Сторони
Пролог до Езотеричної Істини

* Сер Едвін Генрі Лендшир – художник-аніمالіст.

~~~~~  
Скажи, друже, знання цього нижчого світу –  
Облудне або істинне воно?  
Хто зі смертних прагне знати облудне?  
Хто зі смертних Істину знав?  
~~~~~

ADDENDA

ЗІСТАВЛЕННЯ НАУКИ З ТАЄМНОЮ ДОКТРИНОЮ

ВІДДІЛ I

АРХАЇЧНА АБО Ж СУЧАСНА АНТРОПОЛОГІЯ?

Щоразу, коли питання про Походження Людини задане неупередженому, чесному й серйозному вченому, незмінно виходить відповідь: «Ми не знаємо». Де Катрефаж, при його агностичному відношенні, належить до таких антропологів.

Звичайно, це не означає, що всі інші вчені не є чесними або ж відкритими розумом, бо розумність подібного зауваження була би під сумнівом. Але прийнято вважати, що 75 відсотків європейських учених належать до еволюціоністів. Невже всі ці представники сучасної думки винні в очевидному перекручуванні фактів? Ніхто цього не стверджує, – але є небагато вельми виняткових випадків. Проте вчені, у своєму антиклерикальному ентузіазмі та зневірившись знайти яку-небудь іншу теорію для протиставлення Дарвінізму, крім теорії «особливого утвору», стають несвідомо для себе нещирими, «наполягаючи» на гіпотезі, гнучкість якої недостатня й тому піддається зараз сильним нападкам. Однак, відсутність ширості під час обговорення цієї теми досить очевидна в еклезіастичних колах. Єпископ Темпль у своїй праці *«Релігія та Наука»* виступив як затятий захисник Дарвінізму. Цей клерикальний письменник заходить так далеко, що розглядає Матерію, – після того, як вона одержала «своє споконвічне закарбування» (поштовх) – як таку, що еволюціонує всі космічні феномени без усякого сприяння. Цей погляд відрізняється від погляду Геккеля лише передумовою гіпотетичного Божества «позад і за межами», Божества, що стоїть цілком осторонь від взаємодій сил. Така метафізична сутність не представляє собою ні теологічного Бога, ні Бога Канта. Союз єпископа Темпля з матеріалістичною наукою, на нашу думку, є нерозумним – не говорячи вже про той факт, що це тягне за собою повне заперечення біблійної космогонії. При наявності такого прояву раболіпства перед матеріалізмом нашої «ученої» епохи, ми, окультисти, можемо лише посміхатися. Але, що сказати про відданість Учителеві, якому подібні невірні богослови претендують служити – саме Христу та християнству взагалі?

Втім, у цей час, ми не маємо ні найменшого бажання кидати священству рукавичку виклику, бо зараз ми маємо справу лише з матеріалістичною наукою. Остання, в особі своїх кращих представників, відповідає на наше питання: «Ми не знаємо». Проте, більшість із них чинять, як наче Всевідання було їхнім спадкоємним надбанням і вони знали б усе існуюче.

Бо саме ця негативна відповідь не перешкодила більшості вчених обговорювати це питання, до того ж кожний намагався, щоб його особиста, спеціальна теорія була прийнята переважно перед іншими. Таким чином, починаючи від Майє в 1748 р. до Геккеля у 1870, теорії про походження людської раси настільки ж відрізнялися друг від друга, як і самі особистості їхніх винахідників. Буфон, Борі де Сен-Вінсент, Ламарк, Є. Жоффруа Сент-Ілер, Годрі, Ноден, Уоллес, Дарвін, Оуен, Геккель, Філіппі, Фогт, Гьокслі, Агассиз і т.д., кожний з них розвинув більш-менш наукову гіпотезу генези. Де Катрефаж розподіляє ці теорії на дві головні групи – одна заснована на швидкій, а інша на вельми поступовій трансмутації; при цьому, перша підтримує новий тип (людини), породжений істотою цілком відмінною, остання учить еволюції людини шляхом прогресивних диференціацій.

Цікаво, що саме від найбільш учених серед цих авторитетів, походять найбільш ненаукові з усіх теорій про Походження Людини. Тепер це настільки очевидно, що швидко наближається час, коли сучасне вчення про походження людини від мавпоподібного ссавця буде розглядатися з меншою повагою, ніж створення Адама із глини, і Єви з ребра Адама. Бо:

«Цілком очевидно, особливо ж, на підставі самих фундаментальних принципів Дарвінізму, що організована істота не може бути нащадком іншої, розвиток якої слідував шляхом зворотного порядку, ніж її власний. Отже, згідно із цими принципами, людина не може розглядатися, як нащадок якого-небудь мавпоподібного типу»¹.

Доводи Луке *проти* мавпячої теорії, заснованої на розходженні у вигинах кісток, що становлять черепну вісь у людини та антропоїдів, прекрасно обстежені Шмідтом. Він визнає, що:

«в міру того, як антропоїдна мавпа росте, вона стає більше звіроподібною; людина ... більш людяною» – і на мить він ніби коливається, перш ніж продовжити:

«Тому, цей вигин черепної осі, все-таки може бути підкреслений, як складова основної риси людини в протиставленні мавпам; особлива, відмітна ознака відомого порядку навряд чи може бути виведена з цього; особливо ж відносно доктрини Походження ця обставина, у жодному разі, не є вирішальною»².

Письменник, очевидно, трохи стурбований своїм власним міркуванням. Він запевняє нас, що цей довід знищує всяку можливість, щоб справжні Антропоїди були колись предками людства. Але, хіба це не спростовує також усяку можливість спільного предка для людини та антропоїда, – хоча, поки що й цілком теоретичного?

Навіть сам «Природний Відбір» з кожним днем стає усе більш і більш загрозливим. Дезертири зі стану Дарвіна численні, й ті, хто колись були його найзатятішими учнями, завдяки новим відкриттям, повільно, але неухильно готуються перегорнути нову сторінку. У журналі «*The Royal Microscopical Society*» за Жовтень 1886 року ми можемо прочитати наступне:

«ФІЗІОЛОГІЧНИЙ ПІДБІР: – Г.Дж. Романеє зустрічає деякі труднощі в прийнятті природного підбору, як теорію для походження видів, бо це скоріше теорія походження організмів, які пристосовуються. Він пропонує замінити її тим, що він називає фізіологічним підбором або сегрегацією пристосованого. Його точка зору заснована на надзвичайній чутливості системи розмноження до малих змін в умовах життя, і він думає, що відхилення убік більшої або меншої безплідності повинні часто відбуватися серед диких видів. Якщо відхилення таке, що система розмноження, хоча й показує деяку ступінь безплідності порівняно з первісною формою, але продовжує бути плодоносною у межах зміненої форми, то зміна не зникає від схрещування й не вмирає від безплідності. Коли відбувається такого роду зміна, то фізіологічна перешкода повинна розділити види на два розряди. Зрештою, автор розглядає взаємну безплідність, не як один із наслідків особливої диференціації, але, як причину її»³.

Робиться спроба довести вищенаведене, як додавання й продовження теорії Дарвіна. Спроба ця, у найкращому разі, дуже невдала. Незабаром суспільній думці буде запропоновано повірити, що «*Еволюція без Природного Відбору*» С. Діксона також є Дарвінізмом, – але розширеним, як це, безсумнівно, стверджується самим автором!

Але це рівнозначно тому, що після розсічення людського тіла на три шматки, стверджувати, що кожен шматок є тією ж людиною, що й раніше, тільки – розширеною. Проте автор заявляє:

«Варто чітко зрозуміти, що жодне слово у попередніх сторінках не було написано проти теорії Дарвіна про Природний Відбір. Я лише обмежився поясненням *деяких* феноменів ... чим більше вивчаєш праці Дарвіна, тим більше переконуєшся в істині його гіпотез [!!]»⁴.

А до цього він натякає на:

«Переважає кількість фактів, наведених Дарвіном на підтвердження своєї гіпотези і, які переможно пронесли теорію «Природного Відбору» через усі перешкоди й заперечення»⁵.

Втім це анітрохи не перешкоджає освіченому авторові настільки ж «переможно» і навіть відкрито назвати свою працю «*Еволюція без Природного Відбору*» або ж, інакше кажучи, розбити в ній на атоми основну ідею Дарвіна.

Що ж стосується самого Природного Відбору, то крайня омана превалує серед багатьох сучасних мислителів, які мовчки приймають висновки Дарвінізму. Так наприклад, – приписувати Природному Відбору

¹ Де Катрефаж «*L'Espece Humaine*», стор. 111. У цій праці він наводить відповідний розвиток людського і мавпячого мозку. «У людиноподібної мавпи звивини *temporo – sphenoidal*, що складають середню частину мозку, з'являються і закінчуються раніше передніх звивин лобової частини. У людини ж, навпаки, передні, лобні звивини з'являються першими, тоді як в середній частині вони утворюються пізніше». (Там само).

² «*Deszendenzlehre und Darwinismus*», стор. 270.

³ Серія II, том. I, стор. 769 (вид. 1886). На це замітка видавця додає, що «*F.J.B.*», в журн. «*Athenaeum*» (номер 3069, Серп. 21, 1886, стор. 242-243), вказує, що натуралісти давно визнали існування «морфологічних» і «фізіологічних» видів. Перші отримали свій початок в розумі людини, останні в ряді змін, достатніх, щоб впливати як на внутрішні, так і на зовнішні органи групи об'єднаних індивідів. «Фізіологічний підбір» морфологічних видів є змішанням ідей; підбір видів фізіологічних лише надлишок термінів.

⁴ *Op. cit.*, стор. 79.

⁵ Там само, стор. 48

силу *зародження* видів є лише просто спосіб вираження. Природний Відбір не є сутністю: це є лише зручне вираження для опису способу, за допомогою якого встановлюється виживання пристосованого й знищення непристосованого в Боротьбі організмів за існування. Кожна група організмів прагне до розмноження поперх засобів до існування; постійна боротьба за життя – «боротьба, щоб отримати досить їжі й уникнути бути пожерти» на додаток до навколишніх умов – вимагає постійного знищення непристосованого. *Обрані* з будь-якої групи, будучи відібраними таким чином, розмножують свої види й передають свої органічні властивості своєму потомству. Таким чином, усі корисні зміни увічнюються, і відбувається прогресивне поліпшення. Але Природний Відбір – за скромною думкою авторки, «Відбір, як *Миць*», насправді, є просто міф; особливо ж, коли до нього вдаються для пояснення Походження Видів. Це є просто образотворчий термін, що виражає спосіб, яким «корисні зміни» стереотипуються, коли вони відбуваються. Сам по собі, «він» *нічого не може зробити* й лише оперує над сирим матеріалом, наданим «йому». Істинне питання, що цікавить нас, полягає в наступному: яка *причина* – з'єднана з іншими другорядними причинами – чинить «зміни» у самих організмах? Багато які з цих другорядних причин просто фізичні, залежні від осоння та харчового режиму тощо. Правильно, але поперх другорядних аспектів органічної еволюції, потрібно шукати більш глибокий принцип. Матеріалістичні, «мимовільні зміни» і «*випадкові відхилення*» є самосуперечними термінами у Всесвіті «Матерії, Сили та *Необхідності*». Проста зміна типу, без наявності й спостереження за цим процесом квазі-розумного імпульсу, не в змозі пояснити вражаючі складності й дива, наприклад, людського тіла. Неспроможність механічної теорії Дарвіна була викладена докладно д-ром фон Гартманном серед інших, цілком негативно налаштованих, мислителів. Писати, як це робить Геккель, про *сліні* індіферентні клітини «що організуються в органи», значить принижувати розум читача. Езотеричне рішення про походження тваринних видів наведено в іншому місці.

Ці, чисто *другорядні* причини диференціації, згруповані під чільним початком статевого підбору, природного підбору, осоння, ізоляції і т.д., вводять в оману західного еволюціоніста і не пропонують ніякого пояснення, «звідки» відбулися «типи предків», що послужили *відправним початком* для фізичного розвитку. Істина в тім, що «диференційні причини», відомі сучасній науці, вступають у дію тільки після того, як *відбулося ущільнення первинних, тваринних корінних типів з астрального стану до фізичного*. Дарвінізм зустрічається з Еволюцією лише на півшляху – тобто, коли астральна еволюція поступається місцем дії звичайних фізичних сил, з якими знайомлять нас наші теперішні почуття. Але навіть тут дарвінівська теорія, навіть із недавніми намірами на «розширення» – недостатня, щоб пояснити ці факти. Причина, що лежить в основі фізіологічної зміни видів – стосовно якої усі інші закони є підлеглими й другорядними – є підсвідомий розум, що проникає матерію і, в остаточному підсумку, що є *відбиттям* Божественної Мудрості та Мудрості Дх'яні-Коганів⁶. До висновку, що мало відрізняється від цього, прийшов і такий відомий мислитель, як Ед. фон Гартманн, коли, зневірившись у дієвій силі Природного Відбору, *позбавленого допомоги*, він почав розглядати Еволюцію, як розумно спрямовану Несвідомим – Космічним Логосом Окультизму. Але останній діє лише за допомогою Фохата або енергії Дх'яні-Коганічної і не зовсім тим безпосереднім способом, як його описує великий песиміст.

Саме ця розбіжність серед учених, їх обопільні й часто їхні *само-протиріччя*, дають авторці цих томів сміливість виявити на світло інші й більш древні вчення, хоча б навіть тільки як гіпотези для майбутнього наукового визнання. Наукові омани та прогалини настільки очевидні для скромного літописця цього архаїчного вчення, що хоча й, будучи не занадто обізнаною в сучасних науках, вона вирішила торкнутися всіх їх, щоб установити паралель між двома вченнями. Для Окультизму це є лише питанням самозахисту і нічого більше.

Дотепер *Таємна Доктрина* займалася лише чистою метафізикою. Тепер же вона спустилася на Землю і опинилася в межах фізичної науки та практичної антропології, або тих галузей вивчення, які матеріалісти-природники вважають своєю законною областю, холоднокровно стверджуючи, крім того, що чим вище й досконаліше діє Душа, тим легше піддається вона аналізу й поясненню *одних тільки зоологів та фізіологів*⁷. Ця вражаюча претензія виходить від того хто, щоб довести своє походження від пітекоїдної мавпи, не засумнівався включити лемуруїдів серед предків людини; до того ж вони були зведені ним у розряд ссавців *Prosimiae inciduatae*, яких він доволі неправильно нагороджує *decidua* і дископодібним послідом (плацента)⁸. За це Геккель піддався сильним нападкам з боку де Катрефажа та критиці своїх побратимів матеріалістів і агностиків – Вірхова й дю Буа-Реймонда, таких же великих авторитетів, якщо й не більших, ніж він сам⁹.

⁶ «Принцип Удосконалення» Негелі; «Прагнення до Меті» фон Бера; «Божественне дихання, як внутрішній імпульс в еволюційній історії Природи» Брауна; «Тенденція до Вдосконалення» проф. Оуена і так далі, всі вони висловлюють приховані прояви всесвітнього, спрямовуючого Фохату, насиченого Божественною і Дх'яні-Коганічною Думкою.

⁷ «Клітинні Душі та Душа Клітин» Геккеля. «*Pedigree of Man*», переклад Авелінга, див. стор. 136, 150.

⁸ Див. *infra* звіт Катрефажа про Геккеля, наведений у Відділі П. «Предки, запропоновані Людству Наукою».

⁹ Точно кажучи, дю Буа-Реймонд – агностик, але не матеріаліст. Він дуже яро протестував проти матеріалістичної доктрини, яка стверджує, що розумові феномени не більше, ніж просто результат молекулярних рухів. Найбільш точне *фізіологічне* знання будови мозку не являє нам нічого «крім матерії в русі», стверджує він: «*ми повинні йти далі й визнати абсолютно незрозумілу природу психічного принципу, який не можна розглядати, як простий результат матеріальних причин*».

Незважаючи на такі опозиції, дикі теорії Геккеля й досі ще називаються деякими особами науковими та логічними. Через те, що таємнича природа Свідомості, Душі, Духа в людині нині пояснена, як простий прогрес у функціях протоплазматичних молекул живої *protista*, а поступова еволюція й ріст людського розуму та «суспільних інстинктів» у напрямку цивілізації повинні бути простежені назад, до їхнього початку в цивілізації мурах, бджіл та інших істот, – то шанси можливості, залишені для безпристрасного вислуховування доктрин Архаїчної Мудрості, дійсно, нечисленні. *Освіченим* невігласам говориться, і очевидно, вони вірять цьому, що:

«Суспільні інстинкти серед нижчих тварин розглядалися недавно, внаслідок різних причин, як ті, що чітко вказували на початок моральності, навіть моральності людини [?]...».

– і, що наша божественна свідомість, наша душа, розум і прагнення «проклали собі шлях, починаючи від нижчих стадій простої клітини-душі» драглистого *Bathybius 'a*¹⁰. На таких людей Метафізика Окультизму повинна чинити те ж враження, що й наші грандіозні Ораторії на китайця – звуки яких потрясають його нерви.

Проте, хіба наші Езотеричні Вчення про «Янголів», про три перші до-тваринні людські Раси й про падіння Четвертої, стоять на нижчому ступені вигадки та самообдурення, ніж «Пластидулар» Геккеля або ж неорганічні, «молекулярні душі протисти»? Між еволюцією духовної природи людини від вищевказаних амебних душ і передбачуваним розвитком її фізичної будови із протоплазматичного мешканця в океанському мулі, існує прірва, через яку нелегко переступити людині, котра цілком володіє своїми розумовими здібностями. Фізична еволюція, як учить цьому сучасна наука, є темою для відкритої полеміки; духовний і моральний розвиток, поміщені в той же розряд, є божевільне уявлення грубого матеріалізму.

Крім того, як минулий так і теперішній щоденний досвід учить, що жодна істина ніколи не була сприйнята вченими організаціями, якщо тільки вона не збігалася цілком зі звичними, упередженими уявленнями їхніх професорів. «Вінець інноватора є вінець із терену» – сказав Жоффрау Сент-Ілер. Як загальне правило, лише те, що відповідає популярним ідеям і прийнятим поняттям, одержує право на існування. Звідси триумф ідей Геккеля, незважаючи на те, що вони оголошені Вірховим та дю Буа-Реймондом, й іншими, як *testimonium paupertatis* Природничої Науки.

Яким би не був матеріалізм німецьких еволюціоністів діаметрально протилежним духовним уявленням Езотеричної Філософії і, якою б не була радикально неспроможною, прийнята ними антропологічна система стосовно фактів Природи, – проте, псевдо-ідеалістичне упередження, що нині забарвлює англійську думку, майже ще згубніше. Чиста Матеріалістична Доктрина визнає пряме спростування й відозву до логіки фактів. Ідеалізм теперішнього часу не тільки замишляє, з одного боку, сприйняти основні заперечення атеїзму, але заводить своїх прихильників у плутанину *нереальності*, кульмінуючу в справжньому нігілізмі. Заперечувати подібним письменників, майже неможливо. Тому ідеалісти будуть ще більше повставати проти нині даних окультних вчень, ніж навіть матеріалісти. Але, позаяк тлумачі Езотеричної Антропогенези не можуть піддатися з боку своїх ворогів гіршій долі, ніж отримати від них звичайні й освячені часом прізвиська «божевільних» та «невігласів», то справжні теорії можуть бути безпечно додані до численних, сучасних теорій і виждати час їх повного або хоча б навіть часткового визнання. Але, позаяк саме існування цих архаїчних теорій, імовірно, буде заперечуватися, то ми повинні навести наші кращі докази й підтримати їх до самого кінця.

В нашій расі та поколінні «єдиний храм у Всесвіті» лише в нечисленних випадках – *усередині* нас самих; наше тіло й розум були занадто опоганені, як «гріхом», так і «наукою», щоб у *цей час* представляти із себе щось краще, ніж капище беззаконня та омани. І тут, наше обопільне положення – положення Окультизму й сучасної науки – повинне бути раз і назавжди визначене.

Ми, теософи, охоче схилиємося перед такими освіченими людьми, як покійний проф. Бальфур, Стюарт, Крукс, де Катрефаж, Уоллес, Агассиз, Бутлеров та інші, хоча, з окультної точки зору, ми можемо й не погоджуватися з усім тим, що вони стверджують. Але ніщо не змусить нас погодитися вшанувати думку навіть таких учених, як Геккель, Карл Фогт, або Людвіг Бюхнер у Німеччині, або навіть, як п. Гьокслі та його матеріалістичні однодумці в Англії, – незважаючи на всю колосальну ерудицію перших поименованих. Подібні люди є просто розумовими і моральними вбивцями майбутніх поколінь, особливо ж Геккель, грубий матеріалізм якого часто піднімається у своїх міркуваннях до висот ідіотичних *наївностей*. Досить лише прочитати його «*Pedigree of Man, and other Essays*» (у перекладі Авелінга), щоб відчути бажання, говорячи словами Іова, «щоб пам'ять про нього зникла з лиця Землі» і «щоб ім'я його не красувалося на вулицях». Послухайте творця міфічної Созури, який висміює ідею початку людської раси, «як надприродний [?] феномен»,

«який не міг постати результатом простих механічних причин, фізичних та хімічних, але вимагає безпосереднього втручання творчої Особистості... Тепер, головний пункт дарвінівського вчення ... полягає в тому, що він доводить, що найпростіші механічні причини, чисто фізико-хімічні феномени, цілком достатні, щоб пояснити найвищі й найважчі проблеми. Дарвін заміняє свідому творчу силу, побудову і влаштування органічних тварин і рослин за наміченим планом, цілим рядом природних сил, що сліпо працюють (як говоримо ми), без мети й плану. Замість довільного дійства ми маємо

¹⁰ Див. «Теперішній Стан Еволюції», Геккеля, *op. cit.*, стор. 23, 24, 296, 297, примітки.

неминучий закон Еволюції... [Також визнавали його і Ману, і Капіла, але, у той же час, вони визнавали й напрямні свідомі й розумні Сили]. Дарвін досить мудро ... відставив питання про першу появу життя. Але вельми незабаром цей наслідок, настільки сповнений значення й настільки далеко простягнутий, став відкрито обговорюватися талановитими й сміливими людьми науки, подібно Гьокслі, Карлові Фогту, Людвігу Бюхнеру. Механічне походження найперших форм життя стало розглядатися, як неминучий наслідок вчення Дарвіна ... у цей час, ми повинні вивчати лише один наслідок цієї теорії, а саме, природне походження людської раси, внаслідок всемогутньої Еволюції»¹¹.

На це Окультизм, анітрохи не бентежачись подібною науковою мішаниною, заперечує: Протягом еволюції, коли фізична еволюція тріумфувала над духовною та розумовою, і майже розчавила її під своєю вагою, великий дарунок Крішакті залишився спадщиною лише деяких обраних людей у кожній епосі. Дух марно прагнув *виявитися у своїй повноті в чисто органічних формах* (як це було пояснено в першій частині цього тому), і здатність, що була природною властивістю в ранньому людстві Третьої Раси, була віднесена до розряду, розглянутому спіритуалістами та окультистами, як щось просто феноменальне, матеріалістами ж, як *науково неможливе*.

У наші сучасні дні, просте твердження, що існує сила, яка може створювати людські форми – готові Оболонки, в які можуть втілюватися *свідомі* Монади або ж Нірманакая минулих Манвантар – звичайно, є безглуздою, смішною! З іншого боку, те, що розглядається, як цілком природне, є створення чудовиська Франкенштейна, з *додаванням* моральної свідомості, релігійних прагнень, генія та почуття своєї власної безсмертної природи – за допомогою «фізико-хімічних сил», направлених сліпою «Всемогутньою Еволюцією». Що ж стосується походження такої людини не *ex nihilo*, скріплену жменькою червоної глини, але від живої божественної Сутності, за допомогою ущільнення Астрального Тіла з навколишніх матеріалів, – таке уявлення, на думку матеріалістів, є занадто безглуздом, щоб навіть бути згаданим. Проте, окультисти й теософи готові на те, щоб їхні твердження та теорії були зіставлені, що стосується внутрішнього значення і ймовірності із твердженнями сучасних еволюціоністів, – якими б не здавалися ці теорії ненауковими і марновірними на перший погляд. Тому, Езотеричне Вчення *цілком* протилежне дарвінівській еволюції в його додатку до людини і *почасті* також відносно інших видів.

Було би цікаво заглянути у вчений мозок матеріаліста та вловити в ньому розумове уявлення Еволюції. Що є Еволюція? Якщо ми запитаємо визначити повне й точне значення цього терміна, то ні Гьокслі, ні Геккель не спромоглися би зробити це краще, ніж Вебстер:

«Дія розгортання; процес зростання, розвитку; як еволюція квітки з бутона або ж тварини з яйця».

Проте, бутон повинен бути простежений через рослину, що його породила, до насіння, а яйце до тварини або птаха, які покладали його; або, в усякому разі, до цяточки протоплазми, з якої воно вийшло й виросло. І, як насіння, так і цяточка повинні мати в собі сплячу потенційність для розмноження й поступового розвитку, розгортання тисяча й однієї форми або фази еволюції, через які вони повинні пройти, перш ніж квітка або ж тварина цілком розвинеться, отже, майбутній план – якщо не провидіння – *повинен уже існувати*. Крім того, насіння *повинне бути простежене* до його джерел і природа його встановлена. Чи вдалося це дарвіністам? Або ж монера буде кинута нам в обличчя? Але, цей атом Водних Безодень не є однорідною матерією; і повинен бути хтось або щось, що оформило й дало йому буття.

Тут наука ще раз зберігає мовчання. Але, позаяк на думку матеріалістів і психологів сучасної школи, немає ще самоусвідомлення в цяточці, насінні або зародку, – цього разу окультисти згодні з їхніми природними ворогами, – то, що ж це таке, що спрямовує силу або сили настільки безпомилково в цьому процесі Еволюції? «Сліпа Сила?» Тоді з такою ж підставою можна назвати «сліпим» мозок, який еволюціонував у Геккелі його «*Pedigree of Man*» (Генеалогія Людини) та інші плоди нічних занять. Ми легко можемо уявити собі, що цей мозок позбавлений одного або двох важливих центрів; бо той, хто знає щось про анатомію людського або навіть будь-якого тваринного тіла й, однак, залишається атеїстом і матеріалістом, повинен бути «безнадійно божевільним», за словами лорда Герберта, котрий правильно бачить у будові людського тіла і у відповідності його частин щось, настільки дивне та парадоксальне, що він вважає його «найбільшим дивом природи». *Сліпі* сили й «відсутність плану» у чому-небудь існуючому під Сонцем! Коли жоден розумний учений не похитнеться сказати, що навіть із того малого, що він знає й, що дотепер він відкрив про сили, які працюють у Космосі, він бачить досить ясно, що кожна частина, кожна цяточка та атом перебувають у гармонії зі своїми супутниками атомами, а ці, у свою чергу, з усім цілим, до того ж, кожен має своє певне призначення впродовж життєвого циклу. Але, на щастя, найбільші й найбільш видатні мислителі та вчені теперішнього часу, починають повставати проти такої «Генеалогії Людини» і навіть проти дарвінівської теорії «Природного Відбору», хоча автор її, цілком імовірно, ніколи не припускав подібний далекоюсяжний висновок. Російський учений Н.Т. Данилевський у своїй чудовій праці «*Дарвінізм, Критичне Дослідження Теорії*», цілком і безапеляційно перекидає подібний Дарвінізм, так само чинить і Катрефаж у своїй останній праці. Ми радимо нашим читачам звернути увагу на вчену доповідь д-ра Бурже, члена Паризького Антропологічного Товариства, прочитану самим автором на недавніх зборах цього Товариства і озаглавлену – «*Еволюційна Психологія; Еволюція Духу і т.д.*». В ній він цілком примирює обидва вчення, – а саме, про фізичну і духовну

¹¹ *Op. cit.*, стор. 34, 35, 36.

еволюцію. Він пояснює походження різновиду органічних форм, – які пристосовуються до навколишніх їм умов, з такою очевидною, розумною навмисністю, – існуванням у виявленій Природі двох принципів, принципу обопільної допомоги й принципу взаємодії, до того ж, внутрішній, свідомий Принцип пристосовується до фізичної Природи і до вроджених потенційностей останньої. Таким чином, французький учений змушений повернутися до нашого старого друга *Archaeus* або Життєвому Принципу – не називаючи його, – як зробив це англієць д-р Річардсон у своїй праці про Нервову Силу. Та ж ідея недавно була викладена в Німеччині бароном Гелленбахом у його чудовій праці «*Індивідуальність у Світлі Біології і Сучасної Філософії*».

Ті ж висновки ми знаходимо наведеними в ще іншому прекрасному томі, написаному росіянином, глибоким мислителем М.М. Страховим, котрий, у своїй праці «*Основні Поняття про Психологію та Фізіологію*», говорить:

«Найбільш зрозумілий, так і найбільш близький тип розвитку, може бути знайдений у нашій власній розумовій або фізичній еволюції, що послужила зразком для... Якщо організми є сутностями ... то лише справедливо зробити висновок і стверджувати, що органічне життя прагне породити психічне життя; але було би ще вірніше й, згідно з духом цих двох категорій еволюції, сказати, що істинна причина органічного життя є прагнення духу до прояву в речовинних формах, прагнення одягтися в речовинну реальність. Як раз вища форма містить у собі повне пояснення нижчої, ніколи не навпаки».

Це означає визнати, як це робить і Бурже у вищезгаданому Звіті, тотожність цього таємничого, інтегрально діючого і організуючого Принципу із Само-свідомим і Внутрішнім Суб'єктом, якого ми називаємо *Ego*, але більшість – Душею. Таким чином, всі кращі вчені й мислителі поступово наближаються, у своїх загальних висновках, до окультистів.

Але вчені такого метафізичного складу розуму мало звертають на себе уваги й навряд чи будуть вислухані. Шиллер, у своїй чудовій поемі, присвяченій Покриву Ісиди, змушує смертного юнака, який зважився підняти непроникний покрив, упасти мертвим після споглядання оголеної Істини, відбитої на лику суворої Богині. Чи не заглянули так само деякі з наших дарвіністів, настільки ніжно об'єднані природним відбором і спорідненістю, в обличчя Саїтичної Матері, позбавленої її покривів? Можна майже що запідозрити їх у цьому, після прочитання їхніх теорій. Їх великі інтелекти повинні були знемогти, занадто близько зіткнувшись з відкритим ликом Природи, залишивши лише сіру речовину й гангліони в їхніх мізках, щоб відповідати на «сліпі» фізико-хімічні сили. В усякому разі, рядки із Шекспіра чудово застосовні до наших сучасних еволюціоністів, бо вони символізують ту «горду людину», котра –

«Мізерно коротким авторитетом убраний,
Найбільший неук там, де впевнений найбільше,
Подібно мавпі розлютованій, тендітна його сутність
Вдає перед ликом вишнього неба
Фантазми витівок своїх, у Янголів ридання викликаючи!»¹².

Еволюціоністи не мають нічого спільного з «Янголами». І вони зайняті лише людським предком, пітекоїдним Ноєм, котрий дав народження трьом синам – хвостатому Кіноцефалу, безхвостій Мавпі та «арборейській» Палеолітній людині. У цьому пункті ми не будемо перешкоджати їм. Кожний висловлений сумнів негайно представляється їм спробою применшити наукове дослідження. Непереборні труднощі в самій основі теорії Еволюції, а саме, що жоден послідовник Дарвіна не в змозі дати навіть хоча би приблизне визначення періоду, в який з'явилася перша людина, так само як і *форми* її, зводиться до незначної перешкоди, «яка дійсно не має значення». Всі галузі знання перебувають у такому ж положенні, говорять нам. Хімік засновує свої найбільш складні розрахунки та міркування просто

«На гіпотезі існування атомів і молекул, яких дотепер ще ніхто не бачив, не ізолював, не зважив і не визначив. Електротехніки говорять про магнетичні флюїди, які ніколи ще дотиком не виявили себе. Ніякого певного походження не може бути приписано ні молекулам, ні магнетизму. Наука не може й не претендує на яке-небудь знання початків закону матерії або життя»¹³.

І, проте, відкинути *наукову гіпотезу*, якою би безглуздою вона не була, значить зробити непростенний гріх! Ми наважуємося на цей ризик.

ВІДДІЛ II

ПРЕДКИ, ЗАПРОПОНОВАНІ ЛЮДСТВУ НАУКОЮ

«Найголовніше питання для людства – проблема, що лежить в основі всіх інших і, яка представляє найбільш глибокий інтерес серед усіх інших, – є затвердження місця, яке займає людина в Природі, і її стосунок до матеріального Всесвіту»¹⁴.

¹² «Міра за міру», дія II, сцена 2.

¹³ «*Knowledge*», Січень 1882.

¹⁴ Т. Гьокслі, «Місце Людини в Природі», стор. 57

Світ донині розділений і коливається між *Божественними Прабатьками* – будь вони Адам і Єва або ж Місячні Пітрі – і *Bathybius Haeckelli*, драглистим пустельником морських глибин. Пояснивши Окултну теорію, ми можемо тепер порівняти її з теорією сучасного матеріалізму. Читачеві пропонується обрати між цими двома, після оцінки їхніх відповідних чеснот.

Ми можемо знайти деяку розраду тому, що наші *Божественні* Предки відкинуті, переконавшись, що теорії Геккеля не краще прийняті, ніж наші, у колах суворо *точної* науки. Філогенеза Геккеля висміюється ворогами його фантастичної еволюції, іншими й більшими вченими, не менш, ніж наші Первинні Раси. Ми легко можемо повірити дю Буа-Реймонду, коли він говорить, що –

«Дерева Предків нашої Раси, описані в *«Історії Утвору»*, мають в очах критика історії приблизно ту ж цінність, як і генеалогії Гомерівських героїв».

Позаяк це встановлено, то кожному стане зрозуміло, що наша гіпотеза має стільки ж основи, як і інша. І, позаяк ми бачимо, що сам Геккель зізнається, що ні геологія у своїй історії минулого, ні історія предків організмів, ніколи не «досягне положення точних наук»¹⁵, то цим самим Окултній Науці відкривається широке поле робити свої зауваження й розміщувати свої заперечення. Світу надається обрати між вченнями Парацельса, «батька сучасної хімії», і вченнями Геккеля, «батька міфічної Созури». Ми більшого не просимо.

Не претендуючи на участь у суперечці таких учених натуралістів, як дю Буа-Реймонд і Геккель, про наше кривне споріднення з

«Тими [нашими] предками, які піднялися з розряду одноклітинних, червоподібних, безчерепних, риб, амфібій, плазунів до птахів», –

ми можемо поставити одне або два коротких питання для повідомлення наших читачів. Користуючись нагодою і маючи на увазі теорію Природного Відбору Дарвіна й т.д., ми запитаємо науку – щодо походження людських і тваринних видів, – яка із двох тут описаних теорій Еволюції є більш науковою або, якщо воліють, більш ненауковою.

1) Чи буде ця теорія Еволюції, що від початку відбувається через статеве розмноження?

2) Або ж Вчення, що показує поступовий розвиток органів; їхнє ущільнення і розмноження кожного виду, спочатку шляхом простого легкого поділу одного на два або навіть на декілька індивідів; потім, новий розвиток – перший крок до виду, що містить дві окремих і певних статі – до стану гермафродитного; потім знову рід парфеногенези, «цнотливого відтворення», коли клітини яйця утворюються усередині тіла, виходячи з нього у вигляді атомічних еманцій і досягаючи зрілості поза ним; поки, нарешті, після остаточного статевого роз'єднання, людські істоти не починають розмножуватися через статеве злягання?

Із цих двох, перша «теорія» – або вірніше – «факт одкровення», сповіщається усіма екзотеричними *Бібліями*, крім *Пуран*, і особливо єврейською Космогонією. Друга, є та, котра викладається Окултною Філософією, як це було пояснено.

Ми знаходимо відповідь на наше питання в щойно опублікованому томі Самуїла Ленга – кращого серед непосвячених тлумачів сучасної науки¹⁶. У Розділі VIII, у своїй останній праці *«A Modern Zoroastrian»*, автор починає з докору, кинутого ним «усім древнім релігіям і філософіям» за те, що вони «зводять чоловічий і жіночий початок до своїх богів». На перший погляд, говорить він:

«Ця різниця статі є такою ж основною, як і різниця між рослиною та твариною... Дух Божий, що носить над Хаосом і породжує Всесвіт, є лише пізнішим виданням, переглянутим відповідно до монотеїстичних уявлень, набагато більш древньої халдейської легенди, що описує створення Космосу з Хаосу завдяки співробітництву великих богів, чоловічого та жіночого початку... Таким чином, в ортодоксальній християнській вірі нас учать повторювати «породжений, не створений», фраза, що є цілковитою нісенітницею – тобто, це приклад вживання слів, подібно фальшивим асигнаціям, слів, що не мають ґрунтовної цінності якої-небудь ідеї за собою. Бо «породжений» є доволі визначеним терміном, що подає сполучення двох протилежних початків для створення нового індивідуума»¹⁷.

Втім, ми можемо погодитися з ученим автором щодо шкоди вживання неточних слів і жахливо антропоморфічного та фалічного елемента в древніх Писаннях – особливо в ортодоксальній християнській *Біблії*, – проте, у цьому випадку можуть бути дві пом'якшувальні обставини. По-перше, всі ці «древні філософії» і «сучасні релігії» є – як це було достатньо доведено в цих двох томах – екзотеричним покривом накинутим на обличчя Езотеричної Істини; і – як безпосередній результат цього – всі вони алегоричні, тобто, міфологічні за формою; але, однак, по суті, вони незрівнянно більш філософичні, ніж кожна з так званих нових, наукових теорій. По-друге, починаючи від Орфічної теогонії до останньої переробки *П'ятикнижжя* Ездрую, всі древні Писання, що спочатку запозичили всі свої факти у Сходу, піддалися постійним змінам, як від ворогів, так і від друзів, поки від первісного викладу залишилося лишень ім'я, мертва оболонка, з якої дух поступово був вилучений.

¹⁵ *Op. cit.*, «Докази Еволюції», стор. 273.

¹⁶ Автор твору *«Сучасна Наука і Сучасна Думка»*.

¹⁷ *Op. cit.*, стор. 102-103.

Одне це вже мусило би показати, що жодна релігійна праця, з нині існуючих, не може бути зрозуміла без допомоги Архаїчної Мудрості, на первісній основі якої усі вони були побудовані.

Але повернемося до прямої відповіді, очікуваної нами від науки, на наше пряме запитання. Відповідь дана тим же самим автором, коли, дотримуючись плинності своєї думки про ненаукове обожнювання сил Природи в древніх віруваннях, він вигукує їм обвинувальний вирок у наступних словах:

«Наука, однак, робить сумну помилку, думаючи, що статеве зародження є первісним і єдиним способом розмноження, бо мікроскоп і скальпель натураліста вводять нас у нові, і раніше не підозрювані [?] світи життя».

Дійсно, настільки «мало підозрювані», що первісні а-сексуальні «способи розмноження», в усякому разі повинні були бути відомі древнім індусам – всупереч твердженню зворотного С. Ленгом. Через заяву у *Вішну Пурані*, наведену нами раніше, що Дакша встановив статеві стосунки, як «спосіб розмноження» лише після цілого ряду інших «способів», які всі там перераховані¹⁸, стає важким заперечувати цей факт. Крім того, зверніть увагу, що твердження це зустрічається в *екзотеричній* праці. Далі С. Ленг продовжує стверджувати, що

«Більшість живих форм, у всякому разі в чисельному відношенні, якщо й не розмірах, виникли до існування без допомоги статевого розмноження».

Потім він наводить приклад монери Геккеля, «яка розмножується за допомогою самоподілу». Наступну стадію автор показує нам у клітині ядра, «яка діє таким же точно чином». Подальша стадія полягає в тому, що

«Організм не ділиться на дві рівні частини, але лише мала частина його напухає ... і, нарешті, відділяється й починає самостійне існування, зростаючи до розміру свого батька, завдяки вродженій здатності виробляти нову протоплазму з навколишніх, неорганічних матеріалів»¹⁹.

За цим йде багатоклітинний організм, що утвориться за допомогою

«Зародкових бруньок, зведених до стану спор або одиничних клітин, що виходять від рожденника... Тепер ми стоїмо на порозі тієї системи статевого розмноження, що, в цей час, стала правилом у всіх вищих сімействах тварин... Цей організм, маючи переваги в боротьбі за життя, встановився як постійний ... і, щоб пристосуватися до змінених умов, у ньому розвинулися особливі органи. Таким чином, з часом міцно встановилося розходження між жіночим органом або яєчником, що містить яйце або первинну клітину, з якої нова істота повинна була розвиватися, і чоловічим органом, що постачає запліднюючу спору або клітину... Це підтверджується вивченням ембріології, яка показує, що в людському й вищому тваринному видах, розходження статі не розвинене, поки не досягнуто значне просування в зростанні ембріону... У величезній більшості рослин і в деяких більш низьких сімействах тварин ... чоловічі та жіночі органи розвинені в тій же істоті, і вони є тим, що ми називаємо гермафродитами. Інша минула форма є парфеногенеза або ж цнотливе відтворення, при якому зародкові клітини, очевидно, тотожні в усіх відносинах з яєчними клітинами, самі розвиваються в нових індивідуумах без усякого запліднюючого елемента»²⁰.

Все це нам добре відомо так само, як і, що все вищесказане ніколи не було застосовано вельми вченим англійським популяризатором Гьокслі-Геккеліанських теорій до *genus homo*. Він застосовує це лише до цяточок протоплазми, рослин, бджіл, равликів і так далі. Але, якби він хотів залишитися вірним теорії походження, то він би повинен був виявити себе таким же і стосовно онтогенези, в якій, як нам говорять, основний біогенетичний закон говорить:

«Розвиток ембріону (*ontogeny*) є ущільнене і скорочене повторення еволюції раси (*phylogeny*). Це повторення є тим повніше, чим більше був збережений істинний первісний порядок еволюції (*palingenesis*) через безперервну спадковість. З іншого боку, це повторення буде тим менш досконалим, чим більше відбувалося незаконного розвитку (*caenogenesis*), внаслідок різних пристосувань»²¹.

Це показує нам, що кожна жива тварина й річ на Землі, включаючи людину, розвинулася від *однієї спільної первинної форми*. Фізична людина повинна була пройти через ті ж стадії еволюційного процесу різних способів розмноження, як пройшли їх інші тварини; вона повинна була *ділитися*; потім гермафродит дав народження своєму потомству парфеногенетично (за цнотливим принципом); наступна стадія повинна була бути *яйцеродною* – спочатку без усякого запліднюючого елемента, потім «за допомогою запліднюючої спори»; і лише після кінцевої і певної еволюції двох статей стала людина певним «чоловіком і жінкою», коли розмноження за допомогою статевого злягання стало загальним законом. Дотепер все це науково доведено. Залишається лише одна річ для твердження – саме простий і ясно описаний процес такого до-сексуального

¹⁸ *Op. cit.*, II, 12. Переклад Вільсона.

¹⁹ *Op. cit.*, стор. 104. В цьому, як було показано в Першій Частині, «Сучасна Наука» також була випереджена Архаїчною Наукою далеко за межі її суджень.

²⁰ Там само, стор. 104-106.

²¹ «*Anthrop*», третє видання, стор. 11.

розмноження. Це наведено в Окултних книгах; спроба дати короткий виклад цього процесу була зроблена авторкою у першій частині цього тому.

Воно мусить бути так або – людина є істотою особливою. Окултна Філософія може назвати її такою, внаслідок її виразно *двоїстої* природи. Наука не може зробити цього, якщо вона відкидає усяке втручання, за винятком механічних законів, і не визнає ніякого іншого принципу поза Матерією. Перша – Архаїчна Наука – допускає, що людське фізичне складання повинне було пройти через усі форми, від самої нижчої до найвищої її теперішньої форми, або від найпростішої до найскладнішої – висловлюючись прийнятими термінами. Але вона стверджує, що в цьому Циклі, Четвертому, форма ця, як вже існуюча серед типів і зразків Природи в попередніх Колах, – була цілком готова для людини на самому початку цього Кола²². Монада повинна була лише вступити в астральне тіло Прабатьків, щоб робота фізичного ущільнення почалася навколо мерехтливого прообразу²³.

Що скаже на це наука? Звичайно вона відповість, що, позаяк людина з'явилася на Землі, як найостанніший із ссавців, то вона, так само як і ці ссавці, не має потреби в проходженні через вищеописані первинні стадії розмноження. Коли вона з'явилася, то спосіб її розмноження вже був установлений на Землі. У такому випадку ми можемо заперечити. Якщо дотепер не було ще знайдено найменшої ознаки ланки між людиною і твариною, то, отже, (позаяк Окултна Доктрина повинна бути відкинута) вона повинна була з'явитися в Природі *дивовижним чином*, подібно Мінерві з голови Юпітера в її повнім озброєнні; і в такому випадку, *Біблія* права, разом з усіма іншими народними «Одкровеннями». Тому, презирство з боку науки, так щедро виявлене автором «*A Modern Zoroastrian*» у відношенні древніх філософій та екзотеричних вірувань, є передчасним і нічим не викликаним. Також і несподіване відкриття скам'янілості, схожої на відсутню ланку, нічого не змінить. Бо подібний одиничний зразок, так само як і наукові висновки виведені на його підставі, не змогли би затвердити його, як давно шукану реліквію, тобто, як рештки нерозвиненої, однак, колись, обдарованої мовою людини. Щось більше треба було би для остаточного доказу. Крім того, навіть Книга *Буття* згадує про людину, свого Адама з пороку, тільки починаючи від тієї точки, де Таємна Доктрина залишає своїх «Синів Бога й Мудрості», і починає займатися фізичною людиною Третьої Раси. Єва *не* «породжена», але виявлена з Адама за способом «Амеби А», через скорочення в центрі й виділення Амеби В – за допомогою поділу²⁴.

Також і мова людська не розвинулася з різних тваринних звуків. Теорія Геккеля, за якою «мова виникла поступово з декількох простих тваринних звуків, через те, що подібна мова ще досі існує серед деяких рас найнижчого типу²⁵, цілком помилкова, як заявляє це, в числі інших, і професор Макс Мюллер. Він стверджує, що ніхто ще не надав цілком ґрунтовного пояснення, яким чином з'явилося «коріння» мови. *Людський* мозок необхідний для *людської* мови. І цифри, що стосуються розміру відповідних мізків людини й людиноподібної мавпи, показують, яка глибока прірва розділяє їх. Фогт говорить, що мозок найбільшої мавпи, горили, вимірюється не більше, ніж у 30'51 куб. дюймів, тоді як середній мозок плоскоголового австралійського тубільця – зараз найнижчої раси – досягає до 99'35 дюймів! Цифри є небезпечними свідками й не можуть брехати. Тому, як справедливо зауважує доктор Ф. Пфафф, посилення якого настільки ж правильні й точні, наскільки його біблійні висновки нерозумні:

«Мозок мавп, найбільш схожих з людиною, не досягає й третини мозку нижчих рас людини. Він навіть не досягає половини розміру мозку немовляти»²⁶.

Таким чином, з попереднього легко побачити, що для того, щоб довести теорії Гьокслі та Геккеля про походження людини, потрібно не одна ланка, але велике число «відсутніх ланок» – справжні сходи прогресуючих, еволюційних шаблів, – які повинні бути спочатку знайдені, а потім представлені наукою мислячому людству перш, ніж воно відмовиться від віри в Богів і в безсмертну Душу на користь культу чотирируких предків. Прості міфи нині вітаються, як «аксіоми істини». Навіть Альфред Рессель Уоллес

²² Теософи пригадають, що за Окултним Вченням, так звані Пралаїї циклів є лише «Обскураціями», впродовж яких Природа, тобто все видиме й невидиме на Планеті, що відпочиває, залишається в *status quo*. Природа відпочиває і спить, причому на ній не відбувається ніякої руйнівної роботи, навіть якщо і не проводиться активна робота. Усі форми, як і їхні астральні образи, залишаються такими якими вони були в останню хвилину її діяльності. «Ніч» Планети майже не має сутінків, що передували їй. Вона захоплена, подібно до величезного мамонта, обвалом, який його наздогнав, і залишається у дрімоті і застиглою до наступної зорі свого нового Дня – дуже короткого, воістину, порівняно з Днем Брахми.

²³ Це буде осміяно, бо не буде зрозуміло нашими сучасними вченими; але кожен окултист і теософ легко усвідомить цей процес. *Жодна об'єктивна форма* ні на Землі, ні у Всесвіті *не може існувати* без свого астрального прообразу, який раніше не був би вже оформлений у просторі. Від Фідія і до скромного ремісника керамічного мистецтва, кожен скульптор повинен, перш за все, створити зразок у своєму розумі, потім окреслити його розміри, і тільки тоді він може відтворити його в тривимірній або об'єктивній формі. І, якщо людський розум є живим доказом таких послідовних стадій у процесі Еволюції, то, як може бути інакше, коли справа стосується Розуму та творчих сил Природи?

²⁴ Див. «*A Modern Zoroastrian*», стор. 103.

²⁵ «Теорія Дарвіна» в «*Pedigree of Man*», стор. 22.

²⁶ «*The Age and Origin of Man*».

стверджує, разом із Геккелем, що первісна людина була мавпоподібною істотою, позбавленою дару мови. На це проф. Джолі Дженкінс відповідає:

«На мою думку, людина ніколи не була тим пітекантропусом алабусом, портрет якої накидав Геккель, як ніби він бачив і знав її; дивну і навіть повну гіпотетичну генеалогію якої він наводить, починаючи від простої маси живої протоплазми аж до людини, котра користується мовою та цивілізацією, аналогічною з цивілізацією австралійців і папуасів»²⁷.

Між іншим, Геккель часто опиняється в безпосередньому конфлікті з лінгвістичною «наукою». У своїх нападках на Еволюціонізм²⁸, проф. Макс Мюллер затаврував теорію Дарвіна, як «уразливу від початку й до кінця». Насправді лише часткова істина багатьох другорядних «законів» Дарвінізму перебуває поза заперечністю, – очевидно де Катрефаж не приймає природний відбір, боротьбу за існування і зміну видів, як доведені остаточно і назавжди, але лише *pro tempore*. Але, можливо, не зле було би поглибити лінгвістичну теорію проти теорії «мавпячого предка».

Мови, як і все інше в Природі, мають свої фази росту й т.д. Майже встановлено, що великі лінгвістичні сімейства проходять через три стадії:

- 1) Всі слова представляють із себе коріння, що не піддаються змінам (основні мови).
- 2) Один корінь визначає інший і стає простим означальним поняттям (мови аглютинативні).
- 3) Визначальне поняття (означальне значення якого давно зникло) утворює одне ціле з формативними елементами (інфлексійні).

Таким чином, проблема така: Звідки ці корені? Проф. Макс Мюллер стверджує, що існування цих *готових матеріалів мови* є доказом, що людина не може бути вінцем довгого органічного ряду. Ця потенційність у *створенні коренів* є великими труднощами, яких матеріалісти майже незмінно намагаються уникнути.

Фон Гартманн пояснює це, як прояв «Несвідомого», і визнає переконливість його, як доказ *проти* механічного атеїзму. Гартманн є прекрасним представником метафізики й ідеаліста нинішньої епохи.

Це твердження ніколи не піддавалося нападкам з боку анти-пантеїстичних еволюціоністів. Сказати зі Шмідтом: «Воістину, ми повинні зупинитися перед початком промови!», – буде визнанням догматизму й швидкої поразки²⁹.

Ми поважаємо тих учених, які, будучи мудрецами своєї епохи, говорять: якщо доісторичне минуле цілком за межами наших можливостей безпосереднього спостереження, то ми занадто чесні, занадто віддані істині – або тому, що ми вважаємо істиною, – щоб обговорювати невідоме, пропонуючи наші недоведені теорії нарівні з фактами, абсолютно встановленими сучасною наукою.

«Тому, межі [метафізичного] знання краще надати часу, що є кращим пробним каменем істини»³⁰.

Це є мудрим і чесним висловом у вустах матеріаліста. Але, коли такий учений, як Геккель, після того, як він сказав, що «історичні події минулого часу», «що мали місце багато мільйонів³¹ років тому ... назавжди зникли для безпосереднього спостереження» і, що ні геологія, ні філогенія³² не можуть і «не піднімуться до положення істинної «точної» науки», наполягає потім на розвитку всіх організмів – «від нижчого хребетного до вищого, від амфіоксуса до людини», – ми наполягаємо на більш вагомому доказі, ніж той, що він може нам дати. Лише прості «емпіричні джерела знання», настільки уславлені автором «Антропогенези» – коли він змушений задовольнятися такою кваліфікацією для своїх власних поглядів, – не досить компетентні для вирішення проблем, що лежать за межами їхньої області; так само як не личить точній науці покладатися на них³³. Якщо вони «емпіричні» – сам Геккель заявляє це неодноразово – то, з погляду *точного дослідження*, коли вони простягаються у віддалене минуле, вони не краще й не більш достовірні наших Окулярних Вчень

²⁷ «*Man before Metals*» стор. 320. «*Міжнародні Наукові Серії*».

²⁸ «*Philosophy of Language*» Дарвіна, 1873.

²⁹ Порівняй його «*Descendenzlehre und Darwinismus*», стор. 283.

³⁰ «*A Modern Zoroastrian*», стор. 136.

³¹ Таким чином виявляється, що в своєму прагненні довести наше шляхетне походження від катархінського «бабуна», школа Геккеля відсунула епоху доісторичної людини на мільйони років назад. (Див. «*Pedigree of Man*», стор. 273). Окуляристи висловлюють свою вдячність науці за таке підтвердження наших вчень.

³² Це невдалий комплімент по відношенню до геології, яка є такою ж точною наукою, як і астрономія – за винятком, можливо, її надто ризикованих хронологічних обчислень. Насамперед, вона наука «описова», на протигагу науці «абстрактній».

³³ Такі нові слова, як «перигенеза пластид» та «пластидуальні душі» (!), та інші, менш красиві, винайдені Геккелем, можуть бути вельми науковими та правильними, оскільки вони висловлюють вельми ясно уявлення створені його власною яскравою фантазією. Але, як *факти*, вони, однак, залишаються для його колег, які не володіють такою уявою, болісно кеногенетичними – застосовуючи його власну термінологію, тобто для справжньої науки є помилковими теоріями, оскільки вони черпаються з «емпіричних джерел». Тому, коли він намагається довести, що «походження людини від інших ссавців, переважно від катархінських мавп, є дедуктивний закон, який неминуче впливає з індуктивного закону теорії походження», («*Антропогенеза*», стор. 392, наведено в «*Pedigree of Man*», стор. 295.), – то його не менш освічені противники (дю Буа-Реймонд, наприклад) мають право побачити в цих словах просту гру слів: «*testimonium paupertatis* природної науки» – як сам він скаржить, кажучи, у свою чергу, про «вражаюче невігластво» дю Буа-Реймонда. (Див. «*Pedigree of Man*», примітки на стор. 295, 296).

Сходу, і як ті, так і інші, повинні бути поміщені на тому самому рівні. Також і його філогенетичні та палінгенетичні теорії розглядаються істинними вченими не з більшою прихильністю, ніж наші циклічні повторення еволюції великих і малих рас, і первісний порядок Еволюції. Бо обов'язок точної, істинної науки, хоча б і матеріалістичної, полягає в тому, щоб ретельно уникати всього, що нагадує здогад, припущення, котре не може бути перевірено; коротше кажучи, всі *suppressio veri* і всі *suggestio falsi*. Справа кожного вченого, відданого точній науці, спостерігати, у вибраному ним відділі, за феноменами Природи; відзначати, каталогізувати, порівнювати й класифікувати факти до найменших подробиць, які доступні спостереженню почуттів *за допомогою найтонших механічних приладів, наданих нам сучасними відкриттями*, але не спираючись на метафізичні польоти фантазії. Його законне право полягає лише у виправленні, за допомогою фізичних інструментів, недоліків або ілюзій його особистого грубого зору, слуху й інших почуттів. Він не має права переступати межу метафізики або психології. Його обов'язок перевіряти й виправляти всі факти, котрі *потрапляють під його безпосереднє спостереження*; користуватися досвідами та помилками Минулого, намагаючись простежити дію якого-небудь певного зчеплення причини й наслідку, що – лише внаслідок його постійної і незмінної повторюваності, – може бути названо Законом. Ось що очікується від ученого, якщо він хоче стати вчителем людей і залишитися вірним своїй первісній програмі природних і фізичних наук. Усяке відхилення від цього царственного шляху стає спекуляцією.

Замість того, щоб дотримуватися цього, як чинить у наш час, так звана, людина науки? Вона спрямовується в область чистої метафізики, у той же час, висміюючи її. Вона тішиться необачними висновками й називає їх «дедуктивним законом, що виходить від індуктивного закону» – теорії, заснованої і витягнутої з глибин її власної свідомості – до того ж, свідомості попсованої і наповненої однобічним матеріалізмом. Вона намагається пояснити «початок» речей, які вкладені ще лише в її власних концепціях. Вона нападає на багатовікові, духовні вірування та релігійні традиції і викриває все рішуче, як марновірство, крім своїх власних улюблених коників. Вона подає теорії про світобудову, космогонію, що розвинулися за допомогою сліпих сил однієї лише Природи, набагато більше *дивоподібну* та *неможливу*, ніж навіть та, котра заснована на припущенні *fiat Lux ex nihilo*, – і намагається здивувати Світ своєю дикою теорією; і, позаяк відомо, що теорія ця виходить із мозку вченого, то вона приймається на *сліпу віру*, як досить звучна і, як результат науки.

Невже ж Окультизм повинен страшитися подібних опонентів? Звичайно ні. Бо з подібними теоріями, *істинна* наука поводить не краще, ніж емпірична наука чинить з нашими. Геккель, зачеплений у своєму марнославстві зауваженнями дю Буа-Реймонда, не втомлюється привселюдно ремствувати на нападки останнього на його фантастичну теорію походження. Марнуючи похвали із приводу «надзвичайно багатого запасу емпіричних доказів», він називає тих, «визнаних фізіологів», які повстають проти кожної його теорії, витягнутої із цього згаданого «запасу» – неосвіченими людьми, і заявляє:

«Якщо багато хто, і серед них навіть кілька відомих учених, дотримуються думки, що вся філогенія є повітряний замок, і генеалогічні Древа [від мавп?] лише порожня гра уяви, то, говорячи так, вони лише виявляють своє невідання про те багатство *емпіричних джерел*, на які ми вже посилалися»³⁴.

Ми відкриваємо Словник Вебстера і читаємо визначення, дане там слову «емпіричний»:

«Залежить лише від спостереження або досвіду, не беручи до уваги домагань сучасної науки і теорії».

Це може бути застосовано до окультистів, спіритуалістів, містиків тощо. Далі:

«Емпірик; той, хто обмежує себе застосуванням результатів своїх особистих спостережень [приклад цьому Геккель]; той, кому *не вистачає знання*... Неосвічений і практикант, який не має диплома; ошуканець; шарлатан».

Ніколи жоден окультист або «маг» не був нагороджений гіршими епітетами. Проте, окультист залишається на своєму метафізичному ґрунті й не прагне включити *своє знання*, плоди свого особистого спостереження та досвіду, у розряд *точних* наук сучасної вченості. Він тримається в межах своєї законної сфери, де він є майстром. Але що ж варто думати про крайнього матеріаліста, обов'язок якого ясно лежить перед ним, але, який використовує такий вислів, як:

«Походження людини від інших ссавців і, особливо, безпосередньо від катаррхінської мавпи, є дедуктивний закон, що неминуче впливає з індуктивного закону Теорії Походження»³⁵.

«Теорія» є просто гіпотеза, судження, але *не* закон. Говорити зворотне, буде однією з багатьох вільностей, що допускаються в цей час ученими. Вони виголошують нісенітницю й потім прикривають її щитом науки. Дедукція з теоретичного судження є не більш, ніж *судження на підставі судження*. Сер Вільям Гамільтон уже довів, що слово теорія в цей час вживається

«доволі вільно і в неналежному сенсі ... що воно може перетворитися на *гіпотезу*, *гіпотеза* ж, звичайно, вживається як ще один термін для *припущення*, тоді як терміни «теорія» і «теоретичний», повинні би вживатися, як протиставлення термінам практика й практичний».

³⁴ «Pedigree of Man», стор. 273.

³⁵ «Anthropogeny», стор. 392. Виписки наведені в «Pedigree of Man», стор. 295.

Але сучасна наука замовчує це твердження й висміює цю ідею. Філософи, матеріалісти та ідеалісти в Європі та Америці можуть погодитися з еволюціоністами, що стосується походження людини, але теорія ця ніколи не стане загальною істиною для серйозного метафізика; і останній кидає виклик матеріалістам у тому, що їм не вдасться довести їхніх довільних припущень. Дуже легко довести, що мавпяча тема³⁶ Фогта й Дарвіна, на яку послідовники Гьокслі й Геккеля, за останнім часом, склали такі незвичайні варіації, набагато менш наукова – суперечачи основними законами самої цієї теми, – ніж наша тема може бути представлена коли-небудь такою. Нехай читач звернеться до чудової праці «*L'Espece Humaine*» французького натураліста де Катрефажа, і наше твердження буде негайно ж перевірено.

Крім того, жодна людина, якщо тільки вона не крайній матеріаліст, не буде коливатися у виборі між Езотеричним вченням, стосовно Походження Людини, і теоріями Дарвіна. Ось опис «Ранніх Прабатьків людини», даний Дарвіном:

«Колись вони повинні були бути вкриті волоссям, до того ж обидві статі мали бороди; їхні вуха, ймовірно, були гострими й могли рухатися; і тіла їхні були оснащені хвостом, що володіє належними мускулами. Їхні кінцівки та тіла приводилися в рух численними м'язами, які в цей час проявляються лише іноді, але нормальними є серед чотирируких... Ступня була тоді чіпкою, якщо судити за станом великого пальця в утробного плода; без сумніву, наші прабатьки були лісовими жителями, будували свої житла на деревах і жили у теплій, багатій лісами країні. Самці мали величезні собачі ікла, які служили їм страшною зброєю»³⁷.

Дарвін пов'язує людину з типом хвостатих катаррхинів (*catarrhines*):

«і, отже, відсуває її по шкалі еволюції на цілий щабель назад. Англійський натураліст не задовольняється затвердитися на основі своїх власних доктрин і, так само як і Геккель, у цьому питанні ставить себе в пряме протиріччя з одним із основних законів, що становлять головне зачарування Дарвінізму».

Далі вчений натураліст-француз доводить, як порушується цей основний закон. Він говорить:

«Насправді, за теорією Дарвіна, трансмутації відбуваються не внаслідок випадковості й не в усіх напрямках. Вони керуються відомими законами, що впливають із самої організації. Як тільки організм змінився в певному напрямку, він може вже піддаватися вторинним або третинним трансформаціям, але, проте, він назавжди збереже печатку первісного типу. Це є закон *збереження постійного характеру*, що один лише дозволяє Дарвінові пояснити філіацію груп, їхні властивості та їхні численні співвідношення. Саме внаслідок цього закону, все потомство першого молюска було молюсками; все потомство першого хребетного було хребетним. Ясно, що це становить одну з основ доктрини. Отже, дві істоти, що належать до двох різних типів, можуть мати *спільного предка*, але один не може походити від іншого».

Отже, людина й людиноподібна мавпа виявляють досить різкий контраст відносно *типу*. Органи їхні ... майже в точності відповідають одні іншим, але органи ці розміщені за цілком різними планами. У людини вони координовані таким чином, щоб по суті вона була *ходаком*, тоді як у мавпи вони пристосовані для *лазіння*... У цьому є анатомічне й механічне розходження... Достатньо кинути один погляд на сторінку, на якій Гьокслі зобразив пліч-о-пліч кістяк людини та кістяки найбільш розвинених людиноподібних мавп, щоб отримати доволі переконливий доказ.

Наслідок цих фактів, з погляду логічного застосування закону *збереження постійного характеру*, є те, що людина не може походити від предка, який уже оформився, як мавпа, так само як і безхвоста (*catarrhine*) мавпа не могла походити від мавпи з хвостом. *Ходяча тварина* не може походити від *місі, яка лазить*. Це було добре зрозуміло Фогтом.

Поміщаючи людину серед приматів, він не коливається заявити, що найнижчий клас мавп перейшов демаркаційну лінію (спільного предка), звідки різні типи цього сімейства зародилися й від якої вони почали розходитися. [Цього предка мавп Окулярна Наука вбачає в найнижчій людській групі часу Атлантиди, як це вже було доведено]. Таким чином, ми повинні помістити походження людини за межі появи останньої мавпи, [що підтверджує нашу доктрину], якщо ми хочемо залишити для дарвінівської доктрини один із найбільш нагально необхідних законів. Ми приходимо тоді до *prosimiae* Геккеля, до *Loris*, *Indris*, і т.д. Але ці тварини також належать до тих, які лазять і, отже, ми повинні йти далі в пошуках за нашим першим прямим предком. Але генеалогія Геккеля приводить нас від останніх до *сумчастого*. Від людини до кенгуру відстань, звичайно, велика. Отже, ніщо у фауні теперішнього часу, так само як і в минулому, не вказує на проміжні типи, які могли би

³⁶ Розумова перешкода між людиною та мавпою, охарактеризована Геккелем, як «величезна прогалина, відстань майже незмірна» (II), справді дуже переконлива сама собою. Звичайно, вона представляє постійну загадку для матеріаліста, який спирається на тонку тростинку «природного відбору». Фізіологічна різниця між людиною та мавпами, насправді, – незважаючи на цікаву спільність деяких ознак – також вражає. Так д-р Швейнфурт, один із найбільш обережних і досвідчених природників, каже: «У наш час жодна з тварин у світі не привертала до себе більшої уваги з боку вчених дослідників природи, ніж величезні чотирирукі (антропоїди), відзначені такою дивною схожістю з людською формою, що вони виправдали епітет антропоморфічних... Але поки що всі дослідження привели людський розум лише до визнання своєї неспроможності, й ніде більшу обережність не можна порадити, й ніде передчасне судження не може бути більш засудженим, ніж у спробі продовжити міст через таємничу протяжність, що відокремлює людину від звіра». («*Heart of Africa*», 1, 520, вид. 1873).

³⁷ «*Descent of Man*», стор. 160, вид. 1888. Безглуздий приклад протиріч серед еволюціоністів наводиться Шмідтом («*Descendenzlehre und Darwinismus*», стор. 272). Він каже: «Спорідненість Людини з антропоїдами ... не заперечується через звірину силу зубів самця орангутанга або горили». Навпаки, Дарвін нагороджує свою нечувану істоту зубами, що служать їй зброєю!

послужити віхами. Ці труднощі лише доволі мало бентежать Дарвіна³⁸. Ми знаємо, що він вважає відсутність відомостей по такого роду питанням, як доказ на його користь. Без сумніву й Геккель настільки ж мало збентежений цим. Він припускає існування *питекоїдної* людини ... цілком теоретичної. Таким чином, позаяк було доведено, на підставі самого Дарвінізму, що походження людини варто віднести за межі вісімнадцятої стадії і, позаяк, внаслідок цього, є *необхідним* заповнити прогалину між сумчастими видами й людиною, то чи погодиться Геккель припустити існування *чотирьох невідомих, проміжних груп*, замість однієї? Чи погодиться він доповнити, таким чином, свою генеалогію? На це я не можу відповісти»³⁹.

Але прочитайте знамениту генеалогію Геккеля в його «*The Pedigree of Man*», названу ним «Серія Предків Людини». В «Другому Відділі» (вісімнадцята стадія) він описує:

«*Prosimiae*, споріднені *Loris (Stenops)* і *Makis (Лемур)*, без кісток сумчастих і клоаки, з *плацентою*»⁴⁰.

Тепер повернемося до «*L'Espece Humaine*»⁴¹ Катрефажа і розглянемо наведені ним докази, засновані на найостанніших відкриттях, щоб встановити, що *prosimiae* Геккеля не мають ні *перетинки*, що *відпадає (decidua)*, ні розлітої плаценти. Вони не можуть бути навіть предками людиноподібних мавп, уже не говорячи про людину, дотримуючись основного закону самого Дарвіна, як це доводить натураліст-француз. Але це анітрохи не бентежить прихильників «Анімалістичної Теорії», бо самопротиріччя й парадоксальність є як раз сутністю сучасного Дарвінізму. Гьокслі є таким прикладом; довівши про викопну людину й «відсутню ланку», що:

«Ні в Четвертинній епосі, ні в цей час, жодна проміжна істота не заповнює прогалину, що відокремлює людину від троплодита»,

І, що «заперечення існування цієї прогалини *було би настільки ж гідним осуду, як і безглуздом*», великий вчений спростовує свої власні слова, підтримуючи, з усією важністю свого наукового авторитету, цю саму «безглузду» з усіх теорій – *теорію походження людини від мавпи!*

Катрефаж говорить:

«Ця генеалогія помилкова від початку й до кінця, і заснована на матеріалістичній омані».

Дійсно, Геккель засновує своє походження людини на сімнадцятій і вісімнадцятій стадії, на сумчастих і *prosimiae* – (*genus Haeckelii?*). Застосовуючи останній термін до лемуридів – отже, роблячи з них тварин, що мають плаценту, він робить зоологічну помилку. Бо після того як він сам розділив тварин за їх анатомічними розходженнями на дві групи, – *indeciduata*, які не мають *deciduata* (або особливої перетинки, що з'єднує плаценти) і на *deciduata*, які мають її, – він включає *prosimiae* в останню групу. В іншому місці ми довели, що говорять про це інші вчені. Як говорить де Катрефаж:

«Анатомічні дослідження ... Мілі Едвардса і Грандідье над тваринами ... не дозволяють сумніватися, що *prosimiae* Геккеля позбавлено *decidua* і не мають розлітої плаценти. Вони є *indeciduata*. Позаяк можливість розглядати їх, як предків мавп, далека, то відповідно до принципу встановленого самим Геккелем, вони навіть не можуть розглядатися як предки зоно-плацентарних ссавців ... і повинні бути віднесені до товстошкірих, беззубих і до китоподібних»⁴².

І проте, вигадництва Геккеля приймаються деякими за *точну науку!*

Вищевказана помилка, якщо тільки насправді вона є такою, навіть не згадується в «*Pedigree of Man*» Геккеля, перекладеного Авелінгом. Якщо можна висунути, як вибачення, що, у той час, коли склалися знамениті «генеалогії», «ембріогенеза *prosimiae* не була відома», то тепер вона відома. Подивимося, чи буде ця важлива помилка виправлена в наступному виданні перекладу Авелінга, або ж сімнадцята й вісімнадцята стадії залишаться такими, як вони зараз, щоб уводити в оману невігласа, подаючи це як одне із *істинних* проміжних ланок. Але, як зауважує француз натураліст:

«Іхній спосіб [Дарвіна й Геккеля] завжди той самий і полягає в тому, що вони розглядають невідоме, як *доказ на користь їхньої теорії*».

Це приводить до наступного. Подаруйте людині безсмертний Дух і Душу; обдаруйте весь живий і неживий утвір монадичним принципом, що поступово розвивається з латентного й пасивного в активну та позитивну полярність, – і Геккель, що б не говорили його шанувальники, не буде знати на що йому опертися.

Але є важливі розбіжності навіть між Дарвіном і Геккелем. Тоді як перший робить нас від *хвостатого* катаррхіна, Геккель відносить нашого гіпотетичного предка до *безхвостої* мавпи, хоча, у той же час, він поміщає його в гіпотетичну «стадію», безпосередньо попередню їй – *menocerca* із хвостом (дев'ятнадцята стадія).

³⁸ На думку навіть однодумного професора Шмідта, Дарвін написав, «звісно, не втішний і, можливо, багато в чому не точний портрет наших передбачуваних предків на зорі народження людства». («*Descendenzlehre und Darwinismus*», стор. 264).

³⁹ «*L'Espece Humaine*», стор. 106-108.

⁴⁰ *Op. cit.*, стор. 77.

⁴¹ Стор. 109; 110.

⁴² *Op. cit.*, стор. 110.

Проте, у нас є одне поняття, спільне зі школою Дарвіна, а саме, закон поступової і надзвичайно повільної еволюції, що охоплює багато мільйонів років. Очевидно головна розбіжність полягає в природі примітивного «предка». Нам скажуть, що Дхіан-Коган, або «прабатько» Ману, є гіпотетичною істотою, невідомою на фізичному плані. Ми відповімо, що в це вірив увесь Древній Світ, і зараз дев'ять десятих теперішнього людства вірить у це; тоді як пітекоїдна людина або мавпоподібна людина є чисто гіпотетична сутність, тварина створена Геккелем, невідома й знаходиться не на цій Землі, але, крім того, його генеалогія, – як вона надумана ним, – суперечить науковим фактам і всім відомим даним сучасних відкриттів у зоології. Це просто безглуздо навіть як вигадка. Як доводить це де Катрефаж кількома словами, Геккель «припускає існування абсолютно теоретичної пітекоїдної людини», – котру в стократ важче прийняти, як предка, ніж будь-якого Дева. І це не єдиний приклад, коли він слідує тому ж методу, щоб завершити свою генеалогічну таблицю. Насправді, він сам досить наївно зізнається у своїх вигадництвах. Хіба не зізнається він у не-існуванні своєї Созури (чотирнадцята стадія), – сутності цілком незнайомої науці, – зізнаючись, за своїм підписом, що

«Доказ її існування виникає внаслідок необхідності проміжного типу між тринадцятою і чотирнадцятою стадією [!!]».

Якщо так, то з таким же науковим правом ми можемо стверджувати, що доказ існування наших трьох ефірних Рас і триоких людей у Третій і Четвертій Корінних Расах – «також впливає з необхідності проміжного типу» між тваринами й Богами. Яку ж причину для заперечення могли би представити геккеліанці в цьому особливому випадку?

Звичайно, на це є готова відповідь. Тому що ми не допускаємо наявності Монадичної Сутності. Прояв Логосу, як індивідуальної свідомості у тваринному й людському створенні, не прийнято точною наукою, також, звичайно, це не охоплює всього питання. Але невдачі науки і її довільні припущення загалом, набагато значніше по суті, ніж будь-яка «екстравагантна» Езотерична доктрина⁴³. Навіть мислителі школи фон Гартманна виявилися піддані загальній епідемії. Вони визнають Дарвінівську Антропологію (більш-менш), хоча вони також подають індивідуальне *Ego*, як прояв Несвідомого (Західне уявлення Логосу або Первинної Божественної Думки). Вони говорять, що еволюція фізичної людини походить від тварини, але розум, у його різних фазах, представляє річ зовсім незалежну від матеріальних фактів, хоча організм і потрібний йому, як Упадхі, для його проявів.

ПЛАСТИДУАЛЬНІ ДУШІ ТА СВІДОМІ КЛІТИНИ НЕРВІВ

Але неможливо передбачати кінця таким дивам з боку Геккеля і його Школи, які окультисти й теософи мають повне право розглядати, як матеріалістичних блукачів, котрі переступили межі метафізичної області. Не задовольнившись батьківством *Bathybius' a Haeckelii*, вони винайшли тепер «пластидуальні душі» й «душі-атомів»⁴⁴ на основі чисто сліпих механічних сил матерії. Нас повідомляють, що:

«Вивчення еволюції душі-життя показує нам, що вона проклала собі висхідний шлях, починаючи від нижчих стадій простої душі-клітини, через дивний ряд поступових стадій в еволюції, аж до душі людини»⁴⁵.

«Дивовижний», воістину, – бо ця дика фантазія заснована на *свідомості* «нервових клітин». Дійсно, як він говорить нам:

«Як би мало не були ми спроможні пояснити, в цей час, повністю природу свідомості⁴⁶, проте, порівняльне й генетичне спостереження його чітко встановлює, що воно є лише більш висока і складна функція нервових клітин»⁴⁷.

Пісня Герберта Спенсера про свідомість – проспівана й, відтепер, вона може бути безпечно складена в коморах застарілих теорій. До чого, однак, призводять Геккеля його «складні функції» його наукових «нервових клітин»? Ще раз прямо до Окултних і Містичних Вчень *Кабали* про походження Душ, як свідомих і несвідомих Атомів; до Монади Піфагора й Монадам Лейбніца, та до «Богів, Монад і Атомів» нашого

⁴³ Звичайно, Езотерична система Еволюції Четвертого Кола набагато складніша, ніж категоричне твердження у наведеному параграфі та виписці. Насправді, вона *протилежна* існуючому поширеному західному уявленню, як щодо ембріології, так і в послідовності видів у часі.

⁴⁴ На думку Геккеля є також «клітини-душі» та «атоми-клітини»; «неорганічна молекулярна душа», яка не має пам'яті, і «пластидуальна душа», що має пам'ять. Що говорять з цього приводу наші Езотеричні Вчення? Божественна і людська душа, що складається з семи принципів в людині, повинна, звичайно, збліднути і відступити перед таким одкровенням!

⁴⁵ «*Pedigree of Man*», стор. 296.

⁴⁶ Це цінне зізнання. І за змістом, що надається цьому слову у другому виданні Вебстера, воно робить ще більш безглуздою та емпіричною спробу *простежити* походження свідомості в людині, так само як і її фізичного тіла від *Bathybiu' a* Геккеля.

⁴⁷ Там само.

Езотеричного Вчення⁴⁸; до мертвої букви Окултних Вчень, залишених для кабалістів-аматорів і професорів церемоніальної Магії. Бо ось що говорить він, пояснюючи недавно винайдену ним термінологію:

«Пластидуальні Душі. Пластидули або протоплазматичні молекули, найменші, однорідні частки протоплазми, повинні розглядатися на підставі нашої пластидуальної теорії, як активні фактори всіх життєвих функцій. Пластидуальна душа відрізняється від неорганічної молекулярної тим, що вона має пам'ять»⁴⁹.

Цю теорію він розвиває у своїй дивній лекції про «Перигенезу Пластидул або про Хвилеподібні рухи Живих Часток». Це є поліпшена теорія Дарвіна про «Пангенезу» і подальше наближення, обережний рух у напрямку до «Магії». Перша, як це пояснює автор «*A Modern Zoroastrian*»,⁵⁰ є припущення, що:

«Деякі з дійсних тотожних атомів, що становили частину тіл наших предків, передаються, таким чином, через їхнє потомство впродовж поколінь так, що ми дослівно є «плоттю від плоті» первинної тварини, яка розвинулася до людини».

Зі своєї сторони Окултизм стверджує, що – (а) життє-атоми нашого Життєвого Принципу (Прана), коли людина вмирає, ніколи не гинуть остаточно; і, що ті атоми, які найбільше насичені Життєвим Принципом, незалежним, вічним, свідомим фактором, частково передаються від батька до сина через спадковість і ще раз частково притягнуті разом і стають живлючим принципом нового тіла при кожному новому втіленні Монади. Бо (б), як Індивідуальна Душа завжди та сама, так і атоми нижчих принципів (тіла, його астралу або життєвого двійника, й т.д.) залучаються за спорідненістю та кармічним законом завжди до тієї ж самої індивідуальності протягом цілого ряду різних тіл.⁵¹

Щоб бути справедливими, не говорячи вже про логічність, наші сучасні геккеліанці повинні би винести резолюцію, що відтепер «Перигенеза Пластидул» та інші подібні лекції, повинні бути переплетені в одну книгу разом із лекціями з «Езотеричного Буддизму» і про «Сім Принципів Людини». Таким чином, суспільна думка одержала б, у всякому разі, можливість порівняти обидва Вчення, і потім судити, що з них є найменш або найбільш безглуздом, навіть із погляду матеріалістичної і точної науки.

Так окултисти, які відносять кожний атом у Всесвіті, будь він агрегатом або самотнім, до Однієї Єдності, до Універсального Життя; котрі не визнають, що в Природі могло б існувати що-небудь неорганічне, котрі не знають такої речі, як мертва Матерія – окултисти послідовні у своїй доктрині про Дух і Душу, коли вони говорять про пам'ять, що існує в кожному атомі, про волю та відчуття. Але, що може припускати матеріаліст під цією кваліфікацією? Закон біогенези, в сенсі, що дається йому послідовниками Геккеля, є результат невідання вченими *Окултної* Фізики. Ми знаємо і говоримо про «життє-атоми» і про «сплячі атоми», бо ми розглядаємо ці обидві форми енергії – кінетичну й потенційну, – як похідні від однієї і тієї ж сили або від Єдиного Життя, і розглядаємо останню, як джерело та двигун усього суцього. Але, що це таке, що нагородило енергією і, особливо ж, пам'яттю «пластидуальні душі» Геккеля? «Хвилеподібний рух живих часток» стає зрозумілим на підставі теорії про Єдине Духовне Життя, всесвітнього Життєвого Принципу, незалежного від *нашої* Матерії і, який проявляється, як атомічна енергія лише на *нашому* плані свідомості. Це є те, що, будучи індивідуалізовано в людському циклі, передається від батька до сина.

Отже, Геккель, змінивши дарвінівську теорію, подає «більш правдоподібно», як думає це автор «*A Modern Zoroastrian*»:

«Що не тотожні атоми, але їхні особливі рухи й способи агрегації передавалися, таким чином, [через спадковість]»⁵².

Якби Геккель, або який-небудь інший вчений знав більше, ніж будь-хто з них знає про природу атома, то він не шукав би можливості поліпшити це в такий спосіб. Бо він лише стверджує те ж саме, але в більш метафізичних висловах, ніж Дарвін. Життєвий Принцип або Життєва Енергія, яка всюдисуща, вічна,

⁴⁸ Ті, хто дотримуються протилежного погляду і розглядають існування людської душі – «як надприродний духовний феномен, обумовлений силами цілком відмінними від звичайних фізичних сил», висміюють, думає він, «через це суто наукове пояснення». Очевидно, вони не мають права стверджувати, що «психологія, частково чи загалом, є наука духовна, але не фізична». Нове відкриття, зроблене Геккелем, – що викладалося, між іншим, протягом століть у всіх східних школах, що тварини мають душу, волю і відчуття, отже, функції душі, призводить його до того, щоб зробити з психології науку зоологів. Архаїчне вчення, що «душа» (тваринна і людська душа або Кама і Манас) «має історію свого розвитку», – стверджується Геккелем, як його власне відкриття та нововведення на «не прокладеній стежці» [?!]. Він, Геккель, створить порівняльну еволюцію душі в людині та інших тваринах! Порівняльна морфологія органів душі та порівняльна психологія функцій душі, причому обидві, засновані на еволюції, стають, таким чином, психологічною [насправді матеріалістичною] проблемою вченого. («Клітини-Душі та Душі-клітини», стор. 135, 136, 137. «*Pedigree of Man*»).

⁴⁹ «*Pedigree of Man*», примітка 20, стор. 296.

⁵⁰ Стор. 119.

⁵¹ Див. «Трансміграцію Життє-Атомів» у «*П'яти Роках Теософії*», стор. 533-539. Сукупна агрегація цих атомів утворює, таким чином, *Anima Mundi* нашої Сонячної Системи, Душу нашого маленького Всесвіту, кожен атом якого, звичайно, є Душа, Монада, маленький світ, обдарований свідомістю, отже пам'яттю... (Том I, Частина III, «Боги, Монади, Атоми»).

⁵² *Op. cit.*, стор. 119.

нерушима, є Сила й Принцип, як *нуменон*, але, коли вона виявлена в Атомах, вона є *феномен*. Це те саме, й не може розглядатися як окремі поняття, хіба тільки в матеріалізмі⁵³.

Далі Геккель сповіщає про Душі-Атоми щось, що на перший погляд здається таким же окультним, як і Монади Лейбніца:

«Недавня суперечка щодо природи атомів, які ми повинні розглядати в тій або іншій формі, як ультимативні фактори у всіх фізичних і хімічних процесах, очевидно, може бути досить легко вирішена поданням, що ці найменші маси володіють, як центри сили, постійною душею, що кожен атом має відчуття й силу руху»⁵⁴.

Він ні слова не говорить щодо того факту, що це є теорія Лейбніца, до того ж надзвичайно окультна. Також він не розуміє терміну «душа», як ми розуміємо його; бо для Геккеля душа, разом зі свідомістю, є лише продукт сірої речовини мозку, річ, що як і душа-клітина,

«Так само нерозривно пов'язана із протоплазмичним тілом, як людська душа пов'язана з мозком і спинним хребтом»⁵⁵.

Він відкидає висновки Канта, Герберта Спенсера, дю Буа-Реймонда і Тиндалля. Останній висловлює думку всіх великих учених, так само як і думку найбільших мислителів, теперішніх і минулих епох, говорячи, що:

«Перехід від фізики мозку до відповідних фактів свідомості, немислимий. Якби наші розуми та почуття були так ... освічені, щоб дати нам можливість бачити й відчувати самі молекули мозку; якби ми були здатні стежити за всіма їхніми рухами, всіма їхніми угрупованнями ... їхніми електричними розрядами ... все-таки, ми були б так само далекі від рішення проблеми, як і раніше... Прірва між двома класами феноменів, натомість, залишалася б непрохідною для інтелекту».

Але складна функція нервових клітин великого німецького емпірика або, іншими словами, його свідомість, не дозволяє йому прилучитися до висновків найбільших мислителів нашої планети. *Він більш великий, ніж вони*. Він стверджує це й *заперечує* всім:

«Ніхто не має права стверджувати, що в майбутньому ми не зможемо перейти за межі цих кордонів нашого знання, які в цей час здаються нам непрохідними»⁵⁶.

І він наводить із Введення Дарвіна до «*Походження Людини*» наступні слова, які він скромно додає до своїх учених супротивників і до самого себе.

«Завжди ті, хто знають мало, але не ті, хто знають багато, стверджують позитивно, що ця або та проблема ніколи не буде вирішена наукою».

Світ може почувати себе вдоволенним. Недалеко той день, коли «тричі великий» Геккель доведе, на своє власне задоволення, що свідомість сера Ісаака Ньютона була, фізіологічно висловлюючись, лише відбитою дією (або мінус свідомість), заподіяним перигенезою пластидул нашого загального предка і старого друга, монери Геккеля. Хоча згаданий *Bathybius* був виявлений, як ошуканець, що симулює органічну субстанцію, котру він *не представляє* й, хоча серед дітей людських, одна лише дружина Лота – і то лише після її неприємного перетворення – могла послатися на *дрібку солі*, як на свого предка; але все це анітрохи не збентежить його. Він буде продовжувати стверджувати, так само холоднокровно, як він робив це завжди, що лише особливий вид і рух примари давно зниклих атомів нашого батька *Bathybius'a*, які – будучи передані протягом еонів часу в тканину клітин сірої речовини мозку кожної великої людини – змусили Софокла та Есхіла, так само як і Шекспіра, писати їхні трагедії, а Ньютона його «*Principia*», і Гумбольта його «*Космос*», і так далі. Вони також підказали Геккелю винайти греко-латинські слова довжиною у три дюйми, що претендують на великий сенс, насправді ж, які нічого не означають.

Звичайно, ми цілком усвідомимо, що істинний, чесний еволюціоніст згоден з нами; і, що він перший скаже, що геологічні записи не тільки не досконалі, але, що є величезні прогалини в розрядах, дотепер знайдених скам'янілостей, які ніколи не зможуть бути заповнені. Крім того, він скаже нам, що «жоден еволюціоніст не припускає, що людина відбулася від якої-небудь існуючої, або ж давно зниклої людиноподібної мавпи», але, що людина і людиноподібні мавпи відбулися, ймовірно, еон тому, від якого-небудь спільного корінного типу.

⁵³ У «*Трансміграції Життя-Атомів*» («*П'ять років Теософії*», стор. 535) ми говоримо про Дживу або Життєвий Принцип, щоб краще пояснити становище, яке занадто часто не розуміється. «Він, всюдисущий ... хоча [на цьому плані прояву часто] ... у сплячому стані (як наприклад, у камені)... Визначення, за яким стверджується, що коли ця непорушна сила роз'єдналася з однією групою атомів [слід було би сказати *молекул*], вона негайно притягується іншими, не означає, що вона зовсім покинула першу групу, [бо інакше самі атоми зникли б], але, що вона лише перенесла свою *vis viva*, або життєву міць – енергію руху, в іншу групу. Але з того, що вона проявляється в наступній групі, у вигляді так званої кінетичної енергії, не слідує, що перша група зовсім позбавлена її, бо вона все ще знаходиться в ній, як потенційна енергія або латентне життя». Але, що може мати на увазі Геккель під своїми «не тотожними атомами, але їх особливим рухом і їх способом агрегації», якщо тільки це не та сама кінетична енергія, яку ми щойно пояснили? Перш ніж розвинути подібні теорії, він, мабуть, прочитав Парацельса і вивчив «*П'ять років Теософії*», але не засвоїв як слід ці вчення.

⁵⁴ *Op. cit.*, примітка 21, стор. 296.

⁵⁵ Там само, примітка 19.

⁵⁶ Там само, примітка 23.

Проте, як це вказує де Катрефаж, він також висуне, як доказ, що підтверджує його заяву, весь перелік відсутніх свідчень, говорячи, що:

«Всі форми життя не збереглися в рядах скам'янілостей, бо можливості на збереження були рідкісні й нечисленні серед ... [навіть у примітивної людини], через звичай ховати й спалювати своїх померлих».

Це саме те, що ми самі стверджуємо. Як раз, можливо, що майбутнє готує нам відкриття гігантського кістяка атланта в тридцять футів зросту, так само як і скам'янілість, що належить питекоїду, «відсутній ланці»; лише, перший випадок більше правдоподібний.

ВІДДІЛ III

ВИКОПНІ РЕШТКИ ЛЮДИНИ ТА АНТРОПОЇДНОЇ МАВПИ

А

ГЕОЛОГІЧНІ ФАКТИ СТОСОВНО ПИТАННЯ ЗВ'ЯЗКУ МІЖ НИМИ

Дані, виведені на підставі наукових досліджень, що стосується «первинної людини» і мавпи, нічим не підкріплюють теорії, котрі виводять першу від останньої. «Де ж тоді повинні ми шукати первинну людину?» – усе ще питає Гьокслі після того, як він марно шукав її у самій глибині Четвертинного шару.

«Чи належав найдревніший *Homo sapiens* до епохи Пліоценської або Міоценської, або ж до ще більшої давнини? Чи очікує майбутнього палеонтолога відкриття у шарах ще більш древніх, скам'янілих кістяків мавпи, більш антропоїдної або ж людини, ще більш питекоїдної, ніж усі ті, які нам зараз відомі? Час покаже це»⁵⁷.

Безсумнівно, таким чином, воно виправдає антропологію окультистів. А поки що Бойд Даукінс, у своїй запопадливості виправдати «*Походження Людини*» Дарвіна, думає, що він відкрив не більше, не менше, ніж «відсутню ланку» – у теорії. Скоріше завдяки теологам, ніж геологам, людина майже до 1860 року розглядалася як реліквія, давність якої не перевищує 6000 років ортодоксального Адамічного періоду. Карма, однак, судила, щоб саме французький абат Буржуа наніс цій зручній теорії навіть гірший удар, ніж той, котрий був нанесений їй відкриттями Буше де Перт'а. Кожному відомо, що абат відкрив і виніс на світло ґрунтовний доказ того, що людина існувала вже під час Міоценського періоду, бо кремені, що носять безсумнівні ознаки обробки людиною, були викапані із шару Міоценського періоду. Наводимо слова автора «*Сучасна Наука і Сучасна Думка*».

«Вони повинні були бути оброблені людиною або, як припускає це Бойд Даукінс, дріопітекус'ом, або ж якою-небудь іншою антропоїдною мавпою, обдарованою розумністю, що настільки перевищує розумність горили або шимпанзе, що вона могла зробити ці інструменти. Але, у такому випадку, проблема була би вирішена, і відсутня ланка відкрита, бо подібна мавпа легко могла би бути предком людини Палеоліту»⁵⁸.

Або – нащадком людини *Еоценського періоду*, що є варіантом, протипоставленим цій теорії. А поки що дріопітекус, обдарований настільки прекрасними розумовими здібностями, повинен бути ще відкритий. З іншого боку, позаяк існування людини Неоліту та Палеоліту стало абсолютною вірогідністю, і той же самий автор справедливо зауважує:

«Якщо 100 000 000 років минули з тих пір як земля стала досить затверділою, щоб підтримувати рослинне і тваринне життя, то Третинний період міг тривати 5 000 000 років; або 10 000 000 років, якщо порядок, що сприяє життєздатності, тривав, як думає це Лайелль, принаймні, протягом 200 000 000 років»⁵⁹, –

то чому б не випробувати іншу теорію? Як гіпотезу, віднесемо людину до кінця Мезозойських часів – допустивши *argumenti causa*, що тоді існували (набагато більш пізні) мавпи вищого типу! Це дало би цілком достатньо часу людині й сучасним мавпам ухилитися від міфічної «більш антропоїдної мавпи», і навіть остання могла би виродитися в тих, котрих ми бачимо, як тих, що *наслідують* людину, використовуючи «гілки дерев у вигляді кийка й розбиваючи кокосові горіхи молотами з каменів»⁶⁰. Деякі дикі гірські племена в Індії будували свої житла на деревах точно так само, як горили будують свої барлоги. Питання, котрий із двох, звір або людина, став наслідувачем іншого навряд чи підлягає обговоренню, навіть допускаючи теорію Бойда Даукінса. Втім, фантастичність цієї теорії взагалі, визнана. Але є заперечення, що тоді як у Пліоценському і

⁵⁷ «*Man's Place in Nature*», стор. 159.

⁵⁸ *Op. cit.*, стор. 157.

⁵⁹ Там само, стор. 161.

⁶⁰ Невже це спосіб, яким мала би діяти *примітивна людина*? Ми не знаємо ні людей, ні навіть дикунів у наше століття, які б наслідували мавп, що жили з ними пліч-о-пліч у лісах Америки та на островах. Але ми знаємо, що величезні мавпи, приручені, живуть у будинках і наслідують людину аж до носіння капелюхів та одягу. Авторка мала одного разу шимпанзе, який, не будучи ніким навчений, відкрив газету і вдавав що читає її. Як раз потомство, діти, можуть наслідувати своїх батьків, але ніяк не навпаки.

Міоценовському періоді існували справжні людиноподібні мавпи й бабуїни, і людина, безсумнівно, була у ті часи сучасником перших – хоча, як ми бачимо, правдива антропологія усе ще не наважується, навіть при наявності фактів, помістити її в еру дріопітекуса, котрий пізніше

«розглядався деякими анатомістами, як тип більш високий у деяких відносинах, ніж шимпанзе або горила»⁶¹, –

проте, в Еоценовський період не було знайдено інших скам'янілостей, які стосуються розкопаних приматів або решток пітекоїдних видів, крім декількох вимерлих видів лемуруїдів. Також ми знаходимо натяки на те, що дріопітекус *міг бути* «відсутньою ланкою», хоча мозок цієї тварини підтверджує цю теорію так само мало, як і мозок сучасної горили. (Див. також висновку Годрі).

Тепер ми хотіли би запитати – хто з учених готовий довести, що людина не існувала на початку Третинного періоду? Що саме могло перешкодити її присутності? Заледве тридцять років тому, з обуренням заперечувалася можливість її існування раніше, ніж шість або сім тисяч років тому. Нині відмовляються припустити її в Еоценовський період. У наступному сторіччі, ймовірно, буде висунуте питання – чи не була людина сучасником «літаючого дракона», птеродактиля, плезіозавра та ігуанодона, й т.д. Але прислухаємося до відгомону науки:

«Тепер зрозуміло, що, як за анатомічною будовою, так і внаслідок осоння та навколишніх умов, скрізь, де жили антропоїдні мавпи, могла жити також і людина або інша тварина, яка постала предком людини. З анатомічної точки зору, людиноподібні мавпи й прості мавпи є такими ж особливими видозмінами типу ссавця, як і людина, на яку вони схожі кісткою та мускулатурою; і фізична тваринна людина є просто приклад чотирирукого типу, що виробив здатність стояти на ногах, так само як і більш об'ємний мозок»⁶²... Якщо вона могла вижити, як ми це знаємо, у жорстоких умовах і надзвичайних примхах Льодовикового періоду, то немає підстави думати, що вона не могла жити в напівтропічному осонні Міоценовського періоду, коли сприятливе осоння простягалось навіть до Гренландії та Шпіцбергену»⁶³.

Тоді як більшість учених, непримиренних у своєму переконанні в походженні людини від «вимерлого антропоїдного ссавця», не хочуть допустити навіть просту обґрунтованість якої-небудь іншої теорії, ніж теорії про загального предка для людини та дріопітекуса, приємно побачити в праці справжнього наукового значення, таке поле для згоди. Дійсно, поле це настільки широке, наскільки воно може бути при цих обставинах, тобто, не піддаючись негайній небезпеці бути збитим з ніг хвилею припливу наукових лестоців. Будучи переконаним, що труднощі пояснити –

«Розвиток інтелекту та моральності шляхом еволюції не такий великий, як труднощі, що представляються в різниці фізичної будови»⁶⁴ між людиною і твариною вищого типу», –

той же автор говорить:

«Але не так легко побачити, як виникла ця різниця у фізичній будові та, як народилася істота, що мала такий мозок і руку, і такі нерозвинені здатності для майже безмежного прогресу. Труднощі в наступному: різниця в будові між нижчою існуючою расою людини та вищою існуючою мавпою занадто велика, щоб допустити можливість, що одна була прямим нащадком іншої. Негр, у деяких відносинах, злегка наближається до мавпячого типу. Череп його більш вузький і мозок менш об'ємний, щелепи більш видатні й руки його довші, ніж руки середнього європейця, проте, він по суті людина, й широка прірва відокремлює його від шимпанзе або горили. Навіть ідіот або кретин, мозок якого не більше й розуміння не вище, ніж у шимпанзе, є, однак, людиною, що зупинилася у своєму розвитку, але не мавпою.

Тому, якщо дотримуватися теорії Дарвіна у випадку людини та мавпи, то ми повинні досліджувати вглиб і знайти якогось-небудь загального предка, від якого вони обоє відбулися... Але, щоб установити це, як *факт*, а не *теорію*, ми повинні знайти форму цього предка або, в усякому разі, які-небудь проміжні форми, що наближаються до неї ... іншими словами ... «відсутню ланку». Так ми повинні визнати, що дотепер, не тільки не були відкриті ці відсутні ланки, але й найдавніші людські черепи та кістки, відомі нам стосовно часу Льодовикового періоду й, цілком імовірно, давність яких нараховує принаймні 100 000 років, не виявляють явно певного наближення до такого до-людського типу. Навпаки, один із найбільш

⁶¹ Там само, стор. 151.

⁶² Постає питання, чи зміниться хоча б одна йота наукової істини і факту, що містяться у вищенаведеній фразі, якби вона читалася: «Мавпа є просто приклад двоногого типу, пристосованого для ходіння, зазвичай, на чотирьох і, яка володіє меншим мозком». Говорячи езотерично, така істина, але не навпаки.

⁶³ «Сучасна Наука і Сучасна Думка», стор. 151, 152.

⁶⁴ Тут ми не можемо слідувати за Ленгом. Коли визнані дарвіністи, подібні до Гьокслі, вказують на «велику прірву, що існує між нижчою мавпою і вищою людиною з погляду інтелектуальних сил», «на величезну прірву ... між ними», на незмірне і, насправді, нескінченне ухилення людської раси від мавп «*Man's Place in Nature*», с. 102 та примітка); коли навіть фізична основа розуму – мозок – *настільки* перевищує розмірами мозок найвищих з існуючих мавп; коли такі люди, як Воллес, змушені закликати втручання екстра-земних розумів, щоб пояснити, як могла така тварина, як пітекантропус-алалус, або ж німий дикун, в ув'язненні Гьокслі, піднятися до рівня *моральної* людини наших днів, котра має великий мозок, – якщо все це так, то марно так легковажно відкидати загадки еволюції. Якщо очевидність *статури* настільки непереконлива і взагалі, настільки суперечить Дарвінізму, то труднощі пояснення, «як» відбулася еволюція людського *розуму* через природний відбір, удесятеро більша.

древніх типів, тип людини знайдений у похоронній печері Кро-Маньон⁶⁵, представляє собою зразок прекрасної раси, високого зросту, що володіє великим мозком і в загальному переважає багато існуючих людських рас. Звичайно, нам відповідають, що час цей недостатній і, якщо людина та мавпа мали спільного предка і, якщо високорозвинена антропоїдна мавпа, безсумнівно, існувала вже в Міоценьський період, – цілком імовірно, також і людина, – то такого предка варто шукати ще далі назад, на такій відстані, у порівнянні з якою весь Четвертинний період стає незначним... Все це істина, і ми можемо виявити деяку обережність, перш ніж допустити, що людина ... є єдиним виключенням у загальному законі всесвіту і є створінням особливого утвору. У це особливо важко повірити, бо мавпяче сімейство, з яким у людини така близька (?) подібність у фізичній будові, має численні гілки, які переходять одна в іншу, але крайні види яких відрізняються між собою більше, ніж людина відрізняється від найвищих видів мавп. Якщо для людини потрібен особливий утвір, то чи не було особливого утвору для шимпанзе, горили, орангутанга і, принаймні, для сотні різних видів людиноподібних і простих мавп, будова яких створена за тими ж лініями?»⁶⁶.

Особливий утвір *мав місце* для людини й «особливий утвір» для антропоїдної мавпи, її породження, тільки по інших лініях, поза лініями коли-небудь запропонованих наукою. Альберт Годрі й інші, наводять кілька вагомих причин, чому людина не може розглядатися, як вінець мавпячого сімейства. Коли переконаєшся, що «первинний дикун» (?) не тільки існував у Міоценьський період, але, як доводить це Мортієс, кремінні реліквії, залишені ним у цю віддалену епоху, носять сліди розбиття каменю на шматки *за допомогою вогню*; коли ми дізнаємося, що дріопітекус є *єдиним серед антропоїдів*, сліди якого зустрічаються в тих шарах, то який буде природний висновок із цього? Як раз, що дарвіністи зайшли у безвихідь. Гібон, найбільш схожий з людиною, *усе ще перебуває на тому ж низькому рівні розвитку, на якому він стояв, коли він співіснував з людиною наприкінці Льодовикового періоду*. Він не змінився скільки-небудь помітно із часу Пліоценьського періоду. Отже, мало різниці між дріопітекусом та існуючими антропоїдами – гібонами, горилами та іншими. Відтак, якщо теорія Дарвіна є всезагальною, то чим повинні ми «пояснити» еволюцію цієї мавпи в людину впродовж першої половини Міоценьського періоду? Час цей занадто короткий для такого теоретичного перетворення. Надзвичайна повільність, з якою створюються зміни у видах, робить таке явище немислимим – особливо ж, базуючись на гіпотезі «природного відбору». Величезна розумова прірва, так само як і прірва у будові між дикуном, ознайомленим з вогнем і способом його запалювання, та звіром-антропоїдом, занадто велика, щоб навіть припустити подібну можливість протягом такого короткого періоду. Нехай еволюціоністи віднесуть назад цей процес у попередній Еоценьський період, якщо вони воліють цього; нехай вони навіть простежать походження людини та дріопітекуса від спільного предка; але, проте, вони опиняться перед неприємним міркуванням, що в шарах Еоценьського періоду антропоїдні скам'янілості настільки ж явно відсутні, як і надзвичайний пітекантропус Геккеля. Чи можна знайти вихід із цього *тупику* через апеляцію до «невідомого» і через посилання, разом з Дарвіном, на «недосконалість геологічних записів»? Нехай буде так; але тоді те ж право апеляції повинне бути однаково надане і окультистам, замість того, щоб залишатися монополією здивованого матеріалізму. Ми стверджуємо, що фізична людина існувала раніше, ніж утворився перший шар крейдових гряд. На початку Третинної епохи процвітала найбільш блискуча цивілізація, яку коли-набудь знав був Світ; у період, коли людина-мавпа, за уявленням Геккеля, блукала у пралісах, а спірний предок Грант Аллена гойдався і стрибав з гілки на гілку у товаристві своїх волохатих самиць, вироджених Ліліт Адама Третьої Раси. Проте, антропоїдні мавпи не існували в більш блискучі дні цивілізації Четвертої Раси; але Карма є таємничий закон і не поважає нікого. Чудовиська, породжені в гріху й ганьбі гігантами Атлантиди, «жалюгідні копії» своїх батьків, сповнених тваринних пристрастей, а отже, згідно Гьокслі й сучасна людина, нині спантелічують і занурюють в омани глибокодумних антропологів європейської науки.

Де жили перші люди? Деякі дарвіністи стверджують, що в Західній Африці, деякі відносять їх до Південної Азії, інші віряють у незалежне походження людського сімейства в Азії та Америці від мавпячих предків. Однак, Геккель весело звалює на себе цей тягар. Виходячи від свого *prosimia*, «спільного предка всіх інших катаррхинів, включаючи людину» – «ланка», що тепер, однак, відкинута внаслідок недавніх анатомічних відкриттів, – він намагається знайти місце проживання для первинного пітекантропуса алаалуса.

«Цілком імовірно, це [перетворення тварини на людину] відбулося в Південній Азії, на просторі якої знаходять багато доказів, що вказують на те, що тут було первісне місцеперебування різних людських сімейств. Можливо, що сама Південна Азія й не була найранішою колицкою людської раси, але, саме Лемурія, материк, що лежав на південь від Азії та пізніше опущений на дно Індійського Океану. Період, впродовж якого відбувалася еволюція антропоїдних мавп у мавпоподібних людей, повинен бути, за всією імовірністю, віднесений до останньої частини Третинного періоду, до Пліоценьської епохи й, можливо, до попередньої їй Міоценьської»⁶⁷.

З вищенаведених припущень, єдине гідне деякої уваги є те, що стосується Лемурії, яка була колицкою людства – фізичних істот обох статей, що матеріалізувалися протягом довгих еонів з ефіроподібних гермафродитів. Але, якщо буде доведено, що острів Пасхі є дійсно реліктом Лемурії, ми повинні будемо

⁶⁵ Раса, яка розглядається Катрефажем і Хамі, як гілка тієї ж групи від якої походять гуанчі Канарських Островів – коротше кажучи, відгалуження атлантів.

⁶⁶ Там само, стор. 180-182.

⁶⁷ «Pedigree of Man», стор. 73.

повірити, що згідно Геккеля, «німі мавпоподібні люди», які щойно просунулися у своєму розвитку від грубого ссавця-чудовиська, спорудили гігантські статуї-портрети, дві з яких перебувають зараз у Британському Музеї. Критики помиляються називаючи доктрини Геккеля «огидними, революційний і антиморальними» – хоча матеріалізм є законний плід міфу про мавпячого предка – вони просто занадто безглузді, щоб мати потребу в спростуванні.

В

ЗАХІДНИЙ ЕВОЛЮЦІОНІЗМ: ПОРІВНЯЛЬНА АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ ТА АНТРОПОЇДА НІ В ЧОМУ НЕ ПІДТВЕРДЖУЄ ТЕОРІЮ ДАРВІНА

Нам говорять, що якщо будь-яка ересь проти сучасної науки може бути залишена без уваги, то наше заперечення Дарвінівської теорії в її застосуванні до людини буде розглядатися, як «неспокутуваний гріх». Еволюціоністи тверді, мов скеля, наполягаючи на очевидній тотожності в статури між людиною та мавпою. Анатомічні докази, заперечують вони, у цьому випадку цілком поза запереченнями; вони схожі між собою кістка з кісткою, мускул з мускулом, навіть будова мозку майже однакова.

Але, що ж з того? Все це було відомо до царя Ірода; і письменники *Рамаяни*, поети, які оспівували доблесть і мужність Ханумана – Бога-Мавпи, «подвиги якого були великі, а мудрість залишилася неперевершеною», повинні були знати стільки ж про його анатомію та мозок, як і будь-який Геккель або Гьокслі наших днів. Численні томи написані були з приводу цієї подібності, як у давнину, так і в більш сучасні часи. Тому, немає нічого нового для світу або філософії в таких томах, як «*Людина і Мавпи*» Міварта, або ж у захисті Дарвінізму панамі Фіске та Гьокслі. Які ж ці незаперечні докази походження людини від пітекоїдного предка? Якщо теорія Дарвіна, говорять нам, не вірна, якщо людина й мавпа не походять від одного спільного родоначальника, то ми повинні пояснити причину –

1) подібності статури між цими двома; той факт, що вищий тваринний Світ – людина і звір – фізично представляють лише один тип або зразок.

2) наявність рудиментарних органів у людині, тобто, сліди колишніх органів, у цей час атрофованих, які залишилися без використання. Деякі з цих органів, як стверджується, не могли мати ніякого застосування, крім у випадку напівтварини та напівлісового чудовиська. Чому ж знаходимо ми в людині ці «рудиментарні» органи – такі ж марні, як рудиментарні крила у австралійського аптерікса, а саме, червоподібний відросток, апендикс сліпої кишки, м'язи вух⁶⁸, «рудиментарний хвіст», з яким іноді ще народжуються діти й т.д.?

Такий клич виклику; і каркання меншої зграї серед дарвіністів ще голосніше, якщо це можливо, ніж навіть серед найбільш учених еволюціоністів!

Крім того, останні – разом зі своїм великим лідером Гьокслі й такими відомими зоологами, як Романес та інші – захищаючи теорію Дарвіна, у той же час, є першими хто визнають майже непереборні труднощі на шляху її остаточного доказу. Але є такі ж великі вчені, як і вищезгадані, які досить енергійно заперечують це неприйнятне припущення й гучно протестують проти перебільшень, які не виправдуються, стосовно цієї припущеної подібності. Досить заглянути в праці Брока, Гратьоле, Оуена, Прюнер-Бей і, нарешті, переглянути велику працю Катрефажа «*Введення до Вивчення Людських Рас, Загальні Питання*», щоб побачити помилки еволюціоністів. Ми могли би сказати більше: перебільшення, що стосуються цієї приписуваної подібності в будові між людиною та антропоморфусною мавпою, за останній час настільки кидаються в очі й безглузді, що навіть Гьокслі побачив себе змушеним протестувати проти занадто палких очікувань. Як раз сам великий анатом особисто закликав «менші братії» до порядку заявою в одній зі своїх статей, що різниця між будовою людського тіла та будовою вищого антропоморфусного пітекоїда *не тільки далеко не дрібна й не незначна, але навпаки, доволі велика й показова.*

«Кожна кістка горили носить ознаки, за якими вона може бути розпізнана від відповідної кістки людини»⁶⁹.

Між нині живими тваринами не існує жодної проміжної форми, що могла би заповнити прогалину між людиною та мавпою. Ігнорування цю прогалину, додає він, було б «настільки ж помилковим, як і безглуздим».

Нарешті, безглуздість такого *неприродного* походження людини настільки відчутна при наявності всіх доказів і очевидності при порівнянні черепа пітекоїда з черепом людини, що Катрефаж несвідомо вдався до нашої Езотеричної теорії, говорячи, що скоріше мавпи можуть претендувати на походження від людини, ніж *навпаки*. Як це доведено Гратьоле відносно порожнин мозку в антропоїдів – серед яких цей орган розвивається

⁶⁸ Проф. Оуен гадає, що м'язи – *attollens, retrahens* та *attrahens aurem* – функціонували вельми активно у людини Кам'яної Доби. Можливо це так, можливо й ні. Питання це лежить в області простого «окультного пояснення» й, щоб вирішити його, немає потреби передумови «тваринного предка».

⁶⁹ «*Man's Place in Nature*», стор. 104. Наводимо ще одне авторитетне свідчення: «У Третинному періоді ми зустрічаємо одну з найбільш людиноподібних мавп (гібона), цей вид і досі знаходиться на *тому ж низькому рівні*; також пліч-о-пліч з ним знаходимо в Льодовиковому періоді людину, на тому ж високому рівні, як і зараз. Мавпа не наблизилася до людини з того часу, і сучасна людина не більше віддалилася від мавпи, ніж первинна (викопна) людина ... ці факти суперечать постійному розвитку» (Пфафф). Якщо, за Фогтом, мозок середнього австралійця дорівнює 99'35 куб. дюймам; мозок горили – 30'51, а мозок шимпанзе лише 25'45, то *гігантська прірма*, яку потрібно заповнити прихильникам «Природного Відбору», стає очевидною.

назад пропорційно тому, що мало би місце, якби відповідні органи людини були результатом розвитку тих же органів у мавпах, – обсяг людського черепа і її мозок, так само як і порожнини, збільшуються при індивідуальному розвитку людини. Її розум розвивається і росте з роками, і тоді як її лицьові кістки й щелепи зменшуються та випрямляються, стаючи усе більш та більш одухотвореними, у мавпи відбувається саме зворотне. У своїй молодості антропоїд набагато більш тямущий і добродійний, але з роками він стає тупішим; і позаяк його череп відступає назад і, очевидно, зменшується в міру його зростання, то його лицьові кістки й щелепи розвиваються, а мозок, нарешті, придавлюється й відкидається зовсім назад, з кожним днем усе більше й більше підкреслюючи тваринний тип. Орган думки – мозок – відступає й зменшується, будучи цілком переможеним, і замінюється мозком дикого звіра – щелепним апаратом.

Таким чином, як дотепно відзначено у французькій науковій праці, горила могла би з цілковитою справедливістю звернутися до еволюціоніста, наполягаючи на своєму праві походження від нього. Горила сказала би йому: ми, антропоїдні мавпи, представляємо собою ретроградне відхилення від людського типу й тому, наш розвиток та еволюція виражені переходом від людиноподібної будови до твариноподібної будови організму; але, яким чином могли би ви, люди, відбутися від нас, – як можете ви бути продовженням нашого роду? Бо, щоб це стало можливим, ваша організація повинна була би відрізнятись ще більше від людської будови ніж наша, вона повинна була би ще більше наблизитися до будови тварини, ніж наша; і, в такому випадку, справедливість вимагає, щоб ви поступилися нам своїм місцем у природі. Ви нижче, ніж ми, якщо ви наполягаєте на встановленні своєї генеалогії від нашого виду; бо будова нашого організму і його розвиток такі, що ми не в змозі породжувати форми вищої організації, ніж наша власна.

Як раз у цьому Окулярна Наука цілком згодна з де Катрефажем. Внаслідок самого типу її розвитку, людина не може *походити* ні від мавпи, ні від предка спільного мавпі та людині, але доводить, що вона отримала свій початок від прообразу, набагато більш високого, ніж вона сама. І прообраз цей є «Небесна Людина» – Дхіані-Когани або, так звані, Пітрі, виявлені в першій частині цього тому. З іншого боку, пітекоїди, орангутанги, горили й шимпанзе *можуть*, і, як учить цьому Окулярна Доктрина, як раз походять від занепакої до тваринності Четвертої людської Раси, будучи породженням людини й вимерлих видів ссавців – віддалені предки яких самі були плодом тваринності лемурийців, – які жили в Міоценський період. Родоначалники цього напівлюдського чудовиська пояснені в Станцах, як породжені через гріх «Розуму-позбавлених» Рас у середньому періоді існування Третьої Раси.

Коли ми твердо запам'ятаємо, що всі форми, які населяють зараз Землю, представляють численні зміни *основних типів*, скинутих Людиною Третього й Четвертого Кола, то заперечення еволюціоністів, що наполягають на «єдності плану будови», що характеризує всіх хребетних, втрачає свою гостроту. Згадані основні типи були дуже нечисленні в порівнянні з безліччю організмів, яким вони, зрештою дали народження; але загальна єдність типу, проте, збереглася впродовж століть. Економія Природи не санкціонує співіснування декількох, цілком протилежних, «основних планів» органічної еволюції на одній планеті. Втім, якщо загальний напрямок Окулярного пояснення формульовано, то виведення подробиць може бути надане інтуїції читача.

Так само справа стоїть і у важливому питанні про «рудиментарні органи», відкриті анатомами в людському організмі. Без сумніву, ця лінія заперечення, спрямована Дарвіном і Геккелем проти їхніх європейських супротивників, виявилася досить вагомою. Антропологи, які зважилися заперечувати походження людини від тваринного предка, були в надзвичайному здивуванні, як пояснити наявність зябрових щілин і, як бути із проблемою «хвоста» й так далі. Тут знову Окуляртизм приходить нам на допомогу з необхідними даними.

Факт той, що, як уже раніше сказано, людський тип є сховищем всіх потенційних органічних форм і центральним пунктом, з якого всі останні випромінюються. У цьому постулаті ми знаходимо істинну «еволюцію» або «розгортання» – у сенсі, про який не можна сказати, що він належить до механічної теорії Природного Відбору. Критикуючи висновки Дарвіна на підставі «рудиментів», один талановитий письменник пише:

«Чому припущення, що людина була створена спочатку із цими рудиментарними натяками у своєму організмі й, що вони стали корисними додаваннями у нижчих тваринах, в яких людина виродилася, було би менш правдоподібною й справедливою гіпотезою, ніж припущення, що ці частини існували в повному розвитку дії та практичному користуванні у нижчих тварин, від яких походить людина?»⁷⁰

Замість слів: «у якій людина виродилася», прочитайте – «прообрази, які людина *скидала протягом* свого астрального розвитку», і аспект істинного езотеричного рішення – у наявності. Але тепер ми повинні формулювати більш широке узагальнення.

Оскільки це стосується нашого земного Четвертого Кола, одна лише фауна ссавців може розглядатися, як така, що походить від прототипів, скинутих Людиною. Амфібії, птахи, плазуни, риби, та інші, є результат Третього Кола, астральні скам'янілі форми, що зберігаються в ауричній оболонці Землі й проєктовані у фізичну об'єктивність після відкладення перших Лаврентійських гірських гряд. «Еволюція» має справу із прогресивними змінами, вплив яких, як показує це палеонтологія, позначилися на нижчому тваринному й рослинному царстві впродовж геологічного часу. Вона не стосується, і за природою речей не може

⁷⁰ Geo. T. Curtis, «Creation or Evolution?» стор. 76.

стосуватися питання «до-фізичних типів», що послужили основою для майбутні диференціації. Звичайно, вона може класифікувати загальні закони, що контролюють розвиток фізичних організмів і, певною мірою, вона вміло впоралася із цим завданням.

Але повернемося до безпосереднього питання нашого обговорення. Ссавці, перші сліди яких зустрічаються у сумчастих, у Тріасових скелях Вторинного періоду, розвинулися із *чисто* астральних родоначалників, сучасних Другій Расі. Таким чином, вони з'явилися *після людини* й, отже, легко пояснити загальну подібність між їхніми ембріональними стадіями та такими ж стадіями людини, що, звичайно, уміщає в собі та епітомізує у своєму розвитку риси груп, котрі вона породила. Це пояснення частково користується дарвіністичним викладом.

«Але, як пояснити наявність зябрових щілин у людському плоді, що представляють стадію через яку проходять зябра риб у своєму розвитку⁷¹; так само як і знаходження пульсуючої судини, яка відповідає серцю нижчих риб, що становить серце плоду; й усю аналогію, що представлена дробленням людського овуму, утворення бластодерми та появи стадії *gastrula*, з відповідними фазами в нижчих формах хребетного життя й навіть серед губчатих; як пояснити розмаїтість типів нижчого тваринного життя, котрі форма майбутньої дитини намічає протягом циклу свого зростання?... Яким чином відбувається, що фази життя риб, родоначалники яких плавали [еони до епохи Першої Корінної Раси] у морях Силурійського періоду, так само як і фази життя фауни пізніших амфібій і плазунів, відображені в «епітомізованій історії» розвитку людського плоду?».

На це ґрунтовне заперечення дається відповідь, що земні, тварини форми Третього Кола настільки ж могли стосуватися типів скинутих людиною Третього Кола, як і нова імпортация у сферу нашої планети – ссавців – до Людства Другої Корінної Раси Четвертого Кола. Процес росту людського плоду епітомізує не лише загальний характер земного життя Четвертого Кола, але також і земного життя Третього кола. Весь діапазон типу знову пробігається коротенько. Тому окультисти не зазнають труднощів при поясненні народження дітей зі справжнім хвостатим додатком або ж тим фактом, що хвіст у людському плоді, в одному періоді, у два рази довше зародкових ніг. Потенційність кожного органу, корисного для тваринного життя, прихована в Людині – у Мікрокосмі Макрокосму – і аномальні умови можуть нерідко проявлятися в дивних феноменах, які розглядаються дарвіністами, як «повернення до типу предків»⁷². Воістину, повернення, але навряд чи в сенсі, що надається йому нашими сучасними емпіристами!

С

ДАРВІНІЗМ І ДРЕВНІСТЬ ЛЮДИНИ; АНТРОПОЇДИ ТА ЇХНІ ПРЕДКИ

Чимало видатних сучасних геологів і вчених привселюдно сповіщали, що:

«Всі обчислення геологічної тривалості не тільки не досконалі, але, звичайно, і неможливі; бо ми не знаємо причин, хоча вони й повинні були існувати, які прискорювали або затримували прогрес осадових відкладень»⁷³.

Ще інший, настільки ж відомий учений (Кроль) обчислює, що Третинний період почався або п'ятнадцять або два з половиною мільйона років тому, – за Езотеричним Вченням перша цифра є більш правильним обчисленням, ніж остання, – принаймні, у цьому випадку, очевидно, немає занадто великої розбіжності. Точна наука, відмовляючись бачити в людині «особливий утвір» (певною мірою Таємні Науки чинять так само), вільна не визнавати перші три або, вірніше, дві з половиною Раси – духовну, напів-астральну й напів-людську – наших вчень. Але навряд чи вона може вчинити так само у випадку Третьої Раси, при її заключному періоді, також Четвертої і П'ятої Раси, бо вона вже підрозділяє людину на палеолітну й неолітну⁷⁴. Геологи Франції

⁷¹ «В цей період», пише Дарвін – «артерії діляться на дугоподібні гілки, ніби для несення крові в зябра, які не існують у вищих хребетних, хоча щілини по боках ший все ще залишаються, позначаючи їхнє [?] положення». Гідно зауваження, що хоча зяброві щілини абсолютно не приносять користі всім, крім амфібій, риб тощо, наявність їх регулярно відзначається у розвитку утробного плоду хребетних. Навіть діти народжуються іноді з отвором у ший, що відповідає одній із щілин.

⁷² Ті, хто разом з Геккелем розглядають зяброві щілини з супутніми ним феноменами, як приклад діяльної функції в наших амфібійних і рибних предках (див. його дванадцяту і тринадцяту стадію), повинні пояснити, чому «овоч з листочками» (проф. Андре Лефевр), представлений у розвитку утробного плоду, не з'являється у двадцяти двох стадіях, через які проходять його Монери у своєму розвитку до людини. Геккель не передбачає *овочевого* предка. Ембріологічний аргумент стає, таким чином, гострим мечем, і тут він ранив свого власника.

⁷³ Лефевр, «*Philosophy Historical and Critical*», частина II, стор. 480. «Бібліотека Сучасної Науки».

⁷⁴ Ми зізнаємося в тому, що не бачимо ґрунтовних причин для виправдання позитивного твердження пана Клодда в журналі «*Knowledge*». Говорячи про людей Неолітного періоду, яскраво і точно описаних Грант Аллен ... і, які є «прямими предками народів, рештки яких ще поховані в маловідвідуваних кутках Європи, куди вони були витіснені або загнані»; він додає: «але люди часів Палеоліту не можуть бути ототоженні з жодною існуючою расою; вони були дикунами найнижчого типу, який тільки існує; високого зросту, але ледве стояли на ногах, з короткими ногами і вузлуватими, кривими колінами, з видатними мавпоподібними щелепами і малим мозком. Звідки вони прийшли, ми не можемо сказати, і нині могила їх невідома».

Окрім можливості, що можуть бути люди, які *знають*, звідки вони прийшли і, як вони загинули – неправильно говорити, що люди Палеоліту чи їхні викопні рештки свідчать про «малий мозок». Найдавніший череп, з дотепер

поміщають людину в середній період Міоценової Епохи (Габріель де Мортійє), а деякі навіть у Вторинний період, як це дає де Катрефаж; тоді як англійські вчені, взагалі не допускають таку давність для своїх родів. Але коли-небудь вони будуть знати більше. Бо, як говорить сер Чарльз Лайелль:

«Якщо ми приймемо до міркування відсутність або надзвичайну рідкість знаходження людських кісток і творів мистецтва в усіх шарах, як морської води, так і прісної, навіть у тих, що утворилися в безпосередній близькості від земель населених мільйонами людських істот, ми повинні бути готові до відсутності, взагалі, людських пам'яток у льодовикових формаціях, як у недавніх, так і в плейстоценових або ще більш древніх. Якщо й існували кілька блукаючих істот у землях покритих льодовиками або ж на морях, що бувають плавучими крижинами, і, якщо деякі з них залишили свої кістки або зброю в моренах або в плавучих наносах, то можливості відкриття одного з них геологами по закінченню тисячоріч повинні бути нескінченно незначні»⁷⁵.

Учені уникають зв'язувати себе яким-небудь певним твердженням стосовно давнини людини, бо, воістину, вони навряд чи спроможні що-небудь стверджувати з цього питання, й тим самим вони залишають величезне поле для сміливіших теорій. Проте, якщо більшість антропологів відносять існування людини *лише* до періоду після льодовикових наносів або до того, що називається Четвертинним періодом, то ті з них, які, як еволюціоністи, приписують людині й мавпі одне спільне походження, не виявляють великої послідовності у своїх судженнях. Гіпотеза Дарвіна, у дійсності, вимагає набагато більшої стародавності для людини, ніж це навіть смутно підозрюється поверхневими мислителями. Це доводиться найбільшими авторитетами з цього питання, наприклад, Гьокслі. Тому, ті хто приймають дарвінівську еволюцію, *ipso facto* дотримуються досить завзято великої давнини людини, настільки великої, що, насправді, вона не занадто розходиться з обчисленнями окультистів⁷⁶. Скромні тисячоріччя, що наводяться в «*Британській Енциклопедії*» і 100 000 років, якими антропологія взагалі обмежує давнину людини, здаються зовсім мікроскопічними в порівнянні із цифрами, що наводяться в сміливих судженнях Гьокслі. Правда, що він робить із первісної раси людини мавпоподібних печерних жителів. Великий, англійський біолог, у своєму бажанні довести мавпяче походження людини, наполягає, що перетворення первісної мавпи на людську істоту повинне було відбутися *мільйони років тому*. Бо, критикуючи чудові розміри Неандертальського черепа, незважаючи на його заяву, що він обтяжений «пітекоїдними кістковими стінками», підтримане запевненнями Гранта Аллена, що цей череп:

«Має великі лобові шишки, які разуче [?] нагадують ті, які надають горилі її особливо лютого вигляду»⁷⁷.

все-таки Гьокслі змушений визнати, що в згаданому черепі, теорія його ще раз розбита внаслідок –

«Цілком людських пропорцій інших кісток кінцівок разом із прекрасним розвитком черепа з Аноки (*Engis*)».

Як наслідок усього цього, нам говорять, що ці черепи –

«Ясно вказують, що перші сліди початкової групи, від якої походить людина, не повинні бути розшукувані тими, хто дотримуються якої-небудь доктрини прогресивного розвитку в останніх періодах Третинної епохи; але, що сліди ці потрібно шукати в епосі більш віддаленій від століття *elephas primigenius*, ніж остання від нашого часу»⁷⁸.

знайдених, «череп Неандертальський» має середню місткість, і Гьокслі був змушений зізнатися, що череп цей, у жодному разі не наближався до черепа «відсутньої ланки». В Індії існують тубільні племена, мізки яких набагато менше і ближче до мізків мавп, ніж будь-які з досі відкритих черепів людей Палеоліту.

⁷⁵ «*Antiquity of Man*», стор. 246.

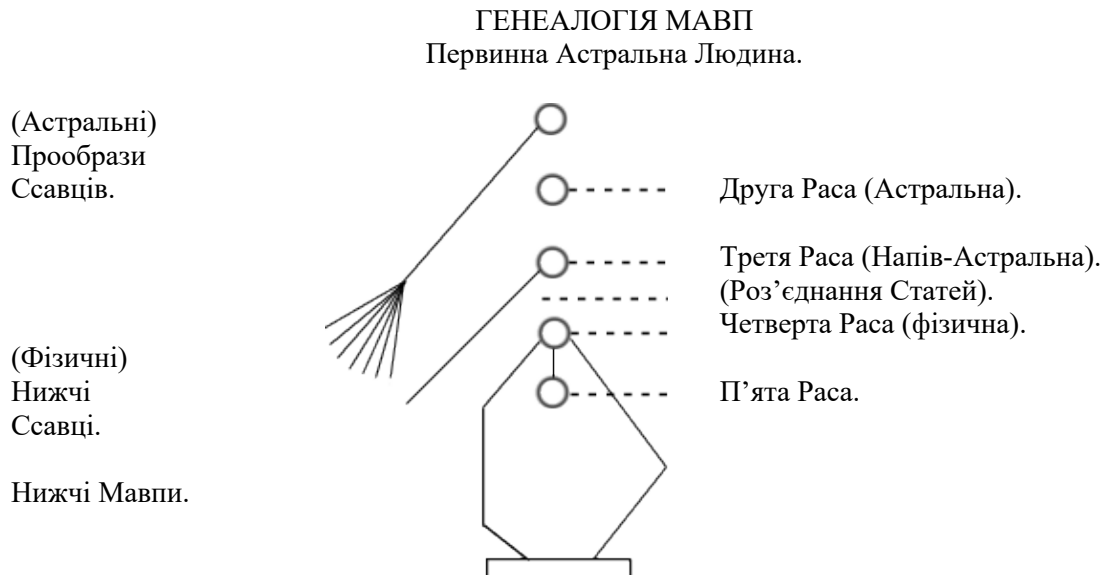
⁷⁶ Справжній час, необхідний для такого теоретичного перетворення, звісно, величезний. «Якщо», каже проф. Пфафф, «впродовж сотні тисячоліть, які ви [еволюціоністи] визнаєте такими, що минули між людиною Палеоліту і нашим теперішнім часом, не можна довести, що існувало більше відхилення між людиною і звіром [*найдавніша людина була такою ж далекою від звіра, як і людина, що живе нині*], то, яка розумна основа може бути висунута, щоб повірити, що людина розвинулась зі звіра й надалі відхилилася від нього малими градаціями... *Чим більше подовжуватиметься час між нашою епохою і так званими людьми Палеоліту, тим більш зловісним і руйнівним буде ставати отримуваний результат для теорії поступового розвитку людини з тваринного царства*». Гьокслі пише («*Man's Place in Nature*» стор. 159), що найщедріші обчислення давності людини мають бути ще збільшені.

⁷⁷ «*Двомижневий Огляд*», 1882. Безпідставність цього твердження, як і багатьох інших перебільшень Гранта Аллена, який має велику фантазію, була талановито виявлена відомим анатомом, проф. Р. Оуеном у першому номері «*Longman's Magazine*», № 1. Чи потрібно ще повторювати, що тип Палеоліту з Кро-Маньйону стоїть вище за багато існуючих рас?

⁷⁸ Таким чином, стає зрозумілим, що наука ніколи не насмілиться подумати про людину до-Третинної епохи і, що людина Вторинної Епохи Катрефажа змушує кожного академіка і члена Корол. Товариства відступити з жахом, бо, щоб зберегти мавпячу теорію, наука повинна розглядати людину, яка належить до епохи після Вторинного Періоду. Це саме те, що Катрефаж зауважив дарвіністам, додавши, що загалом є більше наукових підстав створити мавпу від людини, ніж від антропоїда. Крім цього, наука не могла запропонувати жодного суттєвого доказу проти стародавності людини. Але в такому випадку, сучасна еволюція вимагає для Третинного періоду набагато більше, ніж п'ятнадцять мільйонів Кролля, внаслідок двох дуже простих, але ґрунтовних причин: а) не було знайдено жодної антропоїдної мавпи до Міоценового Періоду; б) крем'яні залишки знарядь людини були простежені до Пліоценового періоду, і присутність їх *підозрювалася*, якщо й не допускалася, усіма, у шарах Міоценового часу. Знову ж таки, де ж у такому разі «відсутня ланка»? І, як міг навіть дикун Палеоліту, «людина Канштадта» розвинутися *в такий короткий час у мислячу людину* зі звіра дріопітекуса

Таким чином, *невимовна* давність людини є *sine qua non* вчених у питанні дарвінівської Еволюції, бо найдавніша людина Палеоліту не виявляє ще відчутної різниці з її сучасним нащадком. І тільки недавно сучасна наука почала з кожним роком розширювати прірву, що тепер відокремлює її від древньої науки, наприклад, науки Плінія та Гіппократа; жоден із древніх письменників не осміяв би Архаїчних Вчень про людські раси й тваринні види, як це безсумнівно зроблять сучасні вчені – геологи та антропологи.

Для тих, хто дотримується нашого переконання, що тип ссавця був продуктом Четвертого Кола, який з'являвся після людини, нижченаведена діаграма – у розумінні письменниці цієї праці – може пояснити цей процес.



Протиприродне злягання незмінно давало потомство, тому що типи ссавців того періоду були недостатньо віддалені від їхнього основного типу⁷⁹ – Первинної Астральної Людини, – щоб розвинути необхідну перешкоду. Медицина відзначає такі випадки чудовиськ, породжених від людських і тваринних батьків, навіть у наші дні. Тому, можливість ця є лише питання *ступеню*, але не факту. Таким чином, Окультизм вирішує одну із найбільш дивних проблем, запропонованих увазі антрополога.

Маятник думки гойдається між двома крайностями. Наука, звільнившись, нарешті, від оковів теології, вдалася в протилежну оману; і в спробі пояснити Природу уздовж чисто матеріалістичних ліній, вона побудувала цю найбільш екстравагантну теорію всіх століть – походження людини від лютої і найгрубішої антропоїдної мавпи. І настільки ця доктрина вкоренилася зараз у тій або іншій формі, що, дійсно, будуть потрібні геркулесові зусилля, щоб домогтися її остаточного спростування. Дарвінівська антропология є кошмар етнолога, грубе породження сучасного матеріалізму, що виросло й придбало зростаючу міць в міру того, як безсилля теологічної легенди про «створення» людини ставало усе більш і більш очевидним. Вона розцвіла внаслідок дивної ілюзії, що – як це описує один відомий учений:

«Всі гіпотези й теорії щодо виникнення людини можуть бути зведені до двох [еволюційного і до біблійного пояснення]... Ніяка інша гіпотеза не може бути мислима [!!]».

Проте, антропология Таємних Книг є найкращою відповіддю на таке безпідставне твердження.

Анатомічна подібність між людиною та вищим видом мавпи, що так часто наводиться дарвіністами, як доказ існування якогось спільного обом предка, представляє цікаву проблему належне рішення якої варто шукати в Езотеричному поясненні генези пітекоїдної групи. Ми виклали її наскільки це було корисно, пояснивши, що звіроподібність первісних розуму-позбавлених рас виявилася в породженні величезних людиноподібних чудовиськ – потомства людських і тваринних батьків. У міру проходження часу й коли усе ще напів-астральні форми ущільнилися до фізичних, потомство цих тварин змінилося внаслідок зовнішніх умов, поки, нарешті, породження ці, зменшившись у своїх розмірах, не кульмінували в нижчих мавпах

Міоценового періоду? Тепер можна бачити причину, чому Дарвін відкинув теорію, що лише 60 000 000 років минули з Кембрійського Періоду. «Він судить на підставі незначних органічних змін, що відбулися з часу Льодовикової епохи, і додає, що 140 мільйонів років, які передували цьому періоду, навряд чи можуть вважатися достатніми для розвитку різноманітних форм життя, які, безперечно, існували у кінці Кембрійського Періоду» (Чарльз Гульд, «Міфічні Чудовиська», стор. 84).

⁷⁹ У зв'язку з цим не забудемо Езотеричного Вчення, яке говорить, що Людина Третього Кола на астральному плані мала гігантську, мавпоподібну форму. Так само як і наприкінці Третьої Раси цього (Четвертого) Кола. Це пояснює *людиноподібні* риси мавп, особливо серед пізніших антропоїдів – не рахуючи того факту, що ці останні, внаслідок спадковості, зберігають подібність зі своїми родоначальниками Лемуру-Атлантами.

Міоценового періоду. З цими пізніші атланти відновили гріх «розуму-позбавлених» – цього разу з цілковитою відповідальністю. Результатом їхнього злочину з'явилися мавпи, відомі зараз, як антропоїди.

Може бути корисним порівняти цю досить просту теорію, – і ми охоче запропонуємо її невірнучим просто, як гіпотезу – з дарвінівською схемою, настільки сповненою нездоланих перешкод, що, як тільки одна з них подолана, за допомогою більш-менш винахідливої гіпотези, як негайно ж десять, ще більших труднощів, виникають за тією, з якою щойно впоралися.

ВІДДІЛ IV

ТРИВАЛІСТЬ ГЕОЛОГІЧНИХ ПЕРІОДІВ, РАС, ЦИКЛІВ І ДАВНІСТЬ ЛЮДИНИ

Мільйони років пішли в непам'ять не залишивши інших слідів у пам'яті неосвяченого, крім декількох тисячоріч ортодоксальної західної хронології для походження Людини та історії первинних рас.

Все залежить від знаходження доказів, що свідчать про давність Людської Раси. Якщо усе ще заперечується, що людина Пліоценового або навіть Міоценового періоду була *Homo primigenius*, то наука, можливо, права (*argumenti causa*), засновуючи свою теперішню антропологію – щодо часу й способу походження *Homo sapiens* – на Дарвінівській теорії⁸⁰. Але, щойно людські кістяки будуть знайдені в шарах Еоценової епохи, тоді як ніякі викопні мавпи не зустрічаються там, і таким чином, існування людини буде доведено як таке, що випереджало існування антропоїда – дарвіністам доведеться вправляти свою винахідливість в іншому напрямку. Більше того, у добре обізнаних колах сказано, що двадцять сторіччя буде перебувати ще у своїх перших десятиліттях, коли будуть виявлені такі незаперечні докази пріоритету людини.

Навіть тепер висувається багато доказів, які свідчать, що давність, дотепер приписувана заснуванням міст, цивілізацій та різних інших історичних подій, була безглуздо вкорочена. Це було зроблено для примирення з *Біблійною* хронологією. Добре відомий палеонтолог Ед. Ларте пише:

«У Книзі *Буття* ми не знаходимо ніякої вказівки на час, приписуваний народженню первинного людства».

Але протягом п'ятнадцяти сторіч хронологи намагалися узгодити *біблійні* факти зі своїми системами. Таким чином, склалося не менш, ніж сто сорок різних думок щодо єдиного часу «Утвору».

«І серед крайніх змін існує різниця у 3194 роки при обчисленні періоду між початком світу й народженням Христа. Протягом останніх декількох років археологи повинні були також віднести початок вавилонської цивілізації майже на 3000 років назад. На циліндрі, покладеному в основу храму вавилонським царем Набонідом, переможеним Киром – є написи в яких він говорить про своє відкриття каменю основи, що належав первісному храму, побудованому Нарамсін'ом, сином Саргона з Аккадії, завойовником Вавилону, котрий, як говорить Набонід, жив за 3200 років до його часу»⁸¹.

Ми показали у «*Викрутій Ісиді*», що ті, хто засновували історію на хронології євреїв – раси, що не мала своєї хронології і відкидала хронологію Заходу до дванадцятого сторіччя – можуть лише заблукати, бо єврейське обчислення може бути зрозумілим лише за допомогою кабалістичного обчислення й тільки маючи ключ від нього у руках. Ми визначили, як цілком фантастичну, хронологію халдеїв та асирійців, складену Георгом Смітом, котру він постарався примирити із хронологією Мойсея. І тепер, принаймні, щодо цього, пізніші асиріологи підтвердили наше спростування. Бо тоді як Георг Сміт відносить царювання Саргона I (прообразу Мойсея) у місті Аккад'і приблизно до 1600 років до Р. Хр., – імовірно, з прихованої поваги до Мойсея, який процвітав за *Біблією* у 1571 р. до Р. Хр., – ми довідаємося з першої з шести «*Hibbert Lectures*», прочитаних оксфордським проф. А.Н. Сайс'ом у 1887 році, що:

«Древні погляди на ранні аннали Вавилону і його релігії були значно змінені, завдяки недавнім відкриттям. Перша семітична імперія, як нині всі згодні, була імперією Саргона з Аккада, котрий започаткував величезну бібліотеку, опікувався літературою і поширив свої завоювання через море на Кіпр. Тепер відомо, що він царював приблизно у 3750 році до Р. Хр... Пам'ятки Аккада, знайдені французами в Телло, повинні бути навіть ще древніші й стосуються приблизно 4000 років до Р. Хр.»

Інакше кажучи, до четвертого року від Створення Світу за *біблійною* хронологією, і коли Адам був ще в пелюшках. Можливо, ще через кілька років ці 4000 років будуть ще збільшені. Добре відомий лектор Оксфорда помітив у своїй дисертації на «Походження і Зростання Релігій, як це ілюструється Релігією Древнього Вавилону», що:

⁸⁰ Тут можна відзначити, що послідовники Дарвіна, які разом з Грант Аллен'ом відносять нашого «волохатого і повзучого предка» далеко назад в Еоценову епоху, поставлені перед досить цікавою дилемою. Жодні скам'янілі залишки антропоїдної мавпи – і ще менш нечуваного предка, спільної людині та пітекоїда – не зустрічаються в шарах Еоценового періоду. Перше уявлення про мавпу належить до Міоценової доби.

⁸¹ Ед. Ларте, «*Nouvelles Recherches sur la Coexistence de l'Homme et des Grands Mammiferes Fossils de la Derniere Periode Geologique.*» «*Annales des Soc. Nat.*», XV, 256.

«Труднощі, яких зазнали при систематичному дослідженні початку та історії вавилонської релігії, були значні. При цьому пам'ятки були майже єдиними джерелами для ознайомлення з темою, бо досить малу допомогу можна було засягти у класичних або східних письменників. Встановлено безсумнівний факт, що вавилонське жрецтво навмисно оточувало вивчення релігійних текстів майже непереборними труднощами».

Безсумнівно, що вони «навмисно» поплутали терміни часу й, особливо ж, порядок подій, і внаслідок досить ґрунтовної причини, – бо їхні писання й записи, всі були Езотеричні. Їхні записи призначалися лише для Присвячених і їхніх учнів, і лише останнім давався ключ до істинного значення. Але зауваження проф. Сайса багатонадійне, бо він пояснює труднощі, говорячи, що, позаяк:

«Бібліотека Ніневії містила, у більшості випадків, копії більш старих вавилонських текстів, і позаяк переписувачі вибирали лише ті таблички, які були особливо цікаві асирійським завойовникам і належали до порівняно пізньої епохи, то це набагато збільшило найбільші з усіх наших труднощів, – а саме, труднощі, що залишають нас настільки часто в повній п'їтмі щодо епохи нашого документального свідчення й істинної цінності нашого матеріалу для історії».

Таким чином, ми маємо право зробити висновок, що новітні відкриття можуть повести до нової необхідності відсунути вавилонські терміни часу настільки за межі 4000 років до Р. Хр., щоб зробити їх *до-космічними* в очах кожного шанувальника *Біблії*.

Наскільки більше могла бути інформована палеонтологія, якби мільйони праць не були би знищені! Ми говоримо про Олександрійську Бібліотеку, що була знищена тричі, а саме, Юлієм Цезарем у 48-році до Р. Хр., у 390 р. після Р. Хр. і, нарешті, у 640 році після Р. Хр. воєначальником Каліфа Омара. Але, що це в порівнянні із працями та записами, знищеними в первісних Бібліотеках Атлантів, де записи, як говориться, були записані на вичиненій шкурі гігантських допотопних чудовиськ! Або ж у порівнянні зі знищенням незліченних китайських книг за наказом Засновника Імператорської династії Тзин, Тзин Ши Хоанг-Ті у 213 р. до Р. Хр. Безсумнівно, глиняні таблички Імператорської Вавилонської Бібліотеки й неоціненні скарби Китайських Колекцій ніколи не могли містити таких відомостей, як ті, які могла виявити неосвіченому світу одна з вищевказаних «шкур» часів Атлантиди.

Але, навіть маючи під рукою такі надзвичайно убогі данні, які має наука, вона могла переконатися в необхідності відсунути назад майже кожен вавилонську дату і зробила це досить широко. Проф. Сайс повідомляє нам, що навіть архаїчні статуї в Телло, у Нижньому Вавилоні, були зненацька віднесені до епохи, сучасної із четвертою династією у Єгипті⁸². На лихо, династії та піраміди розділяють долю геологічних періодів; дати часу їх визначені довільно й залежать від настрою відповідних учених. Говорять, що археологи знають тепер, що вищезгадані статуї зроблені із зеленого діориту, який є лише на півострові Синай; і

«За стилем мистецтва і за застосованими умовними вимірами вони відповідають таким же статуям з діориту будівельників пірамід Третьої і Четвертої єгипетської династії... Крім того, єдино можливий період для вавилонського займання Синайських каменоломень повинен бути віднесений до близького часу після завершення епохи у якій були побудовані піраміди; і тільки так можемо ми зрозуміти, яким чином ім'я Синай могло відбутися від імені Син, первісного вавилонського Місячного Бога».

Це дуже логічно, але, яка дата часу, затвердженого для цих династій? Санхуніафон і синхронічні таблички Манефо, – або те, що залишилося від них після того як вони пройшли через руки святого Євсевія, – були відкинуті; і ми усе ще повинні задовольнятися чотирма або п'ятьма тисячами років до Р. Хр., настільки щедро приділених Єгиптові. В усякому разі, один із пунктів виграно. Нарешті, на поверхні Землі існує місто, якому приділяють принаймні 6000 років, і це є місто Ерідю. Геологія відкрила його. Знов-таки, але на думку проф. Сайса:

«Тепер вони також можуть установити час замулення джерела Перської затоки, на що потрібен був проміжок часу між 5000 і 6000 років від того періоду, коли Ерідю, що нині перебуває на двадцять п'ять миль від води, був морським портом при гирлі Євфрату й головним осередком вавилонської торгівлі з Південною Аравією та Індією. Крім того, нова хронологія визначає час для довгого ряду затемнень, відзначених у великій астрономічній праці, названій «Спостереження Бела»; і ми тепер також спроможні зрозуміти зміну в положенні весняного рівнодення, що інакше викликало би здивування, зміни, які відбулися з тих пір, як наші нинішні знаки Зодіаку отримали найменування від ранніх вавилонських астрономів. Коли календар аккадійців було складено, й місяці аккадійців поійменовані, то сонце у весняному рівноденні не перебувало як зараз, у знакові Риб або навіть в Овні, але в сузір'ї Тельця. Позаяк проходження прецесії рівнодення відоме, ми можемо обчислити, що сонце при весняному рівноденні перебувало в сузір'ї Тельця приблизно близько 4700 років до Р. Хр., і, таким чином, ми одержуємо астрономічні межі дати, які не можуть бути заперечені»⁸³.

Ми можемо ще краще пояснити наше положення, якщо ми поспішимо заявити, що для століть і періодів ми користуємося номенклатурою сера Ч. Лайелля, а коли ми говоримо про Вторинну і Третинну епоху, про Еоценський, Міоценський та Пліоценський періоди – то це просто, щоб факти, які приводяться нами, були

⁸² Див. «*Hibbert Lectures*», 1887, стор. 33.

⁸³ З доповіді про «*Hibbert Lectures*» за 1887. «*Lectures on the Origin and Growth of Religion, as illustrated by the Religion of the Ancient Babylonians*», A.H. Sayce.

краще зрозумілі. Бо не була ще встановлена точна й певна тривалість цих століть і періодів, бо в різний час приписувалися то два з половиною мільйона, то п'ятнадцять мільйонів тому самому періоду (Третинному); і позаяк, очевидно, немає двох геологів або природників, згодних на цьому пункті, – то Езотеричне Вчення може залишатися цілком байдужим до появи людини у Вторинній або ж у Третинній добі. Якщо останньому періоду може бути приділена тривалість навіть у п'ятнадцять мільйонів років – то це прекрасно; бо Окултне Вчення, ревниво охороняючи свої істинні й точні цифри про Першу, Другу й дві третини Третьої Коринної Раси, дає чітке повідомлення лише про один пункт – про вік Людства Вайвасвата-Ману⁸⁴.

Інше певне твердження полягає в тому, що Материк, до якого належала Четверта Раса, і на якому вона жила й загинула, виявив перші ознаки занурення впродовж, так званого, Еоценського періоду, але знищений він був остаточно саме у період Міоценської доби, – крім малого острова, що згадується Платоном. Ці факти повинні бути тепер перевірені науковими даними.

А

СУЧАСНІ НАУКОВІ ТЕОРІЇ ПРО ВІК НАШОЇ ПЛАНЕТИ, ПРО ТВАРИННУ ЕВОЛЮЦІЮ ТА ЛЮДИНУ

Чи не дозволять нам заглянути в праці фахівців? Праця «*Життя Світу: Порівняльна Геологія*» проф. Вінчелля дає нам цікаві дані. Тут ми зустрічаємо супротивника теорії туманності, що розбиває, з усією силою молота свого *odium theologicum* досить суперечливі гіпотези великих світил науки відносно сидеричних і космічних феноменів, заснованих на їхніх відповідних співвідносинах до земних періодів часу. «Фізики й натуралісти, котрі володіють занадто великою уявою» не дуже добре почувають себе, виявляючи досить жалюгідну фігуру під зливою своїх же власних гіпотетичних обчислень, поставлених пліч-о-пліч. Отже, він пише:

«Сер Вільям Томсон, базуючись на спостереженнях над принципами охолодження, робить висновок, що не могло минути більше, ніж 10 000 мільйонів (в іншому місці, він дає 100 000 000 років) відтоді, як температура Землі достатньо остудилася, щоб підтримувати рослинне життя⁸⁵. Гельмгольц обчислює, що досить було би й 20 мільйонів років для конденсації початкової туманності до теперішніх розмірів сонця. Проф. Ньюкомб вимагає лише 10 мільйонів для досягнення температури у 212° за Фаренгейтом.⁸⁶ Кролль нараховує 70 мільйонів років для розсіювання тепла...⁸⁷. Бішоф обчислює, що 350 мільйонів років треба було би для землі, щоб температура її остудилася з 2000° до 200° сентигр. Рід, засновуючи свої обчислення на спостереженнях, зроблених над швидкістю зносів, наполягає на 500 мільйонах років із часу початку опадів у Європі⁸⁸. Лайелль наважується запропонувати 240 мільйонів років; Дарвін думав, що 300 мільйонів років було потрібно для органічних трансформацій, передбачених його теорією, і Гьокслі готовий випросити 1000 мільйонів [!!]... Деякі біологи ... очевидно, міцно замруживши очі, стрибають одним стрибком у безодню мільйонів років, про які вони не мають більшого уявлення, ніж про Безмежність»⁸⁹.

Потім він береться до видачі тих даних, які він вважає більш точними геологічними цифрами: деяких з них буде достатньо.

За сером Вільямом Томсоном «Вік нашої планети, із часу затвердіння її кори, рівняється 80 000 000 років»; за обчисленнями ж професора Хаугтона, що стосуються мінімальної межі часу, який минув від початку підйому Європи й Азії, ми маємо три можливих періоди часу для трьох можливих і різних способів підйомів, до того ж тривалість відрізняється від скромної цифри у 640 730 років, потім у 4 170 000 років і досягає величезної цифри у 27 491 000 років!!

Як можна бачити, цього досить, щоб покрити наші твердження про чотири Материки й навіть цифру брахманів.

Подальші обчислення, подробиці яких читач може знайти в праці проф. Вінчелля⁹⁰, приводять Хаугтона до приблизного визначення осадового віку нашої земної кулі – у 11 700 000 років. Автор знаходить ці цифри занадто малими й тому він збільшує їх надалі до 37 000 000 років.

Потім, в одній із праць Кролля⁹¹, 2 500 000 років «представляють час, що минув від початку Третинної епохи»; але, відповідно до подальшої зміни в його погляді – 15 000 000 років минули із часу початку Еоценського періоду⁹², а позаяк останній є першим із трьох Третинних періодів, то вивчаючий залишається у здивуванні між двома з половиною і п'ятнадцятьма мільйонами. Але, якщо дотримуватися перших скромних цифр⁹³, то весь період затвердіння кори нашої планети буде рівнятися 131 600 000 років.

⁸⁴ Див. *supra* «Хронологія Брахманів».

⁸⁵ «*Nat. Philos.*», Thomson and Tait, *App. D. Trans. Royal Soc., Edin.*, XXIII, pt. I.

⁸⁶ «*Популярна Астрономія*», стор. 509.

⁸⁷ «*Осоння та Час*», стор. 335.

⁸⁸ Адресує Ліверпульському Геологічному Товариству, 1876.

⁸⁹ «*Життя Світу*», стор. 179, 180.

⁹⁰ Там само, стор. 367, 368.

⁹¹ «*Осоння і Час*».

⁹² Виписки наведені в книзі «*Міфічні Чудовиська*», Чарльза Гульда, стор. 84.

⁹³ За Шевандьє 672 788 років знадобилося на так зване вугільне утворення, й 1 004 177, на думку Бішофа. «Час, необхідний для розвитку шарів Третинного періоду, який має від 3000 до 5000 футів товщини, мусив рівнятися,

Позаяк останній Льодовиковий період тривав від 80 000 до 240 000 років тому (точка зору проф. Кролля), то людина повинна була з'явитися на Землі від 100 000 до 120 000 років тому. Але, як стверджує проф. Вінчелль, говорячи про давність середземної Раси:

«Прийнято думати, що вона з'явилася до кінця відходу льодовиків на материках. Втім, це не має стосунку до стародавності рас Чорної і Коричневої, бо існує безліч доказів їхнього існування в більш південних областях значно раніше Льодовикового періоду»⁹⁴.

Як приклад геологічної *точності й погодженості*, наступні числа можуть бути також додані. Три авторитети – Т. Біль, чл. Геогр. Тов., Роберт Хент, чл. Корол. Тов., і Кролля, чл. Корол. Тов., – визначаючи час, що минув від Льодовикового Періоду, наводять цифри, що відрізняються майже до неймовірних розмірів:

Бельт 20 000 років.
Хент 80 000 років.
Кролля 240 000 років⁹⁵.

Не дивно, що Пенджеллі зізнається, що:

«У цей час, а можливо й ніколи, не будемо ми спроможні перевести, хоча би приблизно, геологічний час у роки або хоча б у тисячоріччя».

Наводимо мудру пораду окультистів, запропоновану панам геологам: вони повинні би слідувати обережному прикладу масонів. Позаяк хронологія, говорять вони, не може вимірювати еру утвору, то їх «Древній і Примітивний Ритуал» використовує 000 000 000, як найбільш близьке наближення до дійсності.

Та ж непевність, протиріччя й розбіжності панують і щодо всіх інших питань.

Думки вчених про Походження Людини, з погляду практичних цілей, також є лише звабою і пасткою. У Британській Асоціації є багато супротивників дарвіністів, і Природний Відбір починає втрачати ґрунт. Незважаючи на те, що теорія ця колись постала рятівною і, здавалося, утримала вчених теоретиків від остаточного інтелектуального падіння в безодню марних гіпотез, зараз вона починає вселяти сумнів. Навіть Гьокслі починає виявляти ознаки хитання й гадає, що «природний відбір не є єдиним чинником».

«Ми сильно підозрюємо, що вона [Природа] робить від часу до часу значні стрибки, з погляду змін, і, що стрибки ці породжують деякі прогалини, очевидно, які існують у серіях відомих форм»⁹⁶.

Також і Ч.Р. Брі, обговорюючи фатальні проблеми в теорії Дарвіна, заперечує в такий спосіб:

«Також варто знову нагадати, що проміжні форми повинні були бути дуже численні... Ст.Дж. Міварт думає, що зміни в еволюції можуть відбуватися швидше, ніж це звичайно передбачається; але Дарвін мужньо тримається своєї думки й знову говорить нам «*natura non facit saltum*»⁹⁷.

У цьому окультисти одностайні з Дарвіном.

Езотеричне Вчення цілком підтверджує уявлення про повільність Природи і її величне просування. «Планетарні імпульси» усі періодичні. Однак, ця дарвінівська теорія, незважаючи на правильність її в менших подробицях, не більше узгоджується з Окультизмом, ніж з Уоллесом, котрий у своїй книзі «*Contributions to the Theory of Natural Selection*», доводить досить переконливо, що потрібно щось *більше*, ніж природний відбір, щоб створити фізичну людину.

Поки що досліджуємо наукові заперечення на цю наукову теорію і подивимося, що вони представляють із себе:

Ми бачимо, що Ст.Дж. Міварт стверджує, що:

«Було би скромним обчисленням приділити 25 000 000 років на відкладення шарів аж до включення верхнього Силурійського шару. Отже, якщо вся еволюційна робота, зроблена протягом цього періоду відкладень, представляє лише соту частину всієї роботи, то доведеться відрахувати 2 500 000 000 років (два мільярди п'ятсот мільйонів) на повний розвиток усього тваринного світу аж до його теперішнього стану. Проте, навіть одна чверть цього часу далеко перевищила би час, який фізика та астрономія в змозі приділити для завершення цього процесу.

Зрештою, виникають труднощі пояснити причину відсутності багатих скам'янілих опадів у найдавніших шарах – якщо життя тоді було таким же багатим та різноманітним, яким воно повинне було бути за теорію Дарвіна. Сам Дарвін визнає, що в цей час «цей випадок повинен залишитися непоясненим»; і це, воістину, може послужити ґрунтовним аргументом проти поглядів, викладених у його книзі.

Таким чином, ми знаходимо чудову (але зовсім непояснену на основі принципів Дарвіна) відсутність перехідних форм у їхній найменшій поступовості. Всі групи, найбільш визначені – кажани, птеродактилі, черепахи, іхтіозаври, безхвості й ін. – з'являються на сцені одночасно. Навіть кінь, тварина генеалогія якої, імовірно, найкраще збереглася, не представляє переконливих доказів про особливе походження, внаслідок значних і випадкових різновидів; тоді як у деяких інших формах,

принаймні, 350 000 рокам». («Сила й Матерія», Бюхнера, стор. 159, вид. 1884 р.).

⁹⁴ *Op. cit.*, стор. 379;

⁹⁵ Але див. «Осоння і Час Льодовикової Епохи», в «Популярному Науковому Огляді». XIV, 242.

⁹⁶ «*Review of Kolliker's Criticisms*».

⁹⁷ «*Помилки Дарвінізму*», стор. 160.

як лабіринтоданти й трилобіти, які, здавалося б, виявляли поступову зміну, за подальшими дослідженнями було встановлено, що нічого подібного не мало місця... Всіх цих труднощів уникнемо, якщо ми визнаємо, що нові форми тваринного життя, всіх ступенів складності, з'являються від часу до часу з порівняно раптовістю, до того ж вони розвиваються відповідно до законів частково залежних від навколишніх умов і частково від внутрішніх – подібно тому, як кристали [і, можливо, на підставі недавніх досліджень і нижчі форми життя] складаються згідно внутрішніх законів їхньої складеної речовини та в гармонії і відповідності з усіма навколишніми впливами й умовами»⁹⁸.

«Внутрішні закони їхньої складеної речовини». Це мудрі слова й допущення можливості є прояв обережності. Але, яким чином можуть ці внутрішні закони бути коли-небудь визнані, якщо Окулътне Вчення буде відкинуто? Як пише один друг, у той же час звертаючи нашу увагу на вищенаведені теорії:

«Іншими словами доктрина Планетарного Життєвого Імпульсу повинна бути визнана. Інакше, чому всі види зараз *стереотипні* й чому навіть домашні виводки голубів і багатьох інших тварин вертаються до свого основного типу, щойно вони знову надані самим собі?».

Але вчення про планетарні Життєві Імпульси повинне бути ясно викладене й також ясно зрозуміле, якщо ми хочемо, щоб теперішня плутанина не стала би ще більш складною. Всі труднощі ці зникли би подібно тому як нічні тіні зникають у світлі висхідного Сонця, якщо наступні Езотеричні Аксіоми будуть визнані:

- a) Існування й величезна давність нашого Планетарного Ланцога.
- b) Існування Семи Кіл.
- c) Підрозділ людських Рас (поза чисто антропологічним підрозділом) на сім певних Корінних Рас, з яких наше теперішнє Європейське людство є П'ятою.
- d) Давність людини в цьому (Четвертому) Колі й, нарешті,
- e) як ці Раси розвиваються з ефіроподібності в матеріальність і від останньої знову назад у відносно фізичну щільність тканини, точно так само всі живі (так звані) *органічні* види тварин, включаючи всю рослинність, змінюються з кожною новою Корінною Расою.

Якби це було допущено, хоча б навіть разом із іншими припущеннями, які, безсумнівно, за зрілим обговоренням були би визнані не менш безглуздими, – якщо тільки Окулътні теорії повинні розглядатися в цей час як «безглузді», – тоді всі труднощі зникли би самі собою. Звичайно, наука повинна спробувати й стати більш логічною, ніж зараз, бо навряд чи може вона підтримувати теорію про походження людини від антропоїдного предка і, одночасно, відмовляти такій людині в розумній давнині! Позаяк Гьокслі говорить про «величезну інтелектуальну прірву, що лежить між мавпою та людиною» і «про теперішню величезну прірву між ними»⁹⁹, і визнає необхідність розширити межі приділені наукою для давнини людини на Землі при такому повільному й прогресивному розвитку, то всі ці вчені, що розділяють його спосіб мислення, у всякому разі, повинні би прийти хоча б до яких-небудь приблизних цифр і погодитися на ймовірну тривалість Пліоценовських, Міоценовських і Еоценовських періодів, про які стільки сказано й, однак, нічого певного невідомо, – навіть, якщо вони не наважуються заглянути за межі їх. Але, очевидно, не існує двох учених, які були б згодні між собою. Кожний період, очевидно, є таємницею, що стосується його тривалості, і скалкою в боці геологів; і, як це було щойно показано, вони не в змозі погодити своїх висновків навіть стосовно до порівняно недавніх геологічних формацій. Таким чином, не можна довіряти їхнім цифрам, коли вони дають їх, бо вони обчислюють їх або в мільйонах, або просто в тисячоріччях!

Те, що сказано, може бути підкріплено визнаннями, зробленими ними самими, і зведення яких може бути знайдено в цьому «Колі Наук», названому «*Енциклопедія Британніка*», де зазначено середній висновок, прийнятий для геологічних і антропологічних загадок. У цій праці всі вершки найбільш авторитетних думок зняті й запропоновані. Проте, ми знаходимо в ньому відмову приписати який-небудь певний хронологічний час навіть для таких, порівняно пізніх епох, як епоха Неоліту, хоча, на подив, такий час встановлюється ними для початку деяких геологічних періодів; у всякому разі, для декількох, тривалість яких навряд чи могла бути ще більш скорочена без ризику негайного конфлікту з фактами.

Отже, у великій *Енциклопедії* підсумовано, що:

«Сто мільйонів років минуло ... від часу затвердіння нашої Землі, коли з'явилися на ній перші форми життя»¹⁰⁰.

Але, очевидно, так само безнадійно звернути сучасних геологів та етнологів, як і змусити дарвіністів-натуралістів побачити їхні помилки. Наука знає про арійську Корінну Расу і її походження настільки ж мало, як і про людей з інших планет. За винятком Фламмаріона й деяких містиків серед астрономів, у більшості випадків заперечується навіть можливість населеності інших планет. Проте, вчені найбільш ранніх рас Арійської групи були такими великими Адептами-Астрономами, що, очевидно, вони знали про раси Марса та Венери набагато більше, ніж сучасний антрополог знає про раси в ранній стадії нашої Землі.

⁹⁸ «*The Genesis of Species*», розд. VI, стор. 160-162, вид. 1871.

⁹⁹ «*Man's Place in Nature*», стор. 102, примітки.

¹⁰⁰ Том X, стаття «*Геологія*», стор. 227. «Ймовірно, 100 000 000 років цілком достатньо для всіх потреб геології», так говорить текст. У Франції деякі вчені не знаходять це навіть приблизно «достатнім». Ле Кутюрє наполягає на 350 мільйонах років; Бюффон задовольнявся 34 мільйонами років, але серед прихильників сучасніших шкіл є ті, хто не допускає менше 500 мільйонів років.

Залишимо на хвилину сучасну науку осторонь і повернемося до древнього знання. Як стверджують найдавніші вчені, усі такі катаклізми – починаючи зі здимання океанів, потопів та зсуву материків, і до циклонів та ураганів, землетрусів і вулканічних вивержень, хвиль припливів і навіть до незвичності погоди й гаданого переміщення пір року, які дивують усіх європейських і американських метеорологів – всі вони відбуваються й залежать від Місяця й Планет; і, що навіть скромні й упосліджені сузір'я мають величезний вплив на метеорологічні та космічні зміни на нашій і в нашій Землі – приділимо хвилину уваги нашим сидеральним деспотам, правителям нашої земної кулі і її людей. Сучасна наука відкидає подібний вплив; Архаїчна Наука стверджує його. Подивимося, що вони обидві мають сказати з цього питання.

В

ПРО ПЛАНЕТНІ ЛАНЦЮГИ ТА ЇХ МНОЖИННІСТЬ

Чи знали древні про інші Світи, крім їх власного? Які дані, на які опираються окультисти, стверджуючи, що кожне небесне тіло є Семериковий Ланцюг Світів – з яких лише один член видимий, і, що ці Світи є, були або будуть «населені людиною», точно так само, як і кожна видима Зірка або Планета? Що мають на увазі вони під «моральним і фізичним впливом», що надають нашій земній кулі зоряні Світи?

Такі питання, які нам часто ставлять, і вони повинні бути розглянуті з усіх боків. На два перших питання відповідь така: ми віримо в це, бо перший закон у Природі є єдність у різноманітті, а другий є аналогія, «Як угорі, так і внизу». Час, коли наші благочестиві предки вірили, що наша Земля перебувала в центрі Всесвіту, а церква і її гордовиті служителі могли наполягати, що припущення, що яка-небудь інша Планета може бути населена, повинне розглядатися, як блюзнірство, цей час минув назавжди. Адам і Єва, Змій і Первородний Гріх, за якими ішла Спокута через Кров, занадто довго перепиняли шлях прогресу; і, таким чином, всесвітня істина була принесена в жертву божевільній зарозумілості маленьких людців, якими є ми.

Зараз, які ж докази цьому? Для непосвячених, крім доказів отриманих шляхом висновку і логічних міркувань, не існує ніяких. Для окультистів, які вірять у знання придбане незлічними поколіннями Ясновидців і Присвячених, дані запропоновані в Таємних Книгах, є цілком достатніми. Однак, широка публіка має потребу в інших доказах. Деякі кабалісти й навіть деякі східні окультисти, не знайшовши однорідного доказу з цього питання в усіх містичних книгах різних народів, коливаються перед прийняттям цього Вчення. Навіть такий «однорідний доказ» незабаром буде виявлено. А поки що, ми можемо підійти до цієї теми з боку її загального аспекту і переконатися, чи така вже безглузда віра в неї, як бажали б цього деякі вчені з іншими Нікодимами. Можливо, несвідомо, думаючи про безліч населених «Світів», ми уявляємо собі їх подібно кулі, на якій ми живемо, і населеними істотами, більш-менш схожими на нас самих. Чинячи так, ми лише додержуємося природного інстинкту. Дійсно, оскільки це питання обмежується історією життя цієї земної кулі, ми можемо міркувати з цього питання з відомою долею користі й можемо запитати самих себе, принаймні, з деякою надією на розумність питання, яке ставиться, – які були «Світи», про які говориться в усіх древніх писаннях людства? Але, як можемо ми знати, (а) які істоти населяють Світи взагалі; і (b) ті, хто керують планетами вищими, ніж наша, чи не чинять вони свідомо такого ж впливу на нашу Землю, який і ми з часом можемо чинити, скажімо, *несвідомо*, на малі планети (планетоїди або астероїди), через поділ нашої Землі на шматки проведенням каналів і тим самим цілком змінюючи наше осоння. Звичайно, подібно дружині Цезаря, планетоїди не можуть бути зачеплені нашою підозрою. Вони занадто далекі й т.д. Втім, вірячи в Езотеричну Астрономію, ми не так уже упевнені в цьому.

Але, коли ми розширюємо наші здогади та припущення за межі нашого Планетного Ланцюга і намагаємося вийти за межі Сонячної Системи, тоді, звичайно, ми чинимо, як самовпевнені дурні. Так само – як приймаючи древню герметичну аксіому, «як угорі, так і внизу» – ми можемо зрозуміти, що Природа на Землі виявляє найбільш дбайливу економію, використовуючи кожен негідну та викинуту річ у своїх дивних перетвореннях і разом з тим, *ніколи* не повторюючись, точно так само можемо ми справедливо втямити, що немає такої іншої кулі в усіх її нескінченних системах, яка настільки близько нагадує нашу Землю, щоб пересічні здібності людського мислення могли уявити собі її видимість і зміст¹⁰¹.

Й дійсно, в усіх романах, так само, як і в усіх, так званих, наукових вигадках та спіритичних «одкровеннях», що приходять з Місяця, Зірок і Планет, ми знаходимо просто лише нові комбінації або зміни в людях і речах, у пристрастях і формах життя, звичайних для нас, незважаючи на те, що природа й життя на інших планетах нашої Сонячної Системи цілком відрізняються від тих, що існують на нашій Землі. Сведенборг, головним чином виділявся поширенням такого помилкового вірування!

Але більше того. Пересічна людина не має поняття ні про який інший стан свідомості, крім того, до якого прив'язують її фізичні почуття. Люди мають сновидіння; вони сплять занадто глибоким сном, щоб відіння їхні могли запам'ятатися на фізичному мозку; і в цих станах, однак, повинна бути наявність свідомості. Яким же чином тоді, якщо ці таємниці залишаються недослідженими, можемо *ми* сподіватися на успішність наших

¹⁰¹ Нас учать, що найвищі Дхіані-Когани або Планетарні Духи (за межами пізнання шляхом закону аналогії) не відають того, що лежить за межами видимих Планетних Систем, бо їхня сутність не може асимілюватися зі світами, що знаходяться за межами нашої Сонячної Системи. Коли вони досягнуть вищого ступеня еволюції, ці інші світи будуть відкриті їм; а поки що, вони мають повне знання всіх світів, що лежать у межах нашої сонячної системи.

припущень про природу Сфер (Глобусів), які, внаслідок економії Природи, повинні належати до інших станів свідомості, цілком відмінних від усіх *тих*, які людина відчуває тут?

І це справедливо дослівно. Бо навіть великі Адепти (звичайно, присвячені), незважаючи на те, що вони є випробуваними Ясновидцями, можуть стверджувати повне ознайомлення із природою і видимістю планет та їхніх мешканців, котрі належать лише до нашої Сонячної Системи. Вони *знають*, що майже усі Планетні Світи населені, але – навіть у душі – вони можуть досягати лише тих, що перебувають у нашій Системі; і також вони знають, як важко *навіть для них* цілком об'єднатися свідомістю із планами свідомості *усередині* нашої Системи, бо вони настільки відрізняються від станів свідомостей доступних на нашій Земній кулі. Наприклад ті, які існують на Ланцюзі Сфер на трьох планах за межами плану нашої Землі. Таке знання й спілкування можливі для них, бо вони навчилися, як проникати в плани свідомості, які недоступні пізнанню звичайних людей; але навіть, якби вони передали своє знання, Світ не став би від того мудріше, бо людині не дістає того досвіду інших видів сприйняття, що одне дало б їй можливість засвоїти те, що могло бути повідане їй.

Проте, залишається фактом, що більшість Планет, як Зірки за межами нашої Сонячної Системи населені, факт, визнаний навіть самими вченими. Лаплас і Гершель вірили в це, хоча вони мудро утримувалися від необережних суджень, і такий же висновок був зроблений і підтриманий безліччю наукових міркувань К. Фламмаріоном, відомим французьким астрономом. Доводи, висунуті ним, точно наукові й такі, що вони створюють враження навіть на матеріалістичний розум, який залишився би не порушеним думками, подібно висловленим сером Давидом Брюстером, знаменитим фізиком, який пише:

«Ці «обмежені» духи або «низькі душі», як називають їх поети, які могли би повірити, що Земля є єдиним населеним тілом у Всесвіті, не зазнавали би труднощів уявити собі також і Землю, позбавлену її мешканців. Але більше того, якби подібні розуми були ознайомлені з висновками геології, вони допустили би, що Земля була ненаселена протягом мільярд років; і тут ми приходимо до неможливого висновку, що протягом цих мільярд років не існувало жодної розумної істоти впродовж великих володінь Всесвітнього Царя й, що до протозойних формацій, у всій безмежності простору¹⁰², не існувало ні рослини, ні тварини».

Фламмаріон, крім того, доводить, що всі умови життя – навіть, як *ми* знаємо його – існують, принаймні, на деяких Планетах, і вказує на факт, що ці умови *повинні* бути набагато більш сприятливими там, ніж на нашій Землі.

Таким чином, наукове міркування, так само як і спостережувані факти, погодяться із твердженнями ясновидця і з уродженим голосом у серці людини, який заявляє, що життя – розумне, свідоме життя – *повинне* існувати й на інших світах, крім нашого.

Але це границя, за межі якої звичайні здібності людини не можуть вести її. Численні романи та розповіді, деякі чисто фантастичні, інші осяяні науковими знаннями, автори яких намагалися уявити й описати життя на інших Планетах. Та всі вони, як один, дають лише деяку перекручену копію драми навколишнього для нас життя. Вони, на думку Вольтера, або люди нашої власної раси під мікроскопом, або ж, згідно де Бержерака, лише граціозна гра уяви й сатири; але ми завжди знаходимо, що новий Світ є по суті лише тим, на якому ми самі живемо. І така сильна ця схильність, що навіть великі, природжені, хоча й не присвячені, ясновидці, стають жертвами цієї омани, якщо вони не були виховані в належному напрямку; прикладом тому служить Сведенборг, котрий заходив настільки далеко, що наряджав жителів Меркурія, яких зустрів він у світі духів, у вбрання, яке носять у Європі.

Міркуючи про подібну схильність, Фламмаріон говорить:

«Очевидно, в очах авторів, які писали на цю тему, Земля є прообразом Всесвіту, а земна людина прототипом мешканців небес. Навпаки, набагато правдоподібніше, якщо природа інших планет по суті різна, і все навколишнє й умови існування також істотно відмінні, і сили, які стоять на чолі утвору всіх істот, і ті субстанції, які ввійшли в їхню взаємну будову, теж істотно відрізняються друг від друга; то з цього виходить, що наш спосіб існування у жодному разі не може розглядатися, як спосіб застосовний до інших планет. Ті, хто писали з цієї теми, дозволили собі підпасти під вплив земних уявлень і тому помилилися»¹⁰³.

Але сам Фламмаріон впадає в ту ж саму помилку, яку він засуджує тут, бо він мовчки приймає умови життя на Землі за рівень, яким можна визначати ступінь населеності інших Планет «іншими людствами».

Втім, залишимо ці марні й порожні міркування, які, хоча як би і наповнюють наші серця горінням захвату та розширюють наше розумове і духовне сприйняття, але, насправді, викликають штучну стимуляцію і змушують нас випустити з уваги не лише наше неуттво щодо світу у якому ми живемо, але навіть про нескінченність вкладену всередині нас самих.

¹⁰² Оскільки жоден атом у всьому Космосі не позбавлений життя і свідомості, то наскільки більше повинні бути наповнені, як тим, так і іншим, його потужні небесні тіла – хоча вони й залишаються запечатаною книгою для нас, людей, які можуть лише об'єднатися свідомістю із найближчими до нас формами життя? Ми не знаємо *самих себе*, то як можемо ми, якщо ми не були навчені чи присвячені, уявити, що ми можемо проникнути у свідомість найменшої з тварин, котрі оточують нас?

¹⁰³ «*Pluralite des Mondes*», стор. 439.

Тому, коли ми зустрічаємо «інший світи», що згадуються в Бібліях Людства, ми можемо зробити безпечний висновок, що вони стосуються не лише інших станів нашого Планетного Ланцюга та Землі, але також і до інших населених – Зірок і Планет; до того ж, ніколи ніяких припущень не було зроблено щодо останніх. Вся Древність вірила у Всесвітнє Життя. Але жоден істинно присвячений Ясновидець будь-яких цивілізованих народностей, ніколи не вчив, що життя на інших Зірках може бути суджено за рівнем земного життя. Звичайно те, що мається на увазі під «Землями» і «Світами», стосується (а) до «відроджень нашої Земної кулі після кожної Манвантари й довгого періоду Обскурації»; і (b) до періодичних і повних зсувів Земної поверхні, коли материки зникають, щоб дати місце океанам, а океани й моря грізно зміщуються і відкидаються до полюсів, щоб поступитися своїми вмістищами новим материкам.

Ми можемо почати з *Біблії* – наймолодшої зі світових писань. В *Екклесіасті* ми читаємо наступні слова Царя-Присвяченого:

«Рід проходить і рід приходить, а земля перебуває по вік ... що було, те й буде; і, що робилося, те й буде робитися, і немає нічого нового під сонцем»¹⁰⁴.

У цих словах не легко побачити натяк на послідовні катаклізми, внаслідок яких Раси людства змітаються або, обертаючи погляд у глиб часів, на різні перехідні стани Земної кулі, впродовж процесу її утворення. Але, якщо нам говорять, що це стосується лише *нашого* світу, як ми *тепер бачимо його*, тоді ми спрямуємо читача до Нового Завіту, де Св. Павло говорить про Сина (виявленої Сили), кого Бог призначив спадкоємцем усіх речей, «за допомогою кого він також створив Світи» (безліч, число)¹⁰⁵. Ця «Сила» є Хокма, Мудрість і Слово. Нам, імовірно, скажуть, що під терміном «Світи» малися на увазі зірки, небесні тіла та ін. Але, крім того факту, що «зірки» не були відомі як «Світи» неосвіченим видавцям Послань, навіть незважаючи на те, що вони повинні були бути відомі Св. Павлу, котрий був Присвяченим, «Майстром-Будівельником», ми можемо з цього приводу навести слова відомого теолога, кардинала Уайзмана. В його праці [I, 309], міркуючи про невизначений період у шість днів – або ж, скажемо ми, «занадто певному» періоді в шість днів – утвору і про 6000 років, він зізнається, що ми будемо перебувати в повній п'яті, щодо значення сенсу цього твердження Св. Павла, якщо тільки нам не буде дозволено припустити, що зроблений натяк стосується періоду, який минув між *першим* і *другим* віршем у розділі I Книги *Буття*, і таким чином, до тих первісних переворотів, тобто, до руйнувань і відроджень світу, зазначених у першому розділі *Екклесіаста*; або ж прийняти, як роблять багато хто з інших, у *буквальному* значенні місце в розділі I-му *Посл. до Євреїв*, де говориться про створення «Світів» – у множині. Досить дивно, говорить він, що всі космогонії узгоджуються між собою в передбаченні тієї ж самої ідеї і зберігають традицію про перший ряд переворотів, завдяки яким Світ був зруйнований, потім знову оновлений.

Якби кардинал вивчив *Зохар*, то його сумніви змінилися б упевненістю. Так говорить *Ідра Сута*:

«Існували древні Світи, які гинули, як тільки вони народжувалися; Світи оформлені й неформлені, названі Іскрами – бо вони були подібні до іскор з-під молота коваля, розлітаючись в усіх напрямках. Деякі з них були первинними світами, які не могли довго існувати, бо «Старий Деньмі» – хай буде святе ім'я його – ще не вбрався у форму свою!¹⁰⁶ робітник не став ще Небесною людиною»¹⁰⁷.

Також у *Мідраш*'і, написаному задовго до *Кабали* Симеона Бен Йохай, рабин Абаху пояснює:

«Святий, хай буде благословенне ім'я його, послідовно складав і руйнував різні Світи до цього світу...¹⁰⁸. Це стосується як перших Рас [«Царі Едома»], так і до зруйнованих Світів»¹⁰⁹.

«Зруйновані» означає тут те, що ми називаємо «обскурацією». Це стає очевидним, коли ми прочитаємо наведене далі пояснення:

«Однак, коли говориться, що вони [Світи] *загинули*, під цим мається на увазі лише, що вони [іхні людства] були позбавлені нинішньої форми доти, доки людська [наша] форма не виявилася в існування, не народилася, в якій укладене

¹⁰⁴ *Op. Cit.*, I, 4-9.

¹⁰⁵ *Послання до Євреїв*, I, 2. Це стосується Логосу кожної Космогонії. *Невідоме Світло* – з яким воно, як сказано, співвічне та співіснує – відображується в Первинному, в Протогоносі; і Деміург або Всесвітній Розум спрямовує свою Божественну Думку до Хаосу, який під впливом менших Богів поділяється на Сім Океанів – Сапта Самудра. Саме це є Пуруша, Ахура Мазда, Осіріс і т. д., й, нарешті, Христос гностиків, який у *Кабалі* є Хокма або Мудрість, «Слово».

¹⁰⁶ *Форму* Тіккуна або Протогоноса, «Первісного», тобто, Всесвітня Форма та Представлення ще не відобразилися у Хаосі.

¹⁰⁷ *Зохар*, III, 292 с. «Небесна Людина» є Адам Кадмон – синтез Сефіротів, так само як «Ману Сваямбгува» є синтезом Праджapati.

¹⁰⁸ «*Bereshith Rabba*», *Parsha IX*.

¹⁰⁹ Це стосується трьох Кіл, попередніх нашому Четвертому Колу.

все суще, котра містить у собі всі форми...¹¹⁰, це не означає смерть, але лише відзначає зниження їхнього стану [стану Світів, що перебувають у діяльності]»¹¹¹.

Тому, коли ми читаємо про «руйнування» Світів, то слово це має багато значень, які досить ясні в багатьох Коментарях на *Зохар* і в кабалістичних трактатах. Як сказано в іншому місці, це означає не тільки руйнування багатьох Світів, що закінчили свій життєвий біг, але й загибель декількох зниклих материків, так само як і занепад їх, і географічний зсув їхнього місцезнаходження.

Про таємничих «Царів Едома» іноді говорять, як про «Світи», які були зруйновані; але це лише «приховання». Царі, які царювали в Едомі, перш ніж царював який-небудь цар Ізраїлю, або «Царі Едомитів», ніколи не могли символізувати «первинні Світи», але лише «спроби створення людей» на цій земній кулі – Раси, що передували Адамові, про які говорить *Зохар* і, які ми пояснюємо, як Першу Корінну Расу. Бо, говорячи про шість Земель (шість «Членів» Мікропросопуса), сказано, що сьома (наша Земля) не була прийнята в розрахунок, коли були створені шість (шість сфер над нашим Земним Глобусом у Земному ланцюзі), таким чином, перші сім царів Едома випущені з обчислень у Книзі *Буття*. За законом аналогії і пермутації у халдейській *Книзі Чисел*, так само як і в *Книгах Знання та Мудрості*, «сім первинних Світів» означають також «сім первинних рас» (під-рас Першої Корінної Раси Тіней); а Царі Едома суть Сини «Ісака, батька Едомитів»¹¹², тобто, Ісак у *Біблії* зображує расу, яка стоїть між Четвертою і П'ятою, атлантами та аріями. «Два народи у твоєму череві», сказав Господь Ревеці, й Ісак був *червоний і волохатий*. Розділ XXV у Книзі *Буття*, ст. 24-34 містить алегоричну історію народження П'ятої Раси:

Сіфра ді-Ценіута говорить:

«І Царі древніх днів померли, і вожді їх [вінці] більше не були видимі».

І *Зохар* стверджує:

«Голова народу, що не був створений спочатку за подобою Білої Голови; його народ не походить від цієї Форми ... перш ніж [Біла Голова, П'ята Раса або Древній із Древніх] не затвердився у своїй [власній або теперішній] формі] ... усі Світи були знищені; тому написано: і Бела, Син Веора, царював в Едомі [Книга *Буття*, XXXVI. Тут «Світи» означають Раси]. І він [той або інший Цар Едома], помер, і інший царював замість нього».

Жоден кабаліст, із тих, хто обговорювали до цих пір символізм і алегорії сховані під цими «Царями Едома», очевидно, не зауважив більше одного їхнього аспекту. Вони не тільки «Світи, які були зруйновані», або «Царі, які вмерли», але й те й інше, і ще набагато більше, говорити про що зараз ми не маємо достатньо місця. Тому, залишивши містичні притчі *Зохара*, ми повернемося до точних фактів матеріалістичної науки. Однак, спочатку ми назвемо декількох з довгого списку великих мислителів, які вірили у безліч населених Світів взагалі, і в Світи, що передували нашому власному. Серед них знаходимо великих математиків Лейбніца та Бернуйї, і самого сера Ісака Ньютона, як це можна прочитати в його «*Optics*»; Буфона-природника; Конділляка-скептика; Байї, Лаватера, Бернардина де Сен-П'єра, і, як контраст до двох останніх – запідозрених, однак, у містицизмі – Дідеро й більшість із письменників *Енциклопедії*. За ними йдуть Кант, засновник сучасної філософії, поети-філософи Гете, Краузе, Шеллінг і багато астрономів, починаючи від Боде, Фергюссона та Гершеля, до Лаланда і Лапласа з їхніми багатьма учнями в більш недавні роки.

Дійсно, блискучий список шанованих імен; але факти астрономії свідчать навіть ще сильніше, ніж ці імена, на користь наявності життя й навіть організованого життя на інших Планетах. Так, у чотирьох метеоритах, які недавно впали в Але у Франції, на Мисі Доброї Надії, в Угорщині й знову у Франції, після дослідження їх, був знайдений графіт, вид вугілля, як відомо, незмінно з'єднаного з органічним життям на цій нашій Землі. І та обставина, що присутність цього вугілля не зобов'язана ніякій дії, що відбулася усередині нашої атмосфери, доводиться тим фактом, що вугілля було знайдено в самій серцевині метеорита, тоді як у тому, що впав у Аргейль на Півдні Франції в 1857 році, були знайдені вода й торф, до того ж останній завжди є продуктом розкладання рослинних речовин.

І далі, досліджуючи астрономічні умови інших Планет, легко довести, що деякі з них набагато краще пристосовані для розвитку на них життя й розуму – навіть беручи до уваги умови, звичні людям, – ніж наша Земля. Так, наприклад, на Планеті Юпітер пори року, замість того, щоб змінюватися в тих широких межах, як це відбувається у нас, вони змінюються майже невлучимо, і тривалість їх у дванадцять разів перевищує нашу. Завдяки нахилу осі Юпітера, пори року на ньому залежать майже винятково від ексцентричності його орбіти й тому змінюються повільно й регулярно. Нам скажуть, що ніяке життя неможливе на Юпітері, бо він перебуває в стані розжареності. Але не всі астрономи згодні із цим. Наприклад, те, що ми стверджуємо, підтверджується й Фламмаріоном; а *він* повинен був би знати.

¹¹⁰ Ця фраза містить у собі подвійний сенс і глибоку таємницю в Окултних науках, таємниця ця, *якщо і коли її дізналися* – дає жахливу потугу Адепту *змінювати свою видиму форму*.

¹¹¹ «Ідра Сута», *Зохар*, III, 136 с., вислів – «Пониження їхнього стану (або статуту)» – ясно; із активних Світів вони вступили у тимчасову обскурацію – вони відпочивають і, відтак, цілковито змінилися.

¹¹² Книга *Буття*, XXXVI, 43.

З іншого боку, Венера була б менш пристосована для людського життя, що існує на Землі, бо її пори року більш різкі, і зміни температури на ній більш раптові; хоча цікаво відзначити, що тривалість дня майже однакова на чотирьох внутрішніх планетах – Меркурії, Венері, Землі та Марсі.

На Меркурії жар Сонця й світло його в сім разів сильніше, ніж на Землі, і астрономія стверджує, що планета ця обкутана доволі щільною атмосферою. І, позаяк ми бачимо, що життя стає більш діяльним на Землі пропорційно світлу й теплу Сонця, то більш, ніж імовірно, що напруга його набагато більша на Меркурії, ніж тут.

Венера, подібно Меркурію, має досить щільну атмосферу, так само як і Марс; так і сніги, що покривають їх полюси, хмари, що приховують їхню поверхню, географічна конфігурація їхніх морів і материків, зміни пір року та осоння, все щільно аналогічні – в усякому разі, на погляд земного астронома. Але подібні факти й міркування, що звідси випливають, мають відношення лише до можливості існування на цих Планетах людського життя, як воно відоме на Землі. Що деякі форми життя, такі, як ми знаємо їх, *можливі* на цих Планетах, уже давно було багато разів доведено, і здається цілком марним вдаватися в подібні питання про фізіологію і т.д. цих гіпотетичних мешканців, якщо, зрештою, читач може прийти лише до уявлюваного розвитку того, що знаємо йому і, що оточує його. Тому, краще задовольнитися трьома висновками, які Фламмаріон, так часто цитований нами, формулює, як суворі й точні висновки, зроблені на підставі відомих *фактів* і законів Природи.

1) Різні сили, які були діяльні при початку еволюції, породили велику розмаїтість серед істот на декількох світах, як в органічному, так і неорганічному царстві.

2) Одушевлені істоти, із самого початку мали будову, що відповідала формам і організмам у повній відповідності з фізіологічним станом кожного населеного небесного тіла.

3) Людства інших світів відрізняються від нашого настільки ж за своєю внутрішньою будовою, як і за своїм зовнішнім фізичним типом.

Нарешті, читач, котрий може засумніватися в обґрунтованості таких висновків, що суперечать *Біблії*, може звернутися до Додатку в праці К. Фламмаріона, де докладно розглядається це питання, бо в праці, подібній цій, цілком даремно вказувати на логічну безглуздість тих церковників, які заперечують безліч Світів на підставі авторитету *Біблії*.

У зв'язку із цим, ми можемо нагадати часи, коли затята запопадливість первісної церкви протистояла доктрині про кулястість Землі на тій підставі, що народи, які перебувають на протилежній стороні, опинилися б поза можливістю порятунку. І ще раз, ми можемо згадати, який довгий час було потрібно для науки, яка народжувалася, щоб розбити уявлення про щільний небокрай, уздовж борозен якого рухалися зірки для особливого повчання земного людства.

Теорія про обертання Землі була зустрінута з такою ж опозицією – навіть аж до завдання мук особам, які відкрили її – бо, крім того що теорія ця позбавляла нашу планету її важливого центрального положення в просторі, але вона ще вчинила приголомшливе зникання в уявленнях стосовно Вознесіння – через те, що терміни «вгору» і «вниз» ставали цілком відносними й, таким чином, немало ускладнилося питання про точне місцезнаходження Неба!¹¹³

За кращими сучасними обчисленнями, не менше 500 000 000 Зірок різної величини можуть бути вловлені сильними телескопами. Що ж стосується до відстаней між ними, то вони не піддаються обчисленню. І невже ж наша мікроскопічна Земля – «піщина на березі безмежного океану» – буде єдиним осередком розумного життя? Наше Сонце, що саме по собі у 1 300 000 разів більше нашої Планети, стає незначним поруч із гігантським Сонцем, Сиріусом, а останній, у свою чергу, зменшений іншими світилами в безмежному Просторі. Езопове уявлення Іегови, як особливого охоронця невеликого і скромного напів-номадичного племені, може бути прийнятним поруч із уявленням, що обмежує свідоме існування нашою мікроскопічною планетою. Первісні причини для такого уявлення без сумніву були: (а) незнання астрономії ранніми християнами, разом із перебільшеною оцінкою значення людини – примітивна форма себелюбності; і (б) побоювання, що, якщо гіпотеза про мільйони інших населених Планет буде прийнята, то пішло б гнітюче заперечення: «у такому випадку повинне було би бути особливе Одкровення для кожного Світу?» – що викликало б уявлення Сина Божого, який вічно здійснює «наче обхід». На щастя, зараз немає необхідності витрачати час і енергію, доводячи можливість існування таких Світів. Всі розумні люди визнають це. Але зараз залишається показати, що, якщо буде доведено, що існують Світи, крім нашого, населені людствами, що цілком відрізняються як між собою, так і від нашого, – як це стверджується Окультними Науками, – то еволюція попередніх Рас може вважатися наполовину доведеною. Бо, де той фізик або геолог, який готовий наполягати, що Земля не змінювалася багато разів протягом мільйонів років, які минули впродовж її існування; і, що перемінивши свою «шкіру», як це називається в Окультизмі, Земля не мала щоразу свого особливого Людства, пристосованого до тих атмосферних і кліматичних умов, які були наслідком такої зміни?

¹¹³ Цікаве обчислення, що наводиться в науковій і дотепній праці «*Бог і Його Книга*», написаній страшним «*Саладіном*», відомим агностиком, за яким, якби Христос підносився зі швидкістю гарматного ядра, то він не досяг би навіть Сиріуса, яскраво нагадає про минуле. Це обчислення змушує нас припустити, і небезпідставно, що навіть наше століття наукової освіти може бути настільки ж безглуздим у своїх матеріалістичних запереченнях, як були безглузді та матеріалістичні у своїх релігійних твердженнях люди середньовіччя.

А, якщо так, то чому б попередні нам чотири, і цілком різні, Людства, не могли існувати й процвітати до нашої П'ятої, Адамичної, Корінної Раси?

Проте, перш ніж закінчити нашу суперечку, ми повинні ближче дослідити, так звану, органічну еволюцію. Дослідимо гарненько і подивимося, чи немає якоїсь можливості узгодити наші Окултні дані й хронологію, хоча б – певною мірою, – з даними науки.

С

ДОДАТКОВІ ЗАУВАЖЕННЯ ВІДНОСНО ЕЗОТЕРИЧНОЇ ГЕОЛОГІЧНОЇ ХРОНОЛОГІЇ.

Очевидно можливо обчислити приблизну тривалість, у всякому разі, геологічних періодів, на підставі з'єднаних даних науки та окультизму, наявних перед нами. Геологія, звичайно, спроможна визначити одну річ майже точно, а саме, товщину різних відкладень. Зрозуміло, що час потрібний для якого-небудь нашарування на морському дні, повинен бути чітко пропорційним товщині маси утвореної так. Безсумнівно, швидкість вивітрювання ґрунту і розподіл матерії на днищах океану змінювалися протягом століть, і різного роду катаклізми порушували «одноманітність» звичайних геологічних процесів. Отже, якщо ми маємо деяку певну числову основу, на яку ми можемо опертися, то наше завдання стає менш важким, ніж воно могло здаватися з першого погляду. Беручи до уваги зміни у швидкості відкладень, проф. Лефевр дає нам відносні цифри, що підсумовують геологічний час. Він не намагається обчислити кількість років, що минули з часу першого відкладення основи для гряди Лаврентьєвських скель, але визначаючи час, як x , він пропонує нам відносні пропорції різних періодів стосовно цього x . Тому, подамо нашому обчисленню заяву, що, грубо кажучи, Початкові скелі мали товщину 70 000 фут.; скелі Первинної епохи рівнялися 42 000 фут.; Вторинної – 15 000 фут.; Третинної – 5 000 фут. і Четвертинної близько 500 футів.

«Розділивши час на сто рівних частин, якою б не була справжня його тривалість, що минула від початку появи життя на Землі [нижчий Лаврентьєвський шар], ми повинні будемо віднести до Початкової Епохи більш, ніж половину всієї тривалості, скажімо 53'5; до Первинної Епохи 32'2; до Вторинної – 11'5; до Третинної – 2'3; до Четвертинної – 0'5 або ж пів відсотка»¹¹⁴.

Тепер, якщо засвідчено на підставі Окултних даних, що час, який минув від початку перших осадових відкладень дорівнює 320 000 000 років, то ми в змозі накреслити наступну таблицю:

ПРИБЛИЗНІ ОБЧИСЛЕННЯ ТРИВАЛОСТІ ГЕОЛОГІЧНИХ ПЕРІОДІВ У РОКАХ.

Початковий	Лаврентьєвський Кембрійський Силурійський	171 200 000
Первинний	Девонський Вугільний Пермський	103 040 000
Вторинний	Тріасовий Юрський Крейдовий	36 800 000
Третинний	Еоценський Міоценський Пліоценський	7 360 000
Четвертинний		1 600 000 ¹¹⁵

Такі обчислення узгодяться із твердженнями Езотеричної Етнології майже в кожному випадку. Частина Атлантичного Третинного циклу від «апогею слави» цієї Раси, спочатку Еоценського періоду до великого катаклізму в середині Міоценського, виявиться тривалістю близько від трьох з половиною до чотирьох мільйонів років. Якщо тривалість Четвертинного періоду не була перебільшена, що доволі правдоподібно, то занурення Рута й Дайтья мусить бути віднесене до Після-Третинного Періоду. Досить імовірно, що наведені тут дані приділяють трохи занадто довгий період, як Третинний, так і Четвертинний епосі, бо Третя Раса йде далеко назад у Вторинну епоху. Проте, цифри доволі показові.

Але, позаяк заперечення, що випливають із геологічної очевидності, допускають лише 100 000 000 років, то порівняємо наші твердження і Вчення з даними точної науки.

¹¹⁴ «Philosophy Historical and Critical», стор. 481.

¹¹⁵ Цифра, ймовірно, надмірна.

Едвард Клодд¹¹⁶ говорячи про працю де Мортіє «*Les Matériaux pour l'Histoire de l'Homme*», де людина поміщена в середину Міоценового Періоду¹¹⁷, зауважує, що:

«Пошуки настільки високо визначеного ссавця, як людина, у віддалену епоху історії життя нашої земної кулі, поставили би протиріччям усьому, чому вчить доктрина еволюції і, крім того, вони не були би підтримані тими, хто вірить в особливий утвір і в незмінюваність видів».

На це можна було би відповісти: (а) доктрина еволюції, як вона була спочатку викладена Дарвіном і потім розвинена пізнішими еволюціоністами, не тільки являє зворотний приклад непогрішності, але вона відкинута декількома видатними людьми науки, наприклад, де Катрефажем у Франції, д-ром Вейсманном, еволюціоністом, у Німеччині, і багатьма іншими; ряди анти-дарвіністів збільшуються з кожним роком¹¹⁸; й (б) істина, щоб бути гідною цього імені та залишитися істиною і фактом, навряд чи має потребу в запиті підтримки від якого-небудь одного класу або секти. Бо, якби вона отримала підтримку від віруючих в особливий утвір, вона ніколи не була би визнана еволюціоністами і *навпаки*. Істина повинна стояти на своїй власній міцній основі фактів і очікувати визнання, коли всі забобони на її шляху будуть усунуті. Хоча питання було вже цілком розглянуте у своєму головному аспекті, проте корисно розбивати кожне, так зване, «наукове» заперечення, в міру нашого просування, коли ми будемо робити, так звані, еретичні й антинаукові твердження.

Кинемо швидкий погляд на розбіжності між ортодоксальною та Езотеричною Наукою в питанні про вік нашої земної кулі та людини. Із двома відповідними синхронічними таблицями перед собою читач зможе побачити, при першому погляді, всю важливість цих розбіжностей; і, у той же час, він зауважить можливість – ні, навіть повну ймовірність, – що подальші відкриття геології та знаходження скам'янілих решток людини змусять науку визнати, що, зрештою, саме Езотерична Філософія слухна або, принаймні, ближче до істини.

ПАРАЛЕЛІЗМ ЖИТТЯ

НАУКОВІ ГІПОТЕЗИ.

Наука, за Геккелем, підрозділяє період історії Земної Кулі від початку життя на Землі (або Азойської Доби) на п'ять головних підрозділів або періодів¹¹⁹.

ПОЧАТКОВА ЕПОХА.

Лаврентійська, Кембрійська, Силурійська. Початкова епоха, говорить нам наука, у жодному разі, не була позбавлена рослинності та тваринного життя. У Лаврентійських відкладеннях зустрічаються зразки *Eozoon canadense* – мушлі, розділені на багато відділень. У Силурійських відкладеннях знайдені морські водорості (*algae*) молюски, ракоподібні й нижчі морські організми, також перші сліди риб. Початкова Епоха виявляє (*algae*), молюсків, ракоподібних, поліпи й морські організми, та ін. Тому, наука стверджує, що морське життя існувало від самого початку часів, однак, надаючи нам самим обговорення питання, *яким чином* з'явилося життя на Землі. Якщо вона відкидає біблійний «утвір» [як це робимо ми], то чому вона не запропонує нам іншу, хоча би приблизно ймовірну гіпотезу?

ПЕРВИННА.

Девонська¹²², Вугільна, Пермська.

ЕЗОТЕРИЧНА ТЕОРІЯ.

Залишаючи класифікацію геологічних періодів Західній науці, Езотерична Філософія ділить лише періоди Життя на Земній Кулі. У теперішній Манвантарі самий період розділений на сім Кальп і сім великих людських Рас. Перша Кальпа, що відповідає Початковій Епосі, є Століття.

«ПЕРВІСНИХ»¹²⁰

Девів або Божественних Людей, «Творців або Прабатьків»¹²¹.

Езотерична Філософія згодна із твердженням зробленим Наукою (див. паралельний стовпець), але, проте, вона заперечує один пункт. 300 000 000 років рослинного життя (див. «Хронологію Брахманів») передували «Божественним Людям» або Прабатькам. Також, жодне Вчення не заперечує, що в Початкову Епоху існували ознаки життя *усередині* Землі, крім *Eozoon canadense*. Тільки тоді, як згадана рослинність належала цьому Колу, зоологічні залишки, знаходяться нині в так званих Лаврентійській, Кембрійській та Силурійській системі, є *рештками* Третього Кола. Спочатку вони були такими ж астральними, як і все інше, потім вони ущільнилися і матеріалізувалися *pari passu* з новою рослинністю.

«ПЕРВИННА».

Божественні Прабатьки (Вторинні Групи) й дві Раси з

¹¹⁶ «*Knowledge*», стаття «Древність Людини в Західній Європі», Березень 31-е, 1882.

¹¹⁷ Але в іншій праці «*Доісторична Древність Людини*», написаній близько двадцяти років тому, він щедро припускав лише 230 000 років для нашого людства! Позаяк ми дізнаємося, що нині він поміщає людину в середину Міоценового періоду, то ми мусимо сказати, що вельмишановний проф. доісторичної антропології у Парижі дещо суперечить собі та непослідовний, якщо лише він не *наївний* у своїх поглядах.

¹¹⁸ Корінна й основна думка про походження і перетворення видів – *спадковість* набутих здібностей – ймовірно, в останній час зустріла серйозних супротивників у Германії. Дю Буа-Реймонд і д-р Пфлюгер, обидва фізіологи, окрім інших, так само видатних учених, знаходять нездоланні труднощі й навіть неможливість в цій доктрині.

¹¹⁹ «*Історія Утвору*», стор. 20.

¹²⁰ Тут збережено назви дані наукою, щоб зробити паралелі ще більш зрозумілими. Наші терміни зовсім інші.

¹²¹ Той, хто вивчає, повинен пам'ятати, що Таємне Вчення стверджує, що існують сім ступенів Девів або «Прабатьків» або Сім Класів, від найдосконалішого до менш досконалого.

¹²² Можуть сказати, що ми непослідовні, тому ми не вміщуємо в цю таблицю Людину Первісної Доби. Паралелізм Рас і геологічних Періодів, прийнятий тут, оскільки це стосується початку Першої та Другої, є просто спробою, бо ніяких безпосередніх відомостей немає. Позаяк ми раніше обговорили питання – можливості існування раси у Вугільний Період,

«Папоротеві ліси, *Sigillaria*, шишконосні, риби, перші сліди плазунів. Так стверджує сучасна Наука.

ВТОРИННА.

Триасова, Юрська, Крейдова. Ця епоха плазунів гігантських мегалозаврів, іхтіозаврів, плезіозаврів і т.д. Наука заперечує існування людини в цей період. Але, проте, вона повинна пояснити, яким чином людина довідалася про цих чудовиськ і могла описати їх до століття Кювье? Старі аннали Китаю, Індії, Єгипту й навіть Іудеїв сповнені ними, як показано в іншому місці. У цьому ж періоді з'являються також і перші сумчасті ссавці¹²⁴ – комахоїдні, м'ясоїдні *phytophagous*; і, як думає проф. Оуен, травоїдні копитні ссавці.

Наука не допускає появи людини до кінця Третинного періоду¹²⁵. Чому? Бо людина повинна бути показана молодше вищих ссавців. Але Езотерична наука вчить нас зворотному. І, позаяк наука цілком не спроможна прийти до хоча б приблизного висновку стосовно віку людини, або навіть до геологічних періодів, то Окултне Вчення більш логічне й розумне, навіть якщо воно буде прийнято лише, як гіпотеза.

ТРЕТИННА¹²⁸.

половиною. Езотерична Доктрина повторює все вищесказане. Всі вони є залишками попереднього Кола¹²³.

Проте, щойно прообрази відображені з Астральної Оболонки Землі, відбувається нескінченна кількість змін.

«ВТОРИННА».

За всіма обчисленнями Третя Раса вже з'явилася, бо протягом Триасової епохи вже існувало декілька ссавців, і вона повинна була роз'єднатися до їхньої появи.

Тому, цей період є епоха Третьої Раси, в якій, можливо, можна також знайти й початок ранньої Четвертої. Втім, тут ми цілком ґрунтуємося на здогадах, бо ніяких певних даних ще не видано Присвяченими.

Аналогія тут досить слабка, однак, можуть заперечити, бо доведено, що ранні ссавці й до-ссавці, впродовж їхнього розвитку переходять анатомічно з одного виду в більш високий, то те ж саме відбувається і з людськими расами впродовж їхнього процесу розмноження. Звичайно, паралель може бути знайдена між *monotremata*, *didelphia* (або сумчасті) і плацентарними тваринами, розділеними, у свою чергу, на три розряди¹²⁶, подібно Першій, Другій і Третій Коринній Расі людей¹²⁷. Але на це треба було би більше місця, ніж ми можемо приділити цьому предмету.

«ТРЕТИННА».

то зараз марно відновлювати ці суперечки.

¹²³ Під час *проміжку* між одним і наступним Колом, Земна куля і все, що існує на ній, залишається у *status quo*. Запам'ятайте, що рослинність почалася у своїй ефіроподібній формі до того періоду, який називається Початковим, проходячи через Первинний і ущільнюючись у ньому, досягаючи свого повного фізичного життя у Вторинну епоху.

¹²⁴ Геологи стверджують, що у «Вторинну Епоху єдиними ссавцями, (досі) відкритими в Європі, є скам'янілі рештки невеликої сумчастої тварини (журнал «*Knowledge*», Березень, 31. 1882, стор. 464). Безсумнівно, цей сумчастий або *didelphis* (єдині залишки представників тієї родини, яка існувала на Землі при Андрогінній Людині) не могла бути єдиною твариною, яка існувала тоді на Землі! Її присутність голосно заявляє про знаходження інших (хоча й невідомих) ссавців, крім монотремних і сумчастих і, таким чином, доводиться, що назва «доба ссавців», дана тільки Третинному періоду, є оманною і помилковою, бо вона дозволяє зробити висновок, що в Мезозойські часи Вторинного періоду існували лише птахи, амфібії та риби, але не ссавці.

¹²⁵ Ті, хто збираються висміяти доктрину Езотеричної Етнології, що передбачає існування людей у Вторинній епосі, добре зроблять, якщо зауважать той факт, що один із найвидатніших сучасних антропологів, де Катрефаж, серйозно висловлює свої міркування у цьому ж напрямі. Він пише: «Отже, немає нічого неможливого в думці, що вона [людина] ... могла з'явитися на земній кулі з першими представниками типу до якого вона належить за своєю будовою», («*L'Espece Humaine*», с. 153). Це твердження наближається дуже близько до нашого основного твердження, що людина передувала іншим ссавцям.

Проф. Лефевр припускає, що «Праці Буше де Перт, Ларте, Крісті, Буржуа, Денуйє, Брока де Моргіє, Хамі, Годрі, Капелліні та сотні інших, подолали всі сумніви і ясно встановили прогресивний розвиток людського організму та ремесел людини від самого міоценовського періоду Третинної епохи». («*Philosophy Historical and Critical*», частина II, стор. 499, розділ II, «Про Органічну Еволюцію». «Бібліотека Сучасної Науки»). Чому він відкидає можливість людини вторинної епохи? Просто тому, що він заплутався у тенетах дарвінівської антропології. «Походження людини пов'язане з походженням вищих ссавців»; вона з'явилася лише «з останнім типом свого виду»! Це не міркування, але догматизм. Теорія ніколи не може усунути факту. Невже все має поступитися місцем простим гіпотезам західних еволюціоністів? Звичайно ні!

¹²⁶ Наведені вище паралелі мають значення лише, якщо будуть прийняті більш ранні обчислення проф. Кролля, а саме, 15 000 000 років від початку Еоценовського періоду (Див. «*Міфічні Чудовиська*» Чарльза Гульда, стор. 84), але не ті, які він наводить у своїй праці «*Осоння і Час*», що визначають тривалість Третинного періоду лише у два з половиною мільйони, або ж, у крайньому випадку, у три мільйони років. Проте, за проф. Вінчеллем, це скинуло б усю тривалість періоду затвердіння кори Землі до 131 600 000 років, тоді як за Езотеричним Вченням відкладення почалися у цьому Колі приблизно 320 000 000 років тому. Незважаючи на це, його обчислення не надто суперечать нашим, що стосується Льодовикових періодів у Третинній епосі, яка в наших Езотеричних Книгах називається «Добою Пігмеїв». Що стосується 320 000 000 років, що приділяються на відкладення, то слід зауважити, що навіть більший час пройшов при підготовці земної кулі для Четвертого Кола до початку нашарування.

¹²⁷ Ці *placentalia* належать до третього суб-класу, поділені, мабуть, на *villiplacentalia* (плацента, що складається з багатьох окремих розкиданих пучків) *zonoplacentalia* (плацента, що має форму поясу) і *discoplacentalia* (або дискоїд). Геккель бачить у сумчастих *didelphia*, одну зі сполучних ланок, генеалогічно, між людиною та монерою!!!

¹²⁸ Це включення Першої Раси у Вторинний період необхідне лише, як тимчасова гіпотеза – справжня хронологія Першої, Другої та ранньої Третьої Раси тримається Посвяченими у таємниці. Бо все, що може бути сказано з цього предмету, це те, що Перша Коринна Раса може бути віднесена до Перед-Вторинної доби; як насправді це й викладається.

Еоценська, Міоценська, Пліоценська.

Не допускається ще, що людина могла вже жити протягом цього періоду.

Е. Клодд у журналі «Знання» говорить: «Хоча плацентарні ссавці та розряд приматів, до яких відноситься людина, з'являються в Третинну Епохи, і осоння, що було тропічним в епоху Еоценську, і теплим у Міоценську, та помірним у період Пліоценський, сприяло її існуванню, проте, докази про її існування в Європі до кінця Третинної епохи ... зазвичай не прийняті тут».

Третя Раса тепер майже цілком зникла, віднесена жахаючим катаклізмом Вторинної Епохи, залишивши після себе лише кілька змішаних рас.

Четверта, породжена мільйони років до¹²⁹ зазначеної катастрофи, загинула під час Міоценського періоду¹³⁰, коли П'ята (наша Арійська Раса) уже нараховувала мільйон років незалежного існування¹³¹. Наскільки старше вона, рахуючи від її початку – хто знає? Бо «історичний» період арійів в Індії почався для їхніх широких мас¹³² лише з появою їхніх *Вед*, і набагато раніше за Езотеричними Записами, то даремно встановлювати тут яку-небудь паралель.

Геологія нині розділила періоди й помістила людину в

ЧЕТВЕРТИННУ.

Людина Палеоліту, Людина Неоліту. Історичний Період.

«ЧЕТВЕРТИННА».

Якщо Четвертинному періоду буде приділено 1 500 000 років, то тоді лише наша П'ята Раса буде належати до нього.

Тим не менш, – *mirabile dictu* – тоді як людина Палеоліту, не людоджер, і, яка, безсумнівно, передувала людині людоджерові Неоліту на кілька сотень тисячоріч¹³³, виявлена, як чудовий артист, з людини Неоліту роблять майже що огидного дикуна, незважаючи на його пальові¹³⁴ будівлі. Прочитаємо, що говорить учений геолог Чарльз Гульд читачам у своїй праці «*Міфічні Чудовиська*»:

«Людина Палеоліту не знала гончарства і мистецтва ткання й, очевидно, не мала свійських тварин та не знала системи оброблення землі; але озерні жителі Неоліту у Швейцарії мали вже ткацькі верстати, гончарство, хлібні злаки, овець, коней та ін. Інструменти з рогів, кісток і дерева були в загальному вжитку серед обох рас, але ті, що належать до найдавнішого, часто відрізняються тим, що вони були вирізані з більшим мистецтвом і прикрашені зображеннями різних тварин, які жили в той період; тоді як, мабуть, подібне мистецтво¹³⁵ цілком було відсутнє у людини, яка належала Неоліту»¹³⁶.

Наведемо цьому причини:

¹²⁹ Хоча ми вживаємо термін «істинно людська» тільки у зв'язку з Четвертою, Корінною Расою Атлантів, проте, Третя Раса була майже людською у своїй останній половині, бо, саме під час її п'ятої суб-раси відбувся поділ статей, і *перша людина була народжена* відповідно до нормального тепер процесу. Ця «Перша Людина» відповідає в *Біблії* Еносу або Еноху, синові Сифа (Книга *Буття*, розд. IV).

¹³⁰ Геологія встановлює, що колись існував всесвітній океан, і цей факт підтверджується одноманітними нашаруваннями відкладень, що зустрічаються всюди; але це стосується навіть не епохи згадуваної в алгорії про Вайвасвата Ману. Останній є Дева-Людина (або Ману), який рятує у Ковчегу (жіночому принципі) зародки людства, а також сім Ріши, – які тут означають символи семи людських принципів – цю алегорію ми вже наводили. «Всесвітній Потоп» є Водна Безодня Споконвічного Принципу, за Берозієм (Див. Станца II до VIII у першій частині). Якщо Кролль припускає, що лише 15 000 000 років минули з часу Еоценського періоду (ми наводимо це твердження спираючись на авторитет геолога Чарльза Гульда), то яким чином він налічує лише 60 мільйонів «від початку Кембрійського періоду в початковій Епосі» – це перевищує наше розуміння. Нашарування Вторинної епохи вдвічі товщі за нашарування Третинного Періоду й, таким чином, геологія доводить, що Вторинний період був у два рази тривалішим від Третинного. Чи маємо ми допустити тоді лише 15 мільйонів для обох епох, як Первинної, так і Початкової? Не дивно, що Дарвін відкинув це обчислення.

¹³¹ Див. «Езотеричний Буддизм», стор. 53-55, четверте видання.

¹³² Сподіваємося, що ми навели з цього питання всі наукові дані в іншому місці.

¹³³ Геологія визнає, що «поза всяким сумнівом, значний період повинен був пройти після зникнення Людини Палеоліту і до появи її наступника, людини Неоліту». (Див. «*Передісторична Європа*» Джемса Гейкі та «*Міфічні Чудовиська*» Чарльза Гульда, стор. 98).

¹³⁴ Дещо нагадують скупчені села на півночі Борнео.

¹³⁵ «Митецький скульптор нашого часу не зробив би краще, якби його різцем був уламок кременю, і камінь та кістка матеріалом для різьблення!» (Проф. Бойд Даукінс, «*Cave-Hunting*», стор. 344). Після такого визнання, марно продовжувати наполягати на твердженнях п. Гьокслі, Шмідта, Ленга та ін., за якими людина Палеоліту в жодному разі не може розглядатися як ведуча нас назад до пітекоїдної людської раси; в такий спосіб вони руйнують фантазію багатьох поверхневих еволюціоністів. Залишки художнього стибу, що *знову з'являються* серед людей епохи Оббитих Кременів, можна віднести до їхніх пращурів *Атлантів*. Людина Неоліту була провісником великої Арійської навали і переселилася з цілковито інших місць – з Азії і частково з Північної Африки. Племена, що населяли північну Африку на північний захід, безсумнівно були Атлантичного походження, що існували сотні тисячоліть до Неолітичного періоду в Європі, але вони настільки ухилилися від основного типу, що вже не виявляли жодних яскравих особливостей, які характеризували його. Що ж до контрасту між людиною Неоліту і Палеоліту, то чудовий той факт, як це вказує Карл Фогт, що *перший був канібалом, а набагато раніше людина, людина ери мамонта, не була ним*. Отже, людські звичаї та нориви, мабуть, не покращуються з часом. В усякому разі, не в даному випадку.

¹³⁶ *Op. cit.*, стор. 197.

1) Найбільш древні скам'янілі рештки людини, примітивна печерна людина древнього періоду Палеоліту та до-Льодовикового (яка б не була їхня тривалість і як би далеко не заходили вони назад), завжди виявляє нам той самий *genus* людини і немає скам'янілих решток, які довели б щодо неї те:

«Що гіпаріон і *anchitherium* довели щодо виду коня – тобто, поступову прогресивну відокремленість від простого спадкоємного типу до більш складних існуючих форм»¹³⁷.

2) Що ж стосується сокирок Палеоліту:

«Коли вони поміщені поруч із найгрубішими формами кам'яних сокир, які в цей час зустрічаються у вжитку серед австралійців та інших дикунів, то важко встановити яку-небудь різницю»¹³⁸.

Це є доказом, що дикуни існували за всіх часів; і висновок може бути той, що й у ті дні могли існувати цивілізовані люди, культурні народи, сучасні тим грубим дикунам. Ми бачимо щось подібне в Єгипті 7000 років тому.

3) Перешкода, що є безпосереднім наслідком двох попередніх: людина, якби вона не була древніше Палеолітного періоду, у жодному разі не могла би мати необхідний час для свого перетворення, починаючи від «відсутньої ланки» до того рівня, на якому вона, як ми знаємо, перебувала навіть протягом того віддаленого геологічного часу, тобто, представляючи собою навіть *більш витончений зразок людства, ніж багато з нині існуючих рас*.

Вищесказане природно приводить до наступного силогізму: 1) *Примітивною* людина (відома науці) була, у деяких відносинах, навіть витонченіше у своєму *genus*, ніж зараз. 2) Лемур, найбільш рання з відомих мавп, була *менш* людиноподібною, ніж сучасні пітекоїдні види. 3) Висновок: навіть, якщо була би знайдена *відсутня ланка*, то терези очевидності скоріше схилилися б у бік теорії, за якою мавпа є *звироднілою людиною*, що стала німою внаслідок якихось випадкових обставин¹³⁹, ніж у бік теорії походження людини від пітекоїдного пращура. Теорія ця двосічна.

З іншого боку, якби існування Атлантиди було визнано, і було би прийняте твердження, що в Еоценський період,

«Навіть на самому його початку, великий Цикл людей Четвертої Раси, Атлантів, уже досяг свого вищого рівня»¹⁴⁰.

то деякі з існуючих зараз труднощів для науки легко могли би зникнути. Груба робота знярядь Палеоліту анітрохи не суперечить уявленню, що пліч-о-пліч із їхніми майстрами жили високо цивілізовані народи. Нам говорять, що:

«Лише доволі мала частина земної поверхні була досліджена, і з неї незначна частина складається з поверхонь древніх земель або ж з утворень прісної води, єдино де ми можемо очікувати зустріти сліди вищих форм тваринного життя. І навіть вони були настільки незадовільно досліджені, що там де ми тепер зустрічаємо тисячі й десятки тисяч безсумнівних людських решток, що лежать майже під нашими ногами, існування їх стало підозрюватися¹⁴¹ лише протягом останніх тридцяти років».

Доволі показово також, що разом із грубими сокирками найнижчого дикуна, дослідники зустрічають зразки такої художньої вартості, які навряд чи можна було би знайти або припустити у сучасного селянина, який належить до будь-якої європейської країни, – хіба що у виняткових випадках: «Зображення Оленя на пасовищі» з гроту Тенгін у Швейцарії, так само як і зображення біжучої людини з двома кінями, до того ж дві голови коней написані поруч із ним – робота Оленячого Періоду, тобто, принаймні, 50 000 років тому, – не тільки оголошені Ленгом, як чудово виконані, але перше зображення «Олень на пасовищі» описане, як витвір, що «зробив би честь будь-якому сучасному живописцеві анімалістові», – і це анітрохи не перебільшена похвала, як кожний може це бачити, глянувши на відтворений начерк із книги Ч. Гульда. І тепер, коли ми маємо наших найбільших художників Європи поруч із сучасними ескімосами, які теж, подібно своїм Палеолітним пращурам Оленячого Періоду, грубим і диким людським представникам, мають схильність постійно малювати вістря свого ножа тварин, мисливські сцени та ін., то чому щось подібне не могло відбуватися й у ті дні? У порівнянні зі зразками єгипетського малюнка й начерків, – 7000 років тому – «найраніші портрети» людей, голів коней і оленів, зроблені 50 000 років тому, *безсумнівно, вище*. Проте, відомо, що єгиптяни тих періодів були досить цивілізованими націями, тоді як людей Палеоліту обзивають *дикунами* нижчого типу. Це питання, очевидно, має мало значення, проте, воно надзвичайно показове, виявляючи спроби пристосувати кожне нове відкриття до вже існуючих теорій, замість того, щоб, саме теорії

¹³⁷ «Сучасна Наука та Сучасна Думка», стор. 181.

¹³⁸ Там само, стор. 112.

¹³⁹ На підставі даних, здобутих сучасною наукою, фізіологією та природним відбором і, не вдаючись до якогось дивовижного творіння, два людські представники негритянської раси, найнижчого ступеня розумового розвитку – скажімо, ідіоти, народжені німими – могли би породити німе потомство типу Пастрана, яке започаткувало би нову змінену расу й, таким чином, протягом геологічного часу, вийшла би справжня антропоїдна мавпа.

¹⁴⁰ «Езотеричний Буддизм», стор. 64.

¹⁴¹ «Сучасна Наука та Сучасна Думка», стор. 98.

приспосувати до вміщення відкриття. Так, Гьокслі правий, говорячи: «Час покаже». Він покаже, й Окультизм тріумфуватиме.

Тим часом, найбільш непохитні матеріалісти, внаслідок потреби, змушені прийняти найбільш Окултні припущення. Дивно сказати, але, саме найбільші матеріалісти – приналежні до Німецької Школи – ближче всього підійшли до Вчень окультистів у тому, що стосується *фізичного* розвитку. Так, проф. Баумгартнер думає, що:

«Зародками для вищих тварин могли бути лише яйця нижчих тварин; ... крім просування в розвитку рослинного й тваринного світу, у той період відбулися утворення *нових первісних зародків* [які утворили основу нових перетворень і т.д.] ... перші люди, які походять від зародків тварин, які були нижче них, спочатку жили у стані личинок».

Саме так: у стані личинок, також говоримо й ми, але тільки не від «тваринного» зародку; і ця личинка була бездушна астральна форма доісторичних Рас. І ми віримо, як і німецький професор разом із декількома іншими вченими в Європі, що людські раси

«Не відбулися від однієї пари, але з'явилися одночасно у численних расах»¹⁴².

Тому, коли ми читаємо «*Сила й Матерія*» і бачимо, що Бюхнер, цей імператор матеріалістів, повторює слідом за Ману і Гермесом, що:

«Рослина невловимо переходить у тварину, і тварина в людину»¹⁴³.

– ми повинні лише додати – і «людина в духа», щоб завершити кабалістичну аксіому. Тим більше, коли ми читаємо наступне визнання:

«Будучи виявлений через мимовільне зародження ... весь цей багатий і різноманітний органічний світ ... розвився поступово, протягом нескінченних періодів часу, за допомогою природних феноменів»¹⁴⁴.

Вся різниця полягає в наступному: сучасна наука поміщає свою матеріалістичну теорію споконвічних зародків на Землі й *останній зародок* життя на цій планеті, зародок людини й все інше, між *двома порожнечами*. Звідки ж *перший зародок*, якщо мимовільне зародження та втручання зовнішніх сил у цей час цілковито відкинуті?

Зародки органічного життя, говорить нам сер Вільям Томсон, були занесені на нашу Землю в якому-небудь метеорі. Але це ні чому не допомагає й лише переносить труднощі з цієї Землі на передбачуваний метеор.

Такі наші схожості та розбіжності з наукою. Що ж стосується «нескінченних періодів», то ми, звичайно, згодні навіть із матеріалістичною теорією; бо ми віримо в еволюцію, хоча, яка йде іншими шляхами. Проф. Гьокслі досить мудро зауважує:

«Якщо яка-небудь форма прогресивного розвитку правильна, то ми повинні розтягти на довгі епохи найбільш щедрі обчислення, дотепер зроблені, про давність людини»¹⁴⁵.

Але, коли нам говорять, що ця людина є продукт природних сил, вроджених у Матерії – Сила, за сучасними поглядами, є лише властивість Матерії, «спосіб руху» і т.д., – і, коли ми бачимо, що сер Вільям Томсон повторює в 1885 році те, що стверджувалося Бюхнером і його школою тридцять років тому, ми побоюємося, як би вся наша повага до істинної науки не розчинилося в повітрі! Навряд чи можливо втриматися, щоб не подумати, що в деяких випадках матеріалізм є *захворюванням*. Бо, коли вчені в присутності феноменів магнетизму і притягання залізних ошурок через ізольовані речовини, подібні до скла, стверджують, що зазначене притягання зобов'язане «молекулярному руху» або ж «обертанню молекул магніту», тоді, чи буде це Вчення виходити від «довірливого» теософа, що не має ніякого уявлення про фізику, або ж від відомого вченого, воно буде однаково безглуздом: індивідуум, котрий стверджує подібну теорію всупереч *фактам*, лише ще раз доводить, що: «Якщо люди не мають жодного куточка у своєму розумі, в якому б умістити факти, то тим гірше для цих фактів».

У цей час суперечка між послідовниками мимовільного зародження та їх опонентами стихла, закінчившись тимчасовою перемогою останніх. Але навіть вони змушені визнати, як це зробив Бюхнер, і чого дотримуються ще Тиндалль та Гьокслі, – що мимовільне зародження *повинне було відбутися колись* при «особливих термічних умовах». Вірхов відмовляється навіть обговорювати це питання: воно повинне було колись відбутися в історії нашої планети; і тепер цьому кінець. Це здається більш природним, ніж щойно наведена гіпотеза сера Вільяма Томсона, що зародки органічного життя впали на нашу Землю в якомсь метеорі; або інша «наукова» гіпотеза, разом із недавно прийнятим переконанням, що *не існує* ніякого «життєвого принципу», але лише життєві феномени, які всі можуть бути віднесені до молекулярних сил споконвічної протоплазми. Але це не допомагає науці вирішити ще більшу проблему – початок і *походження* Людини, бо з цієї сторони прикросі й нарікання ще сильніші.

¹⁴² «*Anfänge zu einer Physiologischen Schopfungsgeschichte der Pflanzen und Tierwelt*», 1885.

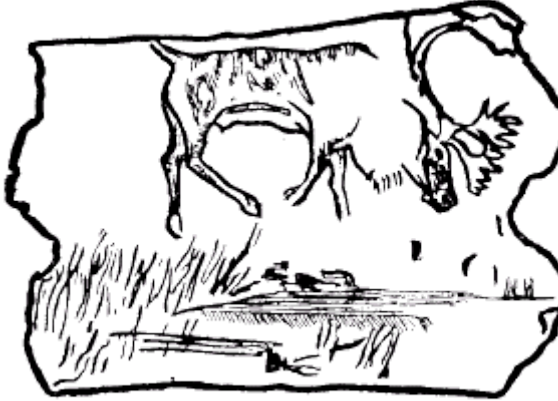
¹⁴³ *Op. cit.*, стор. 212.

¹⁴⁴ Там само, стор. 11.

¹⁴⁵ «*Man's Place in Nature*», стор. 159.

«У той час як ми можемо простежити кістяки ссавців Еоценського періоду в декількох напрямках відособленості в наступних Третинних періодах, людина представляє феномен незмінного виду (*unspecialized*) кістяку, що, по справедливості, не може бути поєднаний з який-небудь із цих гілок»¹⁴⁶.

Таємниця ця могла би незабаром бути відкрита не лише з Езотеричної точки зору, але навіть із погляду всіх релігій світу, уже не говорячи про Окультистів. «Відособлений кістяк» шукають там, де він ніколи не може бути знайдений. Вчені думають відкрити його у фізичних останках людини в якійсь пітекоїдній «відсутній ланці» з черепом, що розмірами перевищує череп мавпи і з мозком меншим, ніж у людини, замість того, щоб шукати цю відособленість у *понад-фізичну сутність її внутрішньої астральної будови, що навряд чи може бути викопана з якого-небудь геологічного шару!* Така завзята прихильність, повна надій, до самопринижуючої теорії, є найбільш дивна риса нашого часу.



ОЛЕНЬ, ВИРІЗЬБЛЕНИЙ НА КІСТЦІ ЛЮДИНОЮ ПАЛЕОЛІТУ – (Див. Гейкі)¹⁴⁷.

А поки що, вищенаведений малюнок є зразок різьблення, зроблений Палеолітним «дикуном»; Палеолітний означає – людина «ранньої Кам'яної доби», яку вважають такою ж дикою та звірчою, як і тварин серед яких вона жила. Залишаючи осторонь сучасних остров'ян Південного Моря або навіть будь-яку Азіатську расу, ми кидаємо виклик будь-якому дорослому школяру або навіть європейському юнакові, котрий ніколи не вчився малювати, виконати так само вміло подібне різьблення або навіть хоча би зробити нарис олівцем такої ж майстерності. Тут ми маємо істинний художній *ракурс* і правильні світло й тіні без усякої *готової* моделі перед митцем, який змалював прямо з натури, виявивши, таким чином, знання анатомії і пропорції. Художник, який намалював цього оленя, належав, як нас запевняють, до примітивних «напів-тваринних» дикунів (сучасників мамонта і волохатого носорога), яких занадто ревниві еволюціоністи намагалися колись представити, як таких, хто виразно наближається до типу їх проблематичної «пітекоїдної людини»!

Це різьблення на оленячому розі доводять настільки ж красномовно, як і будь-який факт, що еволюція Рас завжди дотримувалася серій підйомів і падінь, що людина, можливо, так само древня, як і стверділа Земля, і – якщо ми можемо називати її божественного пращура «людиною», – то вона ще набагато древніше.

Навіть сам Мортійє, очевидно, відчуває незрозумілу недовіру до висновків сучасних археологів, коли він пише:

«Доісторичне минуле є нова наука, що далеко, дуже далеко, не сказала ще свого останнього слова»¹⁴⁸.

На думку Лайелля, одного з вищих авторитетів із цього питання й «батька» геології:

«Постійне очікування зустріти людський череп, типом тим нижче, чим древніше будуть формації в яких він буде знайдений, засновано на теорії прогресивного розвитку, і можливо, що вона виявиться розумною; проте, ми повинні пам'ятати, що поки що ми не маємо виразних геологічних доказів, що поява того, що ми називаємо нижчими расами людства, завжди передувала в хронологічному порядку появі вищих рас»¹⁴⁹.

Такий доказ не був знайдений і понині. Таким чином, наука намагається продати шкуру ведмедя, якого ніколи ще не бачило жодне око смертного!

Це визнання Ч. Лайелля звучить досить показово, якщо приєднати до нього і заяву проф. Макса Мюллера, нападки якого на дарвінівську антропологію, з погляду мови, ніколи, між іншим, не були задовільно відбиті.

«Що знаємо ми про дикі племена за межами останнього розділу їхньої історії? [порівняйте це з Езотеричною точкою зору на австралійців, бушменів, так само як і на Палеолітну людину в Європі, що розглядає їх, як нащадків Атлантів, які зберегли залишки загиблої квітучої культури, коли основна Корінна Раса перебувала у своїй силі]. Чи змогли ми заглянути в їхнє колишнє існування? Чи зрозуміємо ми колись те, що, зрештою, скрізь є найбільш важливим і найбільш повчальним уроком, – а саме, яким чином стали вони тим, чим вони є зараз? ... Їхня мова дійсно доводить, що ці, так звані, язичники з їхніми складними системами міфології, їхніми штучними звичаями, їхніми незрозумілими нам настроями та дикунствами, не є створіннями дня сьогоднішнього, або вчорашнього. Якщо тільки ми не допустимо особливого утвору для цих дикунів, то

¹⁴⁶ W. Dawson, L.L.D. F.R.S., «Origin of the World». стор. 39.

¹⁴⁷ «Міфічні Чудовиська», стор. 97.

¹⁴⁸ «Prehistoric Antiquity of Man», 1883.

¹⁴⁹ «Antiquity of Man», стор. 25.

вони повинні бути настільки ж древніми, як і індуси, греки та римляни [набагато древніше] ... Вони могли бути жертвами численних нещасть, і те, що ми вважаємо наче примітивним, може виявитися лише поверненням до дикого стану або ж виродженням чогось, що було набагато розумніше та зрозуміліше у своїх минулих стадіях»¹⁵⁰.

Проф. Георг Раулінсон зауважує:

«Первісний дикун» є знайомий термін у сучасній літературі, але немає доказів тому, що первісний дикун колись існував. Вся очевидність, скоріше, свідчить про зворотне»¹⁵¹.

У своїй книзі *«Походження Народів»* він справедливо додає:

«Міфічні перекази майже всіх народів поміщують на початку людської історії епоху щастя й досконалості, «золоту добу», в яку не було ніяких ознак дикості або варварства, але багато ознак цивілізації та витонченості»¹⁵².

Яке буде ставлення сучасного еволюціоніста при наявності такої сукупності доказів? Ми повторюємо питання задане у *«Викритій Ісіді»*:

«Чи доводить відкриття решток у Девонській печері, що в ту епоху не існували сучасні їм раси, більш високої цивілізації? Коли теперішнє населення Землі зникне, і який-небудь археолог, що належить до «прийдешньої раси» далекого майбутнього, розкопає домашнє начиння одного з наших племен в Індії або на Адаманських островах, чи буде він виправданий, зробивши висновок, що людство в дев'ятнадцятому сторіччі «тільки-но виходило з Кам'яної Доби»¹⁵³?

Інша цікава непослідовність у наукових теоріях полягає в тім, що людина Неоліту показана набагато більш дикою, ніж людина Палеоліту. Або Люббок помиляється у своєму творі *«Доісторична Людина»*, або Еванс у своїй праці *«Древні Кам'яні Знряддя»*, – або ж обоє. Бо ось що ми дізнаємося із цих та інших книг:

1) Коли ми переходимо від людини Неоліту до людини Палеоліту, знаряддя стають грубими й важкими зразками, замість тонко оформлених і полірованих інструментів. Гончарство та інші корисні мистецтва зникають, у міру просування по спадній шкалі. І проте, останній міг вирізьбити такого Оленя!

2) Людина Палеоліту жила у печерах, які вона ділила з гієнами й левами¹⁵⁴, тоді як людина Неоліту споруджувала пальові будівлі.

Кожний, хто навіть тільки поверхово стежив за геологічними відкриттями теперішнього часу, знає, що встановлено поступове поліпшення в майстерності, починаючи від незграбних уламків і грубо оббитих ранніх Палеолітних сокирок до відносно витончених сокир тої частини Неолітного періоду, що безпосередньо передувала використанню металів. Але це відбувалося в Європі, лише деякі частини якої ледь піднімалися з води в дні вищої Атлантичної цивілізації. Тоді існували грубі дикуни й високо цивілізовані люди, як і зараз. Якщо 50 000 років після нашого часу, бушмени-пігмеї будуть викопані з якої-небудь африканської печери, разом із набагато більш ранніми пігмеями слонами, такими, як вони були знайдені Мілі Едвардсом у відкладеннях печери на Мальті, то чи буде це приводом для твердження, що в наше століття всі люди й усі слони були пігмеями? Або ж, якщо на Цейлоні буде знайдена зброя племені Веддха, чи буде наше потомство виправдане, помістивши всіх нас у розряд дикунів Палеоліту? Всі предмети, що розкопуються зараз геологами в Європі, звичайно, ніколи не можуть бути віднесені до епохи більш віддаленої, ніж кінець Еоценського періоду, бо до цього часу, землі Європи ще навіть не піднялися над водою. Також те, що сказано нами, у жодному разі не може бути применшено теоретиками, якщо вони скажуть, що ці цікаві начерки тварин і людей, зроблені людиною Палеоліту, стосуються лише кінця Оленячого періоду, – бо таке пояснення було б досить слабким, через неуцтво геологів, навіть щодо приблизної тривалості цих періодів.

Езотерична Доктрина виразно учить догмі про підйоми і падіння цивілізації; і тепер ми дізнаємося, що:

«Чудовий той факт, що канібалізм, очевидно, стає більш частим явищем у міру просування людини в цивілізації і, тоді як сліди його часто зустрічаються в часи Неоліту, вони стають досить нечастими або ж цілком зникають в епоху мамонта та північного оленя...»¹⁵⁵.

– ще один доказ циклічного закону й істини наших Вчень. Езотерична історія стверджує, що ідоли та шанування їх зникли із Четвертою Расою, доти, доки залишені живими змішані раси останньої (китайці, африканські негри та ін.), не відновили поступово цього шанування. *Веди* не заохочують ніяких ідолів; але у всіх сучасних писаннях індусів можна знайти це шанування.

¹⁵⁰ «Індія, чому може вона научити нас?» Серія лекцій, прочитаних в Університеті Кембриджу, в 1882. Лекція III, стор. 110, вид. 1892.

¹⁵¹ «Antiquity of Man Historically Considered». «Present Day Tracts», том II, нарис IX, стор. 25.

¹⁵² *Op. cit.*, стор. 10, 11.

¹⁵³ *Op. cit.*, I, 4.

¹⁵⁴ Людина Палеоліту повинна була бути обдарована в той час силою, що втричі перевершувала силу Геркулеса, і магічною зачарованою невразливістю, інакше лев мав бути в той період настільки ж слабким, як ягня, щоб вони могли ділити одне житло. З такою ж підставою нас можуть намагатися переконати, що саме лев чи гієна вирізали оленя на відростку рогу, як і те, що цей майстерний твір був зроблений таким дикуном.

¹⁵⁵ «Сучасна Наука та Сучасна Думка», стор. 164.

«В ранніх єгипетських гробницях і в руїнах доісторичних міст, розкопаних д-ром Шліманном, знайдено вдосталь зображень богинь із совиною і бичачою головою, та іншими символічними фігурами або ідоли. Але, коли ми сходимо до часів Неоліту, то подібні ідоли більше не зустрічаються або, якщо й знаходять їх, то настільки нечасто, що археологи дотепер заперечують їхнє існування ... єдині, які можуть розглядатися, з деякою вірогідністю, що наче служили ідолами, це одна або дві фігури відкриті де Брейєм у якійсь штучній печері Неолітичного періоду ... які, очевидно, повинні були зображувати жіночі фігури в людський зріст»¹⁵⁶.

І ці фігури могли бути простими статуями. У всякому разі, тут ми маємо один з багатьох доказів циклічного підйому та падіння цивілізації і релігії. Той факт, що дотепер не знайдено сліди людських останків або кістяків за межами Після-Третинної або Четвертинної епохи – хоча кремені абата Буржуа можуть служити застереженням¹⁵⁷, – очевидно, вказує на справедливність іншого езотеричного твердження, яке говорить:

«*Шукай залишки твоїх праотців на високих місцях. Долини вирости в гори й гори обрушилися на дно морів*».

Людство Четвертої Раси, зменшене після останнього катаклізму на дві третини свого населення, замість того, щоб осісти на нових материках і островах, які знову піднялися – тоді як попередні їм утворили днища нових океанів, – покинули те, що зараз представляє із себе Європу та частини Азії і Африки, й пішли на вершини гігантських гір; моря, що оточували деякі з них, відтоді «відступили» і дали місце плоскогір'ям Центральної Азії.

Найбільш цікавий приклад цього поступального просування може бути виявлений знаменитою печерою Кента в Торкуей. У цій дивній западині, виритій водою у Девонському вапняку, ми знаходимо досить цікавий запис, збережений для нас у геологічних літописах Землі. Під брилами вапняку, нагромаджених на дні печери, були відкриті врізаними у відкладеннях чорної землі багато знарядь Неолітичного періоду, *прекрасної роботи* з декількома черепками, – можливо, що вони відносилися й до епохи римської колонізації. Тут немає ні слідів людини Палеоліту, ні кременів або слідів вимерлих тварин Четвертинного періоду. Якщо ж ми проникнемо ще глибше, крізь щільний шар сталагмітів, під чорний шар, у червону землю, що колись, звичайно, сама становила настилення в цій западині, то речі здобувають зовсім інший аспект. *Жодне знаряддя*, придатне для порівняння з *тонко відбитими знаряддями, що знаходяться у верхніх шарах*, не зустрічається тут: лише маса грубих і важких сокирок (за допомогою яких, як нас хочуть переконати, гіганти тваринного світу покорялися й убивалися маленькою людиною!) і шкребків Палеоліту, змішаних безладно з кістками видів, нині або вимерлих, або, які переселилися, гнані зміною в осонні. І невже автор цих виродливих сокирок вирізав на відростку рогу зображення північного оленя над струмком, на вищенаведеному нами малюнку! В усіх випадках ми зустрічаємося з тією ж очевидністю, що від рудиментів цивілізації до найбільш огидного варварства – від історичної до Неолітної і від Неолітної до Палеолітної людини все спускається за похилим планом – *знов-таки в Європі*. Також ми зустрічаємося з «Епохою Мамонта» – крайнім або найбільш раннім підрозділом століття Палеоліту, – в якій надзвичайна брутальність знарядь досягла свого максимуму, і звіроподібна (?) видимість сучасних їй черепів, подібних Неандертальському, вказує на дуже низький тип людства. Але іноді вони можуть теж указати на щось інше, на расу людей, зовсім відмінну від нашого (П'ятої Раси) Людства!

Як сказано одним антропологом в «Сучасній Думці»:

«Теорія Пейрер'а, обґрунтована науково чи ні, може вважатися еквівалентною тій, котра поділила людину на два типи. Брока, Вірей і цілий ряд французьких антропологів визнали, що нижча раса людей, включаючи австралійську, тасманську і негритянську расу, крім каффрів та північних африканців, *повинна бути поміщена окремо*. Той факт, що в цих сімействах або, вірніше, суб-сімействах, треті, нижні кутні зуби зазвичай більше за інші, а скроневі й лобні кістки зазвичай поєднані швом, поміщає *Ното афер* на рівень істоти особливого виду, з такою ж підставою, як і велику кількість видів зябликів. У цьому випадку я утримаюся від згадування фактів змішання, які настільки вичерпно коментовані покійним проф. Брока. Історія цієї раси в минулі століття світу дуже цікава. Вони ніколи *не створили своєї власної системи архітектури або ж релігії*»¹⁵⁸.

Це, дійсно цікаво, як ми показали на прикладі тасманійців. Однак, що б там не було, але *скам'янілі* рештки людини в Європі не можуть постати доказом ні на користь, ні проти давності людини на цій Землі, або ж часу її ранніх цивілізацій.

Уже пора, щоб окультисти припинили звертати увагу на всі спроби висміяти їх, зневажаючи, як важкою артилерією сатири, з боку вчених, так і легкою артилерією невігласів, якщо неможливо поки що отримати докази або спростування, тоді як їхні теорії, у всякому разі, можуть стати проти випробування краще, ніж гіпотези вчених. Що ж стосується доказу давності, якою вони наділяють людину, то вони мають підтримку в самому Дарвіні та Лайеллі. Останній зізнається, що вони, природники –

¹⁵⁶ Там само, стор. 199.

¹⁵⁷ Більш ніж двадцять зразків скам'янілих мавп були знайдені в одній тільки місцевості, в шарі Міоценового періоду (Пікермі поблизу Афінів). Якщо людина тоді не існувала, то період, як би ми його не подовжували, занадто короткий, щоб вона могла встигнути *перетворитися*. Якщо ж вона існувала і, якщо не буде знайдено мавпу в попередній епосі, то який буде висновок?

¹⁵⁸ Стаття д-ра Ч. Картера Блека – «Генеza Людини».

«Уже отримали докази про існування людини в епоху настільки віддалену, що численні види чудових ссавців, колись її сучасних, встигли вимерти й навіть до ери найдавніших історичних записів»¹⁵⁹.

Це твердження зроблене одним із найбільших авторитетів Англії з цього питання. Дві наступні фрази показові і їх варто запам'ятати вивчаючому Окультизм, бо автор разом з іншими говорить:

«Незважаючи на велику тривалість доісторичних епох, під час яких вона [людина] повинна була процвітати на Землі, немає ніяких доказів про які-небудь помітні зміни в її тілесній будові. Тому, якщо вона колись відбулася від безглузлого звіроподібного пращура, то ми повинні припустити, що він існував у набагато більш віддалену епоху, можливо, на деяких материках або островах, що нині спочивають на дні океану».

Таким чином, існування загиблих материків офіційно підозрюється. Доктрина, за якою світи, так само як і раси, періодично знищуються вогнем (вулканами та землетрусами) і водою, по черзі, й також періодично оновлюються, ця Доктрина так само стара, як і людина. Ману, Гермес, халдеї, увесь древній світ вірив у це. Уже двічі поверхня нашої Планети була змінена вогнем і двічі водою із часу появи на ній людини. Якщо суша має потребу у відпочинку та відновленні, у нових силах і в зміні її ґрунту, то те ж потрібно сказати й про води. Звідси виникає періодичний розподіл суші й води, зміни осонь і так далі, викликані геологічними переворотами, що закінчуються кінцевим переміщенням земної вісі. Астрономи можуть висміяти думку про періодичну зміну в поведженні Земної Вісі та посміхатися над бесідою, наведеною в *Книзі Еноха* між Ноєм і його «Прадідом» Енохом; проте, ця алегорія є геологічним і астрономічним фактом. Існує вікова зміна в нахилі Земної Вісі, і її призначений час записаний в одному з великих Таємних Циклів. Як і в багатьох інших питаннях, наука поступово рухається і наближається до нашого мислення. Д-р Генрі Уодурд, чл. К. Тов., чл. Геогр. Тов., пише в *«Популярному Науковому Огляді»*:

«Якщо потрібно звертатися до екстра-земних причин, щоб пояснити сильне збільшення льоду в цей льодовиковий період, то я волів би теорію, викладену д-ром Робертом Хукк'ом у 1688 р. і після того сером Ричардом Філіпсом та іншими, й нарешті, Томасом Белт, чл. Г. Тов.; а саме, теорію невеликого збільшення в теперішньому нахилі екліптики, припущення, що перебуває в повній згоді з іншими відомими астрономічними фактами і введення якого не порушить гармонії, настільки істотної для нашого космічного положення, як одиниці у великій сонячній системі»¹⁶⁰.

Наступна сторінка, наведена з Лекції В. Пенджеллі, чл. К. Тов., чл. Г. Тов., прочитаній у Березні 1885 року на тему *«Зникле Озеро в Бовей Трасей»*, показує, що, незважаючи на всі докази на користь існування Атлантиди, він коливається допустити цей факт.

«Вічнозелені фігові дерева, лаври, пальми й папороті з гігантськими кореневищами мають свої родинні види в субтропічному осонні, подібному, поза всяким сумнівом, з тим, що переважав у *Девонширі* в *Міоценьку епоху* й, таким чином, ми повинні виявити обережність, коли осоння теперішнього часу, в якому-небудь окрузі, розглядається, як нормальне.

Крім того, коли рослини Міоценького періоду зустрічаються на острові Диско на західному березі Гренландії, що лежить між 69° 20' і 70° 30' північної широти; коли ми дізнаємося, що серед них існували два види, знайдені також у Бовей (*Sequoia couttsiae*, *Quercus lyelli*); коли, за словами проф. Хіра, «фрукти прекрасних вічнозелених» (*Magnolia inglegfeidi*) дозрівали на такій півночі, як паралель у 70°... (*Phil. Trans.*, CLIX, 457, 1869); коли переконуємося, що кількість, розмаїтість і розкіш Міоценьких рослин у Гренландії була настільки рясна, що, якби земля ця простягалася до полюсу, то деякі з цих рослин, цілком імовірно, квітнули б і на самому полюсі; таким чином, проблема про зміни в осонні висувається на перше місце, але тільки для того, щоб бути знову залишеною, ймовірно, під враженням, що час для її рішення ще не настав».

Очевидно всіма визнається, що міоценькі рослини Європи мають найбільшу і найчастіше зустрінуту аналогію в рослинах, що існують у Північній Америці, й звідси виникає питання: яким чином відбувалося переселення з одного місця на інше? Чи не існувала, як це передбачалося деякими, – Атлантида? – материк або ж архіпелаг з великих островів, що займав простір Північного Атлантичного океану. Ймовірно нічого немає анти-філософського в цій гіпотезі; бо, як стверджують геологи – «Альпи піднялися на 4000 ф., і в деяких місцях навіть більше, ніж на 10 000 ф. своєї нинішньої висоти від початку Еоценького Періоду» (*Lyell's Principles*», друге видання, стор. 256, 1872). Після-Міоценьська [?] депресія могла віднести гіпотетичну Атлантиду в майже бездонну глибину. Але, очевидно, Атлантида не потрібна й не бажана. На думку проф. Олівера – «близька й дуже дивна аналогія могла існувати між флорою Центральної Європи Третинного періоду та недавніх флор Американських Штатів, і в області Японії; аналогія більш близька й інтимна, ніж та, котру можна простежити між флорами Третинного періоду і недавніми флорами Європи. Ми бачимо, що Третинний елемент Старого Світу підсилюється в напрямку до крайньої східної межі, якщо й не в чисельній перевазі видів, то в рисах, що надають особливий характер скам'янілій флорі... Це входження Третинного елемента відбувається досить поступово й не різко лише на японських островах. Хоча він досягає там максимуму, але ми можемо простежити його, починаючи від Середземної смуги, Леванту, Кавказу та Персії ... потім уздовж Гімалаїв і через Китай... Ми дізнаємося також, що в часи Третинної епохи двійники Міоценьких видів у Центральній Європі, звісно, росли в Північно-Західній Америці... Далі ми зауважуємо, що нинішня флора на Атлантичних островах не дає ґрунтового доказу про колишнє безпосереднє поєднання з головним материком Нового Світу... Міркування про такі факти приводять мене до висновку, що ботанічні докази не сприяють гіпотезі

¹⁵⁹ «Древність Людини», стор. 530,

¹⁶⁰ «New Series», I, 115. Стаття – «Докази Льодовикового Періоду».

існування Атлантиди. З іншого боку, вони сприяють погляду, що в якомусь періоді Третинної епохи Північно-Східна Азія була з'єднана з Північно-Західною Америкою, можливо, по лінії, де простягається зараз ланцюг Алеутських островів». («*Nat. Hist. Rev.*», II, 164, 1862, стаття – «*Гіпотеза про Атлантиду з боку її ботанічного аспекту*»).

Однак, із цих питань прочитайте «*Наукові й Геологічні Докази про Реальність існування Декількох Потоплених Материків*».

Але ніщо крім пітекоїдної людини ніколи не задовольнить невдалих шукачів тричі гіпотетичної, «відсутньої ланки». Проте, якби під великими безоднями Атлантичного Океану від Мису Тенерифського до Гібралтару, древнього місця розташування загиблої Атлантиди, всі підводні шари були досліджені на милі вглиб, то, все-таки, жодного такого черепа, що задовольнив би дарвіністів, не було би знайдено. Як зауважує д-р Ч.Р. Брі, жодної відсутньої ланки між людиною та мавпою не було розкопано в різних пісках і утвореннях над Третинними шарами; якби ці форми поринули разом з материками, нині покритими морями, вони все-таки могли би бути знайдені –

«у тих пластах сучасних геологічних шарів, які не поринули на дно моря»¹⁶¹.

Однак, вони так само відсутні в останніх, як і в інших. Якби упередження не присмоктувалося до розуму людини, подібно вампірові, то автор «*Древність Людини*» знайшов би ключ від труднощів у тій же своїй праці, відрахувавши десять сторінок назад (стор. 530) і перечитавши наведену ним же виписку з праці проф. п. Роллестона. Цей фізіолог, говорить він, дотримується думки, що, позаяк існує значна пластичність у людській будові, не тільки в молодості й під час зростання, але навіть у змужнілості, то ми не завжди повинні приймати за доведене, як роблять це деякі захисники теорії розвитку, що кожне посилення фізичної сили залежить від поліпшення в будові тіла, *адже, чому душа або розумові та моральні здібності не могли би грати першої ролі замість другої, у схемі розвитку?*

Ця гіпотеза висунута у зв'язку з еволюцією, що *не цілком залежить* від «природного відбору», але вона також добре застосовна й до даного випадку. Бо ми теж стверджуємо, що саме «*Душа*» або ж Внутрішня Людина, яка спускається спочатку на Землю, психічний Астрал, зразок, за яким поступово будується фізична людина – її Дух, розумові та моральні здібності, прокидаються пізніше, в міру того, як її фізична будова росте і розвивається.

«Таким чином, безтілесні Духи зменшили свої величезні обриси до менших форм» і стали людьми Третьої і Четвертої Раси. Ще пізніше, по закінченні століть, з'явилися люди Нашої П'ятої Раси, котрі зменшилися тепер приблизно до половини зросту їхніх первісних предків, котрий ми назвали би гігантським.

Звичайно, людина не є результат особливого утвору. Вона є продукт поступово вдосконаленої роботи Природи, подібно будь-якій живій одиниці на цій Землі. Але це стосується лише людської фізичної будови. Те, що живе й думає в людині, та переживає цю оболонку, зразковий добуток еволюції – є «Вічний Мандрівник», Протею подібна диференціація в Просторі й Часі Єдиного Абсолюту, «Непізнаваного».

У своїй праці «*Древність Людини*»¹⁶² сер Чарльз Лайелль наводить – можливо, трохи глумливо – те, що Халлам говорить у своєму «*Введенні до Літератури Європи*»:

«Якщо людина була створена за подобою Божою, то він також був створений і за подобою мавпи. Будова тіла того, хто виміряв зірки та скорив собі блискавку, наближається до будови того безмовного звіра, який тиняється лісами Суматри. Таким чином, перебуваючи на граничній межі між тваринною та янгольською природою, чи можна дивуватися, що вона запозичила риси від обох»¹⁶³!

Окультист висловився б інакше. Він сказав би, що, дійсно, людина була створена за образом і подобою типу, проєктованого її прабатьком, який творить Янгольською Міццю або Дхіан-Коганом; тоді як блукач лісів Суматри був зроблений *за подобою людини*, бо будова мавпи, повторюємо, є відтворенням, за допомогою антинормального способу, точної форми Людини Третього Кола, а пізніше також і Четвертого Кола. У Природі ніщо не пропадає, *жоден атом*; принаймні, це засвідчено науковими даними. Аналогія, очевидно, вимагає, щоб і *форма* була однаково обдарована сталістю.

Однак, що знаходимо ми? Сер Вільям Даусон, чл. К. Тов., говорить:

«Ще більш знаменно, що проф. Гьокслі у своїх лекціях у Нью-Йорку, засновуючи свої дані щодо нижчих тварин, головним чином, на передбачуваній генеалогії коня, часто визнаної, як недостатню на докази, у той же час, зовсім уникаючи обговорювати теорію про походження людини від мавпи, теорію, що зараз настільки очевидно ускладнилася виниклими численними труднощами, що як Уоллес, так і Міварт почали коливатися у своїй думці. Проф. Томас у його недавніх лекціях («*Природа*», 1876) визнає, що більш низький тип людини, ніж тип австралійця, невідомий і, проте, не існує ніякої ланки, що з'єднує його з мавпами, і Геккель змушений допустити, що передостання ланка в його філогенезі, мавпоподібна людина, цілком невідома («*Історія Утвору*»)… Так звані «зарубини» (*fallies*), знайдені з кістками Палеокосмічних людей у печерах

¹⁶¹ «*Fallacies of Darwinism*».

¹⁶² *Op. cit.*, 501, вид. 1863.

¹⁶³ *Op. cit.*, IV, 162.

Європи й описані в прекрасних працях Крісті й Ларте, показують, що навіть найдавніші раси людей, відомі археології та геології, володіли вже рудиментами письма¹⁶⁴.

Потім у «*Fallacies of Darwinism*», д-ра Ч. Р. Брі, ми читаємо:

«Дарвін справедливо говорить, що фізична різниця й особливо розумова, між нижчою формою людини та вищою людиноподібною мавпою, величезна. Тому, час, що у дарвінівській еволюції повинен бути майже незбагненою повільності – повинен був бути також *величезної* тривалості й протягом розвитку людини з мавпи¹⁶⁵. Тому й можливості відкриття деяких різновидів у різному ґравії або прісноводних утвореннях, що перебувають над третинними нашаруваннями, повинні бути доволі великі. І, проте, ніколи не був знайдений жодний різновид, жоден зразок проміжної істоти між мавпою та людиною! Ні в пісках, ні в лесі (лес – осадова порода), ні в прісноводних руслах, ні в ґравії та наносах, ні в третинних шарах нижче них, ніколи не були знайдені рештки жодного із членів відсутніх сімейств між мавпами та людиною, які *повинні були би* існувати, на думку Дарвіна. Ці рештки чи ж не були вони віднесені з опусканням земної поверхні та чи не покриті вони тепер морем? Якщо так, то більш ніж імовірно, що вони були би відкриті в тих річищах сучасних геологічних шарів, які не опустилися на дно моря, і ще менш імовірно, що деякі частини не були би викопані із dna океану подібно решткам мамонтів і носорогів, що також зустрічаються в річищах прісних вод і наносних пісків... Знаменитий Неандертальський череп, про який стільки говорилося, належить, як це визнано, до цього віддаленого періоду [бронзової та кам'яної доби] і, проте, незважаючи на те, що він міг бути черепом ідіота, існує величезна різниця між ним і черепом найвищого виду з відомих нам людиноподібних мавп»¹⁶⁶.

Позаяк наша земна куля піддається здриганням щораз, як вона *пробуджується* до нового періоду діяльності, подібно полю, що повинне бути зоране та оброблене, перш ніж свіже зерно для нового врожаю може бути кинуте в нього, – то здавалося б цілком безнадійно, щоб скам'янілості, що належали до її попередніх Кіл, могли бути знайдені в річищах її найдавніших або ж пізніших геологічних шарів. Кожна нова Манвантара приносить із собою відновлення форм, типів і видів; кожний тип попередніх органічних форм – рослин, тварин і людини – змінюється та вдосконалюється в наступній; навіть мінерали, що отримали в цьому Колі свою остаточну непрозорість і твердість; їхні більш м'які частини утворили рослинність теперішнього часу; астральні залишки попередньої рослинності й фауни були використані на формування нижчих тварин і визначили будови первинних Корінних типів вищих ссавців. І, нарешті, форма гігантської мавпоподібною людини минулого Кола була відтворена в теперішнім Колі внаслідок людської тваринності й перетворена в *первісну* форму в сучасному антропоїді.

Доктрина ця, навіть у нашому недосконалому викладі, безсумнівно, більш логічна, більше відповідає фактам і *набагато більш* правдоподібна, ніж багато-які «наукові» теорії, як наприклад, теорія про прибуття на нашу Землю першого органічного зародку в метеорі, подібно Ейн-Софу на своїй Колісниці – Адамі Кадмоні. Тільки останнє зішестя алегоричне, як це кожний знає, і кабалісти ніколи не припускали, щоб цей спосіб вираження був прийнятий у дослівному сенсі. Але теорія зародку в метеорі, як вихідна від такого авторитету вченості, гідна бути зведеною у ряди аксіомної істини та закону, й стати теорією, яку люди повинні визнати, якщо вони бажають стояти на рівні із сучасною наукою. Яка буде наступна теорія, що буде виставлена, внаслідок необхідності, матеріалістичними передумовами, ніхто сказати не може. Тим часом, *існуючі* теорії, як це кожному очевидно, розходяться між собою набагато більше, ніж навіть із теоріями окультистів, що перебувають поза таємними межами вченості. Бо, що ж залишається тепер, коли точна наука, навіть із життє-принципу, зробила порожнє слово, термін, позбавлений сенсу, і наполягає, що життя є наслідок *викликаний молекулярною дією споконвічної протоплазми*? Нова доктрина дарвіністів може бути визначена й підсумована наступними словами Герберта Спенсера!

«Гіпотеза особливих творинь виявилася непридатною – непридатною внаслідок її висновку; вона непридатна за своєю непослідовністю; непридатна, як цілком позбавлена доказів; непридатна, як невідповідна розумним вимогам; непридатна, як не задовільна для моральних потреб. Тому, ми повинні розглядати її, як не гідну найменшої уваги при зіставленні її з будь-якою іншою гіпотезою стосовно органічних істот»¹⁶⁷.

ВІДДІЛ V

ОРГАНІЧНА ЕВОЛЮЦІЯ ТА ТВОРЧІ ЦЕНТРИ

Стверджують, що Всесвітня Еволюція, інакше кажучи, поступовий розвиток видів у всіх царствах Природи, відбувається за одноманітними законами. Це визнано, і Езотерична Наука набагато точніше проводить цей закон, ніж Наука Сучасна. Але нам також говорять, що одночасно існує закон, за яким:

¹⁶⁴ Див. з цього питання «*Доісторична Людина*» Вільсона, II, 54 «*Походження Світу*», стор. 393, 394.

¹⁶⁵ І наскільки ще більшою, якщо ми обернемо назад ці фактори і скажемо, під час розвитку мавп від Людини Третьою Раси.

¹⁶⁶ *Op. cit.*, стор. 160-161.

¹⁶⁷ «*Принципи Біології*», I, стор. 345.

«Розвиток працює від менш досконалого до більш досконалого та від найпростішого до більш складного, шляхом безперервних змін, які самі по собі незначні, але вони постійно накопичуються в необхідному напрямку¹⁶⁸».

Саме з нескінченних малих розвиваються порівняно гігантські види.

Езотерична Наука згодна із цим, але додає, що закон цей прикладається лише до того, що відомо їй, як Первинний Утвір, – еволюція Світів зі Споконвічних Атомів і Перед-Споконвічного АТОМА, при першій диференціації перших; і, що впродовж періоду циклічної еволюції в Просторі й Часі, закон цей обмежений і діє лише в нижчих царствах. Впродовж перших геологічних періодів закон цей, працював, як раз від простого до складного над грубим матеріалом, що представляв собою залишки від Третього Кола, залишки, які, при поновленні земної діяльності, виявляються в об'єктивність.

Езотерична Філософія, так само як і наука, не допускає «накреслення» або «особливого утвору». Вона відкидає всяку претензію на «дивовижність» і не допускає нічого поза одноманітними й непорушними законами Природи. Але вона учить закону циклів, подвійному витіканню Сили (або Духу) і Матерії, що, виходячи з Нейтральної Точки Буття, розвивається, проходячи через своє циклове просування й безперервні перетворення. Первинний зародок, з якого протягом століть розвинулося життя всіх хребетних, відрізняється від первинного зародку, що розвинув життя рослинне і тваринне, бо існують побічні закони, дія яких визначається тими умовами, в яких перебувають матеріали над якими вони повинні працювати й про які наука, – фізіологія та, особливо, антропологія, – очевидно, досить мало інформована. Послідовники її говорять про цей «первинний зародок» і стверджують, що доведено, поза всяким сумнівом, що:

«План [і «планувальник»], якщо тільки він існує, [приклад людини, з чудовою будовою її кінцівок і особливо ж руки], повинен бути відсунутий набагато далі назад і, насправді, він полягає [інволюований] у первинному зародку, з якого, безсумнівно, повільно розвивалося¹⁶⁹ все життя хребетних, і цілком імовірно, все тваринне та рослинне життя».

Це настільки ж справедливо у відношенні «первинного зародку», як і помилково, що цей «зародок» лише повинен бути відсунутий «набагато далі назад», ніж людина; бо зародок цей стосується до невимірного і незбагненого виміру в Часі, хоча й не в Просторі, навіть від часу зародження нашої Сонячної Системи. Як досить правильно учить індуська філософія – «Аніямсам Аніямсам» може бути пізнаваний лише через неправильні уявлення. Саме «Безлічі» виходять із «Єдиного» – живі духовні зародки *або ж центри сил* – кожний у семериковій формі, які спочатку зароджуються, а потім дають первинний імпульс закону еволюції і поступовому повільному розвитку.

Суворо обмежуючи Вчення нашою Землею, можна довести, що так само як ефіроподібні форми перших людей спочатку проявляються за допомогою семи Дхіан-Коганічних Центрів Сили на семи зонах, також є центри творчої сили для кожного основного або корінного виду безлічі форм рослинного і тваринного життя. Це, знов-таки, не є «особливий утвір», також у цьому немає якого-небудь «накреслення», крім загального «основного плану» виробленого Всесвітнім Законом. Але безсумнівно, існують «планувальники», хоча вони й не всемогутні й не всевідаючі в абсолютному сенсі цього слова. Вони просто Будівельники або Муляри, котрі працюють внаслідок імпульсу даного їм вічно незбагненим (на нашому плані) Майстром-Масоном – Єдиним Життям і Законом. Належачи до цієї сфери, вони не можуть і не мають можливості працювати в якій-небудь іншій, у всякому разі, протягом теперішньої Манвантари. Що вони працюють циклами і на основі суворо геометричної і математичної шкали прогресії, широко підтверджується зниклими тваринними видами; і, що вони діють планомірно в подробицях менших життів (побічних тваринних породжень і т.д.), достатньо доведено природною історією. У «створенні» нових видів, які іноді дуже широко відходять від основної групи, як наприклад, у великій розмаїтості котячої породи – як рись, тигр, кішка й так далі, – саме «планувальники» спрямовують нову еволюцію шляхом додавання або ж позбавлення видів деяких пристосувань, які стали необхідними або марними в нових навколишніх їм умовах. Тому, коли ми говоримо, що Природа піклується про потреби кожної тварини й рослини, великої і малої, ми говоримо істину. Бо саме ці земні Духи Природи утворюють сукупність Природи, що, хоча вона й буває іноді неуспішна у своїх накресленнях, однак, не слід розглядати, як сліпу, точно так само як гудити її за невдачі; бо, належачи до *диференційованої суми якостей і властивостей*, вона вже внаслідок цього одного *обумовлена і недосконала*.

Якби не було такої речі, як еволюційні цикли, як вічний спіральний прогрес у Матерію, з таким же пропорційним *затемненням Духу* (хоча обоє вони єдині), за яким іде зворотний підйом до Духу й поразка Матерії, – то активної, то пасивної, по черзі, – то, як могли би ми пояснити відкриття зоології і геології? Яким же чином, і це на підставі авторитетного твердження науки, можна простежити тваринне життя починаючи від молюска вгору до великого морського дракона, від найменшого земляного хробака до найбільш гігантських тварин Третинного періоду; а також, що останні колись схрестилися, що доводиться тим фактом, що всі ці види зменшилися чисельністю й розмірами та виродилися в карликові форми. Якби гаданий процес розвитку, що працює від менш досконалого до більш досконалого, й від простого до більш складного, був би дійсно загальносвітовим законом, замість того, щоб бути досить недосконалим узагальненням і фактором другорядного значення у великому космічному процесі, та, якби не існували зазначені цикли, то фауна і флора

¹⁶⁸ «Сучасна Наука та Сучасна Думка», стор. 94.

¹⁶⁹ Там само.

Мезозойської епохи повинні були би помінятися місцями із флорою і фауною пізнішого Неоліту. Саме плезіозаврів і іхтіозаврів ми повинні були би вважати розвиненими від морського і річкового плазуна теперішнього часу, замість того, щоб вважати, що ті поступилися місцем своїм сучасним карликовим аналогам. Також і наш старий друг, доброзвичайний слон, у такому випадку представляв би скам'янілість допотопного предка, тоді як мамонт Пліоценового періоду перебував би зараз у звіринці. *Megalonix* і гігантський мегатеріум зустрічалися б замість лінівця в лісах Південної Америки, де гігантські папороті вугільного періоду заміняли б мох і нинішні дерева, – які всі карлики, навіть велетні Каліфорнії, у порівнянні з гігантами минулих геологічних періодів. Безсумнівно організми світу *megasthenian* Третинної і Мезозойської епохи повинні були бути *більш складні й досконалі*, ніж організми мікроскопічних рослин і тварин нинішнього століття. Наприклад, дріопітекус анатомічно набагато більш досконалий і більш пристосований до розвитку мозкових здібностей, ніж сучасні горила або гібон. Що ж усе це значить? Чи повинні ми повірити, що будова всіх цих гігантських драконів, як морських, так і земних, гігантських літаючих плазунів, була значно менш розвинена і складна, ніж анатомія ящірок, черепах, крокодилів і навіть китів – коротше кажучи, всіх тих тварин, з якими ми ознайомлені?

Проте, припустимо, заради обговорення, що всі ці цикли, раси, семерикові форми еволюції та *tutti quanti* Езотеричного Вчення не ліпше, ніж зваба і пастка. Погодимось з наукою і скажемо, що людина – замість того, щоб бути вкладеним «духом», а її носій, оболонка або тіло, поступово вдосконалим і нині закінченим механізмом для матеріальних і земних потреб, як стверджує це Окультизм, – що людина є просто більш розвинена тварина, первинна форма якої виникла від того самого первинного зародку на цій Землі, як і літаючий дракон та мошка, кит і амеба, крокодил і жаба, й так далі. У такому випадку, вона повинна була пройти через тотожний розвиток і через той же процес зростання, як і всі ссавці. Якщо людина є тварина *й нічого більше*, високоінтелектуальний «екс-звір», то варто було би, принаймні, припустити, що вона була свого роду гігантським ссавцем, «мегантропусом» своєї епохи. Саме те, що Езотерична наука й доводить, як таке, що мало місце протягом перших Трьох Кіл, і в цьому, як і в більшості інших питань, вона більш послідовна і логічна, ніж сучасна наука. Вона класифікує людське тіло із тваринним утвором і стверджує це від початку до кінця, на всьому шляху тваринної еволюції, тоді як наука залишає людину сиротою, позбавленою родини, породжену від невідомих праотців, «кістяком незмінного виду» (*«unspecialized»*), воістину! І омана ця зобов'язана завзятості, з якою відкидається доктрина циклів.

А

ПОХОДЖЕННЯ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ССАВЦІВ; НАУКА Й ЕЗОТЕРИЧНА ФІЛОГЕНЕЗА

Обговоривши в попередній критиці західного еволюціонізму майже винятково питання про походження людини, можливо, буде не зайвим визначити точку зору окультистів щодо диференціації видів. У Коментарях і Станцах ми вже розглянули, загалом, фауну і флору, що передували людині, і визнали правильність багатьох біологічних теорій, наприклад, походження птахів від плазунів, *часткову* істину «природного відбору» і теорію перетворення взагалі. Тепер залишається з'ясувати таємницю походження тих перших ссавців, яких де Катрефаж настільки блискуче намагається довести, як сучасних з *Homo primigenius* Вторинного періоду.

Доволі складна проблема, що стосується «Походження Видів» – особливо ж різноманітних груп скам'янілостей або існуючої фауни ссавців, – стане менш заплутаною за допомогою діаграми. Стануть очевидним, наскільки «фактори органічної еволюції», на яких ґрунтуються західні біологи¹⁷⁰, можуть розглядатися, як достатні для пояснення фактів. Варто провести межу між ефіро-духовною, астральною та фізичною еволюцією. Доволі ймовірно, що, якби дарвіністи вшанували обговоренням можливість другого процесу, то їм не довелося би більше ремствувати на наступний факт,

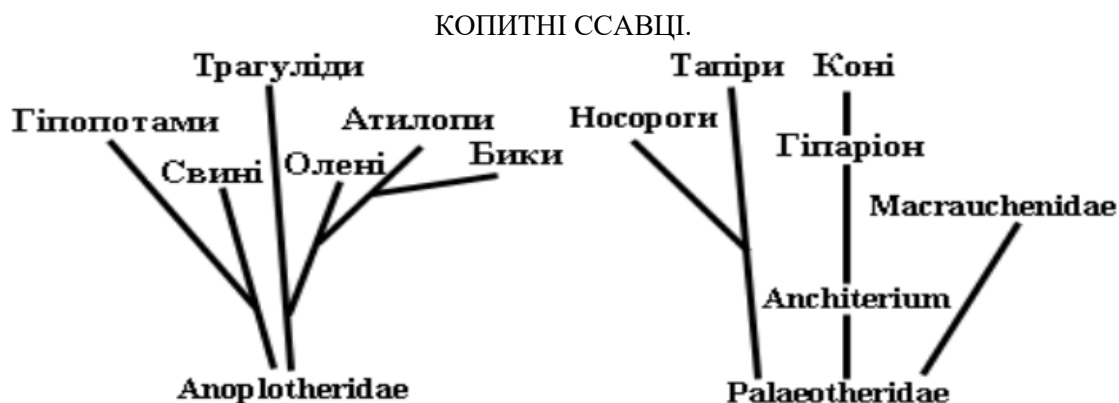
«Ми повинні задовольнятися лише здогадами й висновками, що стосується походження ссавців»¹⁷¹.

У цей час, визнана прогалина між системами розмноження яйцеродних хребетних та ссавців становить безнадійну загадку для тих мислителів, які разом з еволюціоністами шукають поєднання всіх існуючих форм в одну безперервну лінію спадного потомства.

¹⁷⁰ Дарвінівська теорія настільки була перебільшена, що навіть Гьокслі був змушений у свій час залишити її, бо вона вироджувалася у «фанатизм». Оскар Шмідт представляє добрий приклад мислителя, який несвідомо перебільшує цінність гіпотези. Він припускає («*Deszendenzlehre und Darwinismus*», стор. 144), що «природний відбір ... у деяких випадках ... є недостатнім ... в інших ... непотрібним, бо вирішення проблеми утворення видів знаходиться в інших природних умовах». Він також стверджує нестачу «проміжних ступенів ... які дозволили б нам з упевненістю встановити безпосередній перехід від тварин, які не мають плаценти, до тих, що її мають» (стор. 252); що «ми можемо спиратися лише на припущення та висновки щодо походження ссавців (стор. 249); і він говорить про повторні невдачі авторів «гіпотетичної генеалогії», насамперед Геккеля, але водночас, вважаючи цінними їхні спроби (стор. 231). Тим не менш, він стверджує (стор. 178, 179), що те, «що ми виграли, завдяки доктрині походження, заснованої на теорії відбору ... це знання зв'язку організмів, як єдинокровних істот». Зважаючи на наведені вище поступки, чи не є знання лише синонімом здогадки і теорії?

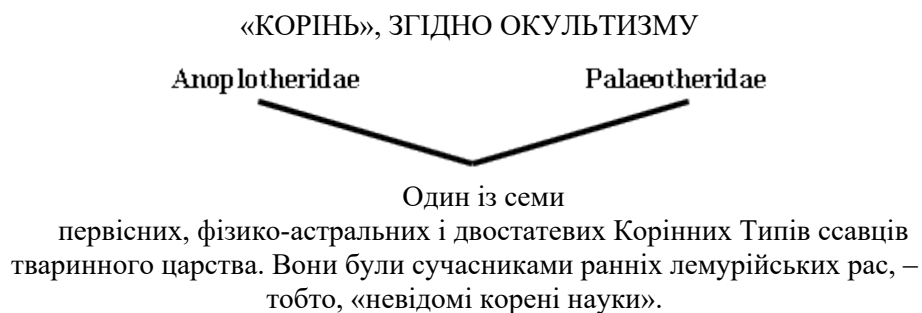
¹⁷¹ «*Deszendenzlehre und Darwinismus*», стор. 249.

Візьмемо, наприклад, копитних ссавців, бо говорять, що ніякий інший підрозділ не дає нам такого достатку у викопному матеріалі. Такі успіхи були зроблені в цьому напрямку, що в деяких випадках були знайдені проміжні ланки між сучасними та Еоценськими копитними; кращий приклад полягає в безсумнівному доказі походження нинішнього однокопитного коня від трикопитного анхітеріума древньої Третинної епохи. Тому, цей рівень порівняння між західною біологією та Східним Вченням не міг бути поліпшений. Генеалогія, якою ми користуємося тут, як такою, що втілює ідеї вчених взагалі, належить Шмідту й заснована на вичерпних дослідженнях Рютімейера. Її *приблизна точність*, – з погляду еволюціонізму, залишає мало чого бажати:



На цій серединній точці еволюції наука зупиняється.

Корінь, від якого походять два сімейства, невідомий¹⁷².



Діаграма Шмідта представляє область досліджену західними еволюціоністами; область у якій впливи осоння, «природний відбір» та всі інші *фізичні* причини органічної диференціації, перебувають у наявності. Біологія і палеонтологія почувають себе тут удома, досліджуючи багато фізичних факторів, які настільки широко сприяють «поділу видів», як це було доведено Дарвіном і Спенсером, та іншими. Але навіть у цій області підсвідома робота Дх'ян-Коганічної мудрості лежить в основі всього «безперервного прагнення до вдосконалювання», хоча вплив її широко змінюється тими чисто матеріальними причинами, які де Катрефаж називає «середовищем», а Спенсер «навколишніми умовами».

«Серединна точка еволюції» є та стадія, коли *астральні* прототипи починають виразно переходити у фізичні й, таким чином, починають підпадати під вплив диференціюючих факторів, що тепер діють навколо нас. Фізична причинність негайно вступає у свої права, як тільки відбулося одягання в «шати зі шкіри» – тобто, взагалі фізіологічна готовність. Форми людей та інших ссавців до поділу статей¹⁷³ були виткані з астральної матерії і мали будову зовсім не схожу на будову фізичних організмів, які харчуються, п'ють, перетравлюють і так далі. Відомі нам фізіологічні особливості, необхідні для таких функцій, були розвинені майже повністю після зародкової матеріалізації семи Корінних Типів з астралу – під час «серединної зупинки» між двома планами існування. Ледве «основний-план» еволюції був намічений у цих родових типах, як відбувся вплив допоміжних земних законів, знайомих нам, результатом яких був повний урожай видів ссавців. Проте, потрібні були еони повільної диференціації, щоб довести до цього результату.

Друга діаграма зображує область чисто астральних прототипів до їхнього сходження в грубу матерію. Слід зазначити, що Астральна матерія є матерією четвертого виміру, що так само, як і наша груба матерія, має свій власний «протил». У Природі існують декілька протилів, що відповідають різним планам матерії. Два суб-фізичні елементарні царства, план розуму, Манаса або п'ятої – стадії матерії, так само як і план Буддхи, шостої стадії матерії, всі вони й кожний з них розвинулися з одного із шести протилів, що складають основу Об'єктивного Всесвіту. Так звані три «стани» нашої земної матерії, відомі як «щільний», «рідкий» і

¹⁷² Там само, стор. 273-275.

¹⁷³ Будь ласка, майте на увазі, що, хоча тварини – включаючи ссавців – всі еволюціонували пізніше і частково з решток людських оболонки, все ж, як набагато нижча істота, ссавець став носієм плаценти і роз'єднався набагато раніше людини.

«газоподібний», чітко кажучи, є лише суб-станами. Що ж стосується до попередньої реальності зішестя у фізичне, котре досягло кульмінаційної точки в фізичній людині та тварині, то ми маємо відчутне свідчення цього у факті, так званих, спиритуалістичних «матеріалізацій».

У всіх цих випадках відбувається повне тимчасове занурення астрального початку у фізичний. Еволюція фізіологічної людини з астральних рас *спочатку* Лемурійської Епохи – Юрської за геологією – точно відтворюється «матеріалізацією» «духів» (?) на сеансах. У випадку «Кеті Кінг», яка з'являється на сеансах у проф. Крукса, була виявлена, поза всяким сумнівом, наявність фізіологічного механізму – серця, легень та інших!

До певної міри це є «Прообраз» Гете. Вслухайтеся в його слова:

«Стільки ми повинні були би досягти ... всі дев'ять досконалих органічних істот ... формуються відповідно до прообразу, що просто змінюється, у більшому або меншому ступені, у своїх найбільш стійких частинах і, крім того, день за днем закінчується і перетворюється за допомогою розмноження».

Це ніби недосконале передбачення Окулярного факту диференціації видів з первинних астральних Корінних Типів. Що б не відбулося внаслідок всього *posse comitatus* «природного відбору» та ін., але *основна єдність плану побудови* залишається майже не порушеною всіма наступними змінами. «Єдність типу», загального, в одному сенсі, всьому тваринному і людському царству, не є, як, очевидно, думають це Спенсер та інші, доказом кривності всіх органічних форм, але є свідченням єдності, по суті, «основного-плану», якому Природа слідувала при оформленні своїх тварин.

Щоб підсумувати дане питання, ми знову можемо скористатися таблицею дійсних факторів, що брали участь у диференціації видів. Стадії самого процесу не потребують тут подальшого пояснення, бо вони дотримуються основних принципів, що лежать в основі органічного розвитку, і нам немає потреби зачіпати область фахівця біолога.

ФАКТОРИ, ЩО БЕРУТЬ УЧАСТЬ У ПОХОДЖЕННІ ВИДІВ, ТВАРИН І РОСЛИН. Основні Астральні Прототиби переходять у Фізичні.

Дхіан-Коганічний Імпульс, що становить, за Ламарком, «спадковий і необхідний» закон розвитку. Він лежить за всіма меншими факторами.

1. Зміна, передана Спадковістю.
2. Природний Відбір.
3. Статевий Відбір.
4. Фізіологічний Відбір.
5. Відокремлення.
6. Співвідношення Зростання.
7. Пристосування до Середовища (Розумність, як протипага Механічної причинності).



В

ЄВРОПЕЙСЬКІ РАСИ ПАЛЕОЛІТУ: ЗВІДКИ ВІДБУЛИСЯ ВОНИ І, ЯК РОЗПОДІЛИЛИСЯ?

Чи перебуває наука в суперечності з тими, хто стверджує, що до самого Четвертинного періоду розподіл людських рас надзвичайно відрізнявся від того, яким він є зараз? Чи суперечить наука тим, хто стверджує також, що скам'янілі рештки людей, знайдені в Європі – хоча вони майже досягли рівня подібності та єдності, що триває дотепер, якщо розглядати їх з боку основного фізіологічного і антропологічного аспекту – проте, іноді надзвичайно відрізняються від типу нині існуючого населення? Покійний Літтре визнає це в статті, опублікованій ним у «*Revue des Deux Mondes*» (Березень 1, 1859), із приводу Мемуарів Буше де Перта, озаглавлених «*Antiquites Celtiques et Antediluviennes*» (1849).

У ній Літтре стверджує, що: (а) у ті періоди, коли мамонти, розкопані в Пікардії разом із сокирками, зробленими людиною, існували в цій області, вічна весна повинна була царювати над усією землею¹⁷⁴;

¹⁷⁴ Вчені тепер припускають, що під час Міоценового періоду осоння у Європі було спекотним і помірним в епоху Пліоцену або в пізнішій Третинній. Твердження Літтре, про запашну весну в Четвертинну епоху – до відкладень якої відносяться відкриття крем'яних знарядь Буше де Перта (з того часу річка Сомма вимила свою долину на глибину кількох десятків футів) – має бути прийнято з великою обережністю. Рештки долини Сомми відносяться до післяльодовикового періоду і, можливо, що вони вказують на переселення дикунів впродовж одного з найпомірніших періодів, що розділяли менші льодовикові періоди.

природа була повною протилежністю тому, чим вона є зараз і, таким чином, залишається *величезне поле для давності тих «періодів»*; потім він додає: (b).

«Спрінг, проф. Медичного Факультету в Льежі, знайшов у гроті, поблизу Намюра, у горі Шово, велику кількість людських кісток, «які належали расі, цілком відмінній від нашої».

Згідно Літтре, черепи розкопані в Австрії, виявляють більшу аналогію із черепами негритянських рас в Африці, тоді як інші, знайдені на берегах Дунаю та Рейну, схожі на черепи карибів і древніх мешканців Перу й Чилі. Проте, потоп, чи то Біблійний, чи Атлантичний, відкидається. Але подальші геологічні знахідки змусили Годрі написати наступні переконливі слова:

«Наші предки, достеменно, були сучасниками носорога *tichorhinus*, велетня – гіпопотама».

І він додає, що ґрунт, названий в геології *делювіальним* –

«Був, принаймні частково, утворений після появи людини на Землі».

З цього питання Літтре висловився остаточно. Потім, через «відродження стількох старих свідчень», він довів необхідність перегляду всіх теорій про походження та тривалість всіх періодів, і додав, що для вивчення є епоха дотепер ще невідома науці –

«Або на зорі теперішньої епохи або ж, як я думаю, на початку епохи, що передувала їй».

Типи черепів знайдених у Європі, відносяться до двох видів, як це добре відомо: до *orthognathous* і *prognathous*, або ж до типу кавказького й типу негритянського – подібні тим, які зараз зустрічаються лише серед африканських і нижчих племен дикунів. Професор Хеєр – який вважає, що факти ботаніки вимагають гіпотези існування Атлантиди, – довів, що рослини озерних мешканців епохи Неоліту були переважно Африканського походження. Яким чином з'явилися ці рослини в Європі, якщо раніше не було зв'язку між Європою та Африкою? Скільки тисячоріч минуло з часу епохи, коли жили сімнадцять людей, кістяки яких були вириті в області Верхньої Гаронни, в сидячому положенні поблизу вугільного вогнища, з декількома амулетами і розбитим посудом навколо них, разом з *ursus spelaeus*, *elephas primigenius aurochs* (розглянутими Кювье, як окремі види) і *megaceros hibernicus* – які все відносяться до допотопних ссавців? Безсумнівно, вони повинні були існувати в досить віддалену епоху, але не в ту, котра відносить нас ще далі, ніж Четвертинний період. Залишається довести ще більшу древність людини. Д-р Джемс Хент, покійний Президент Антропологічного Товариства, обчислює цю древність у дев'ять мільйонів років. Цей учений, у всякому разі, трохи наближається до нашого Езотеричного обчислення, якщо ми не візьмемо до уваги перші дві напівлюдські, ефіроподібні раси й ранню Третю Расу.

Однак, виникає питання – хто були ці люди Палеоліту в європейську Четвертинну епоху? Чи були вони аборигенами або ж потомством якого-небудь переселення, древність якого губиться в невідомому минулому? Останнє є єдиною гіпотезою, що витримує критику, бо всі вчені згодні на вилучення Європи з категорії можливих «колисок людства». Звідки ж тоді виникли різні послідовні потоки «примітивних» людей?

Найраніші люди Палеоліту в Європі, – про походження яких етнологія мовчить і характерні риси яких ще недостатньо відомі нам, хоча вони й визначені, як «мавпоподібні», письменниками обдарованими уявою, як наприклад, Грант Аллен – належали до чистокровних атлантів і «Африкано»-Атлантичної групи¹⁷⁵. (Варто мати на увазі, що в ту епоху сам Материк Атлантиди був уже лише мрією минулого). Європа в Четвертинну Епоху доволі відрізнялася від Європи теперішнього часу, бо вона перебувала тоді ще в процесі утворення. Вона була з'єднана з Північною Африкою – або, вірніше, з тим, що зараз представляє собою Північну Африку – за допомогою перешийка, що проходить через нинішню Гібралтарську Протоку – таким чином, Північна Африка, певною мірою, була ніби продовженням теперішньої Іспанії, тоді як широке море наповнювало величезну водойму Сахари. Що ж стосується до просторості Атлантиди, більша частина якої потонула в Міоценьський період, то від неї залишилися лише Рута й Дайтія, та кілька окремих островів. Зв'язок атлантів із прабатьками¹⁷⁶ Палеолітних печерних жителів підтверджується відкриттям у Європі викопних черепів, що близько наближаються до типу карибів у Західній Індії та древніх перуанців – воістину, таємниця для всіх, хто відмовляється визнати «гіпотезу» про древній Материк Атлантиди, щоб заповнити те, що нині є океаном. Також, як бути з тим фактом, що в той час, як де Катрефаж говорить про цю «чудову расу» печерних людей високого зросту із Кро-Маньона та гуанчів Канарських островів, як про представників того самого типу, Вірхов, у такий же спосіб, з'єднує з останніми й басків? Професор Рециус, незалежно від цього, встановлює

¹⁷⁵ «Звідки вони [стародавні печерні жителі] прийшли, ми не можемо сказати» (Грант Аллен); «Мисливці Палеолітної доби в долині Сомми не народилися в тому негостинному осонні, але перемістилися до Європи з інших родючих місцевостей». (*Dr. Southall, «Epoch of the Mammoth»*, стор. 315).

¹⁷⁶ Група *чистокровних атлантів* – прямими нащадками яких, частково, були високі печерні жителі Четвертинної Епохи – переселилися до Європи задовго до Льодовикового Періоду; насправді це переселення відноситься до Пліоценьської і Міоценьської епохи в Третинному Періоді. Оброблені кремені Міоценьської епохи в Теней та сліди Пліоценьської людини, відкриті проф. Капелліні в Італії, є свідками цього. Ці колоністи належали до колись великої Раси, цикл якої, починаючи від Еоцена, безперервно продовжував падіння.

спорідненість доліхоцефальних племен тубільців Америки з тими ж гуанчами. Таким чином, кілька ланок у ланцюзі доказів ґрунтовно пов'язані між собою. Безліч подібних фактів могло би бути наведено. Що ж стосується Африканських племен – які самі є нащадками атлантів, котрі змінилися внаслідок осоння та умов, – то вони перейшли в Європу через півострів, що робив Середземне море внутрішнім морем. Багато хто серед печерних людей Європи, як наприклад, із Кро-Маньона, належали до прекрасних рас. Але, як і слід було сподіватися, впродовж усього величезного періоду, що приділяється наукою епосі Оббитого Каменю¹⁷⁷, *прогрес майже не примітний. Спадний імпульс циклу* важко лягає на групах переселених у такий спосіб – кошмар Карми Атлантиди навис над ними. Зрештою, людина Палеоліту поступається місцем своєму спадкоємцеві – і майже зовсім зникає зі сцени. У зв'язку із цим проф. Андре Лефевр ставить запитання:

«Чи стала доба Полірованого Каменю спадкоємцем епохи Оббитого Каменю шляхом невідчутного переходу або ж він був наслідком навали широкоголових кельтів? Але, чи стало виродження, яке відбулося серед населення у Ла Везер, наслідком грубих схрещувань або ж унаслідок загального відступу до півночі, в погоні за північним оленем, для нас це не має значення».

Він продовжує:

«Тим часом, дно океану піднялося, Європа цілком оформилася, фауна й флора її визначилися. Із прирученням собаки почалося пастуше життя. Ми вступили в періоди полірованого каменю та в добу бронзи, що слідували одна за одною, нерівномірними проміжками часу, які навіть заходили одна на одну, посередині етнічних переселень і злиттів, більш змішаних і більш коротких, ніж менш просунуті й більш рудиментарні епохи. Примітивне європейське народонаселення було призупинено у своїй особливій еволюції, воно не гине, але зливається з іншими расами, ніби поглинається послідовними хвилями переселення, що наступають із Африки, можливо, із загиблої Атлантиди [? занадто пізно на еони років] і з плідної Азії. З одного боку прийшли іберійці, з іншого пелазги, лігурійці, скіфи, етруски, – всі провісники великої Арійської Навали [П'ятої Раси]¹⁷⁸.

ВІДДІЛ VI

ВЕЛЕТНІ, ЦИВІЛІЗАЦІЇ І ПОТОПЛЕНІ МАТЕРИКИ, СЛІДИ ЯКИХ ЗУСТРІЧАЮТЬСЯ В ІСТОРІЇ

Коли висуваються твердження, подібні тим, які полягають у вищенаведеному змісті, то, зазвичай, очікується, що автор представить на підтвердження таких заяв *свідчення історичні*, замість *легендарних*. Чи можливо це? Так; бо свідчення такого роду численні та просто повинні бути зібрані й зіставлені, щоб стати приголомшливо переконливими в очах неупереджених осіб.

Як тільки прозорливий читач опанує керівною ниткою, він зможе сам знайти такі докази. Ми даємо *факти* і вказуємо на віхи; нехай подорожанин слідує за ними. Наведеного тут досить для *цього* сторіччя.

Байї у листі до Вольтера знаходить цілком природним, що симпатії «старого, знаменитого інваліда з Ферней» були на боці представників «Знання та Мудрості», древніх брахманів. Потім він робить цікаву заяву. Він говорить:

«Але ваші брахмани дуже молоді в порівнянні з їхніми архаїчними наставниками»¹⁷⁹.

Байї нічого не знав ні про Езотеричні Вчення, ні про Лемурию, проте, вірив безумовно в загиблу Атлантиду, так само як і в існування декількох доісторичних і цивілізованих народів, які зникли не залишивши ніяких незаперечних слідів. Він широко вивчав древніх класиків і *перекази*, й він бачив, що мистецтва та науки, відомі тим, кого ми тепер називаємо «древніми», не були:

«Досягненнями яких-небудь народів теперішнього часу або навіть існуючих у ту епоху, так само як вони не належали до яких-небудь історичних народів Азії...»

і, що, незважаючи на вченість індусів, їхня незаперечна першість у ранній період їхньої раси повинна бути віднесена до народу або раси ще більш древньої та освіченої, ніж були самі брахмани¹⁸⁰.

Вольтер, найбільший скептик свого часу, матеріаліст *par excellence*, поділяв переконання Байї. Він думав, що цілком правдоподібно, що:

¹⁷⁷ Художня майстерність, висловлена стародавніми печерними жителями, робить гіпотезу, що розглядає їх, як тих, які наближаються до пітекантропного алаусу, – цього міфічного чудовиська Геккеля, – нісенітницею, що не потребує ні Гьокслі, ні Шміда для спростування її. Ми бачимо в майстерності їх різьблення та малюнку проблиск атлантичної культури, яка виявляється внаслідок атавізму. Слід запам'ятати, що Доннеллі розглядає сучасну європейську цивілізацію як відродження цивілізації Атлантиди. («Атлантида», стор. 237-264).

¹⁷⁸ «*Philosophy Historical and Critical*», частина II, стор. 504, розділ «Органічна Еволюція».

¹⁷⁹ «*Листи про Атлантиду*», стор. 12.

¹⁸⁰ «*Історія Древньої Астрономії*», стор. 25 et seq.

«Задовго до імперій Китаю та Індії, існували культурні, освічені й могутні народи, які були переможені навалю варварів і, таким чином, знову були зведені у свій первісний стан неуктства й дикості або, як говориться, повернуті в лоно Природи»¹⁸¹.

Те, що у Вольтера з'явилося, як прозорливий здогад великого інтелекту, те для Байї було «питанням історичних фактів». Бо він писав:

«Я звертаю велику увагу на древні перекази, що зберігаються протягом довгого ряду поколінь».

Він *вважав за можливе*, щоб *чужий* народ, після навчання іншого народу, зник, не залишивши навіть сліду свого проходження. Коли його запитували, як могло трапитися, щоб цей древній або, вірніше, архаїчний народ не залишив яких-небудь спогадів у людській свідомості, він відповідав, що Час був безжалісним пожирателем фактів і подій. Але історія Минулого ніколи не була цілком загублена, бо Мудреці древнього Єгипту зберегли її і «вона, у такий же спосіб, зберігається й понині в іншому місці». За відомостями Платона, жерці Саїсу сказали Солону:

«Ви не знаєте про ту шляхетну і прекрасну расу людей, яка колись населяла вашу країну, нащадками яких є ви самі й про що свідчить весь наш нинішній стан»¹⁸², хоча лише мале число залишилося нині від цього чудового народу... Ці писання оповідають про ту дивовижну міць проти якої колись повстало ваше місто, коли потужна войовнича сила, кинувшись від Атлантичного моря, подібно лютуому потоку, розлилася по всій Європі та Азії»¹⁸³.

Греки були лише малорослими і слабкими представниками цього колись прославленого народу¹⁸⁴.

Яким же був цей народ? Таємне Вчення стверджує, що вони були пізнішою сьомою суб-расою Атлантів, уже поглиненою однією із ранніх суб-рас Арійської групи, тією, котра поступово поширилася материком і островами Європи, щойно вони почали підніматися на поверхню з морів. Спустившись із високих плоскогір'їв Азії, де обидві раси шукали порятунку в дні агонії Атлантиди, вона поступово населила та колонізувала знову ті землі, що з'явилися. Ця переселена суб-раса швидко підсилилася і розмножилася на цьому незайманому ґрунті; розділилася на багато споріднених рас, які, у свою чергу, розділилися на народності. Єгиптяни й греки, фінікійці та північні групи походять від цієї єдиної суб-раси. Тисячоріччя потому інші раси – залишки Атлантів – «жовті й червоні, коричневі та чорні» – почали свої навали на новий материк. Відбулися війни, в яких новоприбулі були розбиті й вони тікали; одні в Африку, інші у віддалені країни. Деякі з цих земель, із часом, унаслідок нових геологічних здригань, стали островами. Результатом такого насильницького відділення від материка було те, що нерозвинені племена й сімейства, що належали до раси Атлантів, поступово впали в ще більш низький і здичавілий стан.

Хіба іспанці, які входили до складу експедиції Сибола, не зустріли *білих* ватажків серед диких племен; і хіба тепер не була підтверджена наявність негритянського типу в Європі в доісторичні часи? Саме ця присутність далекого типу, близького до негритянського, також і до монгольського, і є каменем спотикання антропології. Індивідуум, який жив у віддалену епоху, непідвладну обчисленню, в Бельгії, у Ла Нолетт, є цьому прикладом. Один антрополог висловлюється так:

«Печери біля берегів ріки Лесс, у південно-східній Бельгії, дають нам докази того, що може бути визначено, як найнижчий тип людини на підставі щелепи, знайденої в Ла Нолетт. Проте, така людина мала на собі кам'яні амулети, оброблені з метою прикрас; вони зроблені з піщанику, що знаходиться нині в басейні Жиронди»¹⁸⁵.

Отже, бельгійська людина була надзвичайно древня. Людина, яка передувала великій повені, – що покрила нагір'я Бельгії опадами лесу або нагірним гравієм на тридцять метрів над рівнем рік теперішнього часу, – повинна була поєднувати в собі риси туранця й негра. Людина Канстадта або Ла Нолетт, могла бути чорною і вона не мала нічого спільного з арійським типом, залишки якого сучасні з печерним ведмедем у *Engis* (в Бельгії). В Аквитанії, жителі печер наповнених кістками належать до набагато більш пізнього періоду історії і можуть не бути настільки древніми, як попередні.

Якщо твердження це буде заперечно на тій підставі, що наука не заперечує присутності людини на Землі величезної давнини, хоча давнина ця не може бути визначена, бо таке існування обумовлене тривалістю геологічних періодів, давність яких не встановлена; якщо скажуть, що вчені досить виразно заперечують проти твердження, що людина передувала тварині, наприклад; або ж, що цивілізація відноситься до самого початку Еоценського періоду, або, знов-таки, що ніколи не існували велетні, люди з трьома очима й чотирма

¹⁸¹ «Листи про Атлантиду», стор. 15. Це припущення є лише напівздогадка. В п'ятій Расі існували подібні «повені варварами». Що ж стосується Четвертої Раси, то це було *bona fide* водяний потоп, котрий змив її з поверхні Землі. Втім, ні Вольтер, ні Байї нічого не знали про Потаємне Вчення Сходу.

¹⁸² Для повного обговорення стосунків, що існували між древніми греками й римлянами, та колоністами Атлантиди, дивись «П'ять Років Теософії», стор. 308-346.

¹⁸³ «Тимей», переклад Ф. Девіса, стор. 326-328.

¹⁸⁴ Історія Атлантиди і всі перекази про неї були передані, як відомо, Платоном у його «*Timaeus*» та «*Critias*». Платон, будучи дитиною, чув про неї від свого прадіда Критіаса, дев'яностолітнього старця, який у молодості чув про це від Солона, одного із семи мудреців Греції, друга свого батька Дропідеса. Ми вважаємо, що важко знайти більш достовірне джерело.

¹⁸⁵ Див. статтю д-ра Картера Блека «Про Щелепи з Нолетт», «Антропологічний Огляд», Верес., 1867.

руками та чотирма ногами, андрогіни й так далі, – то ми, у свою чергу, запитаємо цих заперечників: «як можете ви це знати? Які докази маєте ви цьому, крім ваших особистих гіпотез, з яких кожна, у будь-який час, може бути підірвана новими відкриттями?». І ці майбутні відкриття, безсумнівно, доведуть, що, який би не був колір шкіри цього раннього типу людини, відомої антропологам, тип цей у жодному відношенні не був мавпячим. Людина з Канстадта і людина з *Engis*, обидві мають основні людські атрибути¹⁸⁶. Людство шукало відсутньої ланки не з того кінця ланцюга; і Неандертальська людина вже давно відправлена в «чистилище всіх занадто поспішних помилок». Дизраеллі ділив людей на союзників мавп і янголів. Тут наводяться причини на користь «янгольської теорії», – як назвали б це християни, і як застосовної, принаймні, до деяких людських рас. У всякому разі, якщо навіть допустити, що людина існує лише із часу Міоценового періоду, то навіть тоді все людство цілком не могло складатися з відсталих дикунів епохи Палеоліту, якими вони зображуються зараз ученими. Усе, що вони говорять, є лише просто довільні здогади, вигадані ними, щоб підтримати й відповісти їх власним фантастичним теоріям.

Ми говоримо про події, які стосуються давнини багатьох тисячоріч, навіть мільйонів років, – якщо людина сучасна періодам геологічним¹⁸⁷, але не до якоїсь із тих подій, які відбулися впродовж декількох тисячоріч доісторичного часу, що допускаються боязкою і завжди обережною історією. Проте, існують учені, які майже наближаються до нашого способу мислення. Починаючи від сміливого визнання абата Брассер де Бурбург, котрий говорить, що:

«Перекази, сліди яких зустрічаються в Мексиці, у Центральній Америці, в Перу і в Болівії підказують думку, що людина існувала в цих різних країнах в епоху гігантського підйому Анд і, що вона зберігала пам'ять про нього».

Саме на користь такої стародавності висловлюється більшість учених, до пізніших палеонтологів і антропологів включно. *Що ж стосується Перу, то, чи була зроблена задовільна спроба визначити етнологічний засіб і також характерні риси раси, яка спорудила ті циклонічні споруди руїни яких свідчать про велику цивілізацію? В Куелапі, наприклад, вони складаються зі*

«Стіни складеної з оброблених каменів у 3600 ф. довжини й у 56 ф. ширини, і висотою у 150 ф., яка являє собою міцну масу зі зрізаною вершиною. На цій масі містилася інша, у 600 ф. довжини, в 500 ф. ширини і у 150 ф. висоти, що в загальному дасть висоту у 300 ф. В них були кімнати та келії»¹⁸⁸.

Доволі показовим фактом є *вражаюча подібність між архітектурою цих колосальних будов і архітектурою архаїчних європейських націй*. Фергюссон вважає, що аналогія між руїнами цивілізації «інків» і Циклопічними залишками пелазгів в Італії та Греції, просто випадковість –

«Найчудовіша в історії архітектури... Важко втриматися від висновку, що між ними може існувати деякий зв'язок».

«Зв'язок» цей пояснюється просто походженням груп народу, які спорудили ці споруди, з одного загального центру на Атлантичному материка. Допущення цього може допомогти нам наблизитися до вирішення цієї та подібних же проблем майже в кожній області сучасної науки.

Д-р Ларте, обговорюючи цю тему, розв'язує питання, заявляючи, що:

«Істина, настільки довго спростовувана, про співіснування людини з гігантськими вимерлими видами (*elephas primigenius, rhinoceros, tichorhinus, hyaena spelaea, ursus spelaeus* і т.д.), представляється мені відтепер поза всякими спростуваннями й остаточно завойованою наукою»¹⁸⁹.

В іншому місці показано нами, що така й думка де Катрефажа. Він говорить:

«Людина, з усією імовірністю, була свідком Міоценових часів¹⁹⁰, отже і всієї Пліоценової епохи. Чи є якісь причини припускати, що сліди її будуть знайдені ще глибше назад?... Тоді вона могла бути сучасником найперших ссавців і можливо віднесена вглиб Вторинного Періоду»¹⁹¹.

Єгипет набагато древніше Європи, у тому вигляді, як вона написана зараз на мапі. Атланти-арійські племена почали заселяти його, коли Британські острови¹⁹² та Франція навіть ще не існували. Добре відомо, що

¹⁸⁶ Див. «*Черети Людських Рас*», де Катрефажа та Хамі.

¹⁸⁷ Геккеля – «Людина-мавпа» Міоценового періоду є сновидіння мономаніаків, яке де Катрефаж вельми талановито розбив («*Людські Сімейства*», стор. 105-113). Не зрозуміло, чому світ повинен приймати плід нічних пильнувань психофоба матеріаліста – бо припущення його теорій вимагає прийняття *на віру* різних тварин, невідомих науці чи Природі, подібно, наприклад, до созури, цієї амфібії, яка ніде не існувала, виключаючи уяву Геккеля – швидше, ніж перекази давнини.

¹⁸⁸ Перегляньте безліч матеріалів, зібраних Доннеллі для доказу, що Перуанська колонія була відгалуженням атлантів.

¹⁸⁹ «*Печери в Перигорі*», стор. 35.

¹⁹⁰ Винахідливий автор «*Атлантида, Дopotонний Світ*», обговорюючи походження різних грецьких і римських установ, висловлює переконання, що «коріння нинішніх установ можна простежити до Міоценової Епохи». Так, і навіть ще глибше того, як це вже було вказано.

¹⁹¹ «*L'Espece Humaine*», стор. 152.

¹⁹² Втім, такими як ми їх знаємо. Бо геологія не лише доводить, що острови Великобританії були *чотири рази вкриті водою і підняті знову*, але, що протоки між ними та Європою були твердю у попередню, віддалену епоху.

«язик Єгипетського моря» або ж Дельта нижнього Єгипту стала твердою сушею вельми поступово і пішла за плоскогір'ями Абіссинії; але на противагу останнім, які, говорячи порівняно, піднялися раптово, Дельта утворювалася досить повільно впродовж довгих століть із послідовних нашарувань морського мулу або твані, щорічно відкладених ґрунтом, що наносило широкою рікою, нинішнім Нілом. Проте, навіть Дельта, як тверда й родюча земля, була населеною значно довше, ніж впродовж 100 000 років. Пізніші племена, з іще більшою кількістю арійської крові в них, ніж у їхніх попередників, прибули зі Сходу і *завоювали* її у народу, саме ім'я якого загублено для потомства, крім як у Таємних Книгах. Саме ця природна перешкода з мулу, що засмоктувала повільно і неминуче кожне судно, що наближалось до цих негостинних берегів, і була ще кілька тисячоріч до Р. Хр. кращим запобіжником пізніших єгиптян, яким вдалося досягти її через Аравію, Абіссинію та Нубію під проводом Ману Віна у дні Вішвамитри¹⁹³.

Стародавність людини стає з кожним днем настільки очевидною, що навіть церква готується до *гідної* здачі й відступу. Вчений абат Фабр, проф. Сорбонни, категорично заявив, що доісторична палеонтологія й археологія можуть, без усякої шкоди для Писань, відкривати в шарах Третинного Періоду стільки слідів Перед-Адамичної людини, скільки їм завгодно.

«Якщо Біблійне одкровення замовчує всі утвори, які передували передостанньому потопу [який, на думку абата, зробив делювіальні нашарування], то воно надає нам волю припустити існування людини в сірому делювіумі, у Пліоценському й навіть в Еоценському шарі. З іншого боку, геологи, однак, зовсім не згодні розглядати людей, котрі населяли землю протягом цих примітивних епох, у числі наших предків»¹⁹⁴.

День, коли церква зрозуміє, що єдиний порятунок її полягає в окультному тлумаченні *Біблії*, може бути, не таким далеким, як це може здаватися. Уже багато хто серед абатів і церковників зробилися затятими кабалістами й стільки ж виступають привселюдно, борючись із теософами та окультистами на користь метафізичних тлумачень *Біблії*, але, на нещастя для них, вони починають із неправильного кінця. Ми радимо їм, перш ніж вони почнуть обговорювати *метафізичну* сторону своїх Писань, вивчити й добре засвоїти те, що стосується чисто *фізичної* сторони, – тобто, натяки в них на геологію та етнологію. Бо такі натяки на семерикову будову Землі та Людини, на сім Кіл і Рас, бувають як у *Новому*, так і в *Старому* Завіті й для того, хто читає їх символічно, так само очевидні, як і Сонце в Небесах. Чого ж стосуються закони в розділі XXIII *Левіта*? Яка ж філософська причина всіх таких семерикових приношень і символічних вирахань, як наприклад:

«Відрахуйте собі від першого дня після свята ... у який приносите сніп потрясання, сім повних тижнів... Разом із хлібами представте сім агнів без пороку» і т.д.¹⁹⁵.

Безсумнівно, нам будуть заперечувати, що всі ці «потрясання» і приношення «світу» відбувалися на згадку семи «Саббат(х)» Містерій. Ці Саббат(х) є сім Пралай між сімома Манвантарами або те, що ми називаємо Колами; бо «Саббат(х)» слово розтягне, яке означає період спокою будь-якого виду, як це було вже пояснено раніше. І, якщо це не досить переконливо, то ми можемо звернутися до вірша, що додає:

«До першого дня після сьомого тижня відрахуйте п'ятдесят днів [сорок дев'ять, 7x7, стадій спокою, і сорок дев'ять стадій діяльності на семи Глобусах Ланцюга, а потім настає спокій Саббат(х), *п'ятдесятий*], і тоді принесіть *нове м'ясне приношення Господу*»¹⁹⁶.

Тобто, ви принесете, як приношення, вашу плоть або «оболонки зі шкіри» і, звільнившись від тіла, ви станете чистими духами. Цей закон приношення, вироджений та відматеріалізований із часом, був встановленням, яке стосувалося часу найперших атлантів: воно прийшло до євреїв через «халдеїв», які були «мудрецькими», що належали до однієї касти, але не до однієї народності; це була Громада великих Адептів, які вийшли зі своїх «Зміїних нір» та оселилися у Вавилоні багато століть тому. І, якщо це тлумачення з Книги *Левіта* (сповненої перекручених *законів Ману*) вважається занадто притягнутим, то звернемося до *Одкровення*. Яке б тлумачення не давали неосвічені містики знаменитому розділу XVII, з його загадкою дружини вбраної в порфіру і багрянець; чи будуть протестанти кивати на католиків, читаючи «Таємниця, Великий Вавилон, Матір блудницям і Мерзенностям земним», або ж католики в'їдяться очима у протестантів, але окультисти у своїй безпристрасності заявляють, що слова ці стосуються споконвіку *до всієї і кожної екзотеричної церковності* – «церемоніальної магії» давнини, з її жахливими наслідками, нині ж до

¹⁹³ Див. «*Викриту Ісиду*» (I, 627), що говорить Куллука Бгатта.

¹⁹⁴ «*Походження Землі та Людини*», с. 454. На це проф. Н. Жолі з Тулузи, який цитує абата Фабра у своїй праці «*Man before Metals*», висловлює сподівання, що аб. Фабр дозволить йому «розійтися з ним на цьому останньому питанні» (стор. 186). Так само роблять і окультисти; бо, хоча вони наполягають на величезній різниці, що стосується фізіології та зовнішності П'яти Рас, досі еволюційованих, все ж таки, вони стверджують, що нинішні людські роди походять від однієї і тієї ж первинної групи, що еволюціонувала від Божественних Людей – наших спільних предків або прабатьків.

¹⁹⁵ *Loc. cit.*, 15-18.

¹⁹⁶ Там само, 16.

Примітка перекладача: В російському перекладі Книги *Левіта*, розд. XXIII, ст. 16, передано – «і тоді принесете нове хлібне підношення».

нешкідливого, бо перекрученого, фарсу ритуального поклоніння. «Тасмниця» жінки й звіра суть символи душу вбиваючої церковності та марновірства.

«Звір, що ... був і немає його ... і, проте, є. І тут розум, що має мудрість. Сім голів суть сім гір [Сім Материків і сім Рас], на яких сидить дружина».

символ усіх екзотеричних, варварських, ідолахвальних вірувань, що покрили цей символ «кров'ю святих і кров'ю мучеників», які протестували й продовжують протестувати.

«Й сім царів [сім Рас], з яких п'ять упали [наша П'ята включена], і один є [п'ятий триває], а інший [Шоста й Сьома Раси] ще не прийшов і, коли прийде [Раса «цар»], не довго йому бути»¹⁹⁷.

Багато таких апокаліпсичних натяків, але вивчаючий повинен сам знайти їх.

Якщо *Біблія* прийде до згоди з археологією і геологією, щоб показати, що людська цивілізація пройшла через три, більш-менш певних, стадії, принаймні, у Європі, і, якщо людина в Америці та Європі, так само як і в Азії, існувала з часів геологічних епох, – то чому не будуть прийняті до уваги твердження *Тасмної Доктрини*? Хіба більш філософічно або логічно і науково не *вірвати*, разом з Альбертом Годрі, в існування людини в Міоценьську епоху і, в той же час, вірити, що знамениті кремені з Теней¹⁹⁸ «були виточені мавпою дріопітекусом»; або ж визнати разом з окультистами, що антропоїдна мавпа з'явилася на багато століть пізніше людини? Бо, якщо буде допущене й навіть науково доведено, що

«У середині Міоценьської Епохи не існувало жодного виду серед ссавців, тотожного з тим, що зустрічається в цей час¹⁹⁹».
– і, що людина була тоді такою ж само, як і зараз; лише вище на зріст і більш атлетична, ніж ми²⁰⁰, – де ж тоді утруднення? З іншого боку, кілька відомих натуралістів засвідчують, що людина навряд чи могла бути нащадком мавп, сліди яких не зустрічаються раніше Міоценьської епохи²⁰¹.

«Таким чином, у цього дикуна Четвертинного періоду, що повинен був боротися проти мамонта кам'яними знаряддями, ми знаходимо всі ці черепні особливості, які зазвичай розглядаються, як ознаки великого інтелектуального розвитку»²⁰².

Якщо тільки людина не з'явилася раптово, уже обдарованою всім своїм інтелектом і мудрістю, то вона не могла придбати такий мозок у межах часу Міоценьського періоду, від свого безмозкого каттархінського предка, якщо вірити вченому абатові Буржуа.

Що ж стосується велетнів, то незважаючи на те, що найвища людина, з дотепер знайдених серед копалин у Європі, є «Людина з Ментона» (6 футів і 8 дюймів), то інші можуть бути ще розкопані. Нільсон, якого наводить Люббок, говорить:

«У гробниці Неолітичної епохи ... в 1807 році був знайдений кістяк надзвичайного зросту».

Він був приписаний одному з королів Шотландії *Albus McGaldus*.

І, якщо в наші дні ми іноді зустрічаємо чоловіків і жінок від 7 навіть до 9-ти й 11-ти футів на зріст, то це лише доводить – за законом атавізму або ж прояву особливості предків, – що були часи, коли 9 і 10 футів було звичайним середнім зростом людства навіть у нашій пізнішій Індо-Європейській Расі.

Але, позаяк ця тема була вже достатньо обговорена в цій праці, то ми можемо перейти до лемурийців і атлантів та подивимося, що знали про ці ранні раси стародавні греки, і, що знають зараз наші сучасники.

Великий народ, згаданий єгипетськими жерцями, від якого походять предки греків у добу Трої, і, які, як це стверджується, боролися з атлантами, звичайно, не був тоді, як ми бачимо це, расою дикунів Палеоліту. Проте, навіть у дні Платона, за винятком жерців і Присвячених, ніхто, очевидно, не зберіг якого-небудь чіткого спогаду про попередні раси. Найдавніші єгиптяни були відділені від пізніших атлантів тисячоріччя тому; самі вони були нащадками *далеких* народностей і оселилися в Єгипті близько 400 000 років тому²⁰³, але їх

¹⁹⁷ *Op. cit.*, 8-10.

¹⁹⁸ Кремені з *Thenau* носять безперечний слід роботи людських рук (де Мортіє, «Прогулянка Музеєм Сен-Жермена», стор. 76).

¹⁹⁹ Альберт Годрі, «*Les Enchainements du Monae Animal dans les Temps Geologiques*», стор. 240.

²⁰⁰ Кажучи про мисливців на північного оленя в Перігорі, Жолі говорить, що вони «були високого зросту, атлетичні й мали сильний скелет» («*Man before Metals*», стор. 353).

²⁰¹ «На берегах озера *Beauce*», каже абат Бурже, «людина жила посеред фауни, яка цілком зникла (*aceratherium* – тапір, мастодонт). З наносними пісками в Орлеан прийшла антропоїдна мавпа (*pliopithecus antiquus*); тому, вона прийшла пізніше за людину. (Див. Звіти «Передісторичного Конгресу» 1867 р. у Парижі).

²⁰² Де Катрефаж, «*L'Espece Humaine*», стор. 312.

²⁰³ При вимірі мулистого ґрунту долини Нілу, знайдено було дві обпалені цеглини, одна на глибині 20 ярдів, інша на 24-х ярдах. Якщо ми обчислимо товщину щорічного відкладення, що наноситься рікою, у 8 дюймів впродовж століття [більш ретельні дослідження показали наростання не більше, ніж від трьох до п'яти дюймів протягом століття], то ми повинні дати першій з цих цеглин давність у 12 000 років, другій у 14 000 років. За допомогою аналогічних обчислень Бурмейстер припускає, що 72 000 років минули з часу першої появи людини на ґрунті Єгипту, а Дреппер приписує європейській людині, свідку останньої льодовикової епохи, давнину більше, ніж 250 000 років. («*Man before Metals*», стор. 183). Єгипетський Зодіак свідчить про більш, ніж 75 000 років спостережень! Зверніть увагу, що Бурмейстер

Присвячені зберегли всі записи. Навіть у такий пізніший час, як доба Геродота, вони ще мали статуї 341 царя, які царювали над їх нечисленною атлантико-арійською суб-расою²⁰⁴. Якщо ми допустимо лише двадцять років, як середню цифру для царювання кожного царя, то тривалість Єгипетської імперії повинна бути віднесена від часу Геродота, приблизно на 17 000 років.

Бунзен обчислив давність великої Піраміди у 20 000 років. Більш сучасні археологи не дають їй більше, ніж 5000 років або, у крайньому випадку, 6000 років, щедро приділяючи Фівам, з їх Сотнею Воріт, 7000 років від самого їхнього заснування. Але, проте, існують записи, які доводять, що єгипетські жерці – Присвячені – подорожували в північному напрямку сушею, шляхом, який пізніше став Гібралтарською протокою, потім повертали на північ і проходили через майбутні поселення фінікійян у Південній Галлії; потім ще далі на північ, поки не досягали Карнака (Морбіган), а потім вони знову повертали на Захід і прибували, *продовжуючи йти сушею* до північно-західного мису Нового Материка²⁰⁵.

Яка була мета їхньої довгої подорожі? І, як далеко назад повинен бути віднесений час таких відвідувань? Архаїчні записи свідчать, що Присвячені другій суб-расі арійської родини пересувалися з однієї країни в іншу з метою нагляду за спорудженням менгірів і дольменів, колосальних Зодіаків з каменю, так само як за місцями гробниць, які повинні були слугувати вмістищами для решток прийдешніх поколінь. Коли ж це відбувалося? Факт їхнього переходу із Франції у Великобританію сухим шляхом може дати уявлення про час, коли така подорож могла відбуватися сушею.

Це було, коли:

«Рівень Балтійського і Північного Морів був на 400 футів вище, ніж у цей час. Долина Сомми ще не опустилася до тієї глибини, якої вона досягла зараз; Сицилія була з'єднана з Африкою, Варварійські Володіння з Іспанією. Карфаген, Піраміди Єгипту, палаци Уксамала та Паленке ще не існували, і відважні мореплавці Тиру та Сідону, яким у більш пізні часи було призначено робити свої небезпечні подорожі уздовж берегів Африки, ще не народилися. З вірогідністю ми знаємо лише що європейська людина була сучасницею вимерлих видів Четвертинної епохи ..., що вона стала свідком підйому Альп²⁰⁶ і поширення льодовиків, коротше кажучи, що вона жила на тисячоріччя раніше зорі найвіддаленіших історичних переказів. Навіть, можливо, що людина була сучасницею зниклих ссавців, може бути, ще більш древніх видів ... як *elephas meridionalis* з пісків у Сен-Пре, або ж, принаймні, *elephas antiquus*, який вважається більш древнім, ніж *elephas primigenius*, бо кістки їх знаходять разом із оббитими кременями в декількох печерах в Англії та по сусідству з кістками носорога *haemitechus* і навіть *tachairodus latidens* ще більш древнього. Ед. Ларте також тримається думки, що, дійсно, немає нічого неможливого в існуванні людини в ранньому Третинному періоді»²⁰⁷.

Якщо «немає нічого неможливого» з наукової сторони у цьому уявленні й, якщо можна припустити, що людина вже існувала в настільки ранній період, як Третинна епоха, то не зайве нагадати читачеві, що Кролль поміщає початок цього періоду на 2 500 000 років тому; але були часи, коли він приділяв йому 15 000 000 років.

І, якщо все це може бути сказано про *європейську* людину, то якою великою є давність лемуру-атлантиків і атлантико-арійської людини? Кожна освічена людина, котра стежить за прогресом науки, знає, як приймаються всі ознаки існування людини під час Третинного періоду. Наклеп, що був вилитий на Денуайє у 1863-му році, коли він заявив Інституту Франції, що він зробив відкриття

«у недоторканих пісках Пліоцену в Сен-Пре, біля Шартр, що доводить співіснування людини з *elephas meridionalis*» –

є доказом тому. Пізніше відкриття, в 1867 р., зроблене абатом Буржуа, що людина жила в епоху Міоценську, і той прийом, що був зроблений йому на Доісторичному Конгресі в Брюсселі у 1872 році, доводить, що середній вчений *бачить лише те, що він хоче бачити*²⁰⁸.

Сучасний археолог, хоча він і буде міркувати *ad infinitum* із приводу дольменів та їхніх будівельників, насправді, нічого не знає ні про них, ні про їхнє походження. Проте, ці дивні й часто колосальні пам'ятники з необтесаних каменів – зазвичай складаються із чотирьох або семи гігантських брил, розташованих поруч – розкидані групами або рядами по всій Азії, Європі, Америці й Африці. Каміні величезних розмірів

говорять лише про населення Дельти.

²⁰⁴ Див. «Езотеричний Буддизм», стор. 66, п'яте видання.

²⁰⁵ Або те, що зараз є Британськими островами, які тоді ще не були відокремлені від головного материка. «Стародавні жителі Пікардія могли переходити до Великобританії не перетинаючи каналу. Британські Острови були з'єднані з Галлією за допомогою перешийка, який відтоді покритися садами». («*Man before Metals*», стор. 184).

²⁰⁶ Він був свідком цього і запам'ятав, бо «остаточне зникнення найбільшого Материка (Атлантиди) було подією, що збіглася з піднесенням Альп», пише Вчитель (Див. «Езотеричний Буддизм», стор. 70). В міру того, як одна частина тверді в нашій півкулі зникала, інша твердь нового материка піднімалася з морів. Саме на цьому колосальному катаклізмі, який тривав протягом 150 000 років, і засновані всі перекази про всі «потопи», євреї побудували свою розповідь на події, що відбулася пізніше, а саме, на зануренні Посейдонісу.

²⁰⁷ «*The Antiquity of the Human Race*», в науковій праці М. Жолі «*Man before Metals*», стор. 184.

²⁰⁸ Як завжди, «журі» вчених розійшлося у своїх думках; тоді як де Катрефаж, де Мортіє, Уорсе, Енгельгардт, Вальдемар, Шмідт, Капелліні, Хамі та Картайльяк бачили на кременях сліди роботи людських рук, Стінструп, Вірхов та Десор відмовляються допустити це. Проте більшість, якщо ми виключимо деяких англійських учених, дотримуються думки Буржуа.

розташовані горизонтально та по різному, на двох, трьох або чотирьох брилах, а в Пуату на шести або семи. Народ називає їх «престолами диявола», друїдичними каменями й могилами велетнів. Камені Карнака в Морбігані, Британії, – що простягаються майже на милю і нараховують до 11 000 каменів розподілених рядами, – є сестрами близнюками каменів у Стоунхенджі. Конічний Менгір у Лох-Марія-Кер у Морбігані вимірюється у двадцять ярдів довжини й біля двох ярдів упоперек. Менгір у *Champ Dolent* (біля Сен-Мало) піднімається на тридцять футів над землею і йде на п'ятнадцять футів під землю. Подібні дольмени та доісторичні пам'ятники зустрічаються майже на кожній широті. Їх знаходять у Середземній водоймі; у Данії (серед місцевих курганів від двадцяти до тридцяти п'яти футів висоти; у Шотландії, у Швеції, де вони називаються Гангріфтен (або ж могилами з коридорами); в Німеччині, де вони відомі, як могили велетнів (Гюенгребен); в Іспанії, де перебуває дольмен Антігера поблизу Малаги; в Африці; в Палестині та Алжирі; в Сардинії разом з Нурагі й *Sepulture dei Giganti* або могилами гігантів; у Малабарі, в Індії, де вони називаються могилами Дайт'їв (Гігантів) і Ракшас'ів, людей-демонів з Ланки; в Росії та Сибіру, де вони відомі, як кургани; в Перу й Болівії, де їх іменують Чульпа або ж місця поховання, і так далі.

Немає такої країни, в якій вони були би відсутні. Хто спорудив їх? Чому всі вони пов'язані зі зміями та драконами, з алігаторами і крокодилами? Тому що в деяких із них були знайдені, як думають, залишки «Палеолітної Людини» і тому лише, що в могильних насипах в Америці, тіла пізніших рас були знайдені зі звичайною параферналією з кістяних намист, кам'яних знарядь і мідних знарядь, мідних урн та ін., тому вони розглядаються, як древні могили! Але, безсумнівно, що два знаменитих кургани – один у долині Міссісіпі, а інший в Огайо – відповідно, відомі як «Курган Алігатора», а інший як «Курган Великого Змія», ніколи не призначалися для могил²⁰⁹. Проте, нам авторитетно заявляють, що всі кургани й будівельники курганів або дольменів у Європі відносяться до «часів пелазгів», що передували інкам в Америці, але, однак, вони не належать до «надмірно віддалених часів». Вони не побудовані «расою будівельників дольменів», які ніколи не існували, хіба що в ранній археологічній уяві (думка де Мортіє, Бастіана та Уестроппа). Зрештою, думка Вірхова про могили Велетнів у Німеччині прийнята зараз за аксіому. Ось що говорить цей німецький біолог:

«Тільки самі могили мають гігантські розміри, але не кістки, які перебувають в них».

І археологія повинна лише схилитися та підкоритися цьому рішення²¹⁰.

Те, що в цих «могилах» не були знайдені гігантські кістяки, ще не є причиною, щоб зробити висновок, що вони ніколи не містили в собі решток велетнів. *Спалювання було загальним звичаєм* до, порівняно, недавнього періоду – приблизно до 80 000 або 100 000 років тому. Крім того, справжні велетні майже всі потонули разом з Атлантидою. Проте, класичні письменники, як вказувалося раніше, часто говорили про гігантські кістяки, розкопані в їхню епоху. Крім того, людські скам'янілості такі рідкісні, що їх можна ще перерахувати по пальцях. Жоден з дотепер знайдених кістяків, не древніше, ніж час між 50 000 або 60 000 років²¹¹, людський же зріст був зменшений з 15 футів до 10 або 12 футів із часів третьої суб-раси арійської групи, ця суб-раса – породжена і розвинена в Європі та Малій Азії в нових умовах і новому осонні – стала європейською. З тих пір, як уже сказано, раса ця стала постійно зменшуватися на зріст. Тому, точніше сказати, що одні лише гробниці є древніми, але не тіла людей, які знаходяться, випадково, в них; і, що ці могили, якщо вони такого гігантського розміру, повинні були вмщати велетнів або, вірніше, попіл поколінь велетнів.

Також не всі подібні циклопічні споруди призначалися для гробниць. Вищезгадані подорожі Присвячених, як раз мали відношення до так званих Друїдичних залишків, подібних Карнаку в Бретані та Стоунхенджу у Великобританії. І всі ці гігантські пам'ятники є символічними записами Світової Історії. Вони не друїдичні, а всесвітні. Також не Друїди споруджували їх, бо вони постали лише спадкоємцями легенд про Циклопів, заповіданих їм поколіннями могутніх будівельників²¹² і – «магів, як добрих так і злих».

Завжди залишиться предметом жалю, що історія, відкидаючи *a priori* дійсне існування велетнів, так мало зберегла нам древніх записів стосовно них. Проте, майже в кожній міфології, – яка, насамперед, є древня історія – велетні відіграють видатну роль. У древній скандинавській міфології велетні Скримір і його брати, проти яких боролися сини Богів, були потужним фактором в історії богів і людей. Сучасне тлумачення, що робить із цих велетнів братів карликів і, які зводять битви Богів до історії розвитку арійської раси, отримують

²⁰⁹ Наводимо наступний опис з однієї наукової праці: «Перша з цих тварин (алігаторів) намальована з великим умінням, і вона має не менше, ніж 250 футів довжини. Великий Змій зображений з відкритою пащею в момент ковтання яйця, діаметр якого дорівнював 100 футам у найширшій частині, тіло тварини згинається в граціозних звоях, і хвіст згорнутий спіралью. Вся довжина тварини дорівнює 1100 футам. Це майстерне творіння, єдине у своєму роді ... й немає на старому Матеріку нічого, що являло би якусь аналогію цьому», втім, за винятком його символу Змія (Цикл Часу), що проковтує Яйце (Космос).

²¹⁰ Для факту, можливо, було би краще, якби ми мали більше «фахівців» у науці та менше «авторитетів» зі світових питань. Ми ніколи не чули, щоб Гумбольдт висловлював авторитетні та кінцеві рішення з питання про поліпи або ж про природу наросту.

²¹¹ 57 000 років є час, що приділяється д-ром Долером решткам людського скелету знайденому похованим під чотирма древніми лісами в Новому Орлеані на берегах річки Міссісіпі.

²¹² Мюррей говорить про Середземних варварів, що їх вражала хоробрість атлантів. «Їхня фізична сила була надзвичайна, чому свідчать їхні циклопічні споруди, іноді земля тряслася під їхніми кроками. Все, що вони робили, відбувалося швидко... Вони були мудрі й передали людям свою мудрість». («Міфологія», стор. 4).

визнання лише серед віруючих в арійську теорію, як вона викладена Максом Мюллером. Допускаючи, що туранські раси були уособлені карликами (Двергар) і, що темна, круглоголова і карликова раса була вигнана у північному напрямку світлоликими скандинавами або Езир'ами (Боги, будучи схожі на людей), все-таки, ні в історії, ні в якій-небудь іншій науковій праці не існує ніяких антропологічних доказів про існування в Часі або Просторі раси велетнів. Однак Швейнфурт може засвідчити, що вони існують відносно і фактично пліч-о-пліч із карликами. Плем'я Ньям-Ньям в Африці найсправжніші карлики, тоді як їхні найближчі сусіди, кілька племен, порівняно світлошкірих, африканців – велетні, якщо поставити їх поруч із Ньям-Ньям, і можуть розглядатися, як дуже високі, навіть серед європейців, бо всі їхні жінки понад шість із половиною футів на зріст.

З іншого боку, у Корнуолісі і в древній Бретані перекази про цих велетнів вельми звичайні; говорять, що вони жили навіть до самих часів короля Артура. Все це показує, що велетні серед кельтів жили до більш пізнього часу, ніж серед тевтонців.

Якщо ми звернемося до Нового Світу, то ми маємо тут перекази про расу велетнів з Таріха на східних схилах Анд і в Еквадорі, які боролися з Богами та людьми. Ці древні вірування називають деякі місцевості – «*Los Campos de los Gigantes*», «Полями Велетнів», і вони завжди співіснують зі ссавцями, які стосуються Пліоценовського періоду та часу підняття берегів у Пліоценовській епосі. «Не всі велетні перебувають під Горою Осса» і, дійсно, доволі вбога була би антропологія, що обмежила би перекази про велетнів лише грецькими та біблійними міфологіями. Слов'янські країни, особливо Росія, буяє легендами про Богатирів (могутніх велетнів) старовини; і слов'янські народні билини, більшість яких послужила основою для національних оповідей, найдавніші пісні й найбільш архаїчні перекази говорять про велетнів, які жили за старих часів. Отже, ми можемо безпечно відкинути сучасну теорію, що хотіла би зробити з Титанів прості символи, які зображують космічні сили. Вони були справжніми живими людьми, чи то двадцяти, чи лише дванадцяти футів на зріст. Навіть герої Гомера, які належали до набагато більш недавнього періоду в історії рас, очевидно, використовували зброю й носили обладунки, розміри та вага яких не під силу найдужчим людям нинішньої епохи.

«Двадцять чоловік з людей, які живуть у дні нашого виродження, не змогли би підняти ту потужну брилу».

Якщо відбитки слідів ніг на скам'янілостях у Карсоні, Неваді, в Сполучених Штатах Америки, належать людині, то вони вказують на гігантських людей і щодо їхньої вірогідності не може бути сумніву. Можна пошкодувати, що сучасні й наукові докази про існування велетнів повинні ґрунтуватися лише на відбитку сліду. Багато разів кістяки гіпотетичних велетнів були визнані за кістяки слонів і мастодонтів. Але всі подібні помилки зроблені ще до розвитку геології, і навіть розповіді мандрівника сера Джона Мандвілля, котрий стверджував, що він бачив велетнів п'ятдесяти шести футів на зріст в Індії, тільки свідчать, що віра в існування велетнів ніколи, у жодні часи, не залишала думок людини.

Те, що відомо й прийнято – це, що існували кілька рас гігантів, і вони залишили певні сліди. В «*Журнали Антропологічного Інституту*»²¹³ зазначено, що подібна раса існувала в Пальмірі й, можливо, в Мідіані, і, що черепи людей цієї раси мали форму цілком відмінну від черепів євреїв. Немає нічого неможливого в тім, щоб інша подібна раса існувала в Самарії та, що таємничий народ, який побудував кола з каменів у Галілеї, який оббивав кремені Неоліту в долині Йорданській, зберіг древню семітську мову, цілком відмінну від єврейських квадратних букв, і був досить високого зросту. Не можна покладатися на англійський переклад *Біблії* навіть у його сучасному переглянутому виданні. Нам говорять про Нефілімів, перекладаючи слово це, як «велетні», і надалі додають, що вони були «волохатими» людьми, ймовірно, великі й потужні прототипи пізніших сатирів, настільки красномовно описані патріотичною фантазією; до того ж деякі батьки церкви запевняють своїх шанувальників і послідовників, що самі вони бачили цих «сатирів» – деяких живими, інших «замаринованими» і «консервованими». Слово «велетні» було колись прийнято, як синонім Нефілімів, і з тих пір коментатори ототожили їх із синами Анака. Флібустьери, які захопили Обітовану Землю, знайшли в ній раніше існуюче населення, що значно перевищувало їх ростом, і назвали їх расою велетнів. Але раси справжніх велетнів зникли за тисячоліття до народження Мойсея. Ці високі люди жили в Ханаані й навіть у Башані й могли мати представників серед набатеян з Мідіана. Вони були набагато вище на зріст, ніж малорослі євреї. Чотири тисячі років тому, форма їхніх черепів і високий зріст відрізняли їх від дітей Гебера. Сорок тисяч років тому їхні предки могли бути ще більш гігантського росту, а чотирмастами тисячами років раніше розміри їх, стосовно сучасної людини, повинні були бути такими ж, як зріст гігантів, жителів Бробдінг-Нага, у порівнянні з ліліпутами. Атланти середнього періоду називалися «Великими Драконами», і першим символом їхніх племінних Божеств, коли «Боги» і «Божественні Династії» покинули їх, був гігантський змій.

Таємниця, що огортає походження та релігію друїдів, так само велика, як і таємниця їхніх передбачуваних капищ для сучасного символіста, але не для присвячених окультистів. Їхні жерці були нащадками останніх атлантів і те, що відомо про них, достатньо, щоб допустити висновок, що вони були східними жерцями, подібними халдейським та індуським. Можна вивести, що вони символізували своє божество, як це роблять індуси зі своїм Вішну, як чинили єгиптяни зі своїм Таємним Богом, або, як поклонялися своєму Божеству

²¹³ Стаття д-ра Картер Блека, 1871.

будівельники великого Кургану Змія в Огайо, – а саме, під формою «Могутнього Змія», емблемою вічного божества Часу – Індуський Кала. Пліній називав їх «Магами галлів і британів». Але вони були більше, ніж це. Автор «*Індуських Стародавностей*» знаходить багато спорідненості між друїдами та брахманами Індії. Д-р Борлаз вказує на близьку аналогію між ними й магами Персії²¹⁴; інші бачать тотожність їхню з орфічними жерцями Фракії – просто тому, що у своїх Езотеричних Вченнях вони були залучені до всесвітньої Релігії Мудрості й, таким чином, виявляли найближчу спорідненість із загальним езотеричним культом.

Подібно індусам, греки й римляни – ми говоримо про Присвячених – халдеї, єгиптяни і друїди вірили в доктрину послідовності «Світів», так само як і в сім «утворів» (нових материків) і перетворень поверхні Землі, та у семерикові ніч і день для кожної Землі або Глобусу. Де тільки зустрічається змія і яйце, там безсумнівно, ця догма була наявною. Їхні Драконтії є тому свідками. Це вірування було настільки загальним, що, якщо ми будемо шукати його в Езотеризмі різних релігій, ми знайдемо його в усіх. Ми знайдемо його у аріїв, індусів і маздеїв, у греків, латинян і навіть у древніх євреїв та ранніх християн, сучасні послідовники яких нині навряд чи розуміють, що читають вони у своїх Писаннях. В «*Книзі про Бога*» ми читаємо:

«Світ, говорить Сенека, будучи розплавленим, вертається в лоно Юпітера, цей бог існує впродовж деякого часу, цілком поглинений у самому собі й перебуває ніби прихованим, цілком зануреним у споглядання своїх власних уявлень. Після цього ми бачимо виникаючий з нього новий Світ, зроблений у всіх своїх частинах. Тварини створені знову. Безневинна людська раса сформована».

Потім, говорячи про всесвітнє розкладання, що тягне за собою руйнування або смерть усього, він учить, що:

«Коли закони природи будуть поховані під руїнами, і останній день світу наступить, то Південний Полюс впаде, і при падінні його вся область Африки та Північний Полюс покриють усі країни під своєю віссю. *Злякане сонце втратить своє світло*; оселя неба, впадши в розкладання, почне творити, одночасно, життя і смерть, і деякий вид розкладання наздожене також усіх богів, які, таким чином, повернуться у свій первісний хаос»²¹⁵.

Можна подумати, що ми читаємо виклад слів Парашари в *Пуранах* про Велику Пралайю. Це майже тотожне, думка в думку. Хіба християнство не має щось подібне? Воно має, говоримо ми. Нехай читач відкриє англійську *Біблію* і прочитає розділ III в *Другому Посланні Петра* й він знайде там ті ж самі думки:

«Насамперед знайте, що в останні дні з'являться нахабні лихословці, ... які мовитимуть: «Де обіцяне прищестя Його? Бо з тих пір, як стали вмирати батьки від початку утвору, усе залишається так само». Ті хто думають так не знають, що на початку словом Божим небеса й земля складені з води й водою; тому, тодішній Світ загинув, був потоплений водою. А нинішні небеса й земля, утримувані тим же словом, зберігаються вогню на день суду й погібелі нечестивих людей ... і тоді небеса з шумом прийдуть, стихії ж, розгорівшись, зруйнуються, земля та всі справи на ній згорять... Проте, ми ... очікуємо нового неба і нової землі»²¹⁶.

Якщо тлумачі побажають побачити в цьому натяк на утвір, потоп і обіцяне прищестя Христа, коли вони будуть жити в Новому Єрусалимі на Небесах, то це не провина «Петра». Те, що мав на увазі під цим автор Послання, було саме руйнування цієї нашої П'ятої Раси, через підземні вогні та повені, і появу нових материків для Шостої Корінної Раси. Бо всі письменники Послань були обізнаними на символіці, якщо й не на науках.

Раніше було згадано, що вірування в семерикову будову нашого Ланцюга було одним із найдавніших Вчень серед ранніх іранців, котрі отримали його від першого Заратустри. Настав час довести це тим парсіям, які загубили ключ до сенсу своїх Писань. В *Авесті* Земля розглядається, як семерикова й троїста, у той саме час. Це вважається д-ром Гейгером непослідовністю, з наступних причин, які він називає оманами. *Авеста* говорить про три третини Землі, бо *Pig-Veda* згадує:

«Три землі ... під цим мається на увазі, як сказано, три нашарування або шари, до того ж один лежить над іншим»²¹⁷.

Але він цілком помиляється, так само як і всі непосвячені езотеричні перекладачі. *Авеста* не запозичила цього уявлення з *Pig-Vedi*, а просто повторює Езотеричне Вчення. «Три нашарування або шари» не стосуються лише нашого Земного Глобусу; а трьох шарів Глобусів нашого земного Ланцюга – по два на кожному плані, один на спадній, інший на висхідній дузі. Таким чином, стосовно шести Сфер або Глобусів над нашою Землею, що є сьома і четверта, Земля *семерикова*, тоді як, що стосується планів над нашим планом – вона *троїста*. Цей сенс проведений і підтверджений текстом в *Авесті* й навіть міркуваннями – досить стомлюючими і безуспішними гаданнями – перекладачів і тлумачів. Таким чином, впливає, що розподіл Землі або, вірніше, Ланцюга Землі, на сім Каршвар не суперечить трьом «зонам», якщо слово це буде

²¹⁴ Але Маги Персії ніколи не були персами – навіть не були халдеями. Вони прийшли з далекої країни. Сходознавці дотримуються думки, що вказана країна була Мідія. Це могло бути, але з якої частини Мідії? На це ми не отримуємо відповіді.

²¹⁵ *Op. cit.*, стор. 160.

²¹⁶ *Op. cit.*, стор. 3-13.

²¹⁷ «*Цивілізація Східних Іранців у Стародавні Часи*», стор. 130, 131.

перекладено, як «плани». Як зауважує Гейгер, цей семериковий розподіл досить древній – найдавніший з усіх – бо вже *Гатха* говорять про «семерикову землю»²¹⁸. Бо:

«За твердженнями пізніших Писань парсів, сім *Каршвар* повинні розглядатися, як цілком роз'єднані частини землі, [безсумнівно так, бо] між ними *протікає океан*, тож, неможливо, як це стверджується в декількох місцях, перейти з одного Каршвара в інший»²¹⁹.

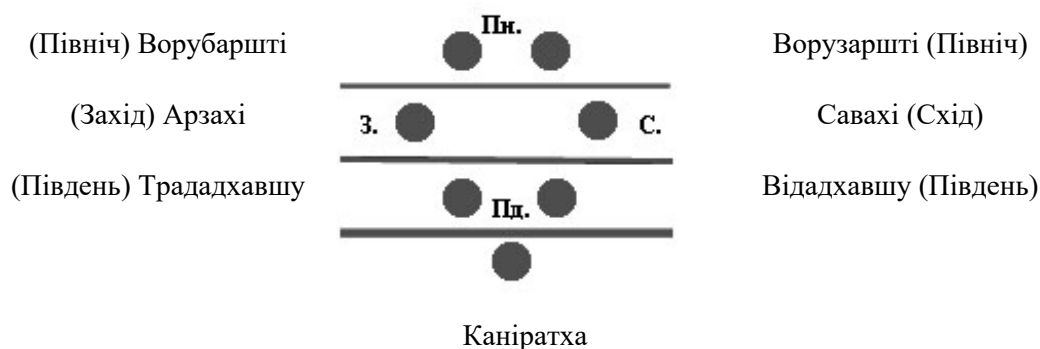
Звичайно «Океан» є *Простір*, бо останній називався «Водами Простору», перш ніж він став відомий, як Ефір. Крім того, слово Каршвар постійно тлумачиться, як Двіпа, і Хваніратха перекладена як Джамбу-Двіпа (Неорісангх, перекладачем *Ясна*)²²⁰. Але цей факт не приймається до міркувань сходознавцями й тому ми бачимо, що навіть такий учений у Зороастріанстві й за народженням парсієць, як перекладач праць д-ра Гейгера, пропускає без єдиного слова пояснення різні зауваження останнього з приводу такого роду «непослідовностей», що бувають у Писаннях Маздеїв. Одна з таких «непослідовностей» і «збігів» стосується подібності Вчення послідовників Зороастра з вченнями індусів, відносно семи Двіпа – островів або, вірніше, материків, – як вони зустрічаються у *Пуранах*, а саме:

«Двіпа утворює концентричні кільця, які, будучи відділені океаном, оточують Джамбу-Двіпу, що перебуває в центрі, [і] на погляд іранців, Каршвар Каніратха також розташований у центрі інших; вони не утворюють концентричних кіл, але кожний з них [шість інших Каршвар] є особливий індивідуальний простір і, таким чином, вони групуються навколо [над] Каніратха»²²¹.

Каніратха – вірніше Хваніратха – не є, як думає це Гейгер і його перекладач, «країною, населеною іранськими племенами», й «інші імена» не означають «прилягаючі країни далеких народів на Півночі, Півдні, Заході й Сході», а просто лише наш земний Глобус або Землю. Бо те, що мається на увазі фразою, яка йде за останньою наведеною нами, означає, що:

«Два Ворубаршті й Ворузаршті лежать на Півночі: два Відадхавшу і Трададхавшу на Півдні; Савахі й Арзахі на Сході та Заході».

– тобто, це є простий і досить графічний та точний опис Ланцюга нашої Планети. Землі, представленої в *Книзі Дзіан* (II) у такий спосіб:



Вищенаведені маздейські імена повинні бути лише замінені назвами, вживаними в Таємній Доктрині, щоб виявити нам Езотеричне Вчення. «Земля» (наш Світ) *троїста*, бо Ланцюг Світів розташований на трьох різних планах над нашим земним Глобусом, і вона семерикова, завдяки семи Глобусам або сферам, що утворюють Ланцюг. Звідси наступний сенс, наведений у *Вендідаді* (XIX, 39), який показує, що:

«лише Каніратха поєднується з *іма*т» – «цією» [землею], тоді як усі інші Каршвари поєднані зі словом «ават» – «те» або *ті* – верхніми землями».

Нічого не може бути ясніше. Те ж саме може бути сказано про сучасне розуміння всіх інших релігій.

Так друїди розуміли значення Сонця в сузір'ї Тельця, і, коли в день першого Листопада всі інші вогні були погашені, їхні священні й негасимі вогні залишалися одні, щоб освітлювати обрій, подібно вогням Магів і сучасних послідовників Зороастра. Подібно вогням П'ятої Раси й пізніших халдеїв, так само греків і, знов-таки, як і християн, – які так само чинять і досі, не підозрюючи істинного значення – всі вони привітали Ранкову Зірку, прекрасну Венеру-Люцифер²²². Страбон говорить про острів поблизу Британії:

²¹⁸ Бумі хаптаїта, *Ясна*, XXXII. 3.

²¹⁹ Порівн., наприклад, – том. I, стор., 4, Пехлевійського перекладу: *Bdh.* XXI, 2, 3.

²²⁰ Підрядкова примітка зроблена Дараб'ом Дастур Пешотан Санджана, перекладачем праці д-ра Вільгельма Гейгера, «*Цивілізація Східних Іранців*».

²²¹ *Op. cit.*, стор. 130-131.

²²² Д-р Кінілі у своїй «*Книзі про Бога*» наводить слова *Vallancey*, який каже: «Ледве тиждень минув, як я прибув до Ірландії з Гібралтару ... де я вивчав єврейську та халдейську мову з євреями з різних країн ... коли я почув, як одна селянська дівчина сказала хлопцеві, який стояв поруч із нею: «*Феах ан Маддін Наг*» (Подивися на Ранкову Зірку),

«Де відбувалися ті ж ритуали, що й у Самофракії, на честь Церери та Прозерпini, і цей острів був Священний Іерна»²²³. де був запалений постійний вогонь. Друїди вірили в перевтілення людини, але не так, як пояснює це Лукіан:

«Що той же самий дух животворить нове тіло не тут, але в іншому світі».

але вони вірили в цілий ряд перевтілень у цьому самому світі; бо, як говорить Діодор, вони стверджували, що душі людей після певних періодів, перейдуть в інші тіла²²⁴.

Ці догми прийшли до П'ятої Раси аріїв від їхніх попередників, атлантів Четвертої Раси. Вони таємно зберегли Вчення, що передавало їм, як їхня споріднена Корінна Раса, стаючи з кожним поколінням більш самовпевненою, завдяки придбанням надприродних людських сил, поступово опускалася, наближаючись до свого кінця. Ці записи нагадували їм про гігантський інтелект попередніх рас, так само як і про їхні гігантські розміри. Ми знаходимо повторення цих записів у кожному столітті історії, у майже кожному древньому фрагменті, що дійшов до нас від древніх часів.

Еліан зберіг уривок із праць Теофраста, написаний під час днів Олександра Великого. Це діалог між фрігійцем Мідасом та Силеном. Першому повідомляється про материк, що існував у древні часи й був такий великий, що Азія, Європа та Африка здавалися в порівнянні з ним жалюгідними островами. Він був останнім, на якому з'явилися тварини і рослини гігантських розмірів. На ньому, говорив Силен, люди були вдвічі більше ростом, ніж найвищі люди його (оповідача) часу, і вони жили вдвічі довше. Вони мали найбагатші міста із храмами, і одне таке місто вмещало більше, ніж мільйон мешканців; золото й срібло було там у великому достатку.

Припущення Грота, що Атлантида була лише міфом, що виник завдяки міражу – хмари на сліпучому небі прийняли видимість островів на золотому морі – занадто недотепне, щоб звертати на нього увагу.

А

КІЛЬКА ТВЕРДЖЕНЬ КЛАСИЧНИХ ПИСЬМЕННИКІВ ПРО СВЯЩЕННІ ОСТРОВИ Й МАТЕРИКИ, ПОЯСНЕНІ ЕЗОТЕРИЧНО.

Усе раніше сказане, було відомо Платонові й багатьом іншим, але, позаяк жоден Присвячений не має права розкривати й говорити про те, що він знає, то наступні покоління отримали лише натяки. Грецький філософ, маючи на увазі напутити людство, скоріше, як мораліст, ніж як географ та етнолог або історик, зібрав історію Атлантиди, що покривала кілька мільйонів років, в одну подію, обмежену ним порівняно малим островом у 3000 стадій довжини й 2000 ширини (або близько 350 миль на 200 миль, що становить приблизно розміри Ірландії), тоді як жерці говорили про Атлантиду, як про Материк, розмірами, «як уся Азія та Лівія» разом узяті²²⁵. Але оповідання Платона, яким би не було воно зміненим у своїх загальних рисах, проте, носить на собі печатку істини²²⁶. В усякому разі, не він вигадав його, бо Гомер, який передував йому декількома сторіччями, також говорить у своїй Одиссеї про атлантів, – які і є наші атланти, – і про їхні острови. Тому, переказ древніше, ніж бард Улісса. Атланти й Атлантида в міфології засновані на атлантах і Атлантиді історії. Як Санхуніафон, так і Діодор зберегли оповідання про цих героїв і героїнь, незважаючи на те, що їхні виклади могли отримати деяку домішку міфічного елемента.

В нашу епоху ми є свідками надзвичайного факту, що такі порівняно недавні особистості, як Шекспір і Вільгельм Телль майже заперечуються і робляться спроби, щоб показати, що перший є лише *nom de plume*, а другий ніколи не існуюча особистість. Хіба дивно тоді, що дві потужні раси – лемурійці та атланти – з часом були злиті й ототоженні з декількома напівміфічними народами, що носили те ж родове ім'я.

Геродот говорить про атлантів – народ Західної Африки, – який дав своє ім'я горі Атлас, які були вегетаріанцями й «чий сон ніколи не порушувався сновидіннями», та які, крім того,

«Щодня проклинали сонце при його сході й заході, бо його надмірний жар обпалював і заподіював їм страждання».

Ці твердження засновані на моральних і психічних фактах, але не на фізіологічних розладах. Історія Атласу дає до цього ключ. Якщо сон атлантів ніколи не порушувався сновидіннями, то тому, що цей особливий

вказуючи на планету Венера, Маддіна Наг халдеїв» (стор. 162, 163).

²²³ Lib. IV.

²²⁴ Був час, коли весь світ, все людство мало одну релігію і коли воно мало «одну мову». «Всі релігії Землі спочатку були єдині й виходили від одного центру», як справедливо стверджує Фабер.

²²⁵ «Critias», переклад Девіса, стор. 415.

²²⁶ Правдивість Платона настільки безпідставно піддавалася нападкам навіть таких дружніх критиків, як проф. Жоветт, при обговоренні історії Атлантиди, що, мабуть, доречно навести свідчення одного фахівця з цього питання. Цього достатньо щоб поставити прискіпливих літераторів у дуже смішне становище: «Якби наше знання про Атлантиду було повніше, безсумнівно, ми переконалися б, що в кожному прикладі, коли народи Європи знаходять схожість своєю з народами Америки, та ж схожість існує як у тих, так і в інших з народами Атлантиди... Ми побачимо, що в кожному випадку, де Платон дає нам якусь звістку в цьому відношенні про Атлантиду, подібність ця, безсумнівно, очевидна. Вона існувала в архітектурі, скульптурі, мореплаванні, гравіруванні, писанні, у встановленій жрецькій касті, в культурах релігійних, в агрокультурі і в будівництві шляхів та каналів, і тому, розумно припустити, що така відповідність сягала й на всі менші подробиці» (Доннеллі, «Атлантида», стор. 164, 24 вид.).

переказ стосувався найбільш ранніх атлантів, фізична будова й мозок яких не були ще досить ущільненими у фізіологічному сенсі, щоб дозволити нервовим центрам діяти під час сну. Що ж стосується іншого твердження – що вони щодня «проклинали сонце» – то це, знов-таки, нічого спільного не має з жаром, але стосується морального виродження, що розвинулося в цій Расі. Це пояснено в наших Коментарях:

«Вони [шоста суб-раса атлантів] використовували магічні заклинання навіть проти сонця»,

не будучи успішними в цьому, вони проклинали його. Чаклунам у Фессалії приписувалася сила викликати на землю Місяць, як запевняє нас грецька історія. Атланти пізнішого періоду славилися своїми магічними силами й своєю порочністю, честолюбством і сміливим викликом проти Богів. Звідси ті ж перекази, оформлені в *Біблії* і, які стосуються допотопних гігантів та Вавилонської Вежі, й знаходяться також у *Книзі Еноха*.

Діодор наводить ще один або два факти. Атланти похвалялися, що вони володіли землею на якій були породжені всі Боги, також, що вони мали Урана своїм першим Царем, і він був їхнім першим учителем в астрономії. Крім цього, дуже мало що дійшло до нас із Давнини.

Міф про Атласа є досить зрозуміла алегорія. Атлас представляє собою древні Материка Лемурії та Атлантиди, з'єднані й уособлені в одному символі. Поети приписують Атласу, так само як і Прометею, вищу мудрість і універсальне знання, й особливо *вичерпне знання глибин океану*; бо обидва Материка були населені Расами, які одержали наставлення від божественних Учителів, і обидві були переміщені на дно морів, де вони, зараз дрімають до часу їхньої наступної появи над водами. Атлас, син океанської німфи, і дочка його Каліпсо – «безодня водна». Атлантида була поглинена водами океану, на дні якого потомство її спить вічним сном. *Одіссея* робить із нього охоронця і «власника» величезних стовпів, що відокремлюють Небеса від Землі. Він їх «Власник». І, позаяк Лемурія, знищена підземними вогнями, і Атлантида, затоплена хвилями, обидві загинули в глибинах океану²²⁷, то сказано, що Атлас був змушений покинути поверхню Землі та приєднатися до свого брата Іапета у глибинах Тартару²²⁸.

Сер Теодор Мартін правильно пояснює цю алегорію, що означає;

«(Атлас) стоїть на міцній підставі нижньої півкулі Світу й, таким чином, одночасно підтримує диск Землі й небесне склепіння – щільну оболонку вищої півкулі»²²⁹.

Бо Атлас означає Атлантиду, що підтримує нові материка і їхні обрії на своїх «плечах».

Дешарм у своїй *«Міфології Древньої Греції»* висловлює сумнів у правильності перекладу Пьерроном приналежного Гомеру слова *ἔχει*, як – підтримує, бо неможливо уявити:

«Як може Атлас підтримувати або нести, одночасно, кілька стовпів, розташованих у різних місцевостях».

Якби Атлас був особистістю, переклад був би досить безглуздом. Але, позаяк він уособлює собою Материк на Заході, що представлений, як підтримуючий Небеса і Землю одночасно²³⁰, тобто, ноги велетня стоять на Землі, тоді як його плечі підтримують небесне склепіння – натяк на гігантські вершини Лемурії та Атлантиди, – то епітет *«власник»* стає дуже точним. Термін охоронець для грецького слова *ἔχει*, котре Дешарм, дотримуючись прикладу сера Теодора Мартіна, розуміє, як те, що означає *φυλάσσει* і *ἐπιτελεῖται*, не передає того ж самого змісту.

Уявлення це, звісно, було зобов'язано своїм виникненням гігантському гірському ланцюгу, що проходить уздовж земної границі або диска. Ці гірські вершини занурювали своє коріння у самісінькі глибини морів, тоді як голови їхні були підняті вгору, бо вершини їхні губилися в хмарах. На древніх Материках було більше гір, ніж долин. Атлас і Вершина Тенериф, що нині представляють дві карликові реліквії двох загиблих Материків, були втричі вище у часи Лемурії та вдвічі вище під час Атлантиди. Таким чином, за Геродотом²³¹, жителі Лівії називали вершину Атласу «Стовпом Небес», а Піндар назвав пізнішу Етну «Небесним Стовпом»²³². У дні Лемурії, коли Африканський материк не був ще піднятий, Атлас був неприступним островом. Це єдина західна реліквія, що належала материка, на якому Третя Раса народилася, розвинулася і впала²³³, яка пережила, як *незалежна*, бо нинішня Австралія є частиною Східного Материка. За Езотеричним переказом, гордий Атлас поринув на одну третину свого розміру вглиб вод, до того ж дві інші частини його залишилися, як спадщина Атлантиди.

Це, знов-таки, було відомо жерцям Єгипту і самому Платонові, й лише урочиста присяга збереження таємниці, що поширювалася навіть на містерії неоплатоніків, перешкождала розкриттю всієї істини²³⁴. Дійсно, настільки таємним було знання про останній острів Атлантиди – завдяки тим надлюдським силам, якими

²²⁷ Християни не повинні були би заперечувати проти цієї доктрини про періодичні руйнування материків вогнем та водою, бо св. Петро говорить про Землю: «складена з води та водою, тому тодішній світ загинув, був потоплений водою, а нинішні ... зберігаються вогню». (II, 3, § 5-7). Див. також *«Життя Філософів Алхіміків»*, с. 4, Лондон, 1815.

²²⁸ Див *«Теогонію»* Гесіода, 507-509, та *Одіссея*, I, 51-53.

²²⁹ *«Memoires de l'Academie des Inscriptions»*, стор. 176.

²³⁰ Есхіл, *«Prometheus Vincitus»*, 351, 429, і т.д.

²³¹ IV, 184.

²³² *«Pyth.»*, I, 20, Дешарм, *op. cit.*, стор. 315.

²³³ Це не означає, що Атлас є місцевістю, де раса впала, бо це сталося в Північній та Центральній Азії; але, що Атлас становив частину цього материка.

володіли її мешканці, останні прямі нащадки Богів або Божественних Царів, як це вважали, – що розкриття його місцезнаходження та існування каралося смертю. Геопомпій стверджує те ж саме у своїй праці *Меропис*, коли він говорить про фінікійців, як про єдиних мореплавців у водах, що омивали західний берег Африки, і, які робили це з такою потаємністю, що дуже часто вони самі палили свої власні судна, щоб знищити всі сліди їх для занадто цікавих чужоземців.

Існують сходознавці та історики – і вони становлять більшість – які, анітрохи не бентежачись досить грубою мовою *Біблії* та деяких подій, викладених в ній, виявляють велику відразу до «антиморальності» Пантеонів Індії та Греції!²³⁵

Нам можуть сказати, що до них ще Еврипід, Піндар і навіть Платон висловлювали таку ж відразу; що вони так само точно обурювалися вигаданими байками – цими жалюгідними «вигадками поетів», за висловом Еврипіда²³⁶.

Але, можливо, цьому була інша причина. Для тих, хто знав, що існувало кілька ключів до символізму Теогонії, було би помилкою висловлюватися в таких грубих та оманливих висловах. Бо, якщо освічений і вчений філософ міг розпізнати ядро мудрості під грубою шкіркою плоду й знати, що остання приховувала найбільші закони та істини психічної і фізичної природи, так само як і початок усіх речей, – то з непосвяченим профаном справа обстоєла інакше. Для нього мертва буква була релігією; тлумачення – святотатством. І ця мертва буква не могла ні підняти, ні вдосконалити його, бачачи, що подібний же приклад давався йому його ж Богами. Але для філософа – особливо для Присвяченого – «Теогонія» Гесіода настільки ж історична, як і будь-яка історія. Платон визнає її такою і розкриває в ній істини, наскільки дозволяють йому вимовлені ним присяги.

Той факт, що атланти стверджували, що Уран був їхнім першим царем і, що Платон починає свою історію про Атлантиду із часу поділу великого Материка Нептуном, онуком Урана, доводить, що існували Материка до Атлантиди й царі до Урана. Бо Нептун, часткою якого став великий Материк, знаходить на невеликому острові лише одну людську пару зроблену із глини – тобто, першу *фізичну* людину, котра почала своє існування в останніх суб-расах Третньої Корінної Раси. Саме з їхньою дочкою, Кліто, Бог одружується і його старший син Атлас одержує своєю часткою Гору й Материк, які були названі його ім'ям²³⁷.

Отже, всі Боги Олімпу, так само як Боги індуського Пантеону й Ріши, були семериковими уособленнями 1) Нуменів Розумних Сил Природи; 2) Космічних Сил; 3) Небесних Тіл; 4) Богів або Дхіані-Коганів; 5) Психічних або Духовних Сил; 6) Божественних Царів на Землі або ж втілень Богів; і 7) Земних Героїв або Людей. Уміння розпізнавати між цими сімома формами ту, котра у цьому випадку передбачається, належало за всіх часів Присвяченим, ранні попередники яких створили цю символічну й алегоричну систему.

Таким чином, у той час, як Уран, або Воїнство, що представляло цю Небесну Групу, царював і керував Другою Расою та їхнім відповідним тоді Материком, Кронос або Сатурн керував Лемурією, а Юпітер, Нептун²³⁸ та інші боролися в алегорії за Атлантиду, що включала всю Землю в дні Четвертої Раси. Посейдон, або останній острів Атлантиди, – «третьій крок» Ідас-Паті або Вішну містичною мовою Таємних Книг – існував ще приблизно 12 000 років тому²³⁹. Атланти Діодора були праві, стверджуючи, що саме в їхній країні, в області, що оточує вершину Атласу, «народжувалися Боги», тобто, «втілювалися». Але лише після їхнього четвертого втілення, вони стали, уперше, людськими царями та правителями.

²³⁴ Якби Діоклетіан не спалив Езотеричні праці єгиптян у 296 році після Р. Хр. разом із їхніми книгами з Алхімії – "περὶ χυμείας ἀρτύρου καὶ χρυσοῦ", так само як Цезар спалив 700 000 сувоїв в Олександрії; та Лев Ісавр – 300 000 у Константинополі (у 8-му столітті); а магометани, які знищили все на що вони могли накласти свої святотатні руки – світ міг би знати зараз набагато більше про Атлантиду. Бо Алхімія мала своєю батьківщиною Атлантиду під час Четвертої Раси і знову відродилася лише у Єгипті.

²³⁵ Лекції проф. Макса Мюллера – «Про Філософію Міфології» – лежать перед нами. Ми читаємо його виписки з Геракліта (460 до Р. Хр.), який стверджував, що Гомер «zasлугує бути вигнаним з громадських зборів і покараним батогами», або з Ксенофанта, який вважав Гомера і Гесіода, «відповідальними за народні забобони Греції» і за те, що вони приписували «богам усе, що скандально і потворно серед людей» ... протизаконні вчинки, такі, як «злодійство, перелюб та шахрайство». Зрештою, Оксфордський проф. наводить слова проф. Жоветта з його перекладу Платона, де останній говорить Адамату («Республіка»), що: «не слід говорити юнакові (в державі), що, чинячи найгірший зі злочинів, він далекий від скоєння чогось образливого і, що може покарати свого батька (подібно до того, як Зевс вчинив із Кроносом) ... і при цьому будь-яким способом, бо в цьому він наслідуватиме приклад першого і найбільшого з богів ... на мою думку, ці розповіді не придатні для повторення». На це проф. Макс Мюллер зауважує, що: «грецька релігія була безумовно національною та традиційною релігією і, як така, вона поділяла переваги та недоліки цієї форми релігійного вірування; тоді як християнська релігія є «історичною» і, великою мірою, індивідуальною релігією і володіє перевагою авторитетного кодексу та встановленої системи віри». (Стор. 349). Тим гірше, якщо вона «історична», бо, безсумнівно, що подія між Лотом і його дочками лише виграла б, якби вона розглядалася, як «алегорична».

²³⁶ οὐδὲν οἶδε δυνήνοι λόγος, «Hercules Furens». 1346, видання Діндорфа.

²³⁷ «Critias», 421.

²³⁸ Нептун або Посейдон є Ідас-паті індусів, тотожний Нараяні (Двигуну над Водами) або Вішну й, подібно до цього, індуського Бога, він явлений таким, хто перетинає весь горизонт за *три кроки*. Ідас-паті також означає «Володар Вод».

²³⁹ Твердження Байї, що 9000 років, згадані єгипетськими жерцями, не є «сонячним роком», позбавлене підстави. Байї нічого не знав про геологію та її обчислення; інакше він сказав би інше.

Діодор говорить про Уран, як про першого царя Атлантиди, свідомо або несвідомо змішуючи Материки; але, як ми вже показали, Платон побічно поправляє це твердження. Першим наставником людей з астрономії був Уран, бо він є один із семи Дхіані-Коганів цього Другого Періоду або Раси. Таким чином, і в другій Манвантарі, Манвантарі Сварочиша, серед семи синів Ману, які очолюють Богів або Ріши цієї раси, ми зустрічаємо Джйотіса²⁴⁰, наставника з астрономії; Джиотіша – одне з імен Брхами. Так само точно й китайці шанують Тьєн (або Небо, Уран) і називають його своїм першим учителем з астрономії. Уран дав народження Титанам Третьої Раси й, саме вони, уособлені в образі Сатурна-Кроноса, скалічили його. Бо, саме Титани *впали в зародження*, коли «створення за допомогою волі було замінено фізичним розмноженням», і вони перестали мати потребу в Урані.

Тут має бути зроблений короткий відступ і прощений нам. Як наслідок останньої наукової праці Гладстона в «*Nineteenth Century*» – «*The Greater Gods of Olympus*», суспільні уявлення про грецьку міфологію спотворилися ще більше й наповнилися упередженнями. Гомеру приписується схована думка, розглянута Гладстоном, як «істинний ключ до Гомерівської концепції», тоді як цей «ключ» є всього лише «прихованням».

«[Посейдон], дійсно, є від землі земним ... сильним і самостверджуючим, почуттєвим і надзвичайно ревним та мстивим» –

але це тому, що він уособлює Дух Четвертої Корінної Раси, Володарки Морів, тієї Раси, яка живе над поверхнею морів²⁴¹ і складається з велетів, дітей Евримедона, раси, котра є батьком Поліфема, Титана та однооких Циклопів. Хоча Зевс царює над Четвертою Расою, але править нею Посейдон, котрий є істинним ключем до триади Братів Кронідів та до наших *людських* рас. Посейдон і Нерей *єдині*; перший є Правитель або Дух Атлантиди до початку її занурення, останній – після цієї події. Нептун – титанічна міць *живої* Раси, Нерей її Дух, котрий знову втілюється в наступну П'яту Арійську Расу; і це є саме те, що грецький учений Англії ще не відкрив або навіть, хоча би невиразно, не побачив. І, проте, він робить багато зауважень із приводу «майстерності» Гомера, котрий ніколи не називає Нерая, і до визначення якого ми приходимо лише через родові ім'я Нерейд!

Таким чином, тенденція навіть найбільш обізнаних елліністів полягає в тому, щоб обмежити свої теорії екзотеричними зображеннями міфології, і тим самим випустити з уваги їхній внутрішній зміст; приклад Гладстона, уже наведений нами, є досить показовим. Будучи найвидатнішим державним діячем нашого століття, він, у той же час, є одним із найбільш культурних учених, які народилися в Англії. Грецька література була його улюбленим предметом впродовж усього життя, і серед метушні й товкотнечі громадських справ, він знайшов час збагатити сучасну літературу працями з вивчення грецьких класиків, які зроблять його ім'я відомим серед прийдешніх поколінь. У той же час, будучи його щирим шанувальником, авторка цієї праці не може не відчувати глибокого жалю, що майбутні покоління, віддаючи належне його глибокій ерудиції та чудовій культурності, все-таки, при тому великому світлі, що *повинен буде* тоді освітити всі питання символізму й міфології, визнають, що йому не вдалося засвоїти дух релігійної системи, яку він так часто критикував, з погляду догматичного християнства. У цю майбутню епоху буде ясно, що Езотеричним ключем до містерій християн, так само як і до грецьких теогоній і наук, є Таємне Вчення, що належало доісторичним народам, які він відкидав нарівні з іншими. Як раз це Вчення, що може простежити спорідненість усіх людських релігійних теорій або навіть, так званих, «одкровенень» і як раз це Вчення вливає дух життя в манекени на вершинах Меру, Олімпу, Вальгалли або Синая. Якби Гладстон був молодшим, то його шанувальники могли би сподіватися, що його схоластичні вивчення увінчаються відкриттям цієї основної істини. Але так, як виглядає справа зараз, він лише розтрачує золоті години своїх останніх років у марних суперечках із цим гігантом вільної думки, полковником Інгерсолль, до того ж, кожний бореться зброєю екзотеричного загартування, витягнутою з арсеналу неосвіченої буквальності. Ці два великих сперечальники однаково сліпі у відношенні істинного езотеричного сенсу текстів, якими вони, наче залізними кулями, поливають один одного, тоді як лише суспільство страждає від цих суперечок, бо один сприяє посиленню рядів матеріалістів, інший зміцнює ряди сліпого сектантства мертвої букви. Тепер, ми можемо знову повернутися до нашого безпосереднього предмету.

Часто Атлантида згадується під іншим найменуванням, невідомим нашим тлумачам. *Сила імен* велика, і це було відомо із часів, коли перших людей наставляли Божественні Вчителі. І, позаяк Солон вивчав це, то він переклав імена «атлантів» на імена винайдені ним самим. У зв'язку з материком Атлантиди бажано мати на увазі, що оповідання, які дійшли до нас від древніх грецьких письменників, містять змішані твердження, до того ж, деякі стосуються великого Материка, а інші останнього, малого острова Посейдоніса. Стало звичаєм приймати їх усіх у прив'язці до останнього, але неправильність цього стає очевидною, внаслідок невідповідності різних тверджень про розміри й т.д. «Атлантиди».

Так у своєму «*Critias*» Платон говорить, що рівнина, яка оточувала місто, сама була оточена гірськими ланцюгами; і, що рівнина ця була рівної та подовженої форми, простягаючись у напрямку півночі й півдня на

²⁴⁰ Див. *Матсья Пурана*, де він поміщений серед семи Праджапаті цього періоду.

²⁴¹ *Іліада*, XXIV, 79.

три тисячі стадій в одному напрямку й на дві тисячі в іншому; рівнина була оточена величезним каналом або виритим ровом, глибиною у 101 фут і у 606 футів шириною, та довжиною 1250 миль²⁴².

Так в іншому місці всі розміри *острова* Посейдоніса дані приблизно такі ж, як приписувані тут лише «рівнині навколо міста». Очевидно, що одні твердження стосуються великого Материка, інші ж його останнього залишку – острова, який згадується Платоном.

Далі, постійна армія Атлантиди описується більшою, як мільйон чоловік; її морська міць складалася з 1200 судів і 240 000 чоловік. Подібні твердження зовсім не прийнятні для невеликого острова, держави, розмірами приблизно з Ірландію!

Грецькі алегорії наділяють Атлас або Атлантиду сімома дочками – сімома суб-расами – відповідні імена яких наступні – Майя, Електра, Тайгета, Астеропа, Мєропа, Альціона та Селено. Це етнологічно – бо їм приписується одруження з Богами й, таким чином, вони стали матерями прославлених героїв, засновників багатьох народів і міст. Астрономічно Атлантиди стали сімома Плеядами (?). В Окультній Науці ці дві точки зору пов'язані з долями народів, до того ж ці долі, відповідно до закону Карми, оформилися, як наслідки минулих подій у їхніх колишніх життях.

Три великих народи давнини за кілька тисячоріч до нашої ери, стверджували своє безпосереднє походження із царства Сатурна або Лемурії, що зміщується з Атлантидою; народи ці були єгиптяни, фінікіяни (Санхуніафон) і стародавні греки (Діодор після Платона). Але найдавніша цивілізована країна Азії – Індія – також може пред'явити права на таке ж походження. Суб-раси, керовані Кармічним законом або долею, несвідомо повторюють перші кроки їхніх відповідних матерів-рас. Так само як порівняно світлошкірі брахмани – при їхній навалі на Індію з її темношкірими дравідами – прийшли з Півночі, також і Арійська, П'ята Раса повинна стверджувати своє походження з Північних областей. Окультна Наука доводить, що всі засновники, відповідні групи семи Праджапати Корінних Рас, усі пов'язані з Полярною Зіркою. У Коментарях ми знаходимо:

«Той, хто пізнає століття Дхруви²⁴³, хто виміряє 9090 смертних років, зрозуміє часи Пралайї, кінцеву долю народів, о Лану».

Крім того повинна була існувати ґрунтовна причина, чому Азіатська народність поміщала своїх великих Прабатьків у Велику Ведмедицю, в північне сузір'я. Проте, пройшло 70 000 років з *тих пір, як Полюс Землі став указувати на далекий кінець хвоста Малої Ведмедиці*; і ще більше число тисячоріч минуло відтоді, коли сім Ріши могли бути ототоженні з сузір'ям Великої Ведмедиці.

Арійська Раса народилася та розвинулася на далекій півночі, хоча після занурення материка Атлантиди, племена її переселилися далі на Південь, в Азію. Тому, Прометей теж син Азії, і Девкаліон, його син, грецький Ной, – той, хто створив людей з каменів матері Землі – названий Лукіаном північним скіфом, а Прометей зроблений братом Атласу та прикутий до гори Кавказу серед снігів²⁴⁴.

Греція також мала свого *гіперборейського* Аполлона, так само як і *південного*. Таким чином, майже всі Боги Єгипту, Греції та Фінікії, так само як і боги інших Пантеонів, були північного походження й народилися в Лемурії до кінця Третьої Раси, після того, як її повна фізична та фізіологічна еволюція закінчилася²⁴⁵. Всі «байки» Греції, якби тільки історія їх перейшла до потомства без домішки міфічного елемента, виявилися б побудованими на історичних фактах. «Однооки Циклопи», велетні, яких легенда описує, як синів Целуса й Терри – троє числом за Гесіодом – були останніми трьома суб-расами лемурійців, до того ж, вислів «одноокий» стосується ока-мудрості²⁴⁶; бо два передніх ока були цілком розвинені, як фізичні органи, лише при початку Четвертої Раси. Алегорія про Улісса, супутники якого були пожертві в той час, як сам цар Ітаки врятувався завдяки тому що він випалив око Поліфема палаючою голівешкою, заснована на психофізіологічній атрофії «третього ока». Улісс належить до циклу героїв Четвертої Раси і, хоча він був «Мудрецем» в очах останньої, він повинен був бути лиходієм на думку пастушого племені циклопів²⁴⁷. Його

²⁴² *Op. cit.*, стор. 426.

²⁴³ Еквівалент цього імені даний в оригіналі.

²⁴⁴ Стверджується, що Девкаліон приніс культ Адоніса та Осіріса до Фінікії. Цей культ є культом Сонця, втраченим і знову знайденим у його астрономічному значенні. Лише на Полюсі Сонце зникає на такий довгий час, як шість місяців, бо на широті 68 градусів воно залишається *мертвим* лише протягом сорока днів, як ми бачимо це на святах на честь Осіріса. Обидва культу отримали початок на півночі Лемурії або на тому материк, свого роду порушенням продовженням якого була Азія, і, який тягнувся до полярних областей. Це добре доведено у праці Гебеліна «*Алегорії Сходу*», стор. 246, і також у Байї; хоча ні Осіріс, ні Геркулес не є *сонячними міфами*, за винятком одного з їхніх семи аспектів.

²⁴⁵ Гіперборейці, існування яких розглядається зараз, як міфічне, описані (Геродот, IV, 33, 35; Павзаній, I, 31, 32; V, 7, 8; X, 5, 7, 8), як улюблені священнослужителі та жерці Богів та особливо Аполлона.

²⁴⁶ Циклопи не єдині «однооки» представники у переказі. Арімаспи були скіфським племенем і теж були наділені лише одним оком. («*Давня Географія*», 11, 312). Саме їх було знищено стрілами Аполлона.

²⁴⁷ Улісс зазнав корабельної аварії біля острова Еєа, де Цирцея перетворила всіх супутників його на свиней, за їхню хтивість; після того він був викинутий на Огігію, острів Каліпсо, де протягом семи років він жив із німфою у незаконному шлюбі. Але Каліпсо була дочкою Атласа (*Одіссея*, XII), і всі стародавні традиційні виклади, розповідаючи про острів Огігії, кажуть, що він був дуже далеко від Греції, як раз серед океану, отже, вони ототожнювали його з Атлантидою.

пригоди серед останніх – дикої гігантської раси, антитези культурної цивілізації в Одиссеї – є алегоричний запис поступового переходу від цивілізації Циклопичної, з каменю та колосальних будов, до більш почуттєвої і фізичної культури атлантів, що, зрештою, привела Третю Расу до втрати нею всепроникного *духовного* ока. Інша алегорія, що представляє Аполлона, який вбиває циклопів, щоб помститися за смерть свого сина Асклепія, не стосується трьох суб-рас, представлених трьома синами Неба і Землі, але до гіперборейських аримаспійських циклопів, до останніх із раси обдарованих «оком-мудрості». Перші всюди залишили рештки своїх побудов, на Півдні, так само як і на Півночі; останні обмежили себе лише Північчю. Таким чином, Аполлон – переважно Бог ясновидців, обов'язок якого карати святотатства, убив їх, – його стріли представляють людські пристрасті, вогняні й смертоносні, – потім він приховав свої стріли за горою в Гіперборейській області²⁴⁸. Космічно й астрономічно цей гіперборейський Бог є уособлене Сонце, що впродовж зоряного Року у 25 868 років – змінює осоння на земній поверхні, обертаючи замерзаючі області на тропічні та *навпаки*. Психічно і духовно його значення набагато більш значне. Як справедливо відзначає Гладстон у своїй праці «Вищі Боги Олімпу»:

«Якості Аполлона (разом з Афіною) неможливо пояснити без звернення до джерел, що перебувають за межами переказів, зазвичай досліджуваних для засвоєння грецької міфології»²⁴⁹.

Історія Латони (Лето), матері Аполлона, особливо буяє різними значеннями. Астрономічно, Латона є полярна область і ніч, що дає народження сонцю, Аполлонові, Фебу й так далі. Вона породжена в гіперборейських країнах, де всі жителі були жерцями її Сина, які святкували його воскресіння й сходження в їхню країну кожні 19 років при поновленні місячного циклу²⁵⁰. Геологічно, Латона є Гіперборейський Материк і його Раса²⁵¹.

Коли астрономічне значення уступає своє місце значенню духовному й божественному – Аполлон і Афіна перетворюються та приймають форму «птахів», символ і гліф вищих божеств і Янголів, – тоді Світлий Бог приймає божественні творчі сили. Аполлон стає уособленням ясновидіння, коли він посилає астральний двійник Енея на бойовище²⁵², він же володіє даром з'являтися своїм ясновидцям, не будучи видимим іншими присутніми особами²⁵³, дарунок, що належить, однак, кожному високому Адептові.

Цар Гіперборейців був, таким чином, сином Борея, Північного Вітру, і Первосвящеників Аполлона. Сварка Латони з Ніобеєю – Атлантичною Расою – матір'ю семи синів і семи дочок, які уособлюють сім суб-рас Четвертої Раси та їхні сім відгалужень²⁵⁴, є алегорична історія двох Материків. Гнів «Синів Бога» або ж «Волі і Його», при вигляді неухильного падіння атлантів, був великий²⁵⁵; знищення дітей Ніобеї дітьми Латони – Аполлоном та Діаною, Божествами світла, мудрості й чистоти, або ж Сонцем та Місяцем астрономічно, вплив яких чинить зміни у положенні Земної осі, потопи й інші космічні катаклізми – таким чином, вельми зрозумілі²⁵⁶. Легенда про сльози Ніобеї, що ніколи не припиняються, горе якої змушує Зевса перетворити її на

²⁴⁸ Hygin., «Astron Poetique», II, 15.

²⁴⁹ «Nineteenth Century», Липень, 1887.

²⁵⁰ Diod. Sic. II, 307.

²⁵¹ Щоб встановити різницю між Лемурією і Атлантидою, древні письменники визначали останню, як Північну чи Гіперборейську Атлантиду, першу, як Південну. Так Аполлодор каже («Міфологія» Кінга, 11): «Золоті яблука, викрадені Геркулесом, перебували не в Лівії, як гадають деякі, а в Гіперборейській Атлантиді». Греки натуралізували всіх Богів, яких вони запозичували, і зробили їх еллінами, а сучасні нам допомогли їм у цьому. Також міфологи намагалися перетворити Ерідан у річку По, що в Італії. У міфі про Фаетона сказано, що після його смерті сестри його пролили гіркі сльози, які впали в Ерідан і перетворилися на бурштин! Нині бурштин зустрічається лише у північних морях у Балтійських провінціях. Смерть наздогнала Фаетона, коли він ніс жар для замерзлих зірок в областях Борея, і тим самим пробудив на Полюсі Дракона, закостенілого від холоду, який скинув його в Ерідан, ця алегорія відноситься безпосередньо до кліматичних змін у ті віддалені часи, коли із замерзлої зони полярні землі перетворилися на країну з помірним та теплим осонням. Узурпатор функцій Сонця, Фаетон, скинутий в Ерідан ударом блискавки Юпітера, в цьому слід бачити натяк на друге зміщення, яке відбулося в цих областях, коли країна, де «цвіли магнолії», ще раз перетворилася на пустельну, безлюдну країну на крайній півночі, серед вічної криги. Ця алегорія охоплює, таким чином, події двох Пралай; і, якщо її зрозуміти добре, вона стане доказом величезної давнини людських рас.

²⁵² Iliada. XVII, 431-453.

²⁵³ Там само, 322-336.

²⁵⁴ Стосовно цього числа, див. Аполлодора.

²⁵⁵ Див. «Сини Бога і Священний Острів».

²⁵⁶ Один із аспектів Латони настільки окультний і містичний, що вона з'являється навіть у *Одкровенні* (XII), як Дружина одягнена Сонцем (Аполлоном), маючи Місяць (Діана) під ногами та на голові вінець із дванадцяти зірок, «вона мала в утробі та кричала від болю та мук народження». Величезний червоний Дракон став перед Дружиною, щоб пожерти, коли вона народить, її немовля... «І народила вона немовля чоловічого роду, якому належить випасати всі народи залізним железом; і захоплено було дитя її до Бога і престолу Його» – Сонця. А Дружина втекла в пустелю, все ще переслідувана Драконом, «і пустив Змій Дракон з пащі своєї слідом за Дружиною воду, як річку, щоб захопити її річкою, але Земля допомогла Дружині й розверзла земля вуста свої і поглинула річку ... і розлютився Дракон на Дружину й пішов, щоб вступити у боротьбу з іншими від сімені її, котрі зберігають заповіді Божі». (Див. XII, 15, 16, 17). Кожен, хто прочитає алегорію про Латону, яку переслідує помста ревнивої Юнони, визнає тотожність двох викладів. Юнона посилає Піфона, щоб наздогнати і знищити Латону й пожерти її немовля. Останній є Аполлон і уособлює Сонце, бо немовля

джерело – Атлантида, покрита водою – не менш показова, як символ. Запам'ятаємо, що Ніобея є дочкою однієї з Плеяд або Атлантид і тому онука Атласу²⁵⁷, бо вона уособлює останнє покоління засудженого Материка. Правильне зауваження Байї, який говорить, що Атлантида вплинула на древній Світ. Він додає:

«Якщо ці міфічні імена є простими алегоріями, то все, що в них є істинного, прийшло з Атлантиди; якщо легенда є істинний переказ – хоча б і змінений – то вся древня історія є їхньою історією»²⁵⁸.

Це настільки вірно, що всі древні писання – проза та поезія – сповнені спогадів про Лемуру-Атлантидів, перших *фізичних* рас, хоча Третьої і Четвертої в порядку еволюції Людства Четвертого Кола нашої Земної кулі. Гесіод записав переказ про людей Бронзової Доби, створених Юпітером з дерева ясеня і, які мали серце твердіше алмазу. Одягнені в бронзу з голови до ніг, вони проводили своє життя у боях. Вони були дивовижних розмірів, обдаровані жахаючою силою, непереможними обладунками та руками, що спускалися від плечей, – говорить поет²⁵⁹. Такі були велетні перших фізичних Рас.

Іранці мають посилення на останніх атлантид у *Ясна*, IX, 15. Переказ стверджує, що «Сини Бога» або великі Присвячені Священного Острова скористалися Повінню, щоб очистити Землю від усіх чаклунів серед атлантид. Зазначений вірш звернений до Заратустри, як до одного з «Синів Бога». Він говорить:

«Ти, о Заратустро, змусив усіх демонів [чаклунів], які раніше блукали світом у людських формах, зникнути під землею [допоміг їм поринути під воду]».

Лемурийці, також і ранні атланти, підрозділялися на два певних класи, групи – «Сини Ночі» або Пітьми й «Сини Сонця» або Світла. Древні книги оповідають про жахливі битви між цими двома групами, коли перші, покинувши свою країну Мороку, звідки сонце йшло на довгі місяці, спустилися зі своїх негостинних областей і «намагалися відвоювати Владика Світла» від їх більш облагодіяних долею братів, котрі жили в екваторіальних країнах. Нам можуть сказати, що древні нічого не знали про довгу ніч, тривалістю в шість місяців у полярних країнах. Навіть Геродот, більш освічений, ніж інші, лише згадує про народ, який був занурений у сон протягом шести місяців у році й залишався без сну в іншу половину. Проте, греки знали добре, що існувала країна на Півночі, де рік розділявся на день і на ніч, по шість місяців кожний, бо Пліній говорить про це цілком виразно²⁶⁰. Вони говорять про кіммерійців і про гіперборейців, розрізняючи їх. Перші населяли Палус Меотис – між 45 і 50 градусами широти. Плутарх пояснює, що вони представляли собою лише *малу частину великого народу*, гнаного скіфами – народом, який зупинився біля Танаїсу, після того, як вони *пройшли Азію*.

«Ці войовничі безлічі раніше жили на берегах океану в непрохідних лісах *під сутінковим небом*. Там полюс майже торкався голови, там *довгі ночі й дні розділяють рік*»²⁶¹.

Що ж стосується гіперборейців, то ці люди, як висловлюється про них Солінус Поліхістор:

«Сіяли вранці, жали опівдні й збирали плоди ввечері, а зберігали їх під час ночі у своїх печерах»²⁶².

Навіть письменники *Зохара* були інформовані про цей факт, бо написано:

«У книзі Хамманнуна, Старій [або Древній], ми дізнаємося ... на Землі існують деякі країни, які освітлені, тоді як інші занурені в пітьму; в одних день, коли в інших ніч; і є країни, в яких постійно день або де ніч, принаймні, триває лише кілька митей»²⁶³.

Острів Делос, Астерія грецької міфології, ніколи не розташовувався у Греції, бо ця країна в той час ще не існувала, навіть у своїй молекулярній формі. Декілька письменників показали, що вона представляла країну або острів *набагато більший*, ніж малі точки Землі, що стали Грецією. Пліній та Діодор обоє поміщають її у

чоловічого роду в Книзі «Одкровення», «якому належить пасти народи залізним жезлом», звичайно, не лагідний «Син Божий», Ісус, але фізичне Сонце, «яке править усіма народами»; Дракон уособлює Північний Полюс, який поступово гнав ранніх лемурийців із земель, які ставали дедалі більш гіперборейськими і непридатними для життя тих, хто розвинувся у фізичних людей, бо тепер їм доводилося зважати на зміни осоння. Дракон не дозволяє Латоні «мати немовля в утробі» – Поява Сонця. «Вона вигнана з Неба і не може знайти місця, де б позбутися тягаря» доти, доки, нарешті, Нептун, Океан, охоплений жалістю, не робить нерухомим плавучий острів Делос – німфа Астерія, яка тоді переховувалась від Юпітера під хвилями Океану, – на цьому острові Латона знаходить притулок і народить світлого Бога Деліуса, Бога, який, щойно з'явившись, вбиває Піфона, холод і мороз Арктичної області, в нищівних обіймах якого, всяке життя припиняється. Іншими словами, Латона-Лемурія перетворюється на Ніобею-Атлантиду, над якою її син Аполлон або Сонце царює залізним жезлом, воістину, бо Геродот зображує Атлантидів, як *таких, які проклинають його надмірний жар*... Ця алегорія відтворена в її іншому містичному сенсі (ще один із семи ключів) у щойно наведеному розділі *Одкровення*. Латона стала, дійсно, могутньою Богинею і бачила шанування свого сина (Сонячний Культ) в майже кожному храмі давнини. У своєму окультному аспекті Аполлон є Покровителем числа Сім. Він народився на сьоме число місяця і лебеді Міоріка пропливають сім разів навколо Делоса оспівуючи цю подію; йому дано сім струн на Його Лірі – сім Променів Сонця та сім Сил Природи. Але це лише астрономічне значення, тоді як вищенаведене відноситься до суто геологічного.

²⁵⁷ Овідій, «*Метаморфози*», VI.

²⁵⁸ «*Листи про Атлантиду*», стор. 137.

²⁵⁹ Гесіод, «*Opera et Dies*», 143.

²⁶⁰ «*Природн. Історія*», IV, 12.

²⁶¹ *Marius*.

²⁶² *Op. cit.*, розд. 16.

²⁶³ *Кабала*, Ісаака Мейєра, стор. 139.

Північних морях. Один називає її *Basilea* або «Царственою»²⁶⁴, інший, Пліній, називає її Озерікта²⁶⁵, слово, що на думку Рудбека²⁶⁶ мало

«у північних мовах значення, еквівалентне Острову божественних Царів або Богів-Царів...»

або ж «Царственому Острову Богів», бо Боги народилися на ньому, тобто, Божественні Династії Царів Атлантиди прийшли з цього місця. Нехай географи й геологи пошукають його серед групи островів, відкритих Норденскіюльдом на його «Везі», під час його подорожі в Арктичних областях²⁶⁷. Таємні Книги говорять нам, що *осоння змінилося в цих областях не раз*, з тих пір, як перша людина жила в цих, нині майже недоступних, широтах. Вони були раєм, перш ніж стати пеклом; темний Гадес греків і холодне Царство Тіней, де скандинавська Хел, Богиня-Цариця країни мертвих, «царює у глибинах Хельгейма й Ніфльгейма». Проте, це було місцем народження Аполлона, найбільш променистого серед Богів на Небесах – астрономічно – так само як у його людському сенсі, він був найбільш освіченим із Божественних Царів, які керували ранніми народами. Останній факт ясно викладений в Іліаді, де сказано, що Аполлон чотири рази з'являвся у своєму вигляді (як Бог чотирьох Рас) і шість разів у людській формі²⁶⁸, тобто, як пов'язаний з Божественними Династіями перших не розділених лемурійців.

Саме ці ранні, таємничі народи їхньої країни, – що нині стали ненаселеними так само як і ім'я, дане «людині», як мертвій, так і живій, саме вони дали можливість неосвіченим батькам церкви винайти Пекло, яке вони перетворили на палючу місцевість²⁶⁹, замість замерзаючої.

Звісно, самоочевидно, що ні гіпербореїці, ні кіммерійці, арімаспи, ні навіть скіфи – відомі грекам і навіть, які спілкувалися з ними, – не були нашими атлантами. Але всі вони походять від їх останніх суб-рас. Пелазги, безсумнівно, були однією з корінних рас майбутньої Греції і самі були мізинками однієї суб-раси Атлантиди. Платон натякає про це, говорячи про останніх, ім'я яких, як це стверджується, походить від *Pelagus*, що означає «велике море». Потоп Ноя астрономічний і алегоричний, але не міфічний, бо оповідання це засноване на тому ж переказі людей – або вірніше народів, – що врятувалися в час катаклізму на човнах, ковчезах і судах. Ніхто не насмілиться стверджувати, що Ксисуфр халдеїв, Вайвасвата індусів, Пейрун китайців – «Улюбленець Богів», які врятували його від повені в човні – або Бельгамер шведів, для якого Боги зробили те ж саме на Півночі, що всі вони є тотожними, як особистості. Але всі легенди про них виникли у зв'язку з катастрофою, що захопила як Материк, так і острови Атлантиди.

Алегорія про допотопних велетнів та їхні досягнення в чаклунстві не є міфом. Біблійні події, дійсно, є одкровеннями. Але тільки одкровення ці не були повідомлені ні через Голос Божий серед грому та блискавок на Горі Синай, ні за допомогою божественного перста, що креслив на кам'яних таблицях, а просто через традиції, узяті з язичеських джерел. Безсумнівно, не з *П'ятикнижжя* повторював Діодор, коли він писав про Титанів – велетнів, породжених від Неба й Землі або, вірніше, породжених від Синів Бога, які злягалися з дочками людей, бо вони були прекрасні. Так само як і Фересид не наводив виписок із Книги *Буття*, коли він давав подробиці про цих велетнів, що не зустрічаються в єврейських Писаннях. Він говорить, що гіпербореїці належали до раси Титанів, раси, що була нащадками найраніших велетнів, і, що як раз гіпербореїська область була батьківщиною перших велетнів. Тлумачення на Священні Книги пояснюють, що зазначена область була далекою Північчю (нині полярні країни), Перед-Лемурійським раннім Материком, що включав колись нинішню Гренландію, Шпіцберген, Швецію, Норвегію і так далі.

Але хто були Нефіліми в Книзі *Буття* (VI, 4)? В Палестині існували люди Палеоліту і Неоліту багато століть до подій записаних у Книзі Початків. Теологічний переказ ототожнює цих Нефілімів з волохатими людьми або сатирами, до того ж останні були міфічними істотами в П'ятій Расі, але перші були історичними, як у Четвертій, так і в П'ятій Расі. В іншому місці ми вже пояснили, хто були прототипами цих сатирів і говорили про тваринність ранньої та пізньої Атлантичної Раси. Яке значення любовних пригод Посейдона під такою розмаїтістю *тваринних* форм? Він перетворився на дельфіна, щоб оволодіти Амфітритою; на коня, щоб спокусити Цереру; на Овна, щоб обдурити Теофану й т.д. Посейдон не лише уособлення духу й раси Атлантів, але також пороків цих велетнів. Гезеній та інші автори приділяють величезний простір для опису

²⁶⁴ *Diod.*, II, 225.

²⁶⁵ *Op. cit.*, XXXVII, 2.

²⁶⁶ Том. I, стор. 462-464.

²⁶⁷ Ці острови були «знайдені покритими скам'янілостями коней, овець, биків тощо серед гігантських кісток слонів, мамонтів, носорогів тощо». Якщо в цей період на Землі не було людей, то «як коні та вівці були знайдені разом з величезними допотопними?» запитує один Учитель у своєму листі. («*Езотеричний Буддизм*», стор. 67). Відповідь на це дана у наведеному вище тексті.

²⁶⁸ *Op. cit.*, IV, 239-262.

²⁶⁹ Гарний доказ того, що всі Боги, релігійні вірування й міфи прийшли з Півночі, яка була теж колискою *фізичної* людини, полягає в кількох показових словах, які зародилися і залишаються досі, серед північних племен у своєму первісному значенні; але хоч і був час, коли всі народи говорили «однією мовою», ці слова набули різного сенсу у греків і римлян. Одне з таких слів є *танн*, *тан*, – жива істота та *танес*, мертві люди. Лапландці називають свої трупи і зараз *танес*. («*Подорож Ренара до Лапландії*», I, 184). Маннус є предок Німецької Раси: Ману індусів, мисляча істота від *Ман*; Єгипетський – Менес, і *Мінос*, Цар Криту, суддя пекельних областей після своєї смерті – всі вони походять від одного і того ж слова або кореня.

значення слова Нефілім, але пояснюють досить мало. Але Езотеричні записи представляють цих волохатих істот, як останніх нащадків тих Лемуру-Атлантичних Рас, які породили дітей від самиць тварин давно вимерлого виду; таким чином, породжені були німі люди, «чудовиська», за висловом ужитим у Станцах.

Отже, міфологія, заснована на «*Теогонії*» Гесіода, що є лише опоетизованим записом справжніх переказів або історій, що передаються усно, говорить про трьох велетнів, названих Бриарей, Коттус та Гігес, які жили в країні мороку, де вони були ув'язнені Кроносом за повстання проти нього. У міфі всі три наділені сотнею рук і п'ятдесятьма головами, до того ж останні зображували раси, перші ж суб-раси й племена. Взв'язавши до уваги, що в міфології кожна особистість майже що Бог або напівбог, і також цар або простий смертний у своєму другому аспекті²⁷⁰, і, що в обох випадках вони стоять, як символи країн, островів, сил у природі, стихій, народів, рас і суб-рас, Езотеричне тлумачення стає зрозумілим. Воно говорить, що три велетні є три полярних країни, які змінилися кілька разів при кожному новому катаклізмі або зникненні одного материка, що уступає своє місце іншому. Вся Планета терпить періодичні конвульсії, і з часу появи Першої Раси була так вражена вже чотири рази. Проте, хоча вся поверхня Землі при цьому щораз була перетворена, конфігурація Арктичного й Антарктичного полюсів змінилася вельми незначно. Полярні землі з'єднуються або роз'єднуються між собою на острови й півострови, але завжди залишаючись тими ж самими. Тому, Північна Азія називається «Вічна й Постійна Земля», і Антарктичний полюс «Вічно-живим» і «Прихованим»; тоді як Середземні, Атлантичні, Тихоокеанські та інші області, по черзі, зникають і знову з'являються над Великими Водами.

Із часу першої появи великого Материка Лемурії, три полярних велетні були ув'язнені Кроносом у їхньому колі. В'язниця їх оточена стіною із бронзи, а вихід через брами зроблені Посейдоном – або Нептуном, – отже, через моря, які вони не можуть перейти; і саме в цій вологій місцевості, де панує вічний морок, нудяться три брати. *Іліада* називає її Тартар'ом²⁷¹. Коли ж Боги й Титани повстали, у свою чергу, проти Зевса – божества Четвертої Раси, – то Батько Богів сам згадав про заточених велетнів, які могли йому допомогти скорити Богів і Титанів, та скинути останніх у Гадес; або, ясніше говорячи, скинути Лемурию серед грому та блискавок на дно морів, щоб звільнити місце для Атлантиди, яка згодом, у свою чергу, повинна була бути затоплена та загинути²⁷². Геологічний підйом і потоп Фессалії був повторенням, у малому розмірі, великої катастрофи; і вона залишилася відбитою в пам'яті греків та злилася із загальною долею Атлантиди. Так само як і війна між ракшасами з острова Ланка і бгаратами, *змішаними* представниками атлантів і арійців, у їхній запеклій боротьбі, або зіткнення між Девами та Ізедами або Пері, стали в пізніші століття боротьбою Титанів розділених на два ворожих табори, а ще пізніше битвою Янголів Божих з Янголами Сатани. Історичні факти стали теологічними догмами. Честолюбні схоласти, люди малої суб-раси, породженої лише вчора, і одне з останніх відгалужень Арійської групи, взяли на себе перевернути релігійну думку світу й досягли свого. Майже протягом двох тисяч років вони вселяли мислячому людству віру в існування Сатани.

Але, позаяк багато вчених у цей час переконані – так само як були й Байї та Вольтер, – що *Теогонія* Гесіода була заснована на історичних фактах²⁷³, то Окултним Вченням стає легше прокласти свою стежку в розуми мислячих людей, і ось чому ці місця їхньої міфології наведені нами в наших обговореннях сучасного знання в цій *Addenda*.

Символи, подібні тим, які зустрічаються в усіх езотеричних віруваннях, є лише численними віхами, що ведуть до доісторичних істин. Сонячна, щаслива країна, примітивна колиска ранніх людських рас, не раз із тих пір ставала Гіперборейською і Сатурнінською²⁷⁴; виявляючи, таким чином, Золоту Добу й Царство-Сатурна під різноманітними аспектами. Дійсно, вона була багатобічною у своєму характері – кліматично, етнологічно і морально. Бо Третя Лемурійська Раса повинна бути фізіологічно розділена на ранню андрогінну та на пізнішу двостатеву расу; і осоння її населених місцевостей та материків ділилося на вічну весну й вічну зиму, на життя й смерть, чистоту та порочність. Цикл легенд, у міру проходження в часі, постійно перетворюється народною фантазією. Проте, його можна очистити від підібраних ним шлаків на його шляху проходження через багато народів і через незлічені розуми, що додавали свої власні вигадництва до первісних фактів. Залишивши на

²⁷⁰ Так наприклад, Гігес, в одному випадку, чудовисько із сотнею рук і п'ятдесятьма головами, напівбог, а в іншому викладі, він родом з Лідії, наступник Кандавла, царя країни. Те саме знаходимо ми і в індуському Пантеоні, де Ріши та сини Брахми перевтілюються, як смертні люди.

²⁷¹ *Op. cit.*, VIII, 13.

²⁷² Материки, по черзі, гинуть від вогню та води, або від землетрусів та вулканічних вивержень, або від занурення та потоплення при великому переміщенні вод. Наші материки повинні загинути від першого з цих катаклізматичних процесів. Безперервні землетруси минулих років можуть бути застереженням.

²⁷³ Див. Дешарм, «*Міфологія Древньої Греції*».

²⁷⁴ Дені, географ, каже нам, що велике море на Півночі Азії називалося Льодовитим або Сатурновим (V, 35). Орфей (т. 1077) і Пліній (IV, 16) підтверджують це твердження, доводячи, що його гігантські жителі дали йому цю назву. Таємне Вчення пояснює обидва твердження, повідомляючи нам, що всі материки утворювалися, починаючи від Півночі у напрямку Півдня; і, позаяк раптова зміна осоння зменшила зріст раси, яка була народжена на ньому, зупинивши її зростання, то кілька градусів на південь від різних умов завжди створювали найвищих людей у кожному новому людстві або расі. Ми бачимо це й зараз. Найвищі люди, що зустрічаються зараз, живуть у Північних Країнах, тоді як найменші належать до південних азіатів, індусів, китайців, японців та ін. Порівняйте високих сікків та пунджабців, афганців, норвежців, руських, північних германців, шотландців та англійців з жителями Центральної Індії та з середнім європейцем на материк. Тому, гіганти Атлантиди, отже, і Титани Гесіода, всі були північного походження.

якийсь час грецькі тлумачення, ми можемо пошукати ще більші підтвердження останнім у наукових та геологічних доказах.

ВІДДІЛ VII

НАУКОВІ ТА ГЕОЛОГІЧНІ ДОКАЗИ ПРО ІСНУВАННЯ ДЕКІЛЬКОХ ПОТОПЛЕНИХ МАТЕРИКІВ

Можливо не буде зайвим – заради користі тих, хто зводять переказ про загиблу Атлантиду Міоценової Епохи до «застарілого міфу», – додати кілька наукових припущень з цього питання. Правда, що в більшості випадків, наука дуже байдужа до подібних питань. Але існують учені, готові допустити, що обережний агностицизм стосовно геологічних проблем, що стосується віддаленого минулого, в усякому разі, набагато більш філософський, ніж заперечення *a priori* або навіть узагальнення на недостатніх даних.

Тим часом два досить цікавих приклади, з якими нещодавно довелося зустрітися, можуть бути зазначені, як «підтверджувальні» для деяких місць у листі одного Вчителя, опублікованого в «*Езотеричному Буддизмі*». Видатне знання цих Авторитетів не підлягає сумніву (ми наводимо курсивом відповідні місця).

Виписки з «*Езотеричного Буддизму*». Стор. 70.

(1)

Занурення Атлантиди (групи материків і островів) почалося протягом Міоценового періоду ... і кульмінувало, по-перше, у кінцевому зникненні найбільшого Материка, *подія, що збіглася з підйомом Альп*, і, по-друге, у зникненні останнього із прекрасних островів, згаданого Платоном.

Виписка з «*Езотеричного Буддизму*». стор. 64, 65.

(2)

Лемурию ... не слід змішувати з Материком Атлантиди більш, ніж Європу з Америкою, бо обидві поринули й були потоплені зі своїми високими цивілізаціями та «богами»; однак, між двома катастрофами минув період приблизно у 700 000 років, до того ж, Лемурию досягла свого розквіту й закінчила свою кар'єру як раз близько періоду часу, що передував першому періоду *Еоценової Епохи*, бо її Раса була Третьою. *Можете бачити залишки цього колись великого народу в деяких плоскоголових аборигенах вашої Австралії.*

Виписки з Лекції Пенджеллі, чл. К. Тов., чл. Г. Тов.

(1)

Чи існувала, як вірили цьому деякі, Атлантида – материк або архіпелаг великих островів, що займали Північну Атлантичну Область? Можливо в цій гіпотезі немає нічого нефілософського. Бо, якщо геологи стверджують, що «*Альпи придбали 4000 ф., а в деяких місцях більше 14 000 ф. своєї нинішньої висоти із часу початку Еоценової Епохи.*» («*Принципи*» Лайєлля, стор. 256. Вид. друге), *то Після-Міоценове опускання могло захопити гіпотетичну Атлантиду в майже бездонні глибини*²⁷⁵.

Виписка зі статті в «*Популярному Науковому Огляді*», V, 18, проф. *Seetann. Ph. D. F.L.S., V.-P.A.S.*

(2)

Було би передчасним сказати, не маючи ще до того ніяких доказів, *що в епоху Еоцена люди могли й не існувати*, особливо через те, що може бути доведено, що *раса людей, найнижча з відомих нам, співіснує з тими залишками флори Еоценового періоду, які ще залишилися, як пережитки, на материках і островах Австралії.* Виписки з «*Pedigree of Man*», стор. 81.

Геккель, котрий цілком допускає реальність зниклої Лемурії, також вважає *австралійців прямими нащадками лемурійців.* «Стіжкі форми обох груп [його лемурійців], цілком імовірно, усе ще живуть: перша в папуасах і готтентотах, остання в *австралійцях* і в одному відгалуженні малайців.

²⁷⁵ Навівши вже кілька прикладів вигадок науки, приємно зустріти таку згоду у цьому особливому випадку. Наступне місце дуже повчальне, якщо прочитати його у зв'язку з припущенням науки (наведеним раніше) про незнання геологів навіть приблизної тривалості періодів: «Ми ще не можемо приділити приблизний термін для більш недавньої епохи, в яку наша північна півкуля була вкрита льодовиками. На думку Уоллеса ця епоха могла мати місце не далі, ніж сімдесят тисяч років тому, тоді як інші приділяють їй давнину, принаймні, у двісті тисяч років, і є інші, які висувають сильні доводи на підтримку думки, що навряд чи достатньо мільйона років, щоб вчинити зміни, що відбулися від часу цієї події». (Фіске, «*Космічна Філософія*», I, 304, вид. 1874). Далі проф. Лефевр дає своє обчислення у сто тисяч років. Таким чином, ясно, що якщо сучасна наука не в змозі встановити термін такої порівняно недавньої ери, як Льодовиковий Період, то навряд чи вона може засуджувати Езотеричну Хронологію Расових та Геологічних Епох.

Що ж стосується колишньої цивілізації, *частиною* і останнім нащадком якої є австралійці, то думка Герланда досить показова. Коментуючи з приводу релігії та міфології цих племен, він пише:

«Твердження, що австралійська цивілізація [?] вказує на більш високий ступінь, ніде не виявлена більш виразно, ніж тут [в області релігії], де все відлунує ніби завмираючими відгомонами колишнього й більш багатого століття... Уявлення, що австралійці не мають слідів релігії або міфології, цілком помилкове. Але релігія ця, безсумнівно, цілком виродилася»²⁷⁶.

Що ж стосується погляду Геккеля на спорідненість австралійців і малайців, як двох галузей одного кореня, то він помиляється, поміщаючи австралійців поруч з останніми. Малайці та папуаси представляють змішану групу, результат одружених між собою нижчих суб-рас атлантів із сьомою суб-расою Третьої Корінної Раси. Так само як і готтентоти, вони є бічними відгалуженнями лемуру-атлантів. Це є надзвичайно показовим фактом – для тих конкретних мислителів, які вимагають *фізичного* доказу Карми, – що нижчі раси людей тепер швидко вимирають; феномен, що у значній мірі зобов'язаний незвичайній безплідності, яка осягла жінок відтоді, коли до них уперше наблизилися європейці. Процес винищення (безплідності) відбувається на всій земній кулі серед тих племен, «час яких настав», – а саме, серед тих груп, зауважте, яких Езотерична Філософія розглядає як спорохнілих представників зниклих архаїчних народів. Неправильно стверджувати, що вимирання нижчої раси *незмінно* зобов'язане жорстокості або ж зловживанням чинним колоністами. Зміна в харчуванні, пияцтво та ін. зробили багато, але ті, хто ґрунтуються на таких даних, як на таких, що дають вичерпне пояснення цієї проблеми, не можуть постати проти ряду фактів, що нині настільки тісно групуються. Навіть матеріаліст Лефевр говорить:

«Ніщо не може врятувати ті раси, які закінчили свій цикл. Вимагалось би подовжити їх визначений або призначений цикл... *Народи, які були відносно більш помилувані, ті, які захищали себе з найбільшою мужністю, гавайці або маорійці, проте, так само вимерли, як і побиті або ж розбещені через навалу європейців*»²⁷⁷.

Правильно; але чи не є підтверджений тут феномен прикладом чинності Закону Циклів, що важко пояснити тільки матеріалістичними підставами? Звідки цей «певний цикл» і порядок, засвідчений тут? Чому ця (кармічна) безплідність обрушується й викорінює деякі раси в їхню «визначену годину»? Відповідь, що це відбувається внаслідок «розумової невідповідності» між расами колоністів і тубільців, явно ухильна, бо вона не пояснює раптову «зупинку» плідності, що так часто настає. Вимирання гавайців, наприклад, є однією з найбільш таємничих проблем теперішнього часу. Етнології рано чи пізно доведеться визнати, разом з окультистами, що істинне рішення варто шукати в розумінні дій Карми. Як зауважує Лефевр:

«Наближається час, коли залишаться лише три великих типи людства».

Це відбудеться, перш ніж наступить зоря Шостої Корінної Раси; три типи ці наступні – білі (арії, П'ята Корінна Раса), жовта і африканський негр – з їхніми схрещуваннями (атланти-європейськими підрозділами). Червоношкірі, ескімоси, папуаси, австралійці, полінезійці та ін. – усі вимирають. Ті, хто розуміють, що кожна Корінна Раса проходить шкалу семи суб-рас із сімома відгалуженнями й так далі, зрозуміють це «чому». Хвиля припливу втілюваних *Ego* перекотилася через них, щоб пожати нові досвіди в більш розвинених і менш спорохнілих групах; тому, їхнє зникнення є кармічна необхідність. Декілька надзвичайних і *непояснених* статистичних даних про вимирання раси, наведені де Катрефажем²⁷⁸. Ніяке рішення, крім Окултного, не в змозі дати цьому пояснення.

Але ми відступили від нашої прямої теми. Вислухаємо тепер, що говорить проф. Гьокслі з приводу колишніх Атлантичних і Тихоокеанських Материків.

У журналі «*Природа*» він пише:

«Серед геологічних або біологічних свідчень, наявних зараз у нас, немає нічого, наскільки я знаю, що могло би похитнути й спростувати гіпотезу про те, що в якусь епоху після Палеозойського періоду *ціла протяжність морського гирла в Середньо-Атлантичному й Тихому Океані, простором рівна Європі*, була піднята до висоти Монблану, а потім знову опущена, якщо є підстави підтримувати цю гіпотезу»²⁷⁹.

Це означає, що немає нічого, що було би проти *позитивної* очевидності цього факту; отже, нічого проти геологічних постулатів Езотеричної Філософії. В «*Популярному Науковому Рев'ю*» *д-р Berthold Seemann* запевняє нас, що:

«Факти, зібрані ботаніками для відновлення цих загублених карт Земної кулі, доволі зрозумілі; і вони не показали себе відсталими, доводячи колишнє існування декількох великих просторів тверді у місцях, зайнятих тепер великими океанами. Багато різючих точок подібності між зовнішньою флорою Сполучених Штатів і Східної Азії, змусили припустити, що впродовж нинішнього порядку речей, існувало материкове з'єднання між Південно-східною Азією і Західною Америкою. Дивна відповідність нинішньої флори Південних Сполучених Штатів Америки з лігнітною флорою Європи змушує їх припустити, що в часи Міоценського періоду, Європа та Америка були з'єднані між собою довгою смугою землі, залишками

²⁷⁶ Наведено в «*Deszendenzlehre und Darwinismus*». стор. 280, Шмідта.

²⁷⁷ «*Philosophy Historical and Critical*», стор. 508.

²⁷⁸ «*L'Espece humaine*», стор. 428 et seq.

²⁷⁹ Стаття «*The First Volume of the Publications of the „Challenger”*», стор. 2, 4-го Листопада, 1880.

якої є зараз Ісландія, Мадейра та інші острови Атлантики; і, що, насправді, історія Атлантиди, розказана Солону єгипетськими жерцями, не є простою вигадкою, але стоїть на міцній історичній основі...

Європа Еоценового періоду отримала рослини, які поширилися по горах, рівнинах, долинах і по берегах рік (звичайно з Азії), але не винятково тільки з Півдня або Сходу. Захід теж надав свою частку, і, якщо в цей період вони були досить жалюгідними, то, в усякому разі, вони показують, що міст уже був побудований, котрий, у більш пізній період, повинен був полегшити зв'язок між двома материками таким чудовим способом. У цей час деякі рослини Західного Материка почали досягати Європи за допомогою острова Атлантиди, що тоді, ймовірно, щойно [?] піднімався над океаном»²⁸⁰.

І в іншому номері того ж огляду²⁸¹ *W. Duppa Crotch, M.A., F.L.S.*, у статті, озаглавленій «*The Norwegian Lemming and its Migrations*», натякає на те ж питання:

«Чи можливо, щоб існувала суша там, де зараз котяться хвилі Атлантичного океану? Всі перекази стверджують це; древні єгипетські архіви говорять про Атлантиду, як повідомили нас про це Страбон та інші. Сама Сахара є гирлом древнього моря, і черепашки, що знаходяться на її поверхні, доводять, що не далі, ніж у Міоценовський період море котило свої хвилі там, де зараз пустеля. Подорож судна «Челленджер» довело існування трьох довгих гірських кряжів²⁸² в Атлантичному Океані²⁸³, один, що простягається більше, ніж на три тисячі миль, до того ж бічні відроги, що зв'язують ці кряжі, можуть пояснити нам дивну тотожність фауни на Атлантичних островах...»²⁸⁴

Потоплений Материк *Лемурії* там, де зараз перебуває Індійський Океан, розглядається таким, що дає пояснення багатьом труднощам, які виникають при розподілі органічного життя, і я гадаю, що існування *Міоценовської Атлантиди* буде визнано таким, що дозволяє пояснити більш цікаві питання [істинно так!], ніж переселення лемінга. В усякому разі, якщо можна довести, що в минулі століття існувала твердь, де тепер простягається Північний Атлантичний Океан, то не тільки буде знайдена причина для цих, здавалося б, самотубних переселень, але також вагомий, побічний доказ, що те, що ми називаємо інстинктами, є лише сліпою та іноді навіть шкідливою спадщиною раніше придбаного досвіду».

Ми дізнаємося, що в певні періоди безлічі цих тварин кидаються в плав у море й гинуть. Ці тварини збираються з усіх кінців Норвегії, потужний інстинкт, що живе впродовж століть, як спадщина від їхніх прабатьків, змушує їх шукати материк, колись існуючий, але зараз занурений на дні океану, що стає їх могилою.

У статті, що містить критику на працю А.Р. Уоллеса «*Життя Острова*» – праця, присвячена, головним чином, питанню розподілу тварин і т.д., – Старкі Гардінер пише:

«Шляхом міркування, підтриманого цілим рядом різного роду фактів, він доходить висновку, що розподіл життя на тверді, як ми знаємо її зараз, відбувся без допомоги значних змін у відносних положеннях материків і морів. Проте, якщо ми приймемо його погляди, то ми повинні повірити, що Азія й Африка, Мадагаскар і Африка, Нова Зеландія й Австралія, Європа та Америка були з'єднані геологічно між собою не в дуже віддалений період і, що моря на глибині в 1000 морських сажнів були зв'язані між собою; але ми повинні розглядати, як «чисто бездоказове й зовсім суперечне усім доказам, що перебувають у нашому розпорядженні» [!!!] припущення, що помірна Європа й помірна Америка, Австралія та Південна Америка були колись з'єднані між собою, крім Арктичних і Антарктичних поясів, і що землі, нині відділені морями, більше ніж у 1000 морських сажнів глибини, були колись з'єднані між собою.

Варто визнати, що Уоллесу вдалося пояснити головні риси існуючого розподілу життя без з'єднання Атлантичного і Тихого Океану, крім лише з боку Полюсів, проте, я не можу не задуматися над тим, що, можливо, деякі факти було би легше пояснити, допустивши первісне існування з'єднання між берегом Чилі та Полінезією²⁸⁵, і між Великобританією та Флоридою, на яке вказують підводні рифи, що простягаються між ними. Немає ніякої підстави, що могла би вказати на неможливість такого більш безпосереднього з'єднання, і ніяка фізична причина не висувається, чому б дно океану не могло піднятися з будь-якої глибини. Шлях, яким, як передбачається [згідно Анти-Атлантичним і Лемурійським гіпотезам Уоллеса], повинна була слідувати флора Південної Америки та Австралії, щоб змішатися, всіяний майже непереборними перешкодами й, мабуть, раптовий вплив кількості субтропічних американських рослин у наш Еоценовський період вимагає з'єднання більше до південної сторони, ніж теперішня смуга в 1000 морських сажнів. Сили природи в безперестанній дії, і

²⁸⁰ *Op. cit.*, стаття «*Австралія та Європа раніше один Материк*» (V, 19. 25). Безсумнівно, це є фактом та підтвердженням Езотеричного поняття про Лемурію, котра спочатку охоплювала не лише велетенські області в Індійському й Тихому Океані, але простягалася навколо Південної Африки в Північному Атлантичному. Її Атлантична частина, в подальшому, стала геологічною базою майбутньої батьківщини Четвертої Раси Атланти.

²⁸¹ Там само, I, 143.

²⁸² Порівн. опубліковані доповіді експедиції «Челленджер»; також працю «*Атлантида*» Доннеллі, стор. 468 і стор. 46-56, розділ «*Свідчення Моря*».

²⁸³ Навіть обережний Лефевр говорить про існування людей Третинної епохи на «піднятих землях, островах і материках, тоді квітучих, але з тих пір затоплених водами», і в іншому місці вводить «імовірну Атлантиду» для пояснення етнологічних фактів. Порівн. його «*Philosophy Historical and Critical*», с. 478 і 504. Доннеллі зауважує з рідкісною інтуїцією, що «сучасна цивілізація належить атлантам ... винахідлива здатність теперішнього століття прийняла велику заповітну творчу працю там, де Атлантида залишила її тисячоліття тому». («*Атлантида*», стор. 177, двадцять чотири вид.). Він також відносить початок культури до Міоценового періоду. Тим не менше, початок цього слід шукати у Вченнях, даних Третій Расі людей їх Божественними Правителями – у набагато більш віддалений період.

²⁸⁴ Така ж «цікава» подібність може бути знайдена між деякими видами Західно-Індійської та Західно-Африканської фауни.

²⁸⁵ Тихоокеанська частина гігантського Материка Лемурії, названа антропологом д-ром Картером Блеком, «*Pacificus*».

немає причини, чому би підйомні сили, одного разу почавши діяти в центрі океану, припинили би свою роботу раніше ніж сформується материк. Вони діяли й підняли з моря, у порівняно недавній геологічний час, найвищі гори на Землі. Сам Уоллес неодноразово визнає, що морські річища піднялися на 1000 морських сажнів, острови ж піднялися із глибини у 3000 морських сажнів; і припущення, що сили підйому обмежені у своїй потузі, здається мені, користуючись виписками з «Життя Острова», цілком бездоказовим і зовсім суперечним усій очевидності, яка є у нашому розпорядженні»²⁸⁶.

«Батько» англійської геології – сер Чарльз Лайелль – був прибічником однаковості у своїх поглядах на утворення материків. Він говорить:

«Професори Унгер («Die Versunkene Insel Atlantis») та Хіір («Flora Tertiaria Helvetiae»), ґрунтуючись на ботанічних підставах, підтримують колишнє існування Атлантичного Материка, впродовж відомого періоду Третинної епохи, як такого, що дає єдине розумне пояснення, яке можна собі уявити для пояснення аналогії, котра існує між флорою Центральної Європи в Міоценовський період і нині існуючою флорою в Східній Америці. З іншого боку, професор Олівер, після того як він довів, яка кількість американських видів, знайдених серед скам'янілостей у Європі, зазвичай зустрічається в Японії, схиляється до теорії, уперше висунутої д-ром Аса Грейєм, що переселення видів відбулося, коли існувало сухопутне сполучення з Америки в Східну Азію, між п'ятдесятою і шістдесятою паралеллю широти або ж на південь від Берингової Протоки, дотримуючись напрямку до Алеутських островів, чим і пояснюється спільність типів флори у Східних Штатах Півн. Америки й флори Європи Міоценовського періоду. Таким чином, вони могли прокласти собі шлях у напрямку до земель Амуру, на Східному березі Північної Азії²⁸⁷, у будь-яку: Міоценовську, Пліоценовську або ж Після-Пліоценовську епоху, що передувала Льодовиковому періоду».

Непотрібні труднощі та ускладнення, що виникли тут з бажання уникнути припущення гіпотези про Материк Атлантиди, воістину, занадто очевидні, щоб не впасти в око. Якби були одні лише ботанічні докази, то такий скептицизм був би почасти розумним; але, у цьому випадку, всі галузі науки сходяться в одній точці. Наука зробила помилку й засудила себе на ще більші омани, ніж якби вона визнала існування наших двох, нині невидимих, материків. Вона заперечувала навіть незаперечне, починаючи від днів математика Лапласа до нашого часу, і це лише кілька років тому²⁸⁸. Ми можемо обпертися на авторитет проф. Гьокслі, який сказав, що *a priori* немає нічого неймовірного проти можливості знаходження доказів, що підтверджують це переконання. Але тепер, коли позитивний доказ висунутий, чи визнає видатний учений цей висновок?

Торкаючись цієї проблеми в іншому місці, сер Чарльз Лайелль повідомляє нам:

«Щодо Космогонії єгипетських жерців ми черпаємо багато відомостей у письменників грецьких сект, які запозичили майже всі свої Вчення з Єгипту й серед інших як раз про попередні послідовні руйнування й поновлення Світу [материкових, не космічних катастроф]. Ми дізнаємося від Плутарха, що це було темою одного з гімнів Орфея, настільки прославленого в надзвичайні століття Греції. Це було принесено ним з берегів Нілу, й ми навіть знаходимо в його віршах, так само як і в індуських системах, що період певної тривалості призначений для кожного наступного світу. Повернення великих катастроф були визначені періодом *Annus Magnus* або великого року, циклу, що складається з обороту сонця, місяця та планет, і, що закінчується, коли всі вони вертаються в той же знак, з якого вони, як це передбачається, виступили в дуже віддалену епоху... Ми дізнаємося, особливо з «Тімея» Платона, що єгиптяни вірили, що Світ піддається періодичним спаленням і повеням. Секта Стоїків визнавала повністю систему катастроф, які у відомі проміжки часу повинні були зруйнувати Світ. Ці катастрофи, як учили вони, були двох видів – катаклізм або знищення за допомогою потопу, що несе всю людську расу й знищує всі тваринні та рослинні царства природи, і *escrupsis* або спалення, що знищує саму Земну кулю [підземними вулканами]. Від єгиптян вони запозичили доктрину поступового падіння або розбещення людини зі стану безвинності [природженої простоти перших суб-рас кожної Корінної Раси]. До кінця кожної ери боги не могли більше терпіти порочність людей [звироднілу в магічні способи й грубу тваринність Атлантів], і зіткнення стихій або потоп поглинав їх; після такого нещастя Астреа знову спускалася на Землю, щоб відродити Золоту Добу [зорю Нової Корінної Раси]»²⁸⁹.

Астреа, Богиня Справедливості, була останньою серед божеств, яка покинула Землю, коли Боги, як сказано, залишили її, будучи покликані Юпітером, і вони знову повернулися на Небеса. Але тільки-но Зевс уносить з Землі Ганімеда – уособлення *хтивості*, – Батько Богів знову скидає Астрею на Землю, до того ж вона падає головою вниз. Астреа є Діва, сузір'я Зодіаку. Астрономічно воно має досить чітке значення і дає ключ до окультного змісту. Але воно нерозлучне з Левом, знаком, що передує йому та з Плеядами і їхніми сестрами Гіадами, блискучим водієм яких є Альдебаран. Всі вони пов'язані з періодичними відновленнями Землі стосовно її материків – навіть Ганімед, що в астрономії має ім'я Акваріуса. Уже було зазначено, що тоді як

²⁸⁶ «Осідання та Підйом», «Журнал Геології», стор. 241, 245, Червень 1881.

²⁸⁷ «Antiquity of Man», стор. 492.

²⁸⁸ Коли Говард прочитав перед Королівським Товариством у Лондоні доповідь про перші серйозні дослідження, які були зроблені над аеролітами, натураліст Пікте з Женеви, який був присутній при цьому, повідомив ці факти після повернення до Парижу у Франц. Академії наук. Але він був зупинений Лапласом, великим астрономом, який вигукнув: «Зупиніться! Нам досить подібних байок і нам все відомо про них», що дуже збентежило Пікте. Кулясті блискавки були визнані наукою, лише коли Араго демонстрував існування їх. Де Роша каже («Forces Non-definies», стор. 4): «Усі пам'ятають сумну пригоду з д-ром Bouilland (Буйан) у Медичній Академії, коли він оголосив, що фонограф Едісона був лише «фокусами вентрилокізму!»

²⁸⁹ «Принципи Геології», I, 9, 10.

Південний Полюс, є «Бездня» (або пекельні області, фігурально і космологічно), Північний Полюс, географічно, є першим Материком; тоді як астрономічно, і метафорично Небесний Полюс, з його Полярною Зіркою на Небі, є Меру або ж Місцеперебування Брахми, Престол Юпітера і так далі. Бо в те століття, коли Боги покинули Землю і, як сказано, піднесли на Небо, екліптика стала паралельною з меридіаном, і частина Зодіаку ніби спустилася з Північного Полюсу до північного обрію. Альдебаран перебував у сполученні із Сонцем, як це було 40 000 років тому при великому святі на згадку цього *Annus Magnus, pro* яке говорить Плутарх. Із цього Року – 40 000 років тому – почався зворотний рух екватора і близько 31 000 років тому Альдебаран перебував у сполученні з точкою весняного рівнодення. Роль приписувана сузір'ю Тельця, навіть у християнському містицизмі, занадто добре відома, щоб мати потребу в повторенні. Знаменитий орфічний гімн про великі періодичні катаклізми, відкриває весь Езотеризм події. Плутон у Безодні несе Еврідіку, вжалену Полярним Змієм. Тоді Лев переможений. Тепер, коли Лев перебуває в «Бездні» або під Південним Полюсом, тоді Діва, як наступне сузір'я, йде за ним і, коли її голова, до самої талії, перебуває під Південним обрієм, – вона перекинута. З іншого боку, Гіади є сузір'ям дощу або Потопу; і Альдебаран – той, хто йде або *успадковує* дочкам Атласу або Плеядам, – дивиться вниз із ока Тельця. Саме з цієї точки Екліптики почалися обчислення нового циклу. Вивчаючий повинен також запам'ятати, що коли Ганімед-Акваріус – піднятий на Небо – або над обрієм Північного Полюсу, – Діва або Астреа, що є Венера-Люцифер, спускається головою вниз нижче обрію Південного Полюсу або Безодні. Безодня ця або Полюс також зображує Великого Дракона або Потоп. Нехай вивчаючий вправляє свою інтуїцію, зіставляючи ці факти; сказати більше не можна. Лайелль зауважує:

«Зв'язок, що існує між доктринами послідовних катастроф і повторних вироджень морального характеру людської раси, більш інтимний і природний, ніж це можна припустити спочатку. Бо при грубому стані суспільства всі великі нещастя розглядаються народом, як Суд Божий, викликаний людською порочністю... Також і в описах, даних Солону єгипетськими жерцями, про затоплення острова Атлантиди під хвилями Океану після повторних підземних поштовхів, ми бачимо, що *подія відбулася, коли Юпітер переконався в розтлінні мешканців його*»²⁹⁰.

Правильно, але чи не було це наслідком того факту, що всі Езотеричні істини були оприлюднені *Присвяченими Храмів* під виглядом алегорій? «Юпітер» є просто уособлення того непорушного Закону Циклів, що зупиняє схильність до падіння в кожній Корінній Расі, після того як вона досягла zenіту своєї слави²⁹¹. Ми повинні допустити алегоричне Вчення, якщо тільки ми не дотримуємося вкрай догматичної думки проф. Джона Фіске, за яким міф є:

«Пояснення, що дається нецивілізованим розумом деякому природному феномену; це не є алегорія або езотеричний символ, бо винахідливість є марною витратою [!!], коли вона намагається роздивитися в міфах залишки витонченої первісної науки, – але лише пояснення. Первісні люди не мали такої глибокої науки, щоб увічнити її за допомогою алегорії [як може знати це п. Фіске?], також не були вони такими жалюгідними педантами, щоб говорити загадками, коли вони могли досягти своєї мети, користуючись простою мовою»²⁹².

Ми насмілюємося стверджувати, що мова деяких Присвячених була набагато більш «ясна» і їхня Наука-Філософія набагато більш зрозуміла і більш задовольняє як фізичні, так і духовні потреби людини, ніж навіть термінологія та система, вироблена вчителем пана Фіске – Гербертом Спенсером. Однак, подивимося яке «пояснення» дає міфу сер Чарльз Лайелль? Безсумнівно, він жодним чином не підтримує ідею його «астрономічного» походження, як це стверджується деякими письменниками.

Обидва ці тлумача перебувають у повній розбіжності між собою. Рішення Лайелля наступне: не вірячи в катастрофічні зсуви, через відсутність (?) яких або достовірних історичних даних з цього питання, так само як

²⁹⁰ Там само.

²⁹¹ Закон Циклів Еволюції Рас надзвичайно погано прийнятий вченими. Досить згадати факт існування «первісної цивілізації», щоб викликати лють дарвіністів; бо, очевидно, що, чим далі відсунуті культура і наука, то сумнівнішою стає теорія мавпячого предка. Але, як каже Жаколло, «що б не лежало в основі цих переказів [потоплених материків та ін.] і яке б не було місце, де розвивалася цивілізація більш давня, ніж цивілізація Риму, Греції, Єгипту та Індії, безсумнівно, що ця цивілізація існувала, і для науки дуже важливо знайти сліди її, хоч би якими вони були незначними й вислизаючими». («*Histoire des Vierges; Peuples et les Continents Disparus*», стор. 15). Доннеллі довів цей факт ґрунтуючись на найяскравіших посилках, але еволюціоністи не бажають слухати. Цивілізація, що існувала в Міоценську епоху, зруйнувала теорію «про Всесвітню Кам'яну Добу», також і теорію про *безперервне* сходження людини від аніمالізму. І, тим не менше, Єгипет, принаймні, свідчить проти існуючих гіпотез. Тут не видно слідів Кам'яної Доби, але велика культура стає очевидною, чим далі назад ідуть наші дослідження.

²⁹² «Міфи і Творці Міфів», стор. 21.

і внаслідок сильного упередження до одноманітних понять геологічних зсувів²⁹³, він намагається віднести «переказ» про Атлантиду до наступних джерел:

1) Дикі племена пов'язують катастрофи із мстивим Богом, котрий, як це передбачається, карає таким шляхом аморальні раси.

2) Отже, логічно, початок кожної раси є завжди добродетельним.

3) Первісним джерелом геологічної основи цього переказу була Азія – материк, підданий найсильнішим землетрусам. Перебільшені розповіді, таким чином, передавалися протягом століть.

4) Єгипет, сам перебуваючи поза зоною землетрусів, проте, засновував своє значне геологічне знання на цих переказах про катаклізми.

Винахідливе «пояснення», як і всі подібні йому! Але довести щось негативне є найважчим завданням. Вивчаючи Езотеричну Науку й ті, хто знає, які були, насправді, істинні джерела жерців Єгипту, не мають потреби в настільки вигаданих гіпотезах. Крім того, тоді як теоретик, який володіє уявою, завжди здатний уявити розумні рішення проблем, які в одній галузі науки ніби вимагають гіпотезу періодичних змін за допомогою катаклізмів на поверхні нашої планети, безсторонній критик, не будучи фахівцем, визнає величезні труднощі звільнитися від накопиченої очевидності, – а саме, археологічних, етнологічних, геологічних, традиційних, ботанічних і навіть біологічних, – на користь колись існуючих і нині потоплених материків. Коли кожна наука бореться за свій особистий рахунок, тоді майже незмінно губиться з виду накопичена міць доказів.

В «*Theosophist 'i*» ми писали:

«Ми маємо, як свідчення, найдавніші перекази різних і широко-розкиданих народів – легенди Індії, древньої Греції, Мадагаскару, Суматри, Яви та всіх головних островів Полінезії, так само як і легенди обох Америк. Між переказами дикунів і легендами найбагатшої літератури світу – Санскритської Літератури Індії – існує повна згода, яка стверджує, що багато тисячоріч тому в Тихому Океані існував великий Материк, який унаслідок геологічного підйому був поглинений морем²⁹⁴ [Лемурія]. І ми твердо віримо, ... що більшість, якщо й не всі острови, від Малайського Архіпелагу і до Полінезії, є фрагментами цього, колись великого, затопленого материка. Малакка, так само як і Полінезія, що лежать на двох кінцях океану і, які на пам'яті людей ніколи не мали й не могли мати між собою ніяких сполучень або навіть що-небудь знати друг про друга, проте, мають переказ, спільний усім островам і острівцям, що їхні відповідні країни простягалися далеко-далеко в море; що у світі існували лише два величезних материки, один населений жовтолицими, інший темношкірими людьми, і, що Океан, за Велінням Богів та, щоб покарати людей за їхні безперервні сварки, поглинув їх. Незважаючи на географічний факт, що Нова Зеландія й Острови Сандвічеві та Пасхі перебувають один від іншого на відстані від 800 і 1000 морських верст, і, що за всіма свідченнями, жителі їх або яких-небудь інших проміжних островів, наприклад, островів Маркізьких, Товариства, Таїті, Фіджі, Самоа тощо, відтоді, як вони стали островами, не могли мати спілкування між собою, бо не були знайомі з компасом до приїзду європейців, проте, всі вони, як один, стверджують, що їхні відповідні країни простягалися далеко на захід убік Азії. Крім того, всі вони говорять на говорах, які походять від тієї самої мови з невеликими змінами й легко розуміють один одного, мають ті ж релігійні вірування й марновірства, та майже ті ж звичаї. І, позаяк усього лише декілька з Полінезійських островів були відкриті раніше ста років тому, а сам Тихий Океан не був відомий європейцям до днів Колумба, ці ж остров'яни ніколи не припиняли повторювати ті ж самі древні перекази відтоді, як нога європейця вперше вступила на їхні береги, то нам здається логічним укласти, що наша теорія ближче до істини, ніж будь-яка інша. Випадковість повинна була би змінити свою назву та зміст, якби все це було зобов'язано одній лише випадковості»²⁹⁵.

Проф. Шмідт, висловлюючись на захист гіпотези минулого існування Лемурії, стверджує:

«Цілий ряд фактів стосовно тваринного світу та географії, може бути пояснений лише, якщо буде прийнята гіпотеза попереднього існування Південного Материка, залишком якого є материк Австралії... [Розподіл видів] указує на зниклу землю на півдні, де, можливо, можна також пошукати батьківщину прабабків Маки з Мадагаскару»²⁹⁶.

²⁹³ Сильні, але менші катаклізми й колосальні землетруси відображені у літописах більшості народів, – якщо не в усіх. Підйом та осідання материків перебувають у постійному прогресі. Все узбережжя Південної Америки було підняте від 10 до 15 футів і знову опустилося впродовж однієї години. Гьокслі довів, що Британські острови чотири рази були занурені в океан і знову були підняті та населені. Альпи, Гімалаї та Кордильєри, всі є результатом осадів на морських днищах і піднятих титанічними силами на їхню нинішню висоту. Сахара була водоймою Міоценового моря. Впродовж останніх п'яти чи шести тисяч років береги Швеції, Данії та Норвегії піднялися від 200 до 600 футів. У Шотландії є підняті узмор'я з наміченими скелями і рифами, що нині піднімаються над берегом виїденим жадібними хвилями. Північ Європи все ще піднімається з моря, і Південна Америка представляє феномен піднятих берегів більш ніж на 1000 миль у довжину і, які тепер знаходяться на висоті від 100 до 1300 футів над рівнем моря. З іншого боку, берег Гренландії швидко занурюється і настільки, що гренландець уникає будування на берегах. Усі ці феномени засвідчені. Чому ж тоді поступове зміщення не могло поступитися місцем грізному катаклізму у віддалені епохи – тим більше, що такі катаклізми, у малому масштабі, відбуваються навіть нині, наприклад, випадок із островом Сунд та зі знищенням 80 000 малайців?

²⁹⁴ Про думку Жаколло та його докази про попередні, великі геологічні катаклізми в Тихому Океані, див. його працю («*Histoire des Vierges; les Peuples et les Continents Disparus*», стор. 308), написану ним після довгих подорожей островами Полінезії.

²⁹⁵ Серпень, 1880.

А.Р. Уоллес, у своїй праці «*Малайський Архіпелаг*», приходять до наступного висновку, після того як він переглянув величезну масу доказів у своєму розпорядженні:

«Висновок, який ми повинні зробити на підставі цих фактів, безсумнівно той, що всі острови на схід, за межами Яви і Борнео, становлять головні частини колишнього Атлантичного і Тихоокеанського Материка, хоча деякі з них, можливо, ніколи не були з'єднані з ним. Цей материк мабуть розбився не лише до того часу, коли західні острови відділилися від Азії, але, ймовірно, перш ніж крайня південно-східна частина Азії піднялася над водами Океану, бо більша частина суші островів Борнео і Яви географічно визнана такою, що належить до вельми недавнього утворення»²⁹⁷.

На думку Геккеля:

«Ймовірно, сама Південна Азія не була ранньою колискою людської раси, але Лемурія, материк, що лежить на Південь від Азії і, який опустився на дно Індійського Океану»²⁹⁸.

В одному сенсі Геккель слушний, що стосується Лемурії – як «колиски людської раси». Цей Материк був батьківщиною першої *фізичної* людської групи – людей кінця Третьої Корінної Раси. До цієї епохи Раси були набагато менш щільними й фізіологічно вони були цілком іншими. Геккель описує Лемурію такою, що простягається від острова Сунда в напрямку Африки й Мадагаскару та на схід до Верхньої Індії.

Проф. Рютімейсер, відомий палеонтолог, запитує:

«Чи не викликає припущення, що майже винятково трав'яні та комахоїдні сумчасті, лінивці, броненосці, мурахоїди і страуси колись мали певне місце збору на Південному Матеріку, до того ж нинішня флора Терра дель Фуего і Австралії повинна бути залишками його – чи потребує ця гіпотеза підняття якихось перепон у той час, коли з їхніх скам'янілих решток проф. Хіір відновлює перед нашими очима древні ліси протоки Сміта і Шпіцбергена?»²⁹⁹.

Отже, розглянувши загалом ставлення науки до цих двох питань, можливо ми прийдемо до прийнятної стислості, якщо ми підсумуємо найбільш разючі й окремі факти на користь цього основного твердження Езотеричних Етнологів, – а саме, про реальність Атлантиди. Лемурія настільки широко визнана, що подальші обговорення цієї теми зайві. Що ж стосується, однак, Атлантиди, то встановлено, що:

1) Міоценова флора Європи має безліч найбільш разючих аналогій із флорою Сполучених Штатів Америки. В лісах Вірджинії та Флориди зустрічаються магнолії, дерева Тюльпани, вічнозелені дуби, платани й ін., у точності відповідно європейській флорі Третинного періоду. Яким чином відбулося це переселення, якщо ми виключимо теорію минулого існування Атлантичного Материка, що з'єднував Америку з Європою? Запропоноване «пояснення», за яким переселення відбулося шляхом через Азію і Алеутські острови, є лише невинуватена теорія, цілком, очевидно, перекинута тим фактом, що велика кількість цієї флори зустрічається лише на Сході в скелястих горах (*Rocky Mountains*). Це також підриває ідею про переселення за межі Тихого океану. Вони тепер замінені європейськими материками та островами на Півночі.

2) Черепи, розкопані на берегах Дунаю та Рейну, мають *разючу подібність* із черепами карибів та древніх перуанців (Літтре). У Центральній Америці були відриті пам'ятки, що мали зображення безсумнівно *негритянських* голів і облич. Яким чином можна пояснити такі факти без допомоги гіпотези про Атлантиду? Те, що зараз представляє собою Північно-західну Африку, було колись з'єднане з Атлантидою шляхом мережі островів, з яких декілька існують ще тепер.

3) За Фаррару, «*відособлена мова*» басків не має ніякої спорідненості з іншими мовами Європи³⁰⁰, але «тубільними мовами великого протилежного материка [Америку] і тільки з ними»³⁰¹.

Проф. Брока дотримується тієї ж думки.

Європейська людина Палеоліту в епоху Міоценову і Пліоценову була чистокровним атлантом, як ми вже встановили це. Звичайно, баски відносяться до часу набагато більш недавнього, але їхня спорідненість, як це показано тут, дає багато доказів до встановлення первісного походження їхніх віддалених предків. «Таємнича» спорідненість між їхньою мовою і мовою племен дравідів в Індії буде зрозуміла тими, хто стежив за нашим нарисом материкових утворень та змішань.

²⁹⁶ «*Deszendenzlehre und Darwinismus*», стор. 218-220. Порівняй також його розлогі доводи з цього питання, стор. 213-218.

²⁹⁷ *Op. cit.*, I, 22, 23, вид. 1869.

²⁹⁸ «*Pedigree of Man*», стор. 73.

²⁹⁹ Наведено в «*Deszendenzlehre und Darwinismus*», стор. 220.

³⁰⁰ Для подальших фактів з приводу відокремленості басків у Європі та їхньої етнологічної спорідненості, див. працю Жолі «*Man before Metals*», с. 316. Б. Девіс схильний погодитися, після досліджень черепів гуанчів на Канарських островах, що, як ті, так і інші, належать до раси, що існувала на цих стародавніх островах, залишками яких є нинішні канарці! Це справді крок уперед! Катрефаж і Хамі також обидва приписують людям з Кро-Маньйону в Південній Франції і гуанчам той самий тип – припущення, яке вимагає відомого висновку, що обидва ці письменники можливо не захочуть прийняти на себе.

³⁰¹ «*Families of Speech*».

4) На Канарських островах були знайдені камені, що носять скульптурні символи, тотожні з тими, які були знайдені на берегах Верхнього Озера. Бертолле змушений був, внаслідок такої очевидності, подати расову єдність рання мешканців Канарських островів і Америки³⁰².

Гуанчи Канарських островів були прямими нащадками атлантів. Цей факт пояснює високий зріст, свідченням якого є їхні древні кістяки, так само як і кістяки їхніх європейських родичів в епоху Палеоліту із Кро-Маньйона.

5) Кожний досвідчений мореплавець повинен лише пропливти бездонний океан уздовж Канарських островів, щоб поставити собі питання, коли або яким чином сформувалася ця група скелястих і вулканічних малих острівців, оточених з усіх боків широким водним простором. Подібні, часті питання привели, нарешті, до експедиції знаменитого Леопольда фон Буха, що відбулася в першій чверті нинішнього сторіччя (19-го). Деякі геологи стверджують, що вулканічні острови були підняті прямо із дна океану, глибина якого, у безпосередній близькості від острова, відрізняється від 6000 до 18 000 футів глибини. Інші були схильні бачити в цих групах – включаючи Мадейру, Азорські острови й острови Мису де Верде – залишки гігантського, але затонулого Материка, який колись з'єднав Африку з Америкою. Більш пізні вчені підтримували свою гіпотезу масою очевидностей на її користь, запозичених із древніх «міфів». Древні «марновірства», подібні до легендарної Атлантиди Платона, Саду Гесперид, Атласу, який підтримував Світ на своїх плечах, усі ці міфи, пов'язані з Вершиною Тенерифу, не знайшли підтримки у скептичної науки. Тотожність видів тваринного і рослинного царства, що вказує на минулий зв'язок між Америкою та залишковою групою островів, сподобилася на більш серйозну увагу, бо гіпотеза перенесення їх з Нового Світу в Старий, за допомогою хвиль, виявилася занадто безглуздою, щоб протриматися довго. Але лише зовсім недавно, і після того, як книга Доннеллі була вже кілька років як опублікована, теорія ця одержала більшу можливість, ніж коли-небудь, стати визнаним фактом. Скам'янілості знайдені на *Східному березі* Південної Америки, *доведені* тепер такими, що належали до Юрських формацій і майже тотожні з Юрськими викопними *Західної Європи і Північної Африки*. Геологічна будова обох берегів майже тотожна; подібність між малими морськими тваринами, що живуть у мілких водах Південної Америки, Західної Африки, також дуже велика. Всі подібні факти, безсумнівно, приведуть натуралістів до висновку, що у віддалені історичні часи існував Материк, що тягнувся від берега Венесуели, через Атлантичний океан до Канарських Островів і Північної Африки, і від Ньюфаундленда майже до самих берегів Франції.

б) Велика подібність між викопними Юрського періоду в Південній Америці, Північній Африці й Західній Європі, є саме по собі досить вражаючим фактом, і не дає ніяких пояснень, якщо тільки не припустити, що обидва кінці океану були з'єднані Атлантидою. Але також, чому існує така певна подібність між фауною роз'єднаних (у цей час) Атлантичних островів? Чому види бразильської фауни, виловлені сер. С. *Wyville Thompson*, схожі на види в Західній Європі? Чому існує подібність між багатьма Західноафриканськими й Західноіндійськими групами тварин? Далі:

«Порівнюючи тварин і рослини Старого та Нового Світу, не можна не дивуватися їхній тотожності, всі вони, або майже всі, належать до того самого родового типу, тоді як багато, навіть серед видів-відділів, зустрічаються на обох материках ... що вказує, що вони походять від спільного центру [Атлантиди]»³⁰³.

Кінь, згідно науки, зародився в Америці. Принаймні, більша частина колись «відсутніх ланок», що пов'язують його з нижчими формами, була знайдена в американських нашаруваннях. Яким чином проникнув кінь в Азію і Європу, якщо не було суши, що з'єднує океанські простори? Або, якщо стверджується, що кінь зародився в Старому Світі, то яким чином такі форми, як гіпаріон та ін., уперше проникли в Америку, за гіпотезами переселення?

Ще:

«Бубфон ... зауважив повторення африканської фауни в Америці, так наприклад, лама є більш сучасною і слабкою копією верблюда, а пума Нового Світу нагадує лева Старого Світу»³⁰⁴.

7) Наступну виписку варто поставити з № 2, але значення її таке, і вищезгаданий письменник є таким авторитетом, що вона заслуговує особливого місця:

«Що стосується первісних доліхоцефальних жителів Америки, то я дотримуюся ще більш сміливої гіпотези, а саме, що вони перебувають у близькому спорідненні з гуанчами Канарських островів і з Атлантичним населенням Африки: маврами, туарегами, коптами, яких Латам поміщає під ім'ям єгипто-атлантів. Ми зустрічаємо ту саму форму черепа на Канарських островах, що перебувають навпроти африканського берега, і на островах Кабірів, на протилежному березі повернутому до Африки. По обох сторонах Атлантики народонаселення відрізняється червоно-коричневим кольором шкіри»³⁰⁵.

Тому, якщо баски й печерні люди із Кро-Маньйона належать до тієї ж самої раси, як і гуанчи з Канарських островів, то із цього виходить, що перші також пов'язані з аборигенами Америки. Такий висновок, до якого

³⁰² Порівняй *Benjamin*, «*The Atlantic Islands*». стор. 130.

³⁰³ «Вестмінстерський Огляд», Січень 1872.

³⁰⁴ *Schmidt*, «*Deszendenzlehre und Darwinismus*», стор. 206.

³⁰⁵ *Prof. Retzius*, «*Smithsonian Report*» 1859, стор. 266.

приводять незалежні дослідження Рециуса, Вірхова і Катрефажа. Атлантична спорідненість цих трьох типів стає очевидною.

8) Дослідження морського дна, початі суднами Його Імп. Вел. «Челленджером» і «Дельфіном», встановили факт, що величезна гірська височина, близько 3000 миль у довжину, піднімається із глибини Атлантичного океану і простягається на південь від точки поблизу Британських островів, загинаючись біля Мису де Верде і тягнеться далі в південно-східному напрямку, уздовж Західного Африканського узбережжя. Цей кряж у середньому досягає 9000 фут. висоти й піднімається над хвилями біля Азорських островів, біля острова Піднесення й біля ін. місць. В океанських глибинах, по сусідству з Азорськими островами, були відкриті гребені колись великої площі суші³⁰⁶.

«Нерівності, гори і долини її поверхні ніколи не могли бути створені за якими-небудь відомими законами для відкладень осадів, або ж якими-небудь підводними підйомами, але, навпаки, повинні були бути сформовані силами, що працюють над водним рівнем»³⁰⁷.

Доволі ймовірно, що колись існували перешийки землі, що з'єднували Атлантиду з Південною Америкою, десь над гирлом Амазонки, і з Африкою біля Мису де Верде, у той же час, подібна точка з'єднання з Іспанією також цілком можлива, як стверджує це Доннеллі³⁰⁸. Чи існувала ця остання чи ні, це не має значення через той факт, що те, що тепер представляє собою Північно-західну Африку, було – до підняття Сахари й порушення з'єднання біля Гібралтару, – продовженням Іспанії. Отже, ніяких перепон не може виникати щодо того, яким чином відбулося переселення Європейської фауни і т.д.

Досить було вже сказано з наукового погляду і даремно ще більше нагромаджувати масу свідчень, через те, що тема ця була вже достатньо розглянута, дотримуючись основ Езотеричного Знання. На закінчення можуть бути наведені слова одного з найбільш інтуїтивних письменників нашої епохи, бо вони чудово передають думки окультистів, які терпляче очікують на зорю прийдешнього дня.

«Ми лише починаємо розуміти минуле; сто років тому Світ нічого не знав про Помпеї і Геркуланум; нічого про зв'язок між мовами, що поєднує індоевропейські народи; нічого про значення численних написів, які прикрашають гробниці й храми Єгипту; нічого про значення написів у вигляді наконечників стріл, що зустрічаються у Вавилоні; нічого про дивні цивілізації, відкриті у руїнах на Юкатані, Мексиці й Перу. Ми стоїмо біля порогу. Наукові дослідження просуваються гігантськими кроками. Хто може сказати, що через сто років від нашого часу, величезні музеї світу не будуть прикрашені коштовностями, статуями, зброєю і знаряддями, що належали Атлантиді, тоді як бібліотеки світу будуть містити переклади цих написів, які проллють нове світло на всю минулу історію людської раси й на всі великі проблеми, що ввергають у здивування мислителів наших днів»³⁰⁹.

Тепер зробимо висновок.

Ми зайнялися древніми записами народів, доктриною хронологічних і психічних циклів, відчутними доказами яких є ці записи; поряд з багатьма іншими темами, які на перший погляд можуть здаватися недоречними в цьому томі. Але, насправді, вони потрібні. Маючи справу з таємними записами і переказами такої безлічі народів, походження яких засвідчено лише шляхом висновків і припущень, видаючи вірування та філософію рас, більше, ніж доісторичних, тема ця не така легка, як якби це стосувалося філософії і еволюції однієї лише певної раси. Таємне Вчення було загальним надбанням незліченних мільйонів людей, породжених у різному осонні у часи, якими історія відмовляється займатися, і яким Езотеричне Вчення приділяє древність, невідповідну теоріям геології і антропології. Народження й розвиток Таємної Науки Минулого губиться у п'яті століть і навіть те, що вважається історичним, – тобто, те, що зустрічається розкиданим тут і там, у всій древній класичній літературі – майже в кожному випадку приписується сучасною критикою браку спостережливості у древніх письменників або ж марновірству, внаслідок неуцтва древніх. Тому, неможливо обговорювати цю тему так, ніби це був розвиток мистецтва або науки в добре відомому та історичному народі. Лише поставивши читача віч-на-віч із достатніми доказами, які всі встановлюють, що в кожній епосі, при всіляких умовах цивілізації і знання, освічені класи кожного народу були більш-менш точними відзвуками однієї тотожної системи і її основних традицій, – може читач побачити, що така велика кількість струмків однієї і тієї ж води повинна була мати одне загальне джерело, з якого вони отримали свій початок. Яким же було це Джерело? Якщо, як кажуть, прийдешні події задалегідь кидають свою тінь, то минулі події не можуть не залишити своїх слідів позаду... Отже, за допомогою цих тіней архаїчного минулого і фантастичних силуетів на зовнішньому екрані всіх релігій і всіх філософій, ми можемо, перевіряючи й порівнюючи їх, у міру нашого просування, відновити, нарешті, те, що поклало їм початок, те, що створило їх. Істина й дійсність повинні полягати в тому, що кожний народ давнини приймав і вкладав в основу своєї релігії та віри. Більше того, як висловився Галібуртон:

«Вислухайте одну сторону і ви залишитеся у п'яті; вислухайте обидві сторони, і все стане ясно».

³⁰⁶ Познайомтеся з дослідженнями судна «Дельфін» та інших під прапором Сполучених Штатів.

³⁰⁷ Див. «Scientific American», Липень 28, 1877.

³⁰⁸ Див. його мапу «Атлантида», стор. 46; хоча він наводить лише фрагмент справжнього Материка.

³⁰⁹ Доннеллі, «Атлантида», стор. 480.

Суспільство, як таке, дотепер мало доступ і могло чути лише одну сторону або, вірніше, односторонні погляди двох діаметрально протилежних класів людей, чиї *prima facie* припущення або відповідні передумови широко розходяться, але кінцеві висновки однакові – людей науки та теології. Тепер же наші читачі мають випадок вислухати іншу сторону й, таким чином, довідатися виправдання захисників і природу наших доводів.

Якщо ж залишити суспільство при його старих думках, – а саме, що з одного боку, Окултизм, Магія, древні легенди й так далі, є лише результатом неуцтва та марновірства, а з іншого, що все поза ортодоксальною колією є робота диявола, – то який буде результат? Інакше кажучи, якби теософічна й містична література не звернули на себе уваги за останні кілька років, то ця праця мала би мало ймовірності стати предметом безстороннього обговорення. Вона була би оголошена – і багато хто ще оголосять її такою – казкою сплетеною із заплутаних відсторонених проблем, що спираються на повітря; мильними бульками, що лопаються при найменшому дотику серйозного міркування, працею, що не має міцної основи. Навіть древні «марновірні й довірливі» класичні письменники не згадують про це в чітких і безпомилкових термінах, і самі символи не дають натяку на існування такої системи. Такий був би загальний вирок. Але, коли буде доведено, поза спірності, що твердження азійських народів про існування Таємної Науки та Езотеричної Історії Світу засновані на фактах, хоча вони дотепер і невідомі масам, і є прихованою таємницею навіть для вчених, – бо останні ніколи не мали ключа до правильного розуміння численних натяків висунутих древніми класиками – і, що це не казка, але дійсність, тоді ця праця стане піонером, провісником багатьох подібних же книг. Твердження, що дотепер навіть ключі, відкриті деякими великими вченими, виявилися занадто заіржавілими для використання й, що вони є лише мовчазними свідками того, що існують таємниці за покривом, недосяжні без нового ключа, це твердження спирається на занадто численні докази, щоб бути легковажно відкинутими. Приклад може бути даний з історії Франкмасонства.

У своїй праці «*Окултне Масонство*» Рагон, знаменитий і вчений масон Бельгії, чи правильно, чи ні, дорікає англійським масонам за те, що вони зматеріалізували та збездестили масонство, яке було колись засноване на Древніх Містеріях, прийнявши, внаслідок помилкового поняття походження ремесла, назву «Франкмасонства» і «Франкмасони». Помилка ця відбулася, говорить він, завдяки тим, хто зв'язують масонство з побудовою Храму Соломона. Він висміює цю ідею і говорить:

«Француз добре знав, що, коли він приймав найменування вільного муляра, то не було питання про побудову якої-небудь найменшої стіни, але що він, будучи присвяченим у таємні Містерії за назвою Франкмасонства, які могли бути лише продовженням або поновленням древніх Містерій, ставав «муляром» на подобу Аполлона або Амфіона. І чи не знаємо ми, що древні, присвячені поети, говорячи про закладення міста, мали на увазі під цим твердження Доктрини? Таким чином, Нептун, Бог розуміння, і Аполлон – Бог речей прихованих, стали у вигляді мулярів перед Лаомедоном, батьком Пріама, щоб допомогти йому побудувати Місто Трою, – тобто, заснувати релігію троян»³¹⁰.

Такі затуманені фрази, із двояким змістом, удосталь зустрічаються серед древніх класичних письменників. Тому, якщо була зроблена спроба показати, наприклад, що Лаомедон був засновником галузі Архаїчних Містерій, в яких прив'язана до землі матеріальна душа, Четвертий Принцип, була уособлена в невірній дружині Менелая, у прекрасній Олені, і, якби Рагон не підтвердив того, що ми стверджували, нам могли би сказати, що жоден класичний письменник не говорить про це, і, що Гомер зображує Лаомедона, як будівельника міста, але не як засновника Езотеричного Культу або Містерій. Хто ті, хто, за винятком декількох Присвячених, можуть зрозуміти в наш час мову і правильне значення таких символічних термінів?

Але, хоча ми вказали на багато незрозумілих символів, що стосуються нашої тези, однак, залишається кілька перепон, які повинні бути подолані. Найбільш важлива серед таких перепон полягає в хронології. Але цьому навряд чи можна допомогти. Стиснута між теологічною хронологією і хронологією геологів, підтриманої всіма антропологами-матеріалістами, що приписують людині давнину і природу, які збігаються лише з їхніми власними теоріями, – що могла зробити письменниця цієї праці, крім того, що вона зробила? Якщо теологія поміщає Потоп за 2448 років до Р. Хр., а Утвір Світу лише 5890 років тому, і, якщо точні дослідження, за допомогою методів «точної» науки, змусили геологів і фізиків приділити періоду утворення кори на нашій Земній кулі строк між десятима мільйонами і тисячею мільйонів років³¹¹ (воістину, *дрібна* різниця!), і, якщо антропологи розходяться у своїй думці, щодо появи людини від 25 000 до 500 000 років, – то що ж може зробити вивчаючий Окултну Доктрину, як не сміливо представити світу Езотеричні обчислення?

Але, щоб виконати це довелося вдатися до підтвердження і навіть до декількох «історичних» доказів, хоча всі знають істинну цінність, так званих, «історичних доказів». Бо, чи з'явилася людина на Землі 18 000 або 18 000 000 років тому, це не має значення для неосвіченої історії, бо вона почалася лише біля двох тисяч років до нашої ери, і, якщо навіть ще тепер вона безнадійно бореться проти суперечливих і обоюдно руйнівних думок навколо неї. Проте, через ту повагу до точної науки, в якій був вихований середній читач, навіть це коротке Минуле залишилося б позбавленим сенсу, якби Езотеричні Вчення не були би підтвержені й підтримані на місці – *де тільки можливо* – посиланнями на історичні імена, так званого, історичного періоду. Це і є єдиний путівник, що може бути даний початківцеві, перш ніж йому буде дозволено кинутися в незнайомі йому завулки того темного лабіринту, які називаються доісторичними епохами. Ми підкорилися цій

³¹⁰ «*Maconnerie Occulte*», стор. 44.

³¹¹ *Vide Sir William Thompson and Mr. Huxley.*

необхідності. Ми сподіваємося лише, що бажання виконати цю умову, яка змусила авторку цієї праці постійно наводити древні та сучасні свідчення, як підтвердження архаїчного і цілком неісторичного Минулого, не обрушить на неї обвинувачення в тому, що вона змішала, без порядку або методу, різні й далеко-відділені друг від друга періоди історії та перекази. Але літературна форма й метод повинні бути принесені в жертву для більшої ясності загального викладу.

Щоб виконати задумане завдання, авторка повинна була вдаватися до досить незвичайних способів поділу кожного тому на три частини; з яких лише перша є послідовною, хоча й дуже уривчастою історією Космогонії та Еволюції Людини на цій Планеті. Викладаючи Космогонію й потім Антропогенезу Людства, треба було показати, що жодна Релігія, від найбільш раннього періоду, ніколи не була заснована цілком на вигадці, що жодна не була предметом особливого одкровення й, що лише догма, як така, постійно вбивала первісну істину. І, нарешті, що жодне Вчення, яке отримало початок від людини, жодне вірування, яким би не було воно освяченим звичаєм і стародавністю, не може зрівнятися в потаємності з релігією Природи. Ключ Мудрості, що відкриває важкі Ворота, ведучи до Таємниці самих внутрішніх святилищ, може бути знайдений прихованим лише в її лоні. І це лоно перебуває в країнах, зазначених великим ясновидцем минулого століття (18 ст.) Еммануїлом Сведенборгом. Там лежить Серце Природи, те Святилище, звідки прийшли ранні раси первісного людства і, яке є колискою *фізичної* людини.

Такі грубі нариси вірувань і Вчень архаїчних ранніх Рас, що трималися дотепер у таємних Записах. Але наші пояснення далеко не повні, також вони не претендують на видачу повного тексту або ж, що ми розглянули їх за допомогою не лише трьох або чотирьох ключів із семи, що становлять Езотеричне тлумачення; і навіть це було виконано лише частково. Праця занадто велика, щоб бути початою однією людиною і, що ще більше, щоб виконати її. Головною нашою турботою було просто підготувати ґрунт. Ми сподіваємося, що це було виконано. Ці два томи становлять працю піонера, що пробив собі дорогу в майже непрохідних заростях незайманих лісів Країни Окультного. Покладено початок до зрубування й викорінювання смертельних *uras* дерев марновірства, забобону й зарозумілого неумства так, щоб ці два томи могли дати вивчаючому належну підготовку до інших праць. Поки сміття століть не буде прибрано з розумів теософів, яким присвячуються ці сторінки, доти неможливо, щоб більш практичне Вчення, що міститься у третьому томі, було зрозумілим. Отже, надрукування останнього тому буде цілком залежати від того, як будуть прийняті теософами та містиками томи перший та другий цієї праці.

SATYAT NASTI PARO DHARMAH.
НЕМАЄ РЕЛІГІЇ ВИЩЕ ІСТИНИ.

КІНЕЦЬ ДРУГОГО ТОМУ